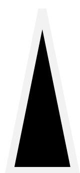
RADU NOR

MISTER ÎN ZECE IPOSTAZE



EDITURA ALBATROS



Radu Nor

———————————

Mister în zece ipostaze



Desenul copertei: DUMITRU IONESCU

Editura Albatros
1971

Mamei mele, care născocea cele mai frumoase basme.

Capcana cerului

„Ancora de aur” era pentru constănţeni un fel de relicvă. Cu mulţi, cu foarte mulţi ani în urmă fusese o cârciumă oarecare, cum le întâlneai cu zecile în port. După câteva decenii de existenţă agitată fusese transformată în „bufet”, fără să i se aducă prea multe modificări şi fără să se îndepărteze firma albastră cu însemnul marinarilor. Scăpase, o dată cu casa pe care o adăpostea, de furia târnăcoapelor şi a buldozerelor, şi rămăsese stranie şi singuratică printre blocurile moderne, simbol al unor vremuri de demult.

Trecându-i pragul ros de tălpile a câtorva generaţii de adevăraţi şi pretinşi lupi de mare, intrai într-o încăpere cu tencuiala înnegrită de fumul pipelor, cu podeaua din scândură de stejar, cu câteva mese şchioape şi cu o namilă de tejghea, ocupând întreg peretele din fund. Ambianţa era întregită de câteva cromolitografii reprezentând nave greu încercate de furtună, la al căror colorit sumbru contribuiau, vară de vară, miriade de muşte. Fala foştilor patroni, dar şi a actualului şef de unitate Ghiţă „Şi mai cum” – poreclă dobândită pe merit, fiindcă nu omitea niciodată să-şi întrebe clienţii după ce le afla numele de botez, „şi mai cum?” – o constituia însă o superbă goeletă agăţată de tavan. Era unicul obiect sincer admirat, tratat cu grijă, dacă nu chiar cu veneraţie, şi şters de praf la fiecare început de săptămână.

Aşa cum „Ancora de aur” se număra printre relicvele oraşului, căpitanul Bazil era, alături de

goeletă, relicva „Ancorei de aur”. Îl cunoşteau toţi obişnuiţii localului, bătrânii timonieri pensionari, hamalii din port, mateloţii de pe vapoarele străine ce făceau escală la Constantă şi tinerii atraşi ca de un magnet de romantismul cam desuet al localului.

Căpitanul Bazil – puţini în afara lui Ghiţă „Şi mai cum” îi cunoşteau numele de familie – avea trupul îndesat şi surprinzător de viguros pentru cei aproape şaptezeci de ani ai săi. Craniul, lipsit de podoabă părului, lucea ca arama lustruită, iar obrazul îşi păstrase netezimea adolescenţei, în pofida vânturilor îngheţate care îl bătuseră şi a soarelui ecuatorial care îl pârjolise. Un simulacru de barbă împodobea partea de jos a feţei ca o panglică de catifea îngustă, iar sprâncenele stufoase semănau şi ele cu două fâşii din acelaşi material. Ochii bătrânului n-aveau o culoare a lor proprie, ci şi-o schimbau după vreme, precum marea.

Venea la „Ancora de aur” în primele ore ale serii în acelaşi costum bleumarin, şedea la aceeaşi masă, pe acelaşi scaun, cu o sticlă din acelaşi rom de Jamaica, până când Ghiţă anunţa, sunând din chei, închiderea.

Nu-i plăcea să stea singur. Era fericit când vreunul dintre clienţi se instala alături de el, dându-i prilej să-şi depene amintirile. Văzuse multe, căpitanul Bazil, în călătoriile sale de-a lungul şi de-a latul oceanelor, şi chiar dacă printre istorioarele sale adevărate se strecurau altele născocite, despre monştri marini, vase fantomă sau comori scufundate, nimeni nu i-o lua în nume de rău, dimpotrivă.

Într-o seară – nici jumătate din mese nu erau încă ocupate, Ghiţă, responsabilul, mai ştergea paharele în dosul tejghelei, iar căpitanul băuse abia un sfert din sticla sa de rom Jamaica – sosi un grup de patru tineri, foarte veseli şi foarte zgomotoşi. Purtau pantaloni strâmţi şi bluze în culori ţipătoare, în afara celui mai vârstnic, de vreo douăzeci şi trei de ani, îmbrăcat într-un costum de tergal bej, cu cămaşă albă, descheiată la gât. Cerură bere şi, puşi pe distracţie, se apucară să facă haz de te-miri-ce. Unul, subţirel şi oacheş – îl strigau Anton – care mai fusese pe aici şi-l ştia pe bătrân, îl prezentă celorlalţi, maimuţărindu-se:

— Iată-l pe vestitul căpitan Bazil, comandantul „Olandezului zburător”! A cutreierat toate mările şi oceanele globului, a vânat urşi albi la pol şi lei la ecuator, a scufundat şaisprezece corăbii cu piraţi şi a fost înghiţit de o balenă.

Izbucniră hohote de râs. Pe chipul căpitanului nu tresări un muşchi.

Alt tânăr, rotofei şi pistruiat, într-o bluză portocalie cu un imens palmier pe piept, se ambiţionă să-şi eclipseze amicul:

— A răpit una din fiicele lui Neptun, dar n-a luat-o de nevastă fiindcă ei nu-i plăcea romul. S-a însurat cu o sirenă, ca să-l trezească în zori cu fluieratul ei. Au avut şase copii – un crap, o ştiucă, un biban, un rechin, o scrumbie şi… o sardea.

Căpitanul duse paharul la gură şi bău liniştit, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, ca şi când nu lui i-ar fi fost adresate obrăzniciile. Tinerii chicoteau, băteau cu pumnul în masă, se înghionteau, în afara celui în costum de tergal,

care îi privea dezaprobator. Anton, considerând că rămăsese dator cu o replică se sculă. Atunci Ghiţă ieşi de după tejghea şi aruncând energic şervetul peste umăr, îl admonestă:

— Domnule Anton… Anton şi mai cum?

— Carcalete! pufni acesta.

— Domnule Carcalete, vă rog foarte mult să respectaţi localul şi clienţii. Nu se admite bătaia de joc şi nici tulburarea liniştii publice. Aşa că, aveţi bunătatea să vă potoliţi, ca să nu fiu obligat să iau măsuri de evacuare.

Oacheşul făcu o reverenţă caraghioasă, prefăcându-se spăşit. Îndată ce responsabilul îi întoarse spatele se sui pe un scaun şi cu alura unui tenor de operă, începu:

„Don Bazilio, du-te-acasă
Şi mai lasă romul
Pentru după-masă”.

— Încetaţi!

Palma tânărului în bej, înalt de vreun metru nouăzeci, căzu grea pe tăblia mesei, punând în pericol sticlele şi paharele. Se făcu linişte. Anton îl privi de la înălţime, fără să priceapă. Ceilalţi dădură din umeri, nedumeriţi.

— E o porcărie ceea ce faceţi! Cu ce drept vă legaţi de om?

— Ia te uită! făcu Anton ţuguindu-şi buzele. Ce vrei, Pavele? N-am voie să mă distrez?

Celălalt se ridică. Era blond cu ochi albaştri că vikingii, şi muşchii îi jucau ameninţători pe sub stofa subţire a costumului.

— Aşa să te distrezi cu tat-tu! Auzi? Cu tat-tu! Şi voi ceilalţi, la fel! Acum, plata şi… valea! Altfel

iese cu şucăr!

Câte unul vru să obiecteze, să invoce dreptul său de a sta unde-i place, dar o privire tăioasă îi potoli. Bombănind şi suduind pe înfundate, îşi achitară consumaţia şi părăsiră localul. Pavel se apropie timid de masa căpitanului.

— Vă rog să nu le-o luaţi în nume de rău! La vârsta lor sunt cam zurbagii şi uneori întrec măsura. Altminteri, îs băieţi de treabă. Nu vă supăraţi!

Bazil ridică foarte lent fruntea şi-l privi cu o curiozitate nedisimulată. Dădu de câteva ori satisfăcut din cap, ca apoi să-l poftească să se aşeze.

— Bei un rom?

Fără să aştepte răspunsul, îi ceru lui Ghiţă un al doilea pahar. Acesta îl aduse. Îl examină la rândul său pe tânăr, admirându-i trupul de atlet, musculatura şi părul de culoarea paiului.

— Pavel vă spune? Pavel... şi mai cum?

— Sterian!

— Bei un rom, Pavele? întrebă Bazil a doua oară. Ghiţă, tu ce treabă mai ai pe-aici?

Responsabilul se strâmbă şi se retrase jignit. Ciocniră paharele.

— În privinţa chestiunii de adineauri, să nu-ţi faci probleme. Sunt obişnuit. Ce meserie ai?

— Sunt scafandru! Acum lucrez la dig!

— Aha, scafandru! Mai bei un rom?

— Nu, mulţumesc!

— Îmi convine! Mai mult de un păhărel, nu-mi place să ofer! Ai tată, mamă, fraţi, surori?

— Mamă şi o surioară!

— Hm! Nu eşti însurat! Eu am fost. Nevastă-mea s-a prăpădit. Am un băiat inginer. Lucrează undeva prin Africa!

— Şi eu aş călători prin Africa! Dumneavoastră aţi fost? Trebuie să fie foarte interesant.

— Africa? O cunosc ca pe propriul meu buzunar. Am vânat lei în Sahara şi crocodili în valea Nilului. Am călărit pe elefanţi prin junglele Congo-ului şi am înotat în lacul Victoria. Lângă Ndele, am fost făcut prizonier de canibali şi n-a lipsit mult, mă înţelegi… Ce? Nu mă crezi?

— Ba da!

— Serios? Ai fi primul. În general, oamenii gândesc că mint, dar se prefac că-mi dau crezare. Am înconjurat Africa pe la Capul Bunei Speranţe de câteva ori, dar n-am pătruns niciodată în interiorul continentului. Dar-es-Salaam, Durban, Capetown, Luanda, Monrovia, Dakar, astea da, le-am vizitat! … La Dar-es-Salaam am avut o aventură… da' ce aventură. Îi căzusem cu tronc unei fete de şeic. Fahta îi spunea, frumoasă, frate, ca un înger. Tatăl ei, şeicul adică, spumega de furie fiindcă o promisese unui prinţ etiopian. Şi ce crezi că face? Porunceşte să fiu vârât într-un sac şi azvârlit în mare, din vârful stâncii celei mai înalte. În aceeaşi noapte… În aceeaşi noapte…

Se opri. Uitase pur şi simplu ce se întâmplase în noaptea cu pricina. Pavel aştepta cu sufletul la gură.

— Cum aţi scăpat?

Bazil surâse măgulit.

— Şi gogoaşa asta ai înghiţit-o? Tinere,

dumneata eşti o comoară pentru un bătrân flecar ca mine! Haide, mai bea un rom! Ţi-l dau cu plăcere.

Pavel acoperi paharul cu palma.

— Nu, mulţumesc! Trebuie să plec!

— Te-ai supărat? Ce vrei, snoave de-ale noastre, marinăreşti! Vânătorii, pescarii şi marinarii sunt oameni cu fantezie. Aşa a fost dintotdeauna. Eşti însurat?

— Nu sunt, v-am spus!

— Eu am fost! Soţia mi-a murit. Am un băiat inginer. Lucrează undeva în Africa. Azi-mâine trebuie să vină. Mi-a scris că şi-a luat concediu. Ai călătorit vreodată cu avionul?

— De multe ori!

— Eu n-am zburat încă! Nici cu trenul n-am prea umblat. Doar pe cărările apelor, de-a lungul paralelelor şi meridianelor. Ecuatorul l-am traversat de 240 ori…

— De 240 de ori?

— Poate numai de 230 de ori sau de 23 de ori, în orice caz destul de des. Băiatul meu soseşte cu avionul. I-am pregătit bunătăţi de-ale noastre, româneşti, şi un Cotnărel pe cinste. Acolo, în Africa lui, s-o fi săturat de şerpi la tavă şi de şopârle la frigare.

Pavel căscă gura.

— În Africa se mănâncă…

— Vezi-ţi de treabă, zic şi eu aşa. Bău două păhărele de rom, unul după altul, apoi întrebă:

— De „capcana cerului” ai auzit?

— Desigur! Toată lumea vorbeşte!

Căpitanul se întunecă.

— Vorbeşte, vorbeşte, dar de făcut nu face nimic! Ce meserie ai?

— Scafandru!

— A, da, scafandru! Acolo, pe fundul mării, îţi vine vreodată să cânţi?

— Să cânt? Cum adică să cânt? N-am voie să irosesc oxigenul.

— Epave scufundate ai văzut? Sunt multe?

— Oho! Pe-alocuri, câte cinci-şase! Depinde de zonă! Mai cu seamă dacă există stânci, recifuri. Aţi început să spuneţi ceva despre „capcana cerului”. Ştiţi mai mult decât trăncăneşte lumea?

— Ce trăncăneşte lumea?

— Păi, că de un timp încoace dispar avioane deasupra Mării Negre. A scris şi în ziare.

— Şi care ar fi cauza? îl iscodi bătrânul închizând un ochi.

— Naiba ştie! Unii spun că ar fi interceptate de nişte avioane-pirat, alţii că sunt răpite de extratereştri, sau că nimeresc în vârtejul unui ciclon.

— Fleacuri! făcu bătrânul dispreţuitor. Fantasmagorii! Eu am urmărit problema de la primul accident, de-acum un an, la 14 iulie. Atunci, la aeroport s-a recepţionat mesajul unui avion de pasageri, care suna cam aşa: „Nu vedem pământul… nu suntem siguri pe poziţia noastră… nu ştim exact unde ne aflăm. Marea este ciudată… Suntem la aproximativ 130 de mile de Capul Caliacra. Se pare că ne aflăm deasupra unui…” Aparatul n-a mai fost văzut!

Pavel îşi culcase capul pe braţ şi-l observa pe Bazil dintr-o parte.

— Curios! Înseamnă că pilotul n-a respectat instrucţiunile. Vorbea într-un mod cu totul nereglementar, fără să comunice indicativul, altitudinea, direcţia de zbor... Doar de spaimă putea să se comporte aşa.

— Bine zici! Spaimă! Povestea s-a repetat aidoma, de şase ori! S-au prăpădit şase aparate. De fiecare dată, zeci de vase şi de elicoptere au pornit în căutarea avioanelor dispărute. Nu s-a găsit nimic, nici o urmă. Astă-seară vine fiul-meu. Cu avionul. I-am pregătit câte ceva de-ale gurii şi un vinişor pe cinste.

Pavel Sterian crezu că bătrânul avea nevoie de îmbărbătări.

— Nu vă alarmaţi! N-o să i se întâmple nimic. Au fost câteva accidente, dar de la un timp încoace...

— Zău? Ultimul aparat – un mărfar aerian s-a evaporat săptămâna trecută. Gazetele n-au mai scris nimic. Am urmărit chestiunea asta. Consider că sunt singurul care ştie cu aproximaţie unde se produc aceste dispariţii stupide.

— Unde?

— Dacă-mi promiţi să nu sufli o vorbă, îţi spun: 35 grade longitudine nordică, 43 grade latitudine estică. Cât e ceasul, Pavele?

— Unsprezece şi un sfert!

Căpitanul îşi turnă ultimul rest de Jamaica.

— Acuşi ne pune Ghiţă pe liber. Vii până la mine, să mai stăm la o parolă?

Tânărului îi venea greu să-l refuze.

— Mulţumesc, dar acum nu pot. M-aşteaptă mama. Aşa s-a obişnuit ea, să mă aştepte cu

masa. Dar nu trebuie să fiţi îngrijorat. Totul o să meargă bine. Fiul dumneavoastră o să se întoarcă sănătos şi o să petreceţi câteva ceasuri plăcute. Poate a şi venit!

— Poate!

— Ce-ar fi să daţi un telefon?

— N-are rost!

— Vorbesc eu! se oferi tânărul şi se îndreptă spre aparatul aşezat pe marginea tejghelei. Bazil îşi ascunse faţa între mâini şi scotea sunete ciudate, ca şi când ar fi râs pe înfundate. Când Pavel se întoarse, încetă. Băiatul se codi câtva timp, ca atunci când eşti aducătorul unei veşti proaste.

— Avionul n-a sosit încă!

Bătrânul îşi îndreptă spatele. Era mai degrabă aferat decât impresionat.

— A transmis ceva? Când au recepţionat ultimul mesaj?

— Acum o oră! Sunt îngrijoraţi!

— Cap…ca…na…ce…ru…lui!silabisi căpitanul.

Pavel îl crezu emoţionat.

— Eu zic că… fiul dumneavoastră n-a călătorit cu această cursă. O să vină mâine. Am întrebat! N-au încă lista pasagerilor.

Căpitanul îşi acoperi faţa. Din nou acelaşi gâlgâit, despre care nu se putea şti dacă e râs sau plâns.

Pavel îl ajută să se ridice.

— Căpitane Bazil, vă conduc acasă.

— Ce să cauţi la mine? Pavele, tu eşti om de omenie?

— Aşa cred! Sper!

— Mda, te văd băiat de ispravă, inimos. Ai vrea să-mi dai o mână de ajutor?

— Cu dragă inimă! Ce trebuie să fac?

— Hai cu mine în port. Am acolo un cuter cu motor, cam vechi el, dar în stare de funcţionare. Să ieşim în larg, împreună cu vasele de salvare. Vreau să văd ce se petrece. Am tot dreptul, nu-i aşa?

— Desigur! Fiul dumneavoastră… Dar dacă nu ne dau voie?

— Le vorbesc de băiat, pricepi? Nu există lege care să interzică unui tată să alerge în ajutorul copilului său. Cu sau fără aprobare, eu tot mă duc. Dacă mă însoţeşti, bine! Dacă nu, plec singur.

Tânărul nu mai putea sta în cumpănă. Se hotărî:

— Orice s-ar întâmpla, rămân alături de dumneavoastră.

Părăsiră „Ancora de aur” puţin înainte de miezul nopţii şi se îndreptară în grabă spre rada portului.

Cuterul „Dalia” fusese construit cu vreo patru decenii în urmă pentru proprietarul unei cherhanale. Uşor, cu formă alungită, avea o capacitate de patru tone, un catarg de înălţime potrivită şi un motor destul de puternic. După scoaterea lui din uz, Bazil îl cumpărase la un preţ derizoriu, îl pusese la punct şi-l folosea când îl apuca nostalgia vieţii de marinar şi dorul de ducă.

Navele de salvare porniseră în larg pe o vreme calmă. Trei elicoptere zumzăiau ca nişte bondari hipertrofiaţi, apucând-o fiecare spre alt punct cardinal.

Căpitanul Bazil trecuse pe la autorităţile portuare şi obţinuse aprobarea ca „Dalia” să ia parte la acţiunea de căutare. Primise un aparat de radioemisie pentru a putea păstra legătura cu nava comandant şi Pavel îşi adusese echipamentul de scafandru, cum spunea el, pentru orice eventualitate.

Tocmai şi-l pregătea, verificând minuţios piesele şi aşezându-le într-o ordine riguroasă, când privirea îi căzu asupra căpitanului. Şedea ţeapăn la timonă, cu chipiul dat pe ceafă, şi scrută orizontul. Trăsăturile i se înăspriseră, vădind o mare încordare.

Câţiva pescăruşi, plutind pe crestele valurilor ca nişte bărcuţe albe de hârtie, se risipiră speriaţi. Noaptea era pe sfârşite şi o geană de lumină se înfiripa la răsărit.

Bazil manevra cuterul. Fără să se sinchisească de celelalte vase, se îndrepta spre zona despre care îi pomenise lui Sterian. Nu-şi destăinuise secretul nici comandantului portului, nici lui Todea, căpitanul vasului de patrulare ”Cora”, care răspundea de întreaga acţiune…

După câteva ore – nici una dintre navele cu care ieşiseră din port nu se mai zărea – ajunseră în preajma punctului marcat de întretăierea paralelei 43 cu cel de-al 35-lea meridian. Cerul avea limpezimea cleştarului şi nici o scamă sau abureală nu-i întina albăstrimea. Valurile molcome, aproape ca ale unui lac, cu coame rotunjite şi văi puţin adânci, se loveau de bordaj stârnind abia un clipocit. Vreme de alte două-trei ceasuri nu se întâmplă nimic.

Apoi, din senin, apa prinse să clocotească. Era ca şi când în străfunduri s-ar fi aprins o gigantică vâlvătaie. Bulboane imense se iscau la suprafaţă şi se spărgeau, transformându-se într-o spumă albicioasă, împroşcând stropii fierbinţi până departe. Se înălţară talazuri ca pe timpul celei mai sălbatice furtuni. Bolta până atunci albastră deveni cenuşie şi o ceaţă groasă, încinsă, acoperi soarele de-abia răsărit.

În faţa primejdiei, bătrânul se comportă cu o admirabilă stăpânire de sine. Smuci cârma, execută o voltă strânsă şi, ambalând motorul, se îndepărtă de punctul care părea centrul unei erupţii vulcanice.

Pavel îngheţase şi făcea eforturi vizibile, dar zadarnice, să înţeleagă. Era atât de fascinat de confruntarea pe viaţă sau pe moarte dintre cele două elemente potrivnice, încât se duse la pupă ca să poată admira în voie spectacolul. Când vasul ajunse destul de departe se găsea în siguranţă se căţără în vârful catargului ca să-i comunice căpitanului evoluţia fenomenului. Strigă:

— În mare s-a ivit un gol... O prăpastie! Iar aburii, aburii care plutesc pe deasupra, sunt absorbiţi ca de un aspirator.

La fel de brusc cum se declanşase, fenomenul luă sfârşit. Suprafaţa apei se linişti, o pală de vânt risipi aburul şi cerul limpede reapăru în întreaga sa splendoare. Pavel Sterian reveni pe punte şi se alătură lui Bazil.

— Ce crezi că a fost, căpitane? O erupţie?

— Pe fundul Mării Negre nu se produc, după câte ştiu, erupţii vulcanice! Dac-am fi în Pacific sau

în Oceanul Indian...

— Atunci?

— Era altceva, Pavele, cu totul altceva.

— Ce?

— Nu ştiu! Poate... „capcana cerului”! Poate că golul care a absorbit aburul era „capcana cerului”!

Scafandrul marcă printr-o coborâre bruscă a mâinii prăbuşirea unei nave aeriene.

— Să ştii că aşa s-a întâmplat! Avioanele, nimerind într-un asemenea curent de aer descendent, s-au dus la fund ca bolovanii, cu oameni cu tot! N-aveau cum să scape!

Căpitanul nu spuse nici da nici nu. Pavel nu-l mai văzuse atât de agitat. Aşteptă să se liniştească, în timp ce mâna sa trecu, ca din întâmplare, peste cea noduroasă a moşneagului. Acesta continuă să stea la cârmă, cu spinarea încovoiată şi, cum crezu tânărul, strivit de grijă pentru fiul său. De aceea propuse:

— Să ne înapoiem! N-are rost să mai zăbovim.

Reacţia căpitanului îl plesni ca o lovitură de bici.

— Să plecăm? Să lăsăm totul baltă, ca mâine alţi oameni să cadă victimă acestei blestemate guri de iad? Nu, tinere, eu îs frământat din alt aluat! Trebuie să aflu ce se petrece, cum şi de ce se produce drăcovenia asta!

Pavel se însenină.

— Aşa ziceam şi eu, numai că... mă gândeam la dumneata.

— La mine? Vezi-ţi de treabă! Am trecut prin atâtea în viaţă, încât m-am făcut tare ca oţelul.

Fără sforţare îşi îndreptă spatele şi scoase pieptul în afară.

— Ar trebui să înştiinţăm celelalte vase, propuse scafandrul apropiindu-se de aparatul de emisie-recepţie. Bătrânul nu se opuse.

Între navele de salvare şi piloţii elicopterelor se schimbau mesaje laconice. Pavel se pregătea să vorbească la microfon, dar se opri consternat:

— Ce-i asta?

Nişte semnale sonore ritmice, cu rezonanţă stranie, se repetau într-un şir neîntrerupt.

— Ce-i asta? mai întrebă o dată Sterian.

— Nu ştiu!

— Or fi ale unui avion?

— Mă îndoiesc!

— Un mesaj cifrat, poate?

Căpitanul Bazil se înfurie.

— Ce tot îndrugi? Un şir de sunete de aceeaşi durată şi intensitate…

— Atunci un apel! Cineva vrea să-şi manifeste prezenţa.

— Îşi manifestă prezenţa sau caută pe cineva, aşteptând un răspuns, completă bătrânul în virtutea inerţiei. După o pauză se ocărî singur: ptiu, drace, cum de mă las antrenat în jocul ăsta idiot?

Marea arăta acum ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat şi doar pescăruşii, încă speriaţi, desenau pe bolta cerească figuri ciudate. Dar calmul se dovedi înşelător. După câteva minute apele începură iar să se învolbureze. Valurile se umflară, se ridicară furioase, umplând văzduhul cu urletele lor. Reapărură bulboanele, şi clocotul, şi aburii. Prăpastia se ivi şi ea, între pereţii de apă de un

verde negricios. După un timp, stihiile se potoliră. Se făcu linişte.

— Semnalele au amuţit! observă Pavel. Te pomeneşti că e vreo legătură…

— Între semnale şi fenomenul de adineauri? Cine ştie! Trebuie să mai reflectăm! Acum, gata, băiete, stabileşte legătura cu „Cora”.

Pavel îi prezentă bătrânului o hârtie.

— Am primit datele meteorologice din zilele în care s-au produs accidentele.

Bazil le parcurse în grabă.

— Aşa cum am bănuit! Situaţia atmosferică era absolut normală. Presiunea, temperatura, umezeala, toate normale. Cerul senin, vânt slab. Te-ai interesat şi de activitatea solară? S-au semnalat niscaiva perturbări? Au fost furtuni magnetice?

— Dimpotrivă! Un calm solar aproape ieşit din comun!

— Aha! Înseamnă că în zilele acelea radiotransmisiunile au funcţionat fără cusur. Undele electromagnetice puteau străbate nealterate atmosfera. Iar astăzi condiţiile sunt aidoma.

Scafandrul îşi trecu degetele prin claia de păr auriu.

— Fenomenul nu are caracter permanent. Se manifestă atunci când are loc transmisia semnalelor.

— Iar începi? Dintr-o singură observaţie doar un prost poate trage concluzii definitive. Să vedem ce se mai întâmplă, să chibzuim…

— Şi zici că nu-i de natură eruptivă?

— Exclus! Chiar dacă am admite că în Marea Neagră există o zonă vulcanică, erupţiile n-ar putea da naştere unei călduri care să transforme apa în vapori, pe o întindere de câteva sute de metri pătraţi.

— Poate că pe fundul apei zace ceva ce produce temperaturi de mii de grade. Dar de ce o păţesc numai avioanele, nu şi vapoarele?

— Băiete, băiete! Fiindcă zona este situată în afara rutei navelor, dar exact pe direcţia de zbor a curselor aeriene.

— Înseamnă că avioanele, dacă ar ocoli locul cu pricina, n-ar avea de suferit. „Capcana cerului” ar deveni inofensivă!

Căpitanul Bazil îl privi chiorâş.

— Ai şi tu un fel de a judeca! Să închidem dosarul şi să ne declarăm satisfăcuţi!? Asta e împotriva firii, puştiule, împotriva îndemnului minţii şi inimii. Eu, până nu găsesc explicaţia, refuz să mă dau bătut! Acum vreo douăzeci de ani, când navigam pe mările Sudului, umbla zvonul despre un şarpe fioros de zece, dar ce zic de zece, de o sută de metri lungime. Secundul meu, un norvegian... Se opri brusc că şi când şi-ar fi adus aminte de ceva, apoi continuă: scârboşenia asta perfidă mă enervează. Dacă ai avea curaj...

— Am, căpitane! Zău că nu-s fricos!

— Dacă ai avea curaj, Pavele, ţi-ai pune boarfele de scafandru şi te-ai coborî puţin să arunci o privire.

— Dar dacă reîncepe dansul?

Bătrânul se bătu peste gură.

— Iartă-mă, ai dreptate!

— M-aş duce totuşi, căpitane!

— Taci mă! Nu te lua după mine, că-s bătut în cap.

— Ba mă iau! Cobor! Chiar acum!

— Te cureţi, bre! Nu-ţi dau voie!

— Mă duc!

Ridică de pe punte costumul şi se strecură înăuntru ca într-o armură medievală.

— Ajută-mă, căpitane! Înşurubează-mi casca şi fixează-mi rezervoarele cu oxigen.

Bazil execută operaţiile aparent în silă, în realitate însă cu o enormă mulţumire. Repeta într-una:

— Te cureţi, băiete, te cureţi!

Cuterul „Dalia” revenise din nou pe locul inexplicabilelor învolburări. Pavel îi făcu bătrânului semne liniştitoare sau poate de adio, şi coborî de-a-ndărătelea în mare.

Trecuse vreo jumătate de oră de când Sterian se găsea pe fundul apei. Comunicase prin telefon câteva amănunte mai pitoreşti, apoi tăcuse.

Pe Bazil, aşteptarea prelungită îl călca pe nervi. Tatonă de câteva ori cu câte un „ce-i bă, cu tine?” dar răspunsurile monosilabice ale scafandrului îl făcură să renunţe.

Îşi închipuia că nu-i e uşor acolo jos, în bezna aceea de catran, dar nici chiar aşa, să-l lase să se perpelească. Se mai scurseră cincisprezece minute. Valurile abia încreţite de briză scânteiau în bătaia soarelui ca şi când ar fi fost din aur topit. Deodată căpitanul înlemni. Capul său pleşuv se

acoperi de broboane de sudoare. Încercă să se convingă că-l înşelase auzul, dar radioreceptorul instalat pe punte transmitea, într-adevăr, pentru a treia oară, enigmaticele semnale.

— Pavele, înapoi!

— Încă puţin, căpitane! E ceva, care seamănă...

— Costumul tău n-o să reziste. Întoarce-te!

Clocotul porni năvalnic, întovărăşit de un şuierat lugubru. Cuterul se opinti ca un cal nărăvaş scăpat din hăţuri, şi după primele salturi şi piruete fu gata să se răstoarne.

— Pavele, zbieră bătrânul, Pavele, salvează-te! Poate mai e timp!

— Nu merge! Mă trage în jos! Căldura...

Din difuzor, suprapunându-se sunetelor ritmice, răsună glasul comandantului „Corei”.

— Bazile! Ce-i cu voi? Unde sunteţi?

Căpitanul răcni în microfon ca un bezmetic.

— În iad, bre! Faceţi ceva, pentru dumnezeu! Trebuie oprite semnalele. Mă auzi, Todea? Semnaleleee!

— Cum să le oprim?

— S-o ia dracu de treabă! O să ne prăpădim! De data aceasta, enigmatica emisie încetă înainte de formarea prăpastiei dintre pereţii de apă. Pe cer, maramele de vapori abia înfiripate, se destrămară.

— Pavele, spune ceva! Vorbeşte! strigă bătrânul deznădăjduit.

Din adâncuri îi răspunse o şoaptă:

— Am scăpat! Era o stâncă acolo! M-am adăpostit în spatele ei.

— Urcă, băiete! Întoarce-te!

— Îndată!

— Nu îndată, ci imediat. E un ordin!

— Cum, căpitane? Să mă las păgubaş tocmai acuma, când am ajuns la un pas de ţintă? Dumneata în locul meu aşa ai proceda?

— Adâncimea 355 de metri, anunţă Pavel Sterian. Mă aflu deasupra unui fund nisipos, presărat cu stânci.

— Asta-i tot?

— Lângă culmea de piatră după care m-am ascuns e ceva, nedesluşit, prelung, ca un… ca un avion! O fi unul dintre cele şase? … Da, da, sigur că da! Mai încolo, încă unul. Să mă apropii?

— Apropie-te! Ba nu! Mai bine caută să descoperi ce provoacă încingerea apei.

Pavel tăcu. Tăcu vreo douăzeci de minute, răstimp în care pe Bazil îl trecură toate năduşelile. Când nu mai putu răbda, reîncepu:

— Hei, Pavele! Mai trăieşti? Am avut o dată un nostrom care în cinci ani cât am navigat împreună n-a scos un cuvinţel, o silabă. Pe onoarea mea! … Era mut, săracul!

Sterian râse, dar se lăsă aşteptat cu răspunsul încă vreo cinci minute. Apoi comunică:

— Văd ceva! Acum văd ceva! O namilă negricioasă, de formă ovală sau poate rotundă.

— O namilă zici? Un monstru marin? Au ajuns să-mi stea în gât monştrii marini! Sunt sătul de propriile mele născociri.

— Nu-i un animal! Ceva metalic, o carcasă. Stă neclintită, în ciuda curentului cu care mă lupt

din greu, stă neclintită – spun – fiindcă peste ea zace un pietroi cât o casă.

— Dacă n-ai apă chioară în vine şi nici tărâţe în cutia craniană, vezi ce-i cu ea.

— Vrei să mă ambiţionezi?

— Auleu, uitasem că la tine nu-i nevoie. Ce e? Spune!

Pavel relată:

— Un container metalic, de formă aproximativ sferică! Are vreo cincisprezece metri în diametru. Stă răsturnat! Doar o parte e acoperită de stâncă, cealaltă e liberă. Mai văd o trapă... nişte ajutaje ca la un reactor, dar dispuse circular pe suprafaţa orientată în sus. Din ele o fi ţâşnind căldura? Ce zici? Îi fac o vizită?

— Nu, Pavele! E prea riscant!

— Dumneata cum ai proceda?

— Eu, băiete... Îşi muşcă buzele, ca să nu-l ambiţioneze.

Convorbirea se întrerupse pentru o bucată de timp, din simplul motiv că scafandrul părea să-l fi uitat pe tovarăşul său de la suprafaţă.

— Pavele, ce faci acolo?

— Ce să fac? Mă pregătesc să intru. Voi fi însă obligat să tai firul telefonic.

— Să nu cumva...

În cască se auzi un păcănit după care se aşternu o linişte de mormânt.

Pe neaşteptate se declanşă o nouă emisie de semnale. Bazil o recepţiona pe puntea „Daliei”, Todea pe cea a „Corei”, iar Pavel Sterian în interiorul misteriosului container de pe fundul

mării. Doar el avu prilejul să constate efectele imediate. Nişte motoare duduiră prelung. Sfera se cutremură, încercând să se smulgă de sub povara de piatră care o imobiliza.

Comandantul flotei, îl chemă pe căpitanul „Daliei”.

— Bazile, porneşte! Bazile, mă auzi?

— Dar cu băiatul cum rămâne?

— Cred că am găsit soluţia! Vom bruia semnalele!

Bătrânul nu prea înţelegea ce i se spunea. Se încăpăţâna să menţină nava în aceeaşi poziţie, exact deasupra locului unde din clipă în clipă avea să se iște iar calamitatea.

— Ce facem cu băiatul?

Pe suprafaţa apei apărură primele semne ale jetului caloric din străfunduri.

— Pleacă, Bazile! Îndepărtează-te. Dacă mai zăboveşti, dai de dracu! S-ar putea să nu reuşim cu bruiajul.

Rămase surd. Stătea aplecat peste parapet, cu ochii pironiţi în apă, ca şi când l-ar fi putut zări prin ea pe Pavel.

— Te sinucizi! răsună glasul lui Todea din difuzor.

— Băiatul!

Semnalele se succedau într-un ritm implacabil. Deodată însă, un vuiet persistent, dureros pentru timpane, le acoperi, le înecă, atât pe ele cât şi pe celelalte fluierături şi ţiuituri din eter. Ca prin farmec, şi apele se liniştiră. Fierberea încetă, zgomotul fu înghiţit de cel al vântului şi dâra de soare reapăru cu strălucirea ei de dinainte.

Bătrânului încă nu-i venea să creadă. Mai întrebă o dată, şoptit, „Şi băiatul?” când casca scafandrului apăru la câţiva metri de cuter, ca un mic glob de argint.

Şedeau în jurul mesei din cabina „Daliei”. Căpitanul Bazil şi Todea ascultau, cu sufletul la gură, relatările lui Pavel.

— Aşadar, am intrat. Am dibuit mecanismul de deschidere al trapei, am străbătut un fel de coridor-ecluză şi m-am trezit într-o mică încăpere circulară. E o navă teleghidată, căpitane Bazil, o navă fără echipaj, destinată, după părerea mea, cercetărilor ştiinţifice.

— De unde ştii?

— Judecând după aparate. Habar n-am care-i rostul lor, dar unul conţinea probe de sol: pământ negru, nisip, rocă granitică, rocă de calcar, loess… Oricum, cei ce ne-au trimis acest cadou dispun de o tehnică cel puţin ca a noastră.

— Te pomeneşti că s-a scufundat de bunăvoie, pentru a face observaţii, dar a avut ghinionul să încapă sub pietroiul acela! spuse Todea.

— O fi! îl aprobă scafandrul. În centrul cabinei era ceva ce semăna vag cu un creier electronic.

Bazil insistă asupra legăturii dintre semnale şi declanşarea jetului de gaze fierbinţi.

— Pentru mine totul e clar! susţinu Pavel Sterian, străduindu-se să fie cât mai convingător. Semnalele pun în funcţiune motoarele. Cei care au trimis containerul şi-au dat seama că a suferit o avarie, că e imobilizat. Ei încearcă mereu să-l

scoată din elementul care-l reţine. Din nefericire, stânca acoperă tocmai dispozitivele de manevrare şi energia se iroseşte. Ea nu face decât să dezagrege apa...

— ... şi să formeze nenorocita aia de „capcană a cerului”, completă comandantul Corei.

Bătrânul era numai urechi şi-l zorea pe Pavel să-şi continue relatarea.

— Din ajutaje prinseseră să ţâşnească flăcări! urmă acesta. Apa fierbea... se prefăcea în atomi...

— Hm! făcu Todea nemulţumit. Priveai cât se poate de calm iadul care se dezlănţuise în exterior. N-ai fi putut opri motoarele?

— De ce? Eram ferit! Nu mă deranja cu nimic! Doar zgomotul, dar asta...

— Erai ferit?! Dumneata erai ferit!

— Da! În cabină, căldura aproape că nu se simţea. Se vedea acolo un fel de tablou cu indicatoare, dar fără comenzi. Motoarele nu pot fi manevrate din interior... Auleu, căpitane Bazil, unde mi-a fost capul? Sus trebuia să fi fost un adevărat infern. Iar dumneata tăceai ca peştele! Unde naiba mi-a fost capul!

— Foarte bine că nu te-ai atins de nimic, bombăni bătrânul cu o uitătură piezişă la colegul său de breaslă. Ştiam că până la urmă vom născoci ceva care să ne scoată din încurcătură.

Umplu paharele până sus şi-i îmbie pe ceilalţi să se servească. Todea îl goli pe al său dintr-o sorbitură, se făcu roşu ca o pătlăgea şi spuse suflând de zor:

— A naibii treabă!

Nu preciză la ce se referea, la romul de

Jamaica sau la „capcana cerului”.

— Nu trebuie să le-o luăm în nume de rău, ţinu să-i scuze scafandrul pe cei ce trimiseseră aparatul. Ei încearcă să-şi recupereze sonda ca să studieze rezultatele observaţiilor. Poate că de acestea depinde organizarea unei noi expediţii, a unei expediţii cu fiinţe raţionale la bord.

— Toate bune şi frumoase, replică Todea, e însă de datoria noastră să desfiinţăm pericolul. O staţie de bruiaj plutitoare…

Bazil îl întrerupse, obiectând că n-ar fi sigură şi nici convenabilă.

— Şi atunci…?

Pavel Sterian îşi frecă bărbia cu podul palmei.

— Ascultaţi-mă pe mine, care am fost la faţa locului. Nu există decât o soluţie: distrugerea instalaţiei de recepţie! Ba nu, ba nu, se poate şi ceva mult mai simplu… Cum de nu mi-a trecut prin minte… Înlăturarea antenei, a firului care porneşte din container şi e menţinut la suprafaţa apei de un mic corp plutitor. Fără antenă, semnalele nu pot ajunge la motoare.

Comandantul „Corei” îl bătu pe umăr.

— Bravo, Steriane, felicitări! Fără antenă, întreaga instalaţie devine într-adevăr inofensivă. Mai târziu, organizăm aducerea ei la suprafaţă.

— Nu! Se opuse căpitanul Bazil dând din capul lui pleşuv. Nu sunt de acord. O degajăm, dar n-o ridicăm. Îndepărtăm stânca sau o tăiem în bucăţi. Când sonda va fi slobodă şi va recepţiona următoarele semnale, va ieşi singură din mare şi-şi va lua zborul înspre lumea ei. Din acea clipă „capcana cerului” va înceta literalmente să existe.

Ghiţă „Şi mai cum”, urcat pe un scaun, ştergea de praf macheta goeletei, fără să se sinchisească de cei doi clienţi întârziaţi.

Căpitanul Bazil umplu paharele cu restul de Jamaica.

— Bea, Pavele, fă-mi plăcerea!

— În sănătatea dumitale, căpitane.

— Şi zi, o făcurăm şi pe-asta?

— O făcurăm!

— Mai povesteşte o dată!

— Păi, de câte ori, nene? Cred că ştii toată istoria pe de rost.

— Haide, nu te lăsa rugat.

— Bine, dom'le, dacă ţii neapărat! Eram cinci, cinci scafandri aleşi pe sprânceană. Luasem fiecare câte două butelii de oxigen şi perforatoarele cu laser. A durat totuşi câteva ceasuri bune până am fărâmiţat bolovanul. Ca să fim în siguranţă, s-a ales o zi cu intense furtuni magnetice…

— În care semnalele, emise de undeva destul de aproape de Pământ, de pe o altă navă teleghidată de bună seamă, nu puteau răzbate prin atmosferă.

— Întocmai! A trebuit să treacă aproape o săptămână, până când activitatea solară a slăbit într-atât, încât oceanul aerian să devină iarăşi penetrabil la undele electromagnetice. Şi-atunci, aşa cum prevăzusem, a avut loc o nouă emisie de semnale. De îndată, motoarele…

Din senin, bătrânul îşi aruncă braţele în aer.

— Ascultă, băiete, ce tot îndrugi verzi şi uscate? Ca şi când n-aş fi fost şi eu acolo!

— Păi n-ai vrut chiar dumneata să-ţi povestesc?

— Eu? De unde ai scos-o şi pe asta? Ce nevoie am să-mi povesteşti când totul s-a petrecut sub ochii mei? Sonda a ţâşnit din valuri, a planat câteva momente deasupra mării ca apoi să se înalţe într-un viraj larg – luându-şi parcă rămas bun de la noi. După aceea s-a îndepărtat şi dusă a fost. Asta, dragă Pavele, îmi aminteşte de o întâmplare, de prin anii '50. Mă aflam prin apropierea insulelor Azore, când deodată, din ocean apare… ceva!

— O navă teleghidată?

— De unde! O sticlă! O sticlă ca toate sticlele.

— Atunci… conţinea un mesaj? De la nişte naufragiaţi?

— O sticlă de rom, Pavele!

— De rom? Ce-i neobişnuit în asta, şefule?

— Crezi că se întâmplă în toate zilele să pescuieşti din mare o sticlă de rom pe jumătate plină? Termină-ţi paharul şi să mergem.

Pavel Sterian se lupta vizibil cu timiditatea. Ar fi vrut să-i pună o întrebare, dar nu îndrăznea.

— Ce-i mă, Pavele? Ai ceva pe suflet?

— Căpitane, eu…

— Zi!

— Căpitane, eu…

Bazil se răţoi:

— Ascultă, piciule! Am avut o dată, pe când traversam Baltica în drum spre Norrkopping, un mus care tot mă stârnea şi nu-mi spunea ce avea de spus. Într-o zi am pus să-l lege de pupă şi l-am târât după noi cale de vreo zece mile.

— Nu te supăra, căpitane. Dar… înainte de a

ajunge la „capcana cerului” vorbeai de băiatul dumitale… După aceea n-ai mai pomenit despre el.

— Care băiat?

— Fiul! Inginerul! Cel care lucra în Africa!

— Care inginer? Care Africa?

Pavel simţea că înnebuneşte.

— În seara aceea, aici, la „Ancoră de aur”, la masa asta, nu mi-ai povestit că-l aştepţi, că ai pregătit delicatese şi vin… Urma să sosească cu avionul, care…

Bazil râse până-i dădură lacrimile şi se lovi peste genunchi.

— Pavele, una din două: ori te-ai pilit, ori te-ai scrântit de-a binelea. N-am fost însurat de când mă ştiu şi n-am avut copii nici aici, nici în Africa. La urma urmei, chiar dacă ţi-am împuiat capul cu scorneli de-ale mele, ce importanţă are? Esenţialul e – recunoaşte-o şi tu – că am pus pârdalnica aia de capcană a cerului cu botul pe labe. Şi nu numai atât. I-am dat drumul să se ducă, învârtindu-se, de unde a venit. Acum pricepi, Pavele? Pricepi?

Cele trei chipuri ale lui Bonifaciu Rău

Şedeau în spaţioasa cameră de zi a profesorului Dumitriu, sorbindu-şi ceaiul aromat din ceşti de porţelan fin.

— Iată că ne-a trebuit aproape un an ca să dăm unul de altul! spuse savantul. De parcă am trăi pe alte planete.

Jugăreanu ridică mâinile a regret.

— Ce vrei? Profesiunile noastre ne situează la antipozi! Şi pe urmă, nu ştiu cum o fi la voi, psihotehnicienii, dar eu nu-mi văd capul de treburi. Din zori şi până seara – uneori şi noaptea – la studio, săptămâni întregi filmări pe teren… Asta te obligă să renunţi la viaţa ta personală, să te lipseşti până şi de plăcerea de a-ţi vedea prietenii.

Dumitriu replică obosit:

— Să nu-ţi închipui, Mihai, că din acest punct de vedere, pe mine viaţa mă răsfaţă. Am enorm de multă treabă. Mai toarnă-ţi ceai! La ce lucrezi acum? Vreun film interesant?

— De aventuri! E pe terminate. Ştii, m-am specializat în filme de aventuri. Se potrivesc, cred, firii mele. Din păcate…

— Din păcate, ce?

—… din păcate, scenariile bune sunt mai rare ca diamantele. Te sâcâie, în schimb, tot felul de nechemaţi, propunându-ţi nişte inepţii de ţi se face părul măciucă. Eroii parcă n-ar fi oameni, ci năluci. Ori sunt răi ca diavolul în persoană, ori plutesc prin lume aidoma unor îngeraşi.

Dumitriu zâmbi şi spuse mai mult pentru sine:

— Separarea psihocomplexului în elementele componente.

Jugăreanu, care nu înţelesese, întrebă surprins:

— De ce râzi? Te asigur că aşa stau lucrurile. Uite, de pildă, unul, Bonifaciu Rău îl cheamă, redactor la publicaţia *Produse lactate* dacă nu mă înşel, comite în exclusivitate asemenea „opere”. Sunt îngrozitoare, Octave, cumplite! Citindu-le, simţi un fior de gheaţă trecându-ţi prin şira spinării. În fond, nu-i băiat rău, acest Bonifaciu Rău, dar are boala scenariilor cinematografice şi, pe deasupra, mai e şi pisălog. Dar ce pisălog! Nu izbuteşti să scapi de el! Aş da orice ca să-l vindec de această manie.

Dintr-un colţ al odăii se auzi zbârnâitul telefonului. Dumitriu îi făcu regizorului semn să-l scuze şi se duse la aparat.

— Alo… da, aici casa profesorului Dumitriu. Pe regizorul Jugăreanu îl căutaţi? E la mine! Vi-l dau imediat. E pentru tine, Mihai.

Jugăreanu luă receptorul.

— Eu sunt! Cine??? … Octav, el e, spuse, întorcându-se spre profesor, Bonifaciu Rău, omul de care ţi-am povestit. Nemaipomenit… Ce doreşti, domnule Rău? Cuuuum? …Auzi, m-a căutat la tine… O chestiune foarte urgentă, spuneţi? Nu, nu mă supăr. Despre ce-i vorba? Cu neputinţă! Ce aveţi? O idee? O idee pentru un scenariu? O idee formidabilă, cu un ritm care îţi taie răsuflarea? … Octav, mie mi se taie răsuflarea! … Să mi-o povestiţi? Acum, la telefon? Ascultă, domnule

Rău… Ce ai spus? Un titlu senzaţional? „Omul cu…” cu ce? Aha, „Omul cu platfus”! … Doamne, dă-mi putere să rezist… Dumitriule, a început să-mi povestească. Îl… îl omor!

Profesorul îl îndemnă să se calmeze.

— Stai Mihai, nu-l repezi! Pofteşte-l încoace!

— Ce-ai spus? Să-l…

— Da, da, invită-l la mine, să-ţi istorisească aici subiectul scenariului.

Regizorul era cât p-aci să scape receptorul din mână.

— Ai înnebunit? Ăsta o să ne…

— Dă mi-l mie! Alo, domnule Rău, prietenul meu Jugăreanu vă roagă să veniţi până la mine ca să-i expuneţi proiectul dumneavoastră. Mi-ar face şi mie plăcere. Auzi, Mihai, zice că e onorat şi că soseşte imediat. Alo… adresa o cunoaşteţi? Da? Foarte bine, vă aşteptăm!

Dumitriu închise telefonul.

— Ştii ce mi-a spus? Că vorbeşte chiar din faţa casei şi că în câteva secunde va fi aici.

Bonifaciu Rău se purta cu acea dezinvoltură sublimă pe care o au doar oamenii foarte convinşi de propria lor valoare. Strânse mâna profesorului şi a lui Jugăreanu, zâmbindu-le cordial, apoi intră direct în subiect, adică în subiectul noului său scenariu de film.

— Vedeţi dumneavoastră, scenariul are trei personaje principale. Primul şi cel mai important este „omul cu platfus”. Îşi începe şirul de fărădelegi prin a-şi otrăvi nevasta, apoi sileşte o sărmană orfană să cerşească pentru el. Cu timpul,

cum e şi firesc, evoluează. Câteva şantaje bine ticluite îl îmbogăţesc, dar nu se declară mulţumit. Îl jefuieşte pe propriul său părinte, un cinstit casier de bancă, care este arestat şi osândit la ani grei de temniţă. Spre sfârşit, urmărit fiind, ucide trei pietoni nevinovaţi. Al doilea erou este un comisar de poliţie, poreclit Sonyboy. Extraordinar de leneş şi de indolent, el nu numai că nu-l împiedică pe „omul cu platfus” să-şi săvârşească mârşăviile dar îl şi stimulează.

— Eu îl văd pe acest Sonyboy veşnic adormit şi trezindu-se doar ca să mănânce! reflectă Dumitriu.

Bonifaciu Rău îl aprobă încântat.

— Felicitări, profesore! I-aţi intuit perfect profilul moral. Cel de al treilea se numeşte Ciocârlie, de profesiune gazetar şi detectiv amator. De o inteligenţă sclipitoare, de un curaj neasemuit, el îl urmăreşte pe răufăcător până în pânzele albe, ceas de ceas, nelăsându-i răgaz să răsufle. În cele din urmă îl sileşte să-şi pună capăt zilelor, Sonyboy îşi înaintează demisia şi…

—… şi Ciocârlie se însoară cu sărmana orfană! încercă Dumitriu să ghicească.

— La asta nu m-am gândit, mărturisi Rău, dar am să ţin seama de sugestia dumneavoastră. Acum, ard de nerăbdare să vă aud părerea.

Jugăreanu se făcuse vânăt şi depunea eforturi vizibile să se ţină în frâu.

— Stimate domnule Rău, scenariul acesta este… este… de o…

Psihotehnicianul îl întrerupse brusc:

—… este, după părerea mea, interesant şi

plin de originalitate. Apreciez mai ales complexitatea personajelor...

Regizorul îl prinse de braţ, încercând să-l oprească, dar Dumitriu continuă netulburat:

—... nişte personaje vii, cu trăsături pregnante! Uite ce, domnule Rău, treci te rog în camera de alături şi pune povestea pe hârtie.

— Cu dragă inimă, domnule profesor! Sunteţi foarte amabil. Câteva minute vor fi suficiente!

Abia se închise uşa în urma lui, când Jugăreanu, nemaiputându-se stăpâni, răcni:

— Ce-ai făcut, Dumitriule? Ai înnebunit! În loc să-l dai afară...

— Linişteşte-te, Mihai! Profesorul îl luă de braţ şi îi şopti la ureche:

— Ţi-l vindec eu pe amicul ăsta al tău!

— Îl vindeci? Cum?

— Ai să vezi!

Intră în laborator şi reveni cu un aparat minuscul, pe care-l fixă pe speteaza fotoliului.

— Acum îl aşteptăm pe domnul Bonifaciu! Când se va reîntoarce...

Nu-şi isprăvi fraza şi Rău sosi, fluturând triumfător o coală de hârtie.

— Gata! Am terminat! Iată tot subiectul pe o singură filă.

Dumitriu i-o luă din mână şi o trecu lui Jugăreanu.

— Ţine, Mihai! Iar dumneata, domnule Rău, ia loc, să mai stăm niţel de vorbă. Nu, nu... Aici! Fotoliul acesta e mai confortabil.

Bonifaciu acceptă. Se aşeză, luă o ţigară din caseta de pe masă şi se apleca spre Dumitriu,

cerându-i foc. Profesorul îi întinse bricheta.

Scoţând rotocoale de fum, Rău se adresă regizorului pe un ton familiar:

— Dacă scenariul va fi realizat, îţi promit să scriu alte două. Căci de idei, slavă domnului, nu duc lipsă. O să te convingi, dragă Jugărene!

Acesta se simţea în preajma unui atac de apoplexie. Se sufoca. În faţa ochilor i se aşezase o pânză deasă, purpurie. Îl imploră pe Dumitriu din priviri să treacă la acţiune. În timp ce Rău continua să peroreze, savantul se furişă în spatele lui şi apăsă pe unul dintre butoanele aparatului.

— Sper să fie o colaborare rodnică, urmă Bonifaciu dezinvolt. Matale eşti regizor cu experienţă, iar eu… ce-o fi cu mine? … Iar eu, cu talentul meu… Ce ameţeală curioasă m-a cuprins… Eu cu talentul meu… cu talen…

Capul îi căzu pe piept.

Profesorul Dumitriu se apropie de el, îi pipăi pulsul şi îi ridică, cu degetul arătător, pleoapele.

— E-n regulă! Mâine dimineaţă când se va trezi, va începe să se comporte pentru câteva ceasuri ca modelele sale literare. Iar noi îl vom urmări.

— Nu pricep nimic! Cum se va comporta ca eroii săi? Cum îl vom urmări?

— Ai să vezi! Ai să vezi! Totul la timpul potrivit. Acum vino să punem la punct ultimele amănunte ale experienţei şi apoi să ne culcăm şi noi pentru două-trei ceasuri.

Pe Jugăreanu îl trezi o rază de soare care se furişase printre jaluzele şi i se plimba pe obraz.

Deoarece nu se lăsa alungată ca o muscă, regizorul se întoarse cu spatele, miji ochii şi privi în duşmănie cadranul ceasului. Era opt şi un sfert. Încet-încet îi veniră în minte evenimentele din ajun, vizita la Dumitriu… sosirea lui Rău… experienţa… Experienţa! Sări din pat şi încurcându-se în pijamaua prea lungă a profesorului, dădu buzna în dormitorul acestuia. Îl găsi îmbrăcat, răsfoind o revistă ilustrată.

— Zi, Octav, chiar o să devină pe rând omul cu platfus, comisarul Sonyboy şi detectivul amator Ciocârlie? Ideea mi se pare fantastică.

— Mai puţin decât ai crede! Firea omului e alcătuită dintr-o sumedenie de trăsături care se îmbină, se întrepătrund sau diverg. Dacă selecţionezi, dacă scoţi în evidenţă din acest amalgam o anumită latură de caracter, estompându-le pe toate celelalte…

— Iartă-mă, dar e o aberaţie!

— A fost până deunăzi, până am reuşit să inventez psihoseparatorul. Cu ajutorul lui, te vei convinge în curând, se poate realiza operaţia. Pentru câteva ceasuri, fiecare dintre noi poate deveni ori foarte, foarte rău, ori foarte, foarte indolent, ori foarte…

— Nu e periculos?

— De fel! Vei vedea!

— Apropo, ce face „pacientul”?

Dumitriu îşi trecu palma peste faţa proaspăt rasă şi spuse indiferent:

— A dispărut! Şi o dată cu el, cele două sfeşnice de argint pe care le aveam de la mama.

Jugăreanu îşi exprimă îngrijorarea:

— O să avem necazuri! O să dăm de dracu!

— Fii liniştit, Mihai. Îl ţinem tot timpul sub observaţie! Cu ajutorul microemiţătorului, pe care i l-am montat în inelul cu sigiliu. Dacă se întâmplă ceva, intervenim pe loc. Acum du-te şi îmbracă-te. Te aştept la laborator.

Cinci minute mai târziu, Dimitriu şi Jugăreanu şedeau în faţa receptorului de unde omicron. Pe un ecran de televiziune apăruse o cameră dintr-un bloc de locuinţe obişnuit. O femeie de vreo şaizeci de ani ştergea mobilă de praf şi fredona un vechi tango de Vasilache. Deodată apăru, în prim plan, chipul lui Bonifaciu Rău. Văzându-l, Jugăreanu avu o tresărire.

— Uită-te, Octav, ce mutră fioroasă are. E aproape de nerecunoscut!

Bonifaciu se schimbase într-adevăr. Ţinea ochii pe jumătate închişi şi capul culcat pe umărul drept. Două cute îi brăzdau faţa dinspre nas spre bărbie, aidoma unor cicatrice, iar buzele, buzele semănau cu nişte lame de cuţit, paralele.

— Ssst! Să ascultăm ce vorbesc, şopti profesorul, deşi nu-l putea auzi decât prietenul de lângă el.

Femeia dădu nemulţumită din cap.

— Frumos îţi şade, Bonifaciule, să umbli haimana toată noaptea! Ia spune, unde ai fost?

Bonifaciu mârâi şi răspunse cu o voce cavernoasă:

— La cimitir, tuşă Matilda, la cimitir, printre cadavre.

— Dumnezeule, ce tot îndrugi? Mă sperii, Bonifaciule!

— Are şi de ce să-ţi fie teamă de mine, bătrânico! Fă-mi rost de stricnină!

— De ce să-ţi fac rost, păcatele mele?

— Am zis stricnină! Sau orice altă otravă! Am nevoie de o cantitate mai mare. Trebuie să curăţ pe vreo câţiva.

Bătrâna se făcu pământie şi începu să tremure.

— Ce-i cu tine, băiatule? Nu ţi-e bine? Ţi-ai stricat cumva stomacul? A, acum înţeleg! De la cărţile alea ale tale cu pumnale, pistoale şi cu ucigaşi ţi se trage! Ele ţi-au tulburat minţile!

Rău trânti un pumn în masă şi se răsti la ea:

— Taci, femeie smintită, şi mulţumeşte sorţii că te cruţ! Acum dă-mi să mănânc!

— Ceaiul e pe masă, bolborosi bătrâna.

— Nu-mi trebuie apă chioară! Am spus că vreau să mănânc!

Se repezi la uşa bucătăriei. Jugăreanu şi profesorul îl văzură ridicând rând pe rând capacele cratiţelor.

— Aici ce e?

Tuşa Matilda răspunse din odaie:

— Tocăniţă cu cartofi! E prânzul! Ce vrei să…

— Nu-mi pasă! Mi-e foame!

Începu să înfulece cu o lăcomie animalică, fără să-i pese de sosul care i se scurgea peste bărbie şi peste reverele costumului bleumarin.

— Mi-e foame, repetă el cu gura plină, şi când mi-e foame, sunt furios!

După ce goli aproape toată oala şi-şi şterse buzele cu podul palmei, îi spuse mătuşii:

— Acum plec! Dacă mă caută cineva, să-i spui

că sunt la Tecuci, la Sighişoara sau la Tulcea, unde vrei matale! Despre altceva, să nu sufli o vorbă! Ai înţeles? Nici o vorbă! Altminteri…

Ieşi, trântind uşa şi porni să coboare scările. De după o cotitură a palierului etajului de dedesubt, ţâşni o pisică. Era o pisică obişnuită, cenuşie cu câteva pete roşcate. Se luă după Bonifaciu, manifestând o vie dorinţă de a se freca de pantalonii lui. El îi administră o lovitură de picior, făcând-o să se dea de-a rostogolul şi să scoată un mieunat sfâşietor. Tocmai atunci din apartamentul numărul 5 apăru domnişoara Neli. Domnişoara Neli se bucura, în general, de simpatia domnului Rău, căci lucra ca dactilografă la redacţia de scenarii cinematografice. Era o blondă plinuţă, cu obrajii presăraţi cu coşuri, dar cu o inimă de zahăr. Observând scena, rămase stupefiată.

— Vai, domnule Bonifaciu, se poate? De ce daţi în bietul animal? Ce v-a făcut?

— Blestemată, mi-a aţinut calea! … A, domnişoară Neli, dumneavoastră eraţi? N-am vrut, credeţi-mă. Când mi-a ieşit înainte, eram cu gândul aiurea, şi fără să vreau… Doar n-o să credeţi despre mine că sunt capabil să lovesc o sărmană făptură fără apărare!

— Tocmai! Vă cunosc doar, domnule Rău, cât sunteţi de bun!

Şi domnişoara Neli îi dărui unul dintre zâmbetele ei cele mai cuceritoare.

În ochii lui Bonifaciu se aprinseră sclipirile verzui ale viperei care-şi hipnotizează prada. O întrebă dulceag, ademenitor:

— Ce mai e nou la redacţie? Aveţi mult de

lucru?

— Enorm! Zeci şi zeci de pagini pe zi! Parcă s-a înţeles tot Bucureştiul să scrie scenarii. Chiar ieri am terminat unul al lui Petre Toboşaru. Foarte frumos! Cu aventuri şi cu multă, multă dragoste. Fata îşi sublinie impresiile cu un suspin adânc, nostalgic.

— Al lui Toboşaru? Al nepricopsitului de Toboşaru? Iar a „comis” unul? Domnişoară Neli – glasul lui uşor tremurat se străduia să i se strecoare în suflet – domnişoară Neli... cum să vă spun... aş vrea să vă rog ceva!

— O... ce anume?

— Mi-ar face plăcere să am acest scenariu. N-aţi putea, eventual...

— Să vă procur o copie?

— Nu, nu o copie, ci originalul! Originalul, toate copiile şi manuscrisul! Să nu rămână nimic! Atâtea lucruri se pierd pe lumea asta... de ce nu s-ar pierde şi un scenariu. V-aş oferi în schimb... două superbe şfeşnice de argint!

Fata deschise gura şi nu mai fu capabilă s-o închidă.

— Domnule Rău, cum vă poate trece prin minte una ca asta? Să vă fie ruşine... ruşine obrazului!

Se răsuci brusc pe călcâie şi ieşi pe poarta blocului cu alura unei regine detronate. Bonifaciu privea scârbit în urma ei şi scrâşni:

— A plecat! Pagubă-n ciuperci! Am să-i trântesc o anonimă, să nu-i ajungă şapte ape să se spele.

Apoi o luă spre staţia de autobuz de la capătul

străzii.

Jugăreanu şi Dumitriu stăteau în faţa ecranului şi se amuzau.

— Până acum a fost nostim, recunoscu regizorul. Să sperăm că nu va comite „crime” mai grave.

Dumitriu îl linişti.

— Avem oricând posibilitatea să intervenim! Ce părere ai? Încotro se duce?

— Vedem noi îndată! Iată-l! Coboară din autobuz. Traversează bulevardul şi o ia către Piaţa Amzei.

— Spre redacţie se îndreaptă! Spre redacţia de scenarii!

Bonifaciu Rău pătrunse ţanţoş în clădirea veche, cu un singur etaj, în faţa căreia îşi răsucea crengile un tei înflorit. Străbătu holul şi pătrunse într-una din camere, fără să bată la uşă.

— La Cosma a intrat, constată Jugăreanu. Cosma e redactorul pe care-l inundă cu inepţiile sale.

— Nu e nimeni în birou! Observă savantul. Ia te uită ce face: a tras un sertar… pe al doilea… scotoceşte printre hârtii… Acum a scos un dosar… priveşte împrejur de parcă ar căuta un loc… O ascunzătoare… şi… şi vâră dosarul între dulap şi perete. Ce o fi urmărind? Nu prea înţeleg.

— Ba eu înţeleg! Ei, dar iată că vine cineva.

Pe ecran, Cosma şi Rău se salutară cu răceală.

Apoi Bonifaciu se instală pe scaunul din faţa biroului deşi nu fusese invitat.

— Tovarăşe Cosma, te aştept cam de mult!

— Da? Ce pot face pentru dumneavoastră?

— Auzi vorbă? Vreau să ştiu ce s-a hotărât în legătură cu ultimul meu scenariu „Crocodilul ştirb”?

Redactorul păru surprins.

— Dar v-am spus-o limpede la telefon: a fost respins ca necorespunzător.

— Şi cine, mă rog, a decis asta? Nu cumva dumneata?

— Consiliul artistic, tovarăşe Rău, în unanimitate. Consiliul s-a raliat, de altminteri, punctului meu de vedere.

Bonifaciu deveni numai zâmbet.

— Nu s-ar putea ca prin nişte intervenţii pe text să-l facem pe gustul consiliului? Eu nu m-aş da înlături de la anumite… eforturi! Mă înţelegi?

Cosma i-o reteză indignat:

— Nu! Deficienţele sunt de ordin structural, iar personajele de un schematism iremediabil.

Bonifaciu îşi schimbă tactica.

— Aşaaa? Atunci înapoiază-mi, te rog, manuscrisul!

— Pricepi acum? întrebă regizorul.

— Încep să mă dumiresc! A ascuns propriul său manuscris. Ce vrei, model „omul cu platfus”.

Redactorul căuta prin sertare.

— Un moment! Vi-l dau imediat. Curios, l-am pus aici, cu mâna mea. Aşteptaţi niţel! Nu… nu e! Nu-l găsesc!

În timp ce Cosma scotea nervos hârtie după hârtie, risipindu-le pe birou, Rău se prefăcea din ce în ce mai impacientat:

— Mă mai ţii mult? Îmi dai sau nu îmi dai

lucrarea mea?

— Trebuie să fie! O găsesc îndată! Nu… nu dau de ea! Nici aici nu e! Tovarăşe Rău, v-aş ruga să reveniţi mâine. Până atunci…

Bonifaciu, care se ridicase şi urmărise în picioare eforturile zadarnice ale redactorului, se prăbuşi distrus pe scaun.

— Aşadar, manuscrisul meu a dispărut! Unicul exemplar! Truda mea de trei ani şi mai bine s-a dus pe apa Sâmbetei. Tovarăşe Cosma, dumneata îţi dai seama ce ai făcut? Chestiunea asta nu poate rămâne aşa! Voi cere o anchetă, o anchetă severă!

Ţipetele sale atraseră pe cei din camera vecină. Apărură doi redactori însoţiţi de domnişoara Neli, dactilografa, care, văzându-l pe Rău, avu o tresărire.

— Ce se întâmplă aici? întrebă unul dintre colegii lui Cosma.

— A fost sustras manuscrisul meu, se lamentă Bonifaciu. Trebuie să ştiu cine a avut interes ca opera mea să dispară şi cine s-a pretat la o asemenea faptă murdară. Tovarăşul Cosma sau altcineva, nu mă priveşte cine, va răspunde. Mă duc la redactorul-şef!

Jugăreanu îşi ieşi din pepeni. Strânse pumnul, gata să izbească în ecranul receptorului.

— Nemernicul! Ce zici, Octav, la ce se pretează? Îl ştiam lipsit de talent şi pisălog, dar asta… asta…

— Uiţi că în cazul lui, funcţia de frânare, de inhibiţie, a fost, într-un anume fel, suspendată. În stare normală, orice activitate reflexă a omului este stimulată sau frânată prin intervenţia zonelor

superioare ale creierului. Cu cât o fiinţă este mai evoluată, cu atât îşi poate stăpâni mai lesne reacţiile, pornirile. Sistând temporar, cu ajutorul aparatului meu, activitatea acestor frâne, subiectul nu mai este capabil să domine, cu raţiunea, anumite porniri, dându-le frâu liber.

— Din punct de vedere ştiinţific, spuse Jugăreanu cam supărat, experienţa ta o fi pasionantă, nu zic. Dar gândeşte-te la bietul Cosma. Te rog, opreşte-l pe Rău să meargă la şef.

— Stai niţel! Să vedem ce se mai întâmplă.

Ca să-l ajute pe colegul lor, cei doi redactori şi domnişoara Neli se risipiră prin cameră, scotocind prin coşurile de hârtie, prin rafturi, printre revistele aşezate stivă.

Deodată, perspicacea domnişoară Neli observă ieşind de după dulap un colţ de dosar. Trase de el şi când îl avu în mână, citi cu glas tare:

— *Bonifaciu Rău – Crocodilul ştirb – scenariu cinematografic*. Ăsta e, domnule Rău?

Tăcea, privindu-şi vârfurile pantofilor.

Cosma se dezmetici.

— N-avea cum să ajungă acolo, în afară de cazul că l-aţi ascuns chiar dumneavoastră! Aţi fost un timp singur în birou şi… Să vă fie ruşine!

Bonifaciu îl înfruntă cu tupeu:

— Ba dumitale să-ţi fie ruşine! Pentru afirmaţia asta ai să fii azvârlit în stradă! Chiar acum mă duc la redactorul-şef.

— Foarte bine! strigă dactilografa cu un glas ascuţit. Foarte bine! Vin şi eu ca să-i povestesc tovarăşului redactor-şef despre propunerea dumitale în legătură cu scenariul lui Toboşaru. Ştiţi

ce mi-a cerut azi-dimineaţă? Să sustrag manuscrisul, originalul şi copiile, şi să i le dau în schimbul a doua şfeşnice de argint. A avut această impertinenţă! Mergem la redactorul-şef, domnule Rău?

Acesta dădea din colţ în colţ.

— Să vedeţi! Eu...

— A sosit momentul să fac să predomine altă trăsătură de caracter, spuse Dumitriu. De acord, Jugărene?

— Da, dar mai repede dacă se poate! Crezi că în noua ipostază va fi mai puţin primejdios pentru alţii şi pentru sine?

— Nu ştiu! Să sperăm! Învârti precaut o rotiţă a psihoseparatorului.

Cu Bonifaciu Rău se produse o schimbare spectaculoasă. Deveni parcă mai mic, mişcările sale încetiniră, iar glasul sună blând şi molcom. Se întoarse spre Cosma şi îi spuse:

— Te rog, tovarăşe, uită tot ce s-a întâmplat. Era un scenariu prost. Ia-l şi aruncă-l la coş!

Cosma se scutură ca să se dezmeticească şi ca să se convingă că nu visează.

Se apropie de Rău şi bâigui:

— Credeţi că pot trece cu buretele peste jignirea pe care mi-aţi adus-o?

— Nu ştiu ce-a fost cu mine! Îmi ieşisem din minţi. Te implor, aruncă-l! Vin eu altă dată, cu alt scenariu. Dar mai târziu... peste un an, peste doi. Acum trebuie să mă duc la serviciu. E aproape unsprezece, şi la noi condica se ridică la opt şi cinci. Cu bine, tovarăşe Cosma, sănătate!

Bonifaciu părăsi biroul.

— Bravo, Octave, aşa da! Exclamă regizorul fericit. Aşa îmi place! Leneş, indolent, dar nepericulos! Următorul scenariu peste un an, doi! Excelent! După mine, îl poţi lăsa pentru totdeauna în postura asta, de... Sonyboy.

Profesorul îi stăvili entuziasmul.

— Stai niţei, nu te pripi! Să-l observăm! Iată-l acum în biroul revistei *Produse lactate*.

Stând pe scaunul său, a cărui tărie era îndulcită de o perniţă înflorată, Bonifaciu moţăia. Purta mânecuţe negre de şaten, ochelari cu ramă subţire, de metal, şi-şi vârâse în urechi ghemotoace de vată. Cineva bătu în uşă, o dată, de două ori, de trei ori.

Neprimind răspuns, vizitatorul pătrunse în încăpere...

— Bună ziua! Am trimis prin poştă un articol despre...

Bonifaciu păru să-şi amintească:

— Cafeluţa!

— Nu, ci despre...

— Unde e cafeaua? strigă ca să fie auzit pe coridor. Tovarăşa Frusina, ce se aude cu cafeaua aceea?

— Cum vă spuneam, un articol despre...

— Ţigări! Frusinuţo, să nu uiţi să-mi aduci şi un pachet de Carpaţi cu filtru.

— Îmi pare rău! V-aş oferi eu o ţigară, dar nu sunt fumător. Sunt de la Vatra Dornei. V-am trimis articolul despre un nou procedeu de fabricare a şvaiţerului.

Rău îl măsură bănuitor, se scărpină în creştetul capului şi spuse încet, lungind vorbele:

— Îmi pare rău, tovarăşe, dar nu e de resortul meu. De problema şvaiţerului se ocupă tovarăşul Istrate. A doua uşă pe dreapta.

Colaboratorul rămase descumpănit şi se pregăti să iasă, când în cameră pătrunse valvârtej un băieţandru care agita nişte fâşii lungi de hârtie.

— Tovarăşe Rău, v-au venit şpalturile. Citiţi-le repede, aşteaptă tipografia.

— Las' să aştepte ea, tipografia! Frusino, ce face cafeaua?

Femeia de serviciu intră cu o ceaşcă mare, aburindă, şi o puse pe masă. Apoi scoase din buzunarul halatului un pachet de ţigări.

Bonifaciu îi mulţumi dintr-o clipire a pleoapei stângi şi se răsti la puşti.

— Tu ce mai vrei?

— Şpalturile! A zis tovarăşul Guşti să aştept pân' le citiţi.

Colaboratorul părea să-şi fi amintit de ceva şi se întoarse de la uşă.

— Tovarăşe Rău, la tovarăşul Istrate am fost înainte de a veni aici. Dumnealui mi-a spus că dumneavoastră vă ocupaţi de şvaiţer.

Bonifaciu capitulă.

— Dacă spune el, aşa o fi! Dă-l încoace!

— Ce să vă dau?

— Şvaiţerul! Adică materialul despre şvaiţer!

— V-am spus doar, l-am trimis prin poştă. De la Vatra Dornei. Vreau să ştiu…?

— Şi dumneata vrei ceva? Toată lumea vrea câte ceva de la mine. De ce-mi tot vorbeşti de şvaiţer? Acum mi s-a făcut foame… Frusino…

Băieţandrul îşi pierdu răbdarea.

— Tovarăşe Bonifaciu, şpalturile!

În clipa aceea, apăru, colac peste pupăză, redactorul-şef. Se vedea cât colo că e supărat.

— Tovarăşe Rău…

— Da, tovarăşe redactor-şef?

— Tovarăşe Rău, să ştii că aşa nu se mai poate! Azi ai venit la unsprezece şi apoi… unde e materialul cu reducerea cantităţii de sare din brânza de burduf?

— Să vedeţi… eu…

Puştiul interveni, cerând şpalturile. Colaboratorul, sesizând conjunctura favorabilă, o luă de la început:

— Eu sunt de la Vatra Doinei. Am trimis un articol despre şvaiţer şi vreau…

— Şpalturile!

— Tovarăşe Rău, dacă nu înţelegi să…

Se iscă un vacarm cumplit. Toată lumea se lamenta, ţipa şi dădea din mâini. În cele din urmă, cineva răsturnă cafeaua care se scurse peste manuscrise şi şpalturi.

Lui Jugăreanu i se făcu milă. Îl rugă pe profesor:

— Octav, scapă-l! O să-l dea afară din slujbă! Isprăveşte!

— Ai văzut că şi tipul „Sonyboy” prezintă o seamă de dezavantaje? Şi profesorul roti tacticos butonul aparatului.

Scandalul de la redacţie se aplanase. Se găsise articolul cu şvaiţerul şi chiar cel cu brânza de burduf. Pe la patru, Bonifaciu îşi strânse lucrurile şi plecă în oraş. Dumitriu şi Jugăreanu îl

văzură intrând într-un magazin de produse alimentare. Era o oră de mare aglomeraţie, şi, aşa cum se întâmplă uneori, se iscară discuţii în contradictoriu. O femeie ceru o sticlă de ulei, iar altă, de alături, se răsti la ea:

— Stai, cucoană, binişor. De ce mi-o iei înainte?

Răspunsul celeilalte veni cu promptitudine.

— Eu o iau înainte? Când eram aici, dumneata…

— Ba să-mi fie cu iertare, e rândul meu!

— Nu mai spune! Rândul dumitale? A văzut toată lumea cum te-ai băgat în faţă.

— Auzi? Auziţi, oameni buni? M-am „băgat”? Ce expresie! Se vede treaba că eşti de la mahala şi că n-ai pic de educaţie!

— Mă faci mahalagioaică? Pe mine care stau pe Magistrală? Apoi să ştii, cucoană, că am gură cam slobodă, şi dacă ţi-oi zice vreo câteva…

Bonifaciu îşi făcu loc cu coatele şi ajunse la cele două combatante.

— O clipă, vă rog! Daţi-mi voie să intervin, doamnelor, şi să fac dreptate. Dreptatea trebuie să triumfe! Arătaţi-mi vă rog bonurile dumneavoastră. După număr, vom stabili îndată cine are prioritate.

Femeile îl priviră ostil şi, uitând de sfada lor, îşi revărsară năduful asupra lui. Una şuieră:

— Ia te uită! Da' cine eşti dumneata? Vrun controlor? De ce te vâri, domnule? Vezi-ţi de treaba dumitale!

A două o susţinu:

— Chiar aşa! Cu ce drept vrei să te uiţi la bonul meu? Ai dat dumneata bani pe el? A, acum

pricep: vrei să ne-o iei înainte!

— Asta e! Şmecherul! Neruşinatul!

Bonifaciu încercă să se apere.

— Doamnelor, eu... vă rog... eu n-am...

Îi fu destul de greu să ajungă la uşă şi să părăsească magazinul. Pe trotuar se opri şi răsuflă uşurat, aranjându-şi hainele mototolite. În faţa vitrinei, un copilaş de vreo cinci anişori plângea cu lacrimi mari care i se prelungeau peste obrăjori.

Bonifaciu se apropie de el şi-l mângâie pe păr.

— Ce-i cu tine, băieţaş? De ce plângi?

— Fiindcă mi-a luat banii de bomboane.

— Cine ţi i-a luat?

— Domnul acela cu barbă.

— Care domn cu barbă?

— Acela... acela care a ieşit acum.

De indignare, lui Bonifaciu i se urcă sângele la cap.

— Ce mârşăvie! Să furi bănuţii unui copil! Haide, puştiule, cu mine! O să prindem hoţul şi o să facem dreptate.

Îl luă pe băiat de mână şi, trăgându-l după el, porni grăbit în urmărirea răufăcătorului. Opri un trecător şi-l întrebă:

— N-aţi văzut cumva un om cu barbă?

— Ba da, vara trecută la Mamaia! Erau mai mulţi!

A doua persoană solicitată era o femeie grasă, cu un neg pe vârful nasului.

— Ce-s glumele astea? Ţipă ea cu o voce ascuţită şi răsunătoare, om în toată firea, tată de copii, să te ţii de şotii! Acuşi chem miliţianul!

Băieţaşul îl trase de poalele jachetei.

— Nene, l-am văzut!

— Pe omul cu barbă? Unde e?

— Acolo, nene! Cel care duce o valiză mare.

Bonifaciu ridică sprâncenele în semn că se află în posesia tuturor amănuntelor cazului.

— E limpede! O valiză cu lucruri furate! După el, puştiule!

O luară la fugă, ceea ce-l distra copios pe micuţ, făcându-l să râdă în hohote. În câteva clipe ajunseră din urmă pe prezumtivul răufăcător.

— Hei, dumneata, urlă Bonifaciu-Ciocârlie.

Omul cu barbă, care era surd, făcu doar: „ai”?

— Nu ţi-ar fi ruşine să iei banii unui copil?

— Ai?

— Ia să vedem ce ai în valiză! Dă-o încoace!

Omul cu barbă se opuse cu îndârjire.

— Ce vrei, domnule? Lasă-mă! Lasă-mă! Ajutoor! Ajutoor! Hoţii!

Cât ai clipi se adună un grup de gură-cască, avizi de senzaţii tari.

— Dumneata eşti hoţul! strigă Bonifaciu. Dumneata l-ai jefuit pe bietul copil! Deschide geamantanul! Oameni buni, individul a furat banii acestui băieţaş şi sunt sigur că şi valiza conţine lucruri însuşite pe cale necinstită.

Omul cu barbă îşi rotea braţele ca aripile unei mori de vânt şi întreba în dreapta şi în stânga:

— Ce spune? Ce zice? Eu nu aud chiar aşa de bine!

— Dă-mi valiza! Bonifaciu i-o smulse şi capacul se desfăcu singur. Dinăuntru ţâşni, ca o săgeată slobozită din arc… o pisică neagră.

Glasul omului cu barbă acoperi râsetele

mulţimii.

— O duceam la cumnată-mea Vasilică, ca să-i stârpească şoarecii!

Din nou hohote de veselie, apoi un spectator oarecare îl întrebă pe băiat:

— Ia zi, puştiule, e adevărat că domnul acesta cu barbă ţi-a furat nişte bani?

Copilul îl privi cu ochi rotunzi, nevinovaţi, şi răspunse clătinând din cap:

— Nu-i adevărat, nene! Banii pentru bomboane mi i-a luat nenea ăsta, fără barbă.

Şi degeţelul lui îl ţintui pe Bonifaciu. Acesta făcu un pas înapoi.

— Eu? Dar ce-ţi trecu prin cap? Mincinosule!

Copilul începu iar să zbiere.

— El i-a furat! Nenea e un hoţ! Nenea e un hoţ!

O femeie se apropie, făcându-şi loc, disperată, printre curioşi şi tânguindu-se:

— Copilul meu! N-aţi văzut un băiat de şase anişori? Copilul meu! A dispărut copilul meu! Neluţu îl chema. A fost răpit!

Lumea se dădu la o parte şi cineva o linişti:

— Băieţaşul e aici, împreună cu un bărbat.

— Să văd! Daţi – mi voie... daţi-mi voie... Neluţu mamii! Trăieşti? Eşti sănătos? Ce ţi-a făcut? De ce mi te-a luat?

Bonifaciu încercă să explice:

— Doamnă, eu...

Femeia ţipă ca din gură de şarpe:

— El mi l-a răpit! E un bandit!

Neluţu cu glăsciorul lui subţirel, turnă gaz pe foc:

— Nenea mi-a furat banii de bomboane.

Mulţimea indignată făcu cerc în jurul acuzatului.

Căzură cuvinte grele, înjurături:

— Nemernicul! Puneţi mâna pe el! Nu-l lăsaţi să scape! Miliţia! Chemaţi miliţia…

Bonifaciu recepţionă câţiva pumni şi o lovitură cu umbrelă.

Profesorul Dumitriu închise receptorul de unde omicron.

— Se îngroaşă gluma, Jugărene! Trebuie să intervenim! Noroc că nu-i departe de-aici.

Regizorul aprobă.

— De data asta, chiar că-l nenorocim pe bietul om! Să luăm maşina mea. Repede!

Coborâră în grabă şi Renault-ul lui Jugăreanu îi duse în câteva clipe la locul incidentului. Coborâră şi-şi croiră drum prin mulţime. Mama copilului domina corul opiniei publice.

— La miliţie cu el! Să i se facă proces! Să înfunde puşcăria. Neluţu, băiatul mamei…

Profesorul izbuti să se apropie de Bonifaciu Rău.

— Daţi-mi voie… daţi-mi voie… sunt medic.

Cineva fu de părere că nu de un medic era nevoie, ci de un reprezentant al ordinii.

— Domnilor, strigă Dumitriu ca să acopere vacarmul. Dânsul e pacientul meu! Daţi-mi voie!

Se amestecă şi Jugăreanu.

— Oameni buni, dumnealui e… cam… ştiţi dumneavoastră.

Îşi sublinie cuvintele cu gestul semnificativ al degetului învârtit în dreptul frunţii.

Un spectator mai dezgheţat trase concluzia:

— Aha! Ţicnit! Aşa da! Aşa se explică!

Mulţimea se îmblânzi subit.

— Bietul om! Atât de tânăr! Săracu' de el! Luaţi-l, luaţi-l, domnule doctor!

Regizorul ajunse la Rău şi îi şopti la ureche:

— Bonifaciule, mişcă-te! Să ştergem puţina!

Dar acesta nici nu voia să audă.

— Nu se poate, domnilor! Eu nu plec de-aici! A fost o maşinaţiune împotriva mea! Au încercat să mă compromită! Nu plec până nu se face lumină! Şi mai ales dreptate! Dreptatea trebuie să triumfe!

Dar profesorul îl apucase de braţ şi-l trase energic după el.

— Vino o dată, domnule Rău! Faceţi loc, vă rog, faceţi loc.

În camera de zi a profesorului Dumitriu, Bonifaciu stătea întins pe un şezlong cu ochii închişi şi cu un zâmbet larg pe buze. Experienţa se terminase.

— Ce face pacientul nostru? întrebă regizorul.

— Acuşi o să se trezească!

— Crezi că s-a vindecat de boala scenariilor?

— Nu-ţi pot da nici o garanţie, dragă Mihai. E o chestiune strict individuală, ca şi efectul oricărei experienţe de viaţă. Deocamdată suntem la început şi eficacitatea psihoseparatorului e destul de limitată ca durată. Poate mai târziu... Un lucru însă e cert: talentul nu se învaţă!

Rău căscă şi îşi întinse braţele ca după un somn lung şi odihnitor. Nu mai semăna cu nici unul dintre cele trei personaje pe care le interpretase

fără voia lui.

Jugăreanu veni lingă el.

— Cum te simţi?

— A, tovarăşul regizor Jugăreanu! Ce bine-mi pare că vă văd. Chiar la dumneavoastră mă gândeam.

— La mine? De ce tocmai la mine?

— Fiindcă mi-a venit o idee, o idee straşnică pentru… un scenariu de film.

Lui Jugăreanu i se muiară picioarele.

— Un… sce… na… riu? Iar… un scenariu?

Profesorul Dumitriu oftă:

— M-am lămurit! Totul a fost în zadar!

— Da, tovarăşe regizor, urmă Bonifaciu, un scenariu cum nu s-a mai făcut! Despre… despre „Importanţa produselor lactate în alimentaţia copiilor” …

Insula ceasului oprit

Îl cunosc, deşi nu ştiu cum îl cheamă, cine este, de unde vine. Nu ştiu nici cu ce se ocupă sau dacă măcar, se ocupă cu ceva. Ştiu doar cum arată: ca o cracă noduroasă, răsucită, dezgolită de frunze.

Îl zăresc uneori stând pe o bancă în Cişmigiu, sau strecurându-se absent prin mulţimea bulevardelor, îl văd adesea prin librării, frunzărind cărţi şi notându-şi preocupat câte ceva într-un carnet. Îl surprind în faţa unei florării, sorbind din priviri trandafirii, garoafele…

Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte să-l urmăresc, darămite să-l acostez. Când îl întâlneam, îl priveam ca pe o ciudăţenie a oraşului, ca pe copacii cu vrăbiile de lângă Universitate, să zicem. Primăvara asta însă, într-o după-amiază din acelea cu lumină molcomă, arămie, niţel coclită, ne-am găsit, mulţumită întâmplării, pe malul lacului. Eu şedeam pe o bancă răsfoind o revistă, când m-am trezit cu el alăturea. Nu rostise nici un cuvânt, nici bună ziua nu-mi dăduse şi nici nu-mi ceruse permisiunea. Se aşezase pur şi simplu la un capăt al băncii, potrivindu-şi pe genunchi mapa albastră, burduşită. Avea privirile aţintite spre oglindă aproape inertă a apei sau poate spre malul celălalt. Mă prefăceam că nu-l observ – mă cam indispuse lipsa lui de tact – şi continuam să citesc aceeaşi frază de câteva ori, fără a-i desluşi înţelesul. Asta a durat vreo zece minute, timp în care-l urmăream cu coada ochiului. Jocul acesta neghiob începuse

să mă obosească şi eram aproape decis să mă ridic şi să plec.

Deodată însă, omul a sărit în picioare. Am avut impresia că intenţionează să-mi spună ceva, dar, scoţându-mi capul de după revistă, mi-am dat seama că nu eu provocasem această comportare, ci un… căţel.

Dintr-o alee apăruse o jigodie cu blană, probabil, albă dacă n-ar fi fost tăvălită prin toate băltoacele parcului. Avea picioarele strâmbe, urechile clăpăuge şi un bot ascuţit şi impertinent, iar ochii negri, rotunzi, priveau înduioşător de încrezători.

Atunci când s-a apropiat de el, n-a dat să fugă, după obiceiul câinilor fără stăpân, posesori ai unei bogate experienţe în relaţiile cu animalele bipede, ci a rămas pe loc, cu picioarele înfipte solid în nisip, cu coada scurtă pendulând optimist, tremurând de emoţie, de frică, de nerăbdare sau de toate laolaltă.

Apoi omul meu a vorbit. Îi auzeam pentru prima dată glasul care nu era, cum mă aşteptam, hodorogit, aspru şi răguşit, ci dulce, melodios. Mă aşteptasem să-l aud rostind acele cuvinte pe care le adresezi în asemenea împrejurări unui căţel, dar el m-a uluit şi de data aceasta. A zis:

— Îţi mulţumesc că ai încredere în mine, drăguţule! Şi, aplecându-se, l-a mângâiat pe cap cu amândouă mâinile.

Câinele a reacţionat prompt, alungându-şi teama, gudurându-se, frecându-se de pantalonii lui şi mârâind de plăcere.

Dar omul, amintindu-şi parcă de ceva, de o

îndatorire ce nu suportă amânarea, şi-a îndreptat spinarea şi şi-a înălţat ochii spre cer. De pe buzele sale subţiri au răsunat cuvinte pe cât de neaşteptate, pe atât de stranii în împrejurările date, mai cu seamă că erau rostite pe un ton sobru, profesional:

— Câine, *Canis familiaris*, mamifer domestic carnivor din familia canidelor, având forme, dimensiuni corporale şi culoarea părului foarte variate. Pentru prinderea prăzii se ajută mai mult de dinţii canini, bine dezvoltaţi. Pupila ochilor este circulară. Animal cu simţul auzului, al văzului şi al mirosului extrem de dezvoltate şi cu o foarte mare mobilitate. Femela naşte până la 12 căţei deodată. Este primul animal domesticit de om, încă din epoca mezolitică. Există azi mai mult de 300 de rase de câini domestici. Sunt de mare ajutor în ştiinţă, ca obiect de cercetare şi, recent, pentru stabilirea, pe cale experimentală, a influenţei zborurilor cosmice asupra organismelor vii.

După această neobişnuită lecţie de zoologie, mai mângâie o dată căţelul, îşi luă de pe bancă servieta şi porni în josul aleii, fără să mă învrednicească măcar cu o privire. Câinele se luă după el, iar eu, îndemnat de o inexplicabilă atracţie, nu m-am putut abţine să nu-l imit.

La vreo sută de metri, în dreptul unei pajişti de lângă malul apei, omul meu s-a oprit din nou. De data asta îşi dăruia atenţia, aşa cel puţin mi se părea, coloritului, verdelui proaspăt al ierbii, galbenului, albastrului şi violetului florilor. Nici o trăsătură a feţei sale stafidite nu se clinti, privirea de după sticlele ochelarilor rămase la fel de

inexpresivă când se lăsă în genunchi, cuprinzând cu palmele, dar fără să-l atingă, un fir de nu-mă-uita. Era atâta gingăşie în gestul său, atâta delicateţe, atâta grijă de a nu pricinui florii vreun neajuns, încât am rămas înmărmurit.

Din nou a răsunat vocea, de o blândeţe serafică:

— Mititica de ea! Cât e de plăpândă! Nici nu ştie ce frumoasă e, nici nu bănuieşte că-i făcută dintr-un strop de cer.

Apoi, ca şi mai înainte, îşi schimbă brusc atitudinea. Dădu capul pe spate şi începu:

— Nu-mă-uita! *Myosotis silvatica*. Specie de plantă ierbacee din familia boraginaceelor. Tulpina înaltă de 20 – 40 centimetri. Flori mici, albastre… ca şi cerul nostru. Creşte prin locuri umede şi umbroase, la marginea pădurilor şi prin fâneţe.

Îl văzui răsuflând satisfăcut, ca după o treabă făcută cu folos, strângându-şi servieta la subsuoară şi plecând mai departe. Din nou m-am luat după el. Trezise în mine o foarte firească curiozitate, dar mă şi fascina, fără să-mi pot explica pricina. Eram aproape hotărât să-l opresc. Până una-alta m-am ţinut mai departe după el, deşi câinele renunţase de mult.

Se lăsase seara. Văzduhul, invadat de pâclă, îşi pierduse limpezimea; în bogata paletă a naturii începuse să predomine violetul cu rare încrustaţii rubinii, şi o adiere vioaie legăna ramurile cu frunze în devenire. Enigmaticul personaj, umblând acum mai repede, se îndrepta spre poarta principală a parcului. Încercam să mă conving că nu se va mai întâmpla nimic, că va lua autobuzul spre centru, că

va intra într-o librărie sau se va opri în faţa vitrinei unei florării, când îl văzui lăsându-se pe vine şi ridicând un ghemotoc cenuşiu. M-am apropiat fără sfială şi fără să-mi pese de ceea ce va gândi despre mine.

— Am să te iau acasă să te oblojesc, îl auzii murmurând. Ai să te faci sănătoasă, ca să te bucuri şi tu de primăvară. Se pregăti să vâre puiul de vrabie într-unul din buzunarele paltonului. Dar gestul se frânse la mijloc. Braţul se întinse, rămase suspendat deasupra capului şi degetele se răsfirară. Pasărea se ghemui în palmă ca într-un cuib. Glasul, acel glas catifelat, porni să rostească alb, ca pe o lecţie tocită, cuvintele:

— Vrabie! *Passer*! Gen de pasăre sedentară din ordinul paseriformelor. Ciocul conic, scurt, coada destul de lungă şi trunchiată, spatele de culoare brună cu dungi negre, pântecul cenuşiu. Aici, la noi, trăieşte vrabia de casă, *Passer domesticus*, şi vrabia de câmp, *Passer montanus*.

Uşurat, puse vrabia la adăpost şi ieşi pe poartă.

Îl urmăream acum maşinal, în virtutea atracţiei de neînţeles pe care o exercita el sau ritualul ce-l îndeplinea, asupra mea. Un ritual de adorare a naturii? Redeşteptarea unor porniri caracteristice primelor începuturi ale omenirii?

Fără să-mi dau seama, am iuţit pasul şi, după câteva clipe, mă aflam chiar în spatele lui. Ca şi până atunci, el nu luă act de prezenţa mea, nu mă vedea sau, pur şi simplu, nu existam pentru el.

Pe o stradă, liniştită a cartierului cu grădiniţe în faţa caselor, unde trecătorul se fereşte să calce

mai apăsat, se afla un mic bufet cu o vitrină cât o fereastră obişnuită. Cele câteva borcane cu lapte bătut, farfuria cu ouă fierte şi calupul de brânză nu te îmbiau decât la un popas scurt, atât cât este necesar ca să-ţi potoleşti foamea.

Omul meu a intrat grăbit şi s-a aşezat la o masă. N-am ezitat şi m-am instalat alături de el. A privit prin mine ca prin sticlă şi a cerut un iaurt. Am comandat şi eu unul.

Şedeam foarte aproape unul de altul, atingându-ne din când în când cu coatele şi tăind cu linguriţa bucăţi din laptele gros şi acrişor.

Căutam, obsedat, un pretext de conversaţie, dar nu-mi venea nici cea mai firavă idee. Şi totuşi trebuia să născocesc ceva.

O inspiraţie de moment m-a făcut să şoptesc, în aparenţă pentru mine, dar destul de tare ca să fiu înţeles:

— Iaurt! Produs din lapte de vacă sau de oaie…

A tresărit.

Negăsind o definiţie a iaurtului, am întors-o, dedicându-mi peroraţia laptelui:

— Lapte! Produs al glandelor mamare, cu care femelele mamiferelor îşi hrănesc puii. Are mare valoare nutritivă prin conţinutul de proteine, grăsimi, lactoză, săruri minerale şi vitamine. Laptele este alimentul cel mai complet; în special cel de vacă şi de oaie prezintă o deosebită importanţă în alimentaţia oamenilor.

Am tăcut şi am ridicat brusc capul. Pentru prima oară privirile noastre s-au încrucişat. Se uita la mine prin ochelarii săi, nu din cale afară de

uimit, ci mai degrabă cu bucuria regăsirii unei vechi cunoştinţe. Avea ochi albaştri, puţin tulburi.

M-a întrebat pe un ton care nu admitea decât un singur răspuns:

— Şi dumneata?!

N-am ştiut ce trebuie să fac, dar am dat din cap afirmativ.

— În materie de alimentaţie?

De data asta am ridicat din umeri. Mi-era peste putinţă… Ar fi fost necinstit din partea mea. M-am hotărât să dau cărţile pe faţă.

— Nu ştiu la ce te referi! Ca să fiu sincer, n-am făcut decât să te imit.

A schiţat un surâs.

— Înţeleg! Discreţia este o condiţie esenţială în îndeletnicirea noastră.

— Nu ştiu… Eu sunt scriitor.

— Nu e vorba de profesiunea de toate zilele, ci de… „cealaltă”. Când ai fost „dincolo”?

— Unde?

S-a încruntat şi mi-a spus, mustrându-mă:

— N-are rost să te prefaci. Ştiam că nu sunt, că nu pot fi singurul. Dar până acum n-am mai întâlnit nici un „confrate”. Eşti primul, şi de aceea lipsa dumitale de încredere mă întristează. Totuşi îmi dau seama că e firesc.

Mirarea mea creştea şi o dată cu ea dorinţa de a nu-l lăsa să mi se destăinuiască în temeiul unei confuzii. I-am spus, străduindu-mă să fiu cât mai convingător:

— Crede-mă, este o neînţelegere. Eu te-am urmărit fiindcă mi-ai trezit curiozitatea. Te-ai comportat atât de… straniu în comparaţie cu alţi

oameni. Mă refer îndeosebi la reacţia dumitale în faţa animalelor, a florilor. Recunosc, m-am purtat copilăreşte, imitându-te. Te rog să primeşti scuzele mele.

Tristeţea omului de lângă mine se prefăcu în disperare. Îmi prinse mâna şi-şi apropie faţa de a mea.

— Te implor, nu te mai ascunde. Nu mai suport să fiu singurul… singurul printre cele trei miliarde şi jumătate de locuitori ai Pământului!

— Singurul „ce”?

— Singurul lor… informator!

N-am ştiut ce să mai zic. Îmi ardea buza să-l întreb: „al cui, al lor?”, dar m-am abţinut. Îşi pierduse complet busola şi vorbea repede, înfrigurat:

— De când m-am înapoiat, n-am mai vorbit cu nimeni. De teamă să nu mă trădez, să nu fiu luat la întrebări. Şi în tot acest timp îmi doream fierbinte ca, în afară de mine, să mai existe cineva, măcar unul ca mine, cu care să pot discuta în voie. Ai apărut dumneata! Şi acum eu, care mă socoteam discret şi prevăzător, îmi dau seama că, în comparaţie cu dumneata, sunt o gură spartă. Nu mai am încotro. Uite, domnule, ce-ţi propun: am să-ţi povestesc totul de la început până la sfârşit. Vreau să te conving că poţi avea încredere în mine. Căci nu mă îndoiesc că, în fundul sufletului, şi dumneata simţi nevoia să te destăinuieşti. N-am dreptate?

Cu toate că-mi era ruşine de jocul meu necinstit, am dat din cap, afirmativ. Cred că nici n-a observat, deoarece a continuat fără să se

oprească:

— Înainte de toate vreau să te informez cum am ajuns la „ei”. Mă aflam în concediu undeva la munte, când s-a produs, ca să zic aşa, răpirea mea. Da, da, a fost o răpire, căci nu m-au întrebat dacă accept să mă duc. Habar n-am ce mijloace au folosit. Mă învăluise dintr-o dată o ceaţă gălbuie şi o moleşeală mă făcuse incapabil să reacţionez, darămite să mă împotrivesc. Mi-am pierdut cunoştinţa şi tot ce percepeam erau nişte dâre luminoase care se apropiau vertiginos şi apoi rămâneau în urmă. Călătoream prin întunecime către o ţintă necunoscută. Cât a durat drumul, nici asta n-aş putea să spun: secunde, ore, luni…? Poate că greşesc încercând să definesc acest interval cu unităţile noastre de timp. Să fi fost bezna aceea spaţiul sideral? Şi dârele de lumină, stele? E poate o explicaţie, dar nu neapărat unica! Se spune „bezna spaţiului”, dar se spune şi „bezna timpului”. Poate că am călătorit în timp, pur şi simplu în timp! Atunci luminile? Poate urme de paşi ale altor călători! Poate chiar urmele paşilor dumitale… Lucru cert: călătoream. Călătoream către necunoscut, dacă nu chiar către veşnicie.

M-au trezit razele soarelui, strecurate printre crengi, care desenau rotocoale albastre pe fundalul sângeriu dindărătul pleoapelor. Am deschis ochii, surâzând. Adormisem pe pajiştea din pădure. Visasem. Ca să mă conving, am înfipt degetele printre firele de iarbă, în ţărână. Dar… nu simţeam asprimea, răcoarea pământului, ci ceva moale, lipsit de consistenţă, artificial. Mi-am cufundat faţa în covorul de un verde crud, trăgând adânc aerul în

piept. Dar n-am simţit mireasma ierbii, a câmpului, a pământului reavăn, ci ceva dulceag, greţos. Am înţeles dintr-o dată că florile de pe pajişte nu sunt flori adevărate, că brazii nu sunt brazi adevăraţi. Mă aflam într-o lume alcătuită din foarte abile contrafaceri. Semăna perfect cu luminişul din pădure în care poposisem cândva, dar era cu totul altceva.

Am încercat să dibuiesc vreo vieţuitoare în această ambianţă teatrală. Zadarnică trudă! Nici o pasăre pe crengile copacilor, nici o furnică pe scoarţa de o netezime nefirească, nici o gânganie din cele care mişună pe sub frunzişul veşted. Am ridicat privirile spre cer. Era la fel de albastru ca şi cel de pe Pământ, la fel de presărat cu pânzele albe ale norilor. Doar că aceşti nori nu cutreierau zările, ci stăteau neclintiţi, ca într-un tablou, unde îi fixase penelul pictorului. Ei, dar dumneata ştii prea bine toate astea!

L-am invitat, printr-un gest voit indiferent, să continue.

— Am străbătut în goană pajiştea, mărginită de trunchiuri înalte, cu speranţa că voi putea părăsi această lume ireală, halucinantă. Dar după ce trecusem de primii arbori am înţeles că nu e posibil, că mă aflu într-o temniţă.

Captivat de ineditul senzaţional al relatărilor, l-am întrerupt:

— Era un zid! Te-ai izbit de un zid!

Mi-a zâmbit cu indulgenţa celui ce, cu bună-ştiinţă, se lasă tras pe sfoară.

— Da, desigur, un zid, dacă admitem sensul simbolic al cuvântului. Era ceva care te oprea să

treci mai departe. Dacă m-aş fi bizuit numai pe simţurile mele, aş fi zis că era un zid… imaterial. Fapt este că dincolo de pajişte şi de cele câteva rânduri de brazi nu se afla nimic. Nimic, adică o întunecime absolută, un gol fără sfârşit. După ce m-am convins de toate acestea, făcând înconjurul „insulei”, m-a cuprins disperarea. Am lovit ca un bezmetic în trunchiurile brazilor artificiali, am smuls smocuri de iarbă artificială, m-am trântit pe pământul artificial, urlând ca din gură de şarpe. Ceea ce m-a readus la realitate a fost o senzaţie foarte firească de… foame. Nu mai mâncasem de cine ştie când!

La rădăcina unui brad am găsit câteva conuri uscate şi m-am apucat să le ronţăi. Aveau consistenţă de mucava şi gust de clei de tâmplărie. Le-am scuipat scârbit. Măcar de aş fi avut cu ce să-mi potolesc setea. Din nou am pornit să explorez pajiştea.

Am avut noroc. Între două pietroaie sintetice izvora un fir de apă cristalină. N-am mai stat pe gânduri şi, căzând în genunchi, mi-am umplut căuşul palmelor.

Fusese oare apă ceea ce băusem? Lunecase pe gâtlej, mă răcorise şi totuşi… avusese o altă consistenţă, mai densă, mai uleioasă, aş zice, mai săţioasă.

Fapt este că-mi potolisem setea, dar în acelaşi timp şi foamea. Mi se făcuse somn. Am adormit la umbra unui brad, ale cărui ramuri sintetice străluceau într-o splendidă culoare verde-albăstrie.

— Cei ce te-au dus acolo nu s-au arătat?

S-a uitat la mine cu nişte ochi…

— Dar ce, dumneata i-ai văzut? I-a văzut cineva vreodată? Mă întreb dacă alcătuirea lor îngăduie ceea ce numim noi „a vedea”?

Am recunoscut că materia se poate manifesta în fel şi chip, că există tot soiul de fenomene ale naturii, neelucidate încă de om, că… în sfârşit, la ce bun să le mai înşir pe toate.

Golise borcanul şi desprindea cu vârful linguriţei iaurtul rămas pe fund. Îşi continuă povestea:

— Nu mă întreba cât am stat pe „insula” mea. N-aş putea să-ţi spun. Viaţa se scurgea lent, mai bine zis nu se scurgea de fel. Timpul se oprise pur şi simplu. Succesiunea firească a zilelor şi a nopţilor nu avea loc. Lumina soarelui artificial rămânea neschimbată, la fel ca adierea sau căldura primăvăratică.

Dormeam, beam apă din izvor, cutreieram pajiştea şi iar mă culcam. Nu se arăta nimeni, nimeni nu mi se adresa, nimeni nu părea să-mi acorde vreo atenţie. La început eram curios să ştiu unde mă aflu? De cât timp? Cine a reconstituit luminişul din pădure? În ce scop? Pe urmă mi-a trecut. Mă lăsasem în voia sorţii.

Simţeam că-mi pierd toate atributele unei fiinţe omeneşti, că mă îndobitocesc. Începuseră să mă urmărească idei sumbre despre inutilitatea mea, despre lipsa de sens a unei astfel de vieţi, despre o soluţie radicală.

Nu ştiu cum s-ar fi sfârşit toate acestea dacă nu apărea… ea.

— O fiinţă umană? Am întrebat eu cu sufletul

la gură. Din carne şi din oase?

A clătinat din cap, nemulţumit.

— De unde? Ea nu era decât o picătură de rouă, o mărgea albastră cât un bob de mazăre, un gândăcel... dar un gândăcel cu personalitate.

— Deci o insectă?

— Nu, nu era insectă şi nici plantă. Am zărit-o prima dată în apropierea izvorului, scăldându-se într-o băltoacă. Se mişca rostogolindu-se. N-avea picioare, tentacule sau trompă, dar nici petale, sepale sau stamine. Era, aşa cum ţi-am spus, un simplu rotocol albastru. Am luat-o binişor şi am ţinut-o în palmă. Înainta ba spre vârful degetelor, ba spre încheietura mâinii, fără să se agite, fără să se zbată, fără să încerce să fugă, într-o joacă zglobie, stimulată, evident, de căldura cărnii mele. Timpul care a urmat ea mi l-a umplut. Îi făcusem din crenguţe şi din fire de iarbă o cuşcă. Îi aduceam, pe o frunză, picături de apă de izvor. Îi urmăream într-o încântare fascinată mişcările, uneori lente, cumpătate, alteori exuberante. Mă împrietenisem cu ea.

— Nu te supăra, dar de ce îi spui „ea”?

— Cum, nu pricepi? Fiindcă era „viaţă”, viaţă adevărată, materie în mişcare, unicul lucru viu în această lume încremenită şi falsă. Nu-mi puneam problemă ce reprezenta şi cum de străbătuse zidul imaterial. Nu mă interesa nimic în afara faptului că era cu mine, că-mi umplea minutele, ceasurile, zilele. Devenise singura raţiune a existenţei mele.

În acea perioadă „fericită” – o, cât de subiective pot fi asemenea noţiuni! — Ei şi-au manifestat, în sfârşit, prezenţa. Nu, nu s-au arătat.

Ţi-am spus doar, nu cred că pot apărea într-o formă vizibilă. Dar au comunicat cu mine.

— Ţi-au vorbit?

— Nu! Ca să-i pot înţelege, am fost nevoit să mă debarasez de toate tiparele terestre privind forme, culori sau moduri de manifestare. Facem greşeala că referim totul la noi, la lumea noastră. Ce nu e ca noi e urât! Ce contravine principiilor noastre etice e rău! Ce nu se vede şi nu se aude, pur şi simplu, nu există! Gândeşte-te câte milioane de ani i-au trebuit omenirii să descopere doar o fărâmă din micro şi macrocosmos şi ce lupte a trebuit să dea ştiinţa ca să dovedească existenţa, de pildă, a microbilor sau a unor lumi populate.

Nu i-am văzut, prietene, nu i-am văzut şi nu i-am auzit, dar între noi s-a stabilit o legătură. La început înţelegeam fără a putea răspunde. După o perioadă de acomodare însă, s-a putut înjgheba un dialog. Am să ţi-l redau întocmai. M-au întrebat:

— Cum te simţi?

— Îngrozitor! Ca o lighioană într-o cuşcă. Ce vreţi de la mine?

— Să ne cunoaştem! Să vă cunoaştem! Să ştim cum trăiţi voi pe planeta voastră.

— Dar eu aici nu trăiesc! Aici nu e ca la noi. E o copie la scară redusă, prost executată.

— Înseamnă că am greşit. Atât în privinţa mediului cât şi în privinţa ta.

— Dar ce v-aţi imaginat că sunt?

— La început am crezut că eşti… ceva ce se mişcă.

— Doar atât? Mai sunt atâtea lucruri care se mişcă.

— Văzut de la distanţă, erai singurul obiect mobil. De aceea te-am adus aici. Toate celelalte erau fixe. Pe ele le-am reprodus.

— Aşadar m-aţi ales fiindcă mă mişcăm, nu fiindcă gândeam?

— Nu ştiam că gândeşti.

— Cum asta? Am cercetat pajiştea, am umblat după hrană, după apă de băut. M-am înfuriat, mi-am ieşit din minţi, m-am liniştit, m-am lăsat în voia sorţii… Nu erau astea destule dovezi că „gândeam”?

— Nu, nu erau! Asta o fac şi animalele!

— Atunci cum aţi ajuns, în cele din urmă, la concluzia că posed raţiune?

— Fiindcă i-ai răpit unui ploki libertatea.

— Unui… ce?

— Unui ploki, unica formă de viaţă de pe planeta Plokigar, care dintr-o neatenţie a noastră a nimerit din mediul lui în mediul tău.

— Mai aveţi deci şi alţi „oaspeţi”? Dar dacă acest… ploki mă băga pe mine într-o cuşcă, aţi fi zis că el este o făptură raţională, iar eu o gâză oarecare. De bună seamă că vă pretindeţi „superiori” numai fiindcă mă ţineţi pe mine închis?

— Numai fiinţe gânditoare ţin închise alte fiinţe.

— Dar e absurd! Natura oferă atâtea exemple. Furnicile au „vaci” pe care le mulg, păianjenul prinde musculiţe vii, plantele carnivore…

— Nu ştim ce este furnica sau păianjenul. Probabil că ţin închise alte vieţuitoare ca să-şi asigure hrana. Acestea nu sunt fiinţe raţionale.

— Eu n-am avut de gând să-l devorez pe sărmanul ploki, şi cred că nici voi nu aveţi asemenea intenţii cu mine. Suntem deci şi unii şi alţii fiinţe raţionale. În aceste condiţii ce vreţi de la mine?

— Să te cunoaştem. Să vă cunoaştem pe voi, cei de pe planeta a treia a Stelei Galbene!

— Aici vreţi să mă cunoaşteţi? În această lume de operetă? În această temniţă? Aflaţi că noi, oamenii, nu putem trăi în cuşti. În captivitate ne schimbăm! Ne înăbuşim! Ne îndobitocim! Pierdem toate atributele noastre umane. Devenim, în cel mai bun caz, nişte ploki. Iar voi, voi vreţi să ne cunoaşteţi *oameni*?!

— Da, vrem să-i cunoaştem pe ei şi tot ce-i înconjură. Te vom duce înapoi în lumea ta. Dar cu o…

—…o condiţie?

— Nu, cu o rugăminte! Să păstrezi legătura cu noi. Să ne furnizezi cât mai multe informaţii despre lumea ta!

Am acceptat şi astfel am devenit informatorul lor în domeniul ştiinţelor naturii. Dar, înainte de a ne despărţi, le-am mai spus ceva.

— Ce anume?

— Că greşesc! Că nu cei ce răpesc unor făpturi libertatea sunt fiinţe raţionale, ci cei ce sunt suficient de mărinimoşi ca să le-o redea!

Omul meu scoase o batistă şi-şi şterse meticulos lentilele ochelarilor.

— M-am trezit în aceeaşi pajişte, dar acum iarba avea parfumul ei natural, brazii miroseau a răşină, norii cutreierau bolta, iar din rămuriş

răsuna cântecul cucului. De atunci m-am ţinut de cuvânt. Ori de câte ori văd ceva ce-mi place, ce mă impresionează, le spun şi lor ca să ştie, ca să-şi poată făuri o imagine reală despre Terra. Acum, când ai aflat totul, te rog din inimă, nu te mai preface. Spune-mi că nu sunt singurul... că şi dumneata eşti ca mine, că şi dumneata îi informezi.

L-am privit lung înainte de a răspunde:

— Da, în probleme de alimentaţie!

Zidul invizibil

Zilele trecute, în cadrul unei mici festivităţi, sublocotenentul de miliţie Gheorghe Vasilescu, zis Gogu, a fost înaintat în grad. Evenimentul a stârnit nedumerire în rândurile camarazilor susnumitului şi chiar a familiei, deoarece sublocotenentul abia ieşise de pe băncile şcolii şi purtase epoleţii cu o singură steluţă doar câteva luni. Iată motivul pentru care faptele ce au determinat această avansare se cer consemnate şi aduse la cunoştinţa opiniei publice.

Gogu Vasilescu, un tânăr oacheş cu nasul cârn şi cu părul cârlionţat, n-avea, ca înfăţişare, nimic din marile celebrităţi ale criminalisticii, imaginate de un Conan Doyle, Edgar Wallace sau Agatha Christie. Era blândeţea personificată, citea poezii şi romane sentimentale, asculta cu predilecţie romanţe şi prefera vâltorii urbane calmul romanţios al naturii. Dacă îşi alesese o profesiune mai potrivită oamenilor de acţiune decât visătorilor, o făcuse datorită unei trăsături de caracter, care le domina pe toate celelalte: curiozitatea! Nu era acea curiozitate pasivă care te îndeamnă să te opreşti în faţa vitrinelor sau să te alături grupului de gură-cască de pe trotuar, şi nici cea agresivă a celor ce se vâră în sufletul prietenilor, vecinilor şi colegilor de serviciu. Curiozitatea lui Gogu semăna cu cea a savantului, deşi n-avea nici un fel de veleităţi ştiinţifice. Îl pasionau pur şi simplu enigmele şi dezlegarea lor se confunda cu însăşi raţiunea existenţei sale. Tot

ce era inexplicabil, ciudat, nebulos, straniu, misterios, îl atrăgea cu o forţă irezistibilă. Acasă, la părinţi, descoperea cu un fler infailibil, prin investigaţii sistematice, orice obiect rătăcit; deşi elev mediocru, îşi făcea praf profesorii prin analize migăloase de o logică imbatabilă, iar descoperirea, cu ajutorul raţionamentului, a autorului unui furt îi adusese faimă de detectiv şi porecla de „Maigret”.

Iată deci cauzele care-l îndemnaseră pe Gheorghe, zis Gogu Vasilescu, să opteze, după terminarea liceului şi a facultăţii de ştiinţe juridice, pentru profesiunea de apărător al legii. Că fusese numit la circulaţie şi nu la „judiciară” cum nădăjduise, e o chestiune care ţine strict de imperativele repartizării cadrelor, depăşind sfera noastră de competenţă, dar care, trebuie s-o recunoaştem, a constituit factorul determinant în obţinerea atât de grabnică a gradului de locotenent.

Sublocotenentul Vasilescu de la circulaţie şedea în maşinuţa albastră cu semnalizatorul rotitor, sirenă şi radiotelefon şi-şi tampona fruntea cu o batistă mototolită. Era o zi toridă de iulie cu un soare atât de puternic, încât tabla frigea ca o plită încinsă, iar învelişul de plastic al tapiţeriei se încălzise ca pernele electrice pentru reumatici. Plutonierul Sebastian Mardare îşi dăduse chipiul pe ceafă şi-şi desfăcuse nasturii de sus ai bluzei. Din când în când sufla în deschizătura gulerului, îşi ştergea palmele de pantalonul de doc şi blestema arşiţa tropicală. Om la cincizeci de ani, încărunţit la volanul maşinilor miliţiei, Mardare cunoştea ca

nimeni altul şoselele ţării şi-i dibuia pe contravenienţi după nişte semne numai de el ştiute. Plăcerea lui era însă să-i impresioneze – prin poveşti năstruşnice despre cazuri extraordinare cu împuşcături, figuri de judo şi urmăriri palpitante – pe tinerii ofiţeri cu care lucra. Aşa şi acum, în ciuda temperaturii de peste treizeci de grade la umbră.

—... şi cum vă spuneam, era o zăpuşeală mai ceva ca azi. Patrulam cu maiorul Tătaru tot pe şoseaua asta şi tot ca acum, ieşisem din Câmpina şi ne apropiam de Sinaia. Deodată, în faţa noastră, un Ford vechi şi hodorogit. Mergea reglementar pe dreapta, cu 70 pe oră. Şoferul cum ne zăreşte prin oglinda retrovizoare, apasă pentru o clipă, dar numai pentru o singură clipă, pe accelerator, apoi revine. Îi zic maiorului: „ăsta n-are cugetul curat! Permiteţi să-l urmăresc”. Tovarăşul Tătaru e de acord. Individul, cum observă că mă ţin după el, îşi pierde capul: 80... 90... 100... 110! Nu mi-aş fi închipuit că rabla lui e în stare de aşa ceva. Măresc şi eu la 110... la 120, ajung în dreptul lui, îi fac semn să oprească. Nu se execută! Atunci, vă spun drept, m-am supărat. Îl depăşesc, mai merg vreo sută de metri şi hârş, aşez maşina de-a curmezişul drumului. În sfârşit, frânează. Tovarăşul maior, înainte de a se da jos, mă bate pe umăr şi-mi spune râzând: „Ăsta a plecat cu graba şi s-a întâlnit cu zăbava. Felicitări, plutonier Mardare”. Îl recunoscuse pe omul nostru, un infractor periculos cu câteva condamnări la activ. Portbagajul era plin cu lucruri furate.

Înaintea lor apăruse un Fiat vişiniu, cu număr de Braşov. Vasilescu întrebă:

— Dumnealui nu cred să-ţi trezească bănuieli?

— Fiat-ul? Mardare trimise o privire scurtă prin parbriz. Merge încet, tacticos, nu accelerează, nu încetineşte. Pun rămăşag că-l conduce un tip mai în vârstă.

— Aşa e, confirmă sublocotenentul. Un savant! Vine de la o conferinţă internaţională şi are doi nepoţi, un băieţel şi o fetiţă.

Mardare deschise gura şi uită s-o mai închidă.

— Asta de unde-o mai ştiţi?

— Prin geamul din spate văd o mapă din acelea care se împart la manifestările ştiinţifice importante, apoi o cutie de carton lunguiaţă cu o puşcă-jucărie şi, în sfârşit, o păpuşă în pungă de celofan. Simplu, nu-i aşa?

Zâmbetul aprobator al plutonierului îl măguli. Se apropiară de automobilul din faţă şi se pregăteau să-l depăşească. La volan şedea un bărbat cu părul cărunt şi cu ochelari. Mai aveau de parcurs vreo treizeci de metri, când maşina vişinie se izbi de ceva, ricoşă, se mai lovi o dată şi se dădu peste cap.

Mardare opri atât de brusc, încât patinară şi se răsuciră pe loc ca la cursele de viteză, iar sublocotenentul se alese cu o vânătaie. Coborâră şi alergară spre locul accidentului. Conducătorul îşi pierduse cunoştinţa şi sângera dintr-o rană la tâmplă. Automobilul suportase neaşteptat de bine şocul. N-avea decât bara îndoită, un far şi două geamuri sparte.

Îl scoaseră pe accidentat şi-l culcară pe iarbă, la marginea şoselei. Vasilescu îi vârî sub cap vestonul său făcut sul.

— E grav? întrebă plutonierul.

— În afara contuziei de la frunte, nu se vede nimic. Adu trusa de prim-ajutor şi nişte apă. Cred că nu va fi nevoie de salvare.

La atingerea cu tamponul de vată muiat în spirt, omul se trezi:

— Ce-i cu mine?

Cele două chipiuri albastre aplecate asupra lui îl făcură să se dumirească.

— Vă simţiţi mai bine? întrebă sublocotenentul. Puteţi răspunde la întrebări?

— Cred că da! Îşi mişcă pe rând braţele şi picioarele şi constatând că sunt nevătămate, confirmă: sigur că da!

— Cum vă numiţi?

— Petrovici! Doctorul Ioan Petrovici din Braşov. Veneam din Bucureşti, de la un colocviu de cardiologie. Tovarăşe sublocotenent, mergeam reglementar, cu viteza legală…

Vasilescu îl linişti:

— Ştiu! Am fost în urma dumneavoastră. Totuşi, ce s-a întâmplat? Aţi avut vreo defecţiune tehnică?

Doctorul încercă să se ridice, dar renunţă. Îl dureau toate mădularele.

— N-am avut nimic. Frânele le-am verificat abia ieri. Mergeam încet, cu 60 pe oră. De altminteri, la vârsta mea nu mai eşti tentat să faci exhibiţii. Mergeam, zic, liniştit, când, deodată, m-am izbit de ceva. În primul moment m-am gândit la vreun buştean căzut dintr-un camion, dar nu era nici un buştean. După prima ricoşare, am mai avut timp să privesc şoseaua dinaintea mea. Pe cuvânt

de onoare, tovarăşe sublocotenent, că pe asfalt nu era nimic! Până să apuc să trag frâna de mână, am dat din nou buzna în obstacol – ceva moale, elastic – şi din nou am ricoşat şi m-am răsturnat. Pe urmă... nu mai ştiu!

După ce investigă locul accidentului, urmele lăsate de cauciucuri şi cioburile de sticlă, plutonierul reveni lângă omul culcat pe iarbă. Auzind ultimele sale cuvinte, întrebă:

— Un obstacol moale, elastic şi... invizibil? N-aţi consumat cumva băuturi alcoolice?

— Nu obişnuiesc! Sufăr de ficat! răspunse Petrovici jignit.

— Nici măcar o sticlă-două de bere?

— Vă asigur! Şi chiar vă rog să vă convingeţi.

— Nu-i nevoie! hotărî Vasilescu. Am văzut totul.

Mardare îşi scoase chipiul şi se scărpină în creştetul capului.

— Ce am văzut, tovarăşe sublocotenent? Maşina s-a dat de-a berbeleacul, aşa, din senin? M-am uitat la ea: nu i-a sărit o roată, nu s-a rupt bara de direcţie... Sunt de treizeci de ani în serviciu, dar nu mi-a fost dat să anchetez un astfel de accident. Spuneţi, tovarăşe doctor, n-aţi observat nimic neobişnuit care să vă fi atras atenţia?

Acesta reflectă.

— Nu! V-am spus: şoseaua era liberă, curată, uscată...

Reuşi să se ridice în picioare şi-şi curăţa de praf costumul de culoare închisă. Vasilescu îl urmărea foarte atent, chibzuind însă la cu totul altceva.

— Şoseaua că şoseaua! Dar aşa, în general, n-a apărut ceva care să vă dea, măcar pentru o clipă, de gândit?

Petrovici descoperise o ruptură mare la pieptul sacoului şi renunţă să se mai ocupe de ţinută.

— Nimic! Sau… ştiu eu… poate pata.

— Ce fel de pată?

Doctorul îşi ridică ochii spre cerul limpede ca lacrima. Mardare şi sublocotenentul îl imitară. Nu se zărea nimic până departe, la coamele împădurite ale munţilor.

— Ce fel de pată? insistă Vasilescu.

— O pată de culoare portocalie, nu prea mare. Se afla sus, deasupra şoselei, şi se mişca în direcţia din care veneam. Ştiu eu, s-ar putea să fi fost o simplă lumină reflectată…

Nici Vasilescu, nici plutonierul n-o observară.

— Altceva n-aţi mai remarcat? întrebă Mardare mai mult de complezenţă.

— Sub pată sclipea parcă ceva! Dar nu sunt sigur! Nu sunt de loc sigur.

Mardare găsi subit explicaţia.

— Sclipirea v-a orbit şi aţi pierdut controlul asupra volanului. Să consemnăm asta, tovarăşe sublocotenent?

Fila din carnetul de procese-verbale rămase albă şi creionul cu pastă continua să penduleze deasupra ei.

— Nu consemnăm nimic… deocamdată. Tovarăşe doctor, vă ducem până la Predeal, la spitalul de urgenţă, ca să vă pansaţi ca lumea. De asemenea o să aranjăm ca Fiat-ul să fie remorcat.

Daţi-mi adresa dumneavoastră.

Şi-o notă şi-l ajută pe Petrovici să se instaleze în maşina miliţiei.

Îl lăsară pe accidentat în grija medicului de serviciu de la dispensarul din Predeal şi se opriră la o gheretă cu răcoritoare.

Mardare încrezător în afişul care promitea consumatorilor „avânt şi energie”, goli două sticle aburite de Pepsi-Cola. Spuse din senin:

— O pată portocalie! E de-a dreptul caraghios.

Vasilescu preferase apă minerală, care, fără să aibă efecte reconfortante, potolea setea.

— De acord! O pată pe cer – chiar dacă n-ar proveni doar din imaginaţia lui Petrovici – nu reprezintă un obstacol în calea unui automobil. Totuşi, e de datoria noastră să cercetăm sistematic şi să nu omitem nici un element care ar putea duce la elucidarea cazului.

Vorbise ca din carte şi Sebastian Mardare nu-şi putu reţine zâmbetul ironic. „Ce ţi-e şi cu tineretul ăsta! În loc să-şi pună mintea la contribuţie, mestecă teoriile învăţate pe de rost, la şcoală”. Întrebă scurt şi concis:

— Ce ordonaţi?

Vasilescu îşi lăsă timp cu răspunsul. Se uita spre vârful unui brad maiestuos, de crengile căruia se agăţase un zmeu de hârtie şi-şi aminti, cu regret, că în copilărie nu se jucase niciodată cu zmeie.

— Mergem la staţia meteorologică de pe Cioplea! decise în cele din urmă.

Traversară calea ferată şi urcară serpentinele

dealului. Staţia era instalată într-o vilă fără etaj, cu pereţii daţi cu văr, având încastrate bârne vopsite în negru. Dacă n-ar fi fost tăbliţa din dreptul porţii şi platformă cu instrumente de peste drum, nu s-ar fi deosebit de celelalte clădiri înşirate de-a lungul benzii de asfalt ce urca în pantă abruptă spre cabană.

Tiberiu Ciopraga, care văzuse maşina miliţiei oprindu-se la bordura trotuarului, ieşi să-şi întâmpine musafirii. Purta pantaloni scurţi şi o bluză de bumbac descheiată la gât. Chipul său ars de soare şi tăbăcit de vânt te atrăgea printr-o sinceritate fără echivoc a trăsăturilor.

— Cu şeful staţiei! ceru Vasilescu, ştergând cu batista banda de muşama din interiorul chipiului.

— Eu sunt!

Deşi în exerciţiul funcţiunii, sublocotenentul se recomandă:

— Vasilescu!

— Ciopraga!

— Tovarăşe Ciopraga, aş dori să-mi daţi câteva informaţii.

Meteorologul ridică din umeri.

— În privinţa timpului? Îmi pare rău, dar noi nu facem aici prognoze. Numai institutul de la Bucureşti…

— A, nu, despre altceva e vorba. Despre baloane meteorologice. Dumneavoastră executaţi aerosondaje cu baloane portocalii?

— Noi facem sondaje cu baloane-pilot, nu radiosondaje, dacă la asta vă referiţi. Le lansăm şi apoi le urmărim cu teodolitul, ca să determinăm direcţia şi viteza vântului. Dar baloanele noastre

nu-s portocalii, ci albe. Dacă nu sunt indiscret, s-a văzut cumva un balon portocaliu?

Plutonierul se amestecă, întrebând bănuitor:

— Ce-ar fi dacă s-ar fi văzut?

— Da, confirmă Vasilescu, adineauri s-a observat deasupra şoselei naţionale o pată portocalie şi m-am gândit că ar putea fi un balon meteorologic.

Şeful staţiei se uită, fără să vrea, în vale.

— Un balon portocaliu nu-i un lucru obişnuit. Totuşi…

— Totuşi, ce? La ce vă referiţi?

— La un balon de radiosondaj străin. Nu sunt sigur, dar e posibil ca în alte ţări să se utilizeze baloane portocalii. Să ştiţi că baloanele meteorologice străbat uneori distanţe enorme, de sute şi chiar de mii de kilometri. Depinde de direcţia şi de viteza vântului, ca şi de câteva alte elemente.

— Şi ce se întâmplă cu ele?

— La un moment dat se sparg şi cad la pământ. Cei ce găsesc caseta cu aparatura pe care o poartă balonul, o expediază, de obicei, la adresa indicată pe cartonul care o însoţeşte.

— Mda, făcu sublocotenentul, înţeleg. Acum, în altă ordine de idei: n-aţi remarcat astăzi perturbaţii în funcţionarea aparatelor dumneavoastră?

Meteorologul îşi manifestă fără rezervă admiraţia pentru perspicacitatea ofiţerului de miliţie.

— Formidabil! Noi, tovarăşe sublocotenent, suntem în legătură cu observatorul de pe Vârful

Omul, prin radiotelefon. Adineauri, când trebuia să recepţionăm datele, s-a petrecut ceva ciudat. Staţi niţel, am înregistrat convorbirea pe bandă, aşa cum procedăm de obicei. O s-o ascultaţi. Îi pofti în casă şi după ce se aşezară pe marginea unui pat de campanie, deschise magnetofonul.

Se auziră cuvinte răzleţe, frânturi de fraze, care însă, în mod inexplicabil, se repetau în chip de ecou, suprapunându-se celor anterioare.

„Aici YR 17… YR 17! YR 17 cheamă YR 18! Alo, Vârful Omul, alo Pătraşcule, sunt eu, Cioprага. Dă-mi meteorul! Ce-i cu tine? De ce nu răspunzi? Dă-mi meteorul! Alo, Omule, alo Omule…”

Şeful staţiei opri magnetofonul.

— Vedeţi? Emisia noastră se lovea parcă de un obstacol şi revenea în receptor. Colegului de pe Vârful Omul, după cum am fost informat ulterior, i s-a întâmplat acelaşi lucru. Eu nu-l auzeam pe el, iar el nu mă auzea pe mine. Ca şi când între undele electromagnetice s-ar fi interpus o barieră. Muncesc aici de peste zece ani, dar una ca asta nu mi s-a mai întâmplat.

— A ţinut mult fenomenul? întrebă agitat Vasilescu.

— Vreun minut! Apoi totul a revenit la normal. Atunci Pătraşcu mi-a confirmat defecţiunea, aşa cum vă spuneam. Poate că aveţi dumneavoastră vreo explicaţie? Eu unul, vă mărturisesc, habar n-am cum de s-au reîntors undele radio, emise de noi, în propriile noastre aparate de recepţie. Ce fel de obstacol o fi fost acela de care s-au izbit?

Plutonierul îşi aprinse o ţigară Mărăşeşti fără filtru şi încercă să facă rotocoale.

— Un obstacol, aţi spus? Şi doctorul Petrovici... Se adresase de fapt sublocotenentului, dar Ciopraga n-avea de unde să ştie.

— Doctorul Petrovici? Cine este doctorul Petrovici?

— Iertaţi-ne, dar nu vă putem da amănunte acum, se scuză Vasilescu. Suntem grăbiţi!

Ajuns la uşă se întoarse şi reveni în odaie.

— Aş mai avea o rugăminte, tovarăşe Ciopraga. Indicaţi-mi în ce direcţie şi cu ce viteză a suflat vântul acum... două ore. După ce primi datele, îi strânse mâna şefului staţiei şi coborî la maşină.

La ieşirea din Predeal, în drum spre Pârâul Rece, Gogu Vasilescu vru să raporteze despre accident şi despre cele aflate la staţia meteorologică. Dar Ioana Radu cânta tocmai „Îmbătrânesc şi-mi pare rău” ceea ce-l determină să-şi amâne intenţia pentru mai târziu. Şedea răstignit pe spate, cu ochii pe jumătate închişi, şi se delecta. Cu toate că avea chef de vorbă, plutonierul, respectându-i clipele de destindere, se stăpânea şi tăcea mâlc. Când ultimele acorduri ale romanţei se stinseră, sublocotenentul închise tranzistorul şi ridică receptorul radiotelefonului.

Abia apucă să strige „alo” şi să-şi comunice indicativul, când pe-aproape răsunară focuri de armă. Mardare puse o frână care fu cât p-aci să-i proiecteze prin parbriz.

Sublocotenentul sări sprinten din maşină şi se îndreptă în pas alergător spre livada din dreapta şoselei. În timp ce fugea scoase revolverul de serviciu. Mardare îl urmă gâfâind, căznindu-se să

închidă catarama centurii.

Din nou detunături răzleţe, ca nişte şfichiuiri de bici! Trecură pe lângă un pâlc de brazi tineri şi se treziră în faţa unui grup de băieţi şi de fete în ţinută de vacanţă.

— Ce se petrece aici? se răsti la ei plutonierul.

Alura sa autoritară, privirile întunecate, îi amuzară. Un tânăr în trening cu inscripţia „VOINŢA” pe piept răspunse mucalit:

— Iacă, ne distrăm şi noi!

O roşcovană zveltă, cu dinţii ca două şiraguri de perle, se dădu pe lângă sublocotenentul pe care-l găsea destul de chipeş, şi fixându-l stăruitor, îl lămuri:

— S-a organizat un concurs de tir pentru oamenii muncii veniţi la odihnă. Aveţi ceva de obiectat?

— Vai de mine! făcu Vasilescu. Trageţi sănătoşi!

— Mi se pare, sau doriţi să participaţi şi dumneavoastră? îl întrebă fetişcana, cu ochii la arma din mâna lui. Gogu se fâstâci şi, jenat, o vârî înapoi în tocul de piele.

Dinspre ţintele instalate lângă liziera unei pădurici veneau în grabă doi bărbaţi mai în vârstă, cărora prezenţa miliţienilor le era evident bine-venită.

Unul dintre ei se adresă ofiţerului:

— Tovarăşe sublocotenent, aţi picat la ţanc!

— Dacă nu veneaţi, vă chemăm noi! completă celălalt.

Mardare îşi potrivi chipiul şi luă o poziţie marţială.

— Aţi făcut vreo boroboaţă? E cineva rănit?

Cei doi nu-l băgară în seamă.

— Tovarăşe sublocotenent, se petrec lucruri inexplicabile! Concursul mergea bine, până când, la un moment dat, gloanţele nu mai nimereau.

Vasilescu râse.

— Se mai întâmplă! Nu poţi fi, de la început, un trăgător de elită. E nevoie de multe exerciţii, de antrenamente. Dar, după câte ştiu, pentru asta nu se cheamă miliţia.

— E altceva! Nu că n-au atins ţintele… n-au ajuns până la ele! Concurenţii îşi descărcau puştile, gloanţele porneau, dar la vreo doi-trei metri de panouri, se izbeau ca de un obstacol, ricoşau şi cădeau la pământ.

Câteva voci confirmară.

— Da! Aşa a fost! Aşa s-a întâmplat!

Plutonierul se îndreptă fără să rostească un cuvânt, spre rastelul cu arme. Luă una, o verifică minuţios uitându-se prin ţeavă, făcu să-i joace mecanismul, o încărcă. Ţinti îndelung şi apăsă pe trăgaci. Pocnetului îi urmă de îndată anunţul arbitrului aflat lângă ţintele cu cercuri negre, concentrice.

— Nimerit! Muscă!

— Mai aveţi ceva de zis? Mardare îşi bombă pieptul. Cum rămâne cu obstacolul vostru?

Vizibil dezamăgit, băiatul în trening presupuse:

— O fi dispărut între timp!

Vasilescu îşi roti ochii prin văzduh şi întrebă subit:

— A văzut cineva un balon portocaliu?

Glasurile celor de faţă se învălmăşiră. Unele, declarând, asigurând şi jurând că în timpul concursului pe cer plutise un balon portocaliu – altele că nici nu putea fi vorba de aşa ceva.

— Tovarăşe sublocotenent, nu vă supăraţi, dar ce legătură poate fi… Bărbatul mai în vârstă ezită să termine fraza.

Nu-i răspunse. Stătea ţeapăn şi controla, cu mâna ridicată deasupra capului, direcţia vântului.

Fata cu părul de aramă se aşezase astfel ca sublocotenentul cel chipeş să-i poată admira profilul.

— Eu m-am uitat după balon, îi povesti, deoarece ducea ceva ce strălucea ca argintul. Mie-mi plac obiectele de argint, mai mult chiar ca cele de aur. Îi arătă brăţara ei groasă, frumos cizelată.

— În ce direcţie zbura? Înspre cabana „Trei Brazi'”?

— Da! Încolo s-a dus!

Vasilescu dădu mulţumit din cap, deoarece informaţia fetei confirma propriile sale observaţii. Îi făcu semn plutonierului.

— Plecăm!

— Încotro, tovarăşe sublocotenent?

— N-ai auzit ce a spus domnişoara? Spre cabană „Trei Brazi”.

Maşina se opintea din greu, biruind totuşi porţiunile abrupte ale drumului forestier.

Plutonierul continua să aibă părerile sale în privinţa enigmaticului obiect zburător.

— Aţi stabilit că pata portocalie văzută de Petrovici era un balon meteorologic. Perfect! Dar

ce legătură poate fi între un asemenea mijloc de cercetare şi obstacolele care…

— Stai niţel! Am stabilit doar că avem de-a face cu un balon, nu şi că acesta transportă instrumente pentru radiosondaj meteorologic.

— Bine, dar sclipirea argintie? Şi doctorul, şi fata…

— Un container, Mardare, un simplu container. Important e, ce conţinea!

— Vorba dumneavoastră! Ce aparatură diabolică o fi aceea care se perindă deasupra capetelor noastre?

Gogu Vasilescu făcu o mutră misterioasă, închizând un ochi şi arcuind sprânceana celuilalt.

— Dacă ne-am lua după romanele ştiinţifico-fantastice sau de aventuri…

— Noroc că nu vă plac! îl întrerupse plutonierul. Altminteri, aţi emite pe loc teoria că o bandă de criminali a găsit cu cale să răstoarne autoturisme, să împiedice transmisiunile radiofonice şi concursurile de tir? Aşa, fără nici un scop!

— De ce fără scop? Poate ca să ne facă o demonstraţie de forţă! Ca să înţelegem că dispun de mijloace de a împiedica circulaţia, de a întrerupe comunicaţiile pe calea undelor şi chiar de a zădărnici folosirea armelor de foc. Trei elemente menite să anihileze orice rezistenţă.

Mardare îl luă în serios.

— Te pomeneşti că aşa e! În cazul acesta ar trebui să luăm măsuri, să cerem întăriri…

Sublocotenentul, care se angrenase cu plăcere în acest joc al fanteziei, hotărî să-i pună

capăt.

— Să lăsăm literatură, Mardare, şi să ne vedem de treburile noastre. Avem, deocamdată, un singur obiectiv: să găsim balonul şi să vedem ce-i cu el.

Plutonierul strivi ţigara abia aprinsă.

— Oricum, de-aci încolo să fim cu băgare de seamă.

Ajunseră la vreo sută de metri de cabana „Trei Brazi” care lucea albă printre crengile copacilor. Parcară maşina şi-şi continuară drumul pe jos.

— Încotro o luăm? întrebă plutonierul. Chiar spre cabană?

— Nu! Spre culmea aceea, spuse Vasilescu, care observase mai demult coborând deasupra ei o sferă portocalie.

Umbrele liliachii ale după amiezii învăluiseră pădurea, poienile, cărarea de-a lungul căreia suiau. O linişte plină de taine se aşternuse peste acest încântător colţ de natură şi numai rareori cetina se cutremura atinsă de aripa vreunei păsări sperioase.

— Să nu ne apuce noaptea! avertiză plutonierul. Căldura zilei de vară cedase unei răcori plăcute, care făcea urcuşul mai uşor.

— Şi dacă?

— Ei, şi dumneavoastră! Cum o să găsim balonul pe întuneric? Tăcu şi după un timp, amintindu-şi de ceva, îl informă pe Vasilescu:

— Pe-aici, pe-aproape, e o stână părăsită. O dărăpănătură plină cu pânze de păianjen şi cu

lilieci, despre care localnicii ştiu tot felul de poveşti sinistre.

— Un adăpost ideal pentru răufăcători!

De undeva din desiş, îi întâmpină ţipătul lugubru al unei cucuvele.

— Nu lipsesc decât stafiile! se înveseli Vasilescu oarecum forţat.

Deodată auziră zgomote nedesluşite, un fel de bocănituri presărate cu chiote.

— Asta ce-o mai fi? De acolo de lângă stână vin!

Se furişară prin iarbă, preocupaţi să nu calce pe vreo uscătură. Din spatele bordeiului răzbăteau, din ce în ce mai limpede, strigăte şi exclamaţii pline de vioiciune.

— Parcă ar juca cineva tontoroiul! Veniţi după mine, tovarăşe sublocotenent, pe-aici pe lângă perete.

Înainte de a ieşi în spatele stânei, plutonierul scoase capul de după colţ.

— Ale naibii puşlamale!

— Ce-ai spus?

— Nişte copii, tovarăşe sublocotenent! Nişte ştrengari!

Vasilescu îl dădu la o parte şi ocoli dărăpănătura. Doi băieţi de vreo 11 – 12 ani executau un dans frenetic, săltând până la înălţimea incredibilă de patru-cinci metri, însoţindu-şi exerciţiile cu hohote de râs şi chiuituri.

— Ce-or fi făcând de ajung atât de sus? se minună Mardare.

— Nu cunoşti figura? E un apreciat număr de circ, care se execută cu ajutorul unei plase extrem

de elastice. Plasa e bine întinsă de-a curmezişul manejului şi artiştii, suindu-se pe ea, fac tot felul de sărituri înalte, care uneori îţi lasă impresia stării de imponderabilitate.

— Toate bune şi frumoase, tovarăşe sublocotenent. Dar unde vedeţi dumneavoastră plasa?

— Adevărat! Nu-i nici o plasă! Atunci cum dracu… Stai niţel! Aminteşte-ţi de Fiat-ul lui Petrovici! Zidul elastic! Te pomeneşti că zidul elastic, vertical, de pe şosea, s-a transformat aici într-o plasă elastică, orizontală.

Băieţii nu-i descoperiseră încă şi-şi continuau jocul cu un entuziasm contagios.

Vasilescu, căruia îi venea să-i imite, văzu în iarbă balonul portocaliu dezumflat şi alături o cutie argintie de dimensiunile unui aparat de radio portativ. Asta îl determină să intervină. Făcu câţiva paşi în direcţia copiilor.

— Băieţi, voi ce faceţi acolo?

Se speriară. Unul vru s-o ia la fugă; celălalt se fâstâci, se învârti ca un şoricel în capcană şi apucând cu ambele mâini aparatul, îl ridică la înălţimea pieptului în chip de pavăză.

— Staţi! răcni plutonierul care devenise roşu-vânăt, şi se aruncă înainte. Staţi, că de nu…

În clipa aceea căzu la pământ. Se lovise de ceva cu consistenţa unei mingi de cauciuc. Se ridică şi mai încercă o dată. Fu proiectat la câţiva metri distanţă şi se dădu de-a berbeleacul.

Băieţii râdeau şi Gogu Vasilescu le ţinu, fără să vrea, isonul. Plutonierul clocotea.

— Imposibil! Nu se poate trece! Pur şi simplu

nu se poate trece.

Ştrengarii prinseră curaj şi îi dădeau cu tifla. Unul chiţcăi:

— Nu ne prindeţi! Nu ne prindeţi!

— O să vă rup urechile! zbieră Mardare şi se ciocni pentru a treia oară de zidul invizibil.

Sublocotenentul îi întinse mâna, ajutându-l să se ridice şi îi şopti:

— N-are rost! Aşa nu realizăm nimic. Trebuie să-i luăm cu binişorul. Întorcându-i spatele, se adresă puştilor:

— Ascultaţi-mă, băieţi. Aparatul acesta nu-i o jucărie. A produs un accident de circulaţie. Ca să nu mai facă vreun rău, eu vă rog să-l puneţi pe iarbă, în aşa fel, încât să ne putem apropia. Ei, ce ziceţi? De acord?

Şuşoteau de zor. Unul întrebă:

— Da' n-o să păţim nimic, nene?

— Pe cuvântul meu! Haide, mânzule, fii înţelegător!

Băiatul, al cărui nas pistruiat era la fel de cârn ca al sublocotenentului, ezită, dar se supuse. Celălalt îşi freca încurcat palmele. Avea ochii rotunzi ca două bâle şi o pată de noroi pe obraz. Neîncrezător în promisiunea lui Vasilescu, încercă din nou s-o ia la sănătoasa.

— Stai! Vreau să-mi povesteşti mai întâi cum aţi găsit aparatul.

Pistruiatul şi cel cu pata de noroi se supuseră. Călcau pe loc, lăsându-şi greutatea trupului ba pe un picior, ba pe celălalt, ca fotbaliştii înaintea fluierului arbitrului. Vasilescu se apropie fără grabă, ridică aparatul şi încercă pe rând butoanele

până-l dibui pe cel de oprire.

— Aşa! Acum să stăm de vorbă. Cârnul începu:

— Sandu şi cu mine – pe mine mă cheamă Dorel – suntem cu părinţii la „Trei Brazi”, la cabană. Azi după-masă ne-am dus să ne plimbăm şi am nimerit la... la „castelul” ăsta părăsit. Ne-am jucat de-a haiducii... Sandu completă:

—... şi pe urmă de-a indienii. Eu eram Pană de Corb iar Dorel, Ursul Şchiop. Ne-am făcut arcuri şi săgeţi şi arcul meu a ieşit ceva grozav. Trăgea la cincizeci de metri...

— Dar al meu ce avea? Cine a nimerit...? Dorel îşi muşcă buzele, de teamă să nu destăinuiască prea mult. Sublocotenentul spuse, prefăcându-se că n-a observat nimic:

— Foarte bine! Aveţi amândoi arcuri formidabile. Acum lămuriţi-mă şi pe mine ce a fost cu balonul.

— Cu balonul? Pistruiatul era nevinovăţia personificată. Ce să fie cu balonul? Zbura deasupra copacilor, destul de jos. Şi pe urmă, aşa deodată, s-a lăsat în jos.

— Aşa... singur?

— Da, da! Singur de tot! Era... dezumflat, ştiţi? Sandu îşi susţinu prietenul cu o elocinţă înverşunată, până ce Vasilescu le ceru să tacă.

— Păcat! Dacă l-aţi fi doborât voi, cu arcurile, eraţi nişte băieţi de ispravă. V-am spus doar că a produs multe necazuri şi cine ştie dacă nu ne rezervă şi altele.

Nimerise în plin. Dorel şi Sandu zbierară de-a valma:

— Noi l-am doborât, nene! Noi, cu săgeţile! Am tras câteva, şi una...

— Săgeata lui Sandu, recunoscu cinstit puştiul cel cârn, ea a străpuns balonul.

— Mai departe ce s-a întâmplat?

— A căzut ca un pietroi şi s-a agăţat de o cracă. Uitaţi-vă, chiar în bradul acela. De balon era legată cutia care bâzâia întruna. Când am vrut să mă sui în copac, ca s-o dau jos, n-am putut, căci se ridicase ceva ca un perete. Aşa un perete care nu se vedea, dar prin care nu puteai trece.

— Atunci, continuă Sandu, ne-a venit ideea să ocolim copacul. Am luat-o prin spatele lui şi Dorel s-a urcat şi a dat-o jos. Cum stătea culcată în iarbă, în dreptul ei s-a format un fel de saltea, tot invizibilă, pe care puteai umbla şi chiar sări.

— Ca la circ, explică băiatul cel cârn. Săltai pe ea ca pe plasele acelea de la circ. Eu am sărit vreo zece metri în înălţime.

— Da' ce, eu m-am ridicat mai puţin? Recunoaşte, Dorele, că... Ce mai, ne-am luat la întrecere, care saltă mai sus. Prima dată...

Ar fi relatat cu lux de amănunte desfăşurarea competiţiei dacă sublocotenentul nu i-ar fi întrerupt.

— Bine băieţi! Vă felicit pe amândoi. Aparatul îl luăm cu noi, dar o să primiţi în schimb două lanterne electrice. Vi le aduce mâine tovarăşul plutonier.

Mardare strâmbă din nas şi bolborosi ceva despre „dădacă” şi „grozavă plăcere”.

— Ce fel de lanterne? întrebă Sandu. Din acelea lungi, cu dispozitiv de semnalizare colorat?

— Cele mai mari şi cele mai colorate care există!

Plutonierul, căruia gestul lui Vasilescu îi impunea şi care nu voia să rămână mai prejos, declară pe neaşteptate:

— Iar din partea mea, o să aveţi câte un briceag cu trei lame, tirbuşon şi şurubelniţă.

Se topeau de recunoştinţă şi mulţumiră copleşiţi.

— Da' n-o să uitaţi? întrebă Dorel privindu-i neîncrezător.

— Pe cuvânt de onoare! îl asigură sublocotenentul cu toată seriozitatea. Acum, să mergem. Vă conducem până la cabană.

La Braşov, lui Vasilescu i se comunică să se prezinte de urgenţă la colonelul Săveanu. În maşină aţipise şi mai avea ochii cârpiţi de somn şi gura năclăită.

Colonelul îl aştepta, plimbându-se nervos de-a lungul şi de-a latul biroului. Arăta obosit, avea cearcăne şi obrajii năpădiţi de ţepii bărbii.

— E aproape nouă! spuse pe un ton mustrător. Speram că vei sosi mai devreme.

— Permiteţi să raportez, tovarăşe colonel.

— Altă dată! Avem de rezolvat o chestiune urgentă.

— Vă ascult!

— Cazul nu e de fapt de competenţa serviciului de circulaţie, dar e atât de grav, încât am hotărât să mobilizez toate forţele disponibile. Înţelegi?

Fără să aştepte vreo replică, urmă:

— Să te pun în temă. Prin împrejurimile oraşului o echipă de cercetători experimenta un aparat nou, un aşa-numit „supercomprimator de aer”.

Vasilescu tresări.

— Un aparat? Un supercomprimator? Tovarăşe colonel, eu…

Nu-l lăsă să continue.

— Da, da! Denumirea n-are de altfel nici o importantă. Este vorba despre un dispozitiv care acţionează cu ajutorul unor radiaţii recent descoperite, având capacitatea să ordoneze mişcările neregulate ale moleculelor de aer şi totodată să mărească forţa de atracţie dintre acestea. Se realizează ca atare, pe un spaţiu limitat, o masă de aer ultradensă, aproape solidă, cu însuşiri deosebite faţă de cele ale aerului gazos.

— Ceva elastic, aidoma cauciucului?

— Văd că te pricepi la fizică. Azi dimineaţă…

— Nu mă pricep, tovarăşe colonel. Dar azi la prânz…

— Azi dimineaţă, spuneam, continuă Săveanu netulburat, aparatul a fost ridicat cu un balon captiv, în vederea determinării razei sale de acţiune. Pe la douăsprezece, o rafală puternică l-a smuls din cablu şi balonul împreună cu supercomprimatorul au luat-o razna. Savanţii sunt extrem de îngrijoraţi şi ne-au solicitat sprijinul. Acum pricepi?

Gogu Vasilescu pricepuse demult.

— Tovarăşe colonel, daţi-mi voie să raportez.

Colonelul se enervă de-a binelea.

— De câte ori să-ţi repet că acest caz

primează. Masa de aer ultradensă ar putea pricinui, de pildă, accidente de circulaţie. Recunosc, pe întuneric balonul e aproape imposibil de reperat. Dar mâine în zori, să fii şi dumneata la faţa locului. I-am consultat pe cei de la staţia meteorologică. Sunt de părere, ţinând seama de viteza şi de direcţia de deplasare a vântului, că balonul nu putea ajunge prea departe. Cel mult până la Predeal sau până la Sinaia.

Vasilescu nu mai putu rezista.

— Vă rog, tovarăşe colonel, vă implor, lăsaţi-mă să raportez.

— Eşti de o încăpăţânare, sublocotenent, care întrece orice limită. Te sui în maşină şi pleci imediat în căutarea supercomprimatorului. Executarea!

— Să trăiţi. Vasilescu îşi lovi călcâiele mai puternic decât ar fost firesc şi ieşi. Peste câteva minute, bătu din nou în uşă.

— Intră!

Deschise şi rămase în poziţie de drepţi.

— Iar dumneata! Sublocotenent Vasilescu, te anunţ că vei fi pedepsit.

— Permiteţi, tovarăşe colonel, să vă…

— Nu permit nimic! Săveanu se ridicase şi-l săgeta cu privirea.

—… să vă predau supercomprimatorul de aer!

Îi înmână, radiind, cutia argintie.

Colonelul Săveanu se prăbuşi pe un scaun şi rămase cu ochii holbaţi la aparat şi la sublocotenentul Gheorghe Vasilescu.

Iată pe scurt motivele care au condus la

avansarea lui Gogu Vasilescu şi, în acelaşi timp, la premierea plutonierului de miliţie Sebastian Mardare. N-am avea decât de adăugat că la festivitatea, care a decurs într-o atmosferă agreabilă, au luat parte, ca invitaţi, doctorul Petrovici, şeful staţiei meteorologice de la Predeal şi doi băieţi de 11 – 12 ani, unul cârn şi pistruiat, celălalt cu un ciuf blond, dar fără pată de noroi pe obraz.

Ochiul lui Argus

Teodor Gherman se număra printre personalităţile binecunoscute ale Braşovului. Fost inginer-şef al unei fabrici de aparate electronice, autor a numeroase invenţii, deputat, laureat al unor premii internaţionale, îşi continua activitatea – cei drept într-un cadru mai restrâns – şi după pensionare. În vila de pe şoseaua spre Codlea îşi înjghebase un mic atelier în care meşterea mai toată ziua, în ciuda protestelor fiicei sale Ioana şi mai ales ale bătrânei menajere Aspasia, care, după treizeci de ani petrecuţi în casă, se bucura de toate privilegiile unui membru de familie.

Inventatorul îşi pierduse soţia la naşterea singurului copil, şi fetiţa fusese crescută de Aspasia cu dragoste maternă, dar şi cu un plus de severitate; după absolvirea facultăţii de chimie industrială, Ioana intrase la unul dintre marile combinate ale oraşului ei natal. Se căsătorise recent cu locotenentul de miliţie Gheorghe Vasilescu, şi acesta întregise mica familie a Ghermanilor.

În clădirea cu terasa orientată spre peluzele de iarbă ale grădinii, cu o cameră de zi spaţioasă şi luminoasă, mobilată simplu şi solid, oaspeţii erau rari. Gherman avea câţiva prieteni şi numeroşi cunoscuţi, dar aceştia îi ştiau prea bine metehnele ca să-l inoportuneze, şi-l vizitau doar când erau chemaţi cu insistenţă.

Aşa şi acum. Sunase dis-de-dimineaţă pe la şase pe geologii Crin Constantinescu şi Sever Cipu

şi pe arheologul Adrian Voicu, solicitându-i pentru după-amiază, pe un ton care excludea orice refuz.

Sosiră unul câte unul. Gherman, într-un costum negru, pe care-l îmbrăca doar la ocazii festive, tras la faţă dar proaspăt ras şi mirosind a spirt medicinal, îi întâmpină cu nerăbdarea copilului care-şi serbează ziua de naştere. Îi pofti de îndată pe terasă, unde, pe un trepied, era instalat un aparat de mărimea şi de forma unei camere de televiziune cu obiectiv telescopic.

Adrian Voicu, un bonom cu obrajii bucălaţi şi început de chelie, îl cercetă cu ochii săi mici şi negri, ca doi năsturaşi.

— Aşadar, asta-i nouă invenţie!

Era, ca și ceilalţi invitaţi, în cunoştinţă de cauză, deoarece Gherman îi consultase în câteva rânduri.

Acesta spuse, mângâindu-şi mândru mustaţa colilie:

M-a costat o avere! Vreo cinci ani de muncă.

Crin Constantinescu, tipul, dandy”-ului tomnatic, spilcuit, cu o garoafă albă la butonieră, afişa ca de obicei un calm insular şi pronunţa cuvintele rar şi fără intonaţie:

— Încerc să înţeleg de ce aparatul a fost montat aici, pe terasă, şi nu în mediul natural pentru a cărui investigare a fost creat?

Fără să vrea, Gherman îi imită felul de a vorbi:

— Aparatul se află aici, în mod provizoriu, urmând a fi dus ulterior în mediul natural, pentru a cărui investigare a fost creat.

Constantinescu spuse doar „aha” şi-şi aprinse

meticulos pipa.

Ioanei îi venea să râdă. Obiceiul tatălui ei de a copia uneori, involuntar, felul de exprimare al interlocutorilor, o distra. Ca să nu se dea de gol, întrebă:

— N-ai de gând să-ţi începi demonstraţia, tată? Mi se pare că musafirii ard de nerăbdare. Sau poate că vrei să creezi… tensiune?

Convins că se distrează pe seama lui Crin, Gherman îi zâmbi complice, aruncându-i şi lui Cipu o privire încurajatoare.

Binecunoscutei ironii a lui Sever Cipu i se oferea aci un larg câmp de desfăşurare. Riduleţele şi cutişoarele feţei sale arse de soare şi tăbăcite de vânt se înmulţiră, transformând-o într-o hartă în relief a unei regiuni carstice. Dar, spre dezamăgirea gazdei, nu asupra lui Crin îşi îndreptă săgeţile.

— Chiar ai de gând să ne faci demonstraţii ştiinţifice, dragă Teodor? întrebă cu o sfântă candoare. Speram că am fost chemaţi la o masă, la un pahar de vin…

— Pe urmă! Dă-i voie unui tată să se fălească mai întâi cu talentele „progeniturii” sale.

— Despre Ioana vorbeşti? făcu Cipu pe naivul. Perfect! Să ne cânte ceva sau să ne recite o poezie.

Ioana mângâie pletele albe ale geologului, pe care-l cunoştea din copilărie.

— Ştii bine că s-a lăudat şi cu mine, cândva. Acum lasă-l să se mândrească şi cu noul născut. Haide, tată, începe!

Cu toate că i-ar fi plăcut ca oaspeţii să insiste,

ba chiar să-l roage, se mulţumi cu invitaţia fiicei sale. Aranjă întreaga asistenţă în spatele aparatului prevăzut în partea posterioară cu un ecran şi câteva indicatoare.

— Staţi aşa! Nu vă mişcaţi şi nu-mi acoperiţi spaţiul din dreptul obiectivului. Acum fiţi atenţi!

Manevră iscusit butoanele. Declicurile, dar mai ales poziţia lui Gherman îl făcură pe Cipu să observe maliţios:

— Parcă ai fi fotograf de bâlci! De ce nu spui „cucurigu-păsărica”?

Crin se uita blazat în altă parte şi doar Voicu se vădi pasionat de ceea ce avea să urmeze. Îl mustră pe Cipu:

— Nu poţi renunţa, măcar acum, la glumele tale nesărate? Se adresă apoi lui Gherman. N-ar fi fost totuşi mai normal că instalaţia să stea în grădină?

— Pentru o simplă experienţă nu era nevoie să vă deranjez. Şi de-aici, de pe terasă, raza de acţiune este de câteva sute de metri. În viitor, ea va putea fi considerabil mărită.

Constantinescu se decise să manifeste un oarecare interes, dar nu înainte de a trage câteva fumuri din pipa sa Bruyere.

— Sute de metri! Atunci maşinăria, presupunând că funcţionează, ar aduce anumite avantaje şi geologilor, nu numai arheologilor, cum afirmai dumneata, domnule Voicu, zilele trecute.

— Aşa suntem noi, geologii, sări Cipu. Tragem spuza pe turta noastră.

Absorbit de reglarea aparatului, Gherman ignoră conversaţia musafirilor şi-şi dezvolta, în

continuare, propriile sale idei.

— Dacă în pământ, pe o suprafaţă de vreo 15 metri pătraţi există un obiect metalic, conturul lui va apare pe ecran ca la o instalaţie radar. Iar în ferestruica asta se va putea citi compoziţia chimică. Adâncimea la care pătrunde fascicolul de radiaţii se reglează cu această rotiţă. Vedeţi? Cincizeci de centimetri!

— Nimic! Absolut nimic! regretă Voicu.

Când razele atinseră nivelul de un metru, pe dreptunghiul alb lăptos se ivi ceva prelung şi subţire. Indicatorul compoziţiei chimice arătă formula unui aliaj de fier.

— Un cui! Exclamă inventatorul, ca şi când ar fi anunţat o strălucită victorie. La un metru adâncime se află un cui!

Împinse bărbia înainte, aşteptând parcă să fie contrazis. Fără să-i conteste descoperirea, Sever Cipu o luă în zeflemea:

— Ei da, un cui! Un cui ca toate cuiele. Mă bucur, Teodore, că invenţia ta va putea fi utilizată la recuperarea fierului vechi.

Gherman se încruntă şi-şi morfolea vârfurile mustăţii, cum făcea când voia să-şi stăpânească nervii. Ioana îi luă apărarea:

— Pe câte ştiu nici cuiele de fier nu-s de lepădat, în unele cazuri. Depinde de vechimea lor! Nu-i aşa, domnule Voicu?

Acesta se apropiase de inventator ca să-i strângă mâna.

— Felicitările mele! M-aţi convins de valoarea practică a aparatului, în ceea ce priveşte cercetările arheologice. În rest, nu-i treaba mea.

Râsul subţire şi batjocoritor al lui Sever Cipu impresionă neplăcut. Devenea din ce în ce mai insuportabil.

— Se putea ca domnul Voicu să vorbească altminteri? Pe el nu-l interesează decât cioburile de oală şi fierăria ruginită! Ce-i pasă lui că pământul mai conţine şi cărbune, şi petrol, şi sare, şi elemente radioactive… Mă miră de tine, Ioano! De vreme ce ţi-ai ales profesiunea de chimist, ar trebui să fii mai legată de geologie.

Discuţia ameninţa să degenereze şi Ioana interveni prompt cu o întrebare retorică:

— Unde o fi Gogu? A promis că vine la şase.

— Cine e Gogu? vru să ştie Constantinescu.

Cipu prinse din zbor ocazia de a se ciondăni din nou cu cineva.

— Auzi, Teodor? Crin se consideră prietenul tău şi habar n-are că fiica ta e proaspăt căsătorită! Gogu… pardon locotenentul de miliţie Gheorghe Vasilescu e soţul Ioanei.

Constantinescu rămase impasibil, în schimb arheologul, care nici el nu aflase evenimentul, o felicită jenat. Inventatorul îşi pofti oaspeţii în odaie. Spuse acru:

— Nu păreţi prea entuziasmaţi de mica mea demonstraţie. Dacă în locul cuiului ar fi fost un lingou de metal preţios…

Trăgând de sub mânecile hainei manşetele scrobite pentru a-şi pune în valoare butonii de aur, Crin Constantinescu observă tărăgănat:

— Pe mine personal, acest lucru, nu m-ar fi impresionat. Dacă aparatul indica un minereu, orice minereu, ar fi fost altceva.

— Dumnealui dispreţuieşte darurile pământului care fac viaţa mai plăcută, comentă Cipu răutăcios. Se şi vede pe el!

— Unde-i solidaritatea voastră de geologi? râse Gherman forţat. Apoi, redevenind subit serios: nu pricep zău, sensul întregii discuţii. Să fie lămurit, odată pentru totdeauna, că aparatul identifică atât zăcăminte metalifere cât şi obiectele de metal, indiferent dacă sunt piese arheologice de valoare sau cuie de fier obişnuite. Arheologie sau geologie, e o simplă chestiune de profunzime! Dacă pentru cercetările arheologice dirijăm radiaţia la câţiva metri, pentru cele geologice mărim adâncimea la câteva sute de metri. Mai târziu s-ar putea să atingem două-trei mii de metri. Asta-i tot! Ce, Voicule, nu eşti de acord?

— Eu? Cum să nu fiu? Reflectam la ceea ce s-a spus adineauri. Geologii dispun de atâtea şi atâtea mijloace pentru prospecţiuni magnetice, acustice, radioactive, şi câte şi mai câte. Pe când noi? Lopată, târnăcopul, şi… flerul! Aparatul dumneavoastră e o adevărată mană cerească pentru cercetătorii civilizaţiilor străvechi. M-aş socoti fericit să-l pot utiliza.

Inventatorul radia:

— Îl vei avea, Voicule! N-o să dureze mult, o lună-două, până pun la punct ultimele detalii.

Cipu chiţcăi ca fetişcanele când îşi spun secrete:

— Să te fereşti de geologi, dom'le Voicu! Aşa cum îi cunosc, pasionaţi nevoie mare, ar fi în stare să fure invenţia numai şi numai să nu încapă pe mâna arheologilor. N-am dreptate, Crin?

— Prefer metodele clasice de prospecţiune. Aşa că din partea mea nici un pericol.

Gherman îşi chinuia dezamăgit mustaţa. Iluziile pe care şi le făcuse cu privire la această întâlnire se năruiseră aidoma castelelor din cărţi de joc. Avea chef să-i poftească să se care, dar Ioana salvă din nou onoarea casei.

— O să luăm o gustare! Cred că Aspasia tocmai pune masa. Până termină, soseşte şi Gogu.

Dădu drumul picup-ului şi simfonia de Haydn, simplă, sinceră, cu limpezimea ei de cristal, schimbă întrucâtva atmosfera. Constantinescu, răstignit într-un fotoliu, trăgea din pipa stinsă, iar Sever Cipu dirija.

Voicu spuse împăciuitor:

— Sunt convins că şi geologilor invenţia le va fi de folos!

Gherman, căruia de fapt îi fuseseră adresate cuvintele nu-l auzi, deoarece se plimba nervos prin cameră. La uşa terasei se opri şi privi îngrijorat norii cenuşii.

— Vine ploaia! Trebuie să acopăr aparatul!

Crin Constantinescu se ridică, scutură fire imaginare de praf de pe haină şi se duse după el. Inventatorul se întoarse singur.

— Vine ploaia! repetă el, scuzându-se parcă.

— Să nu-şi strice Crin bunătatea de costum! se alarmă Cipu caraghios. Ce-o fi făcând afară? Te pomeneşti că are de gând să şterpelească aparatul. Iată-l! Unde-mi umbli, stimabile?

— Am simţit nevoia să iau puţin aer!

— Nefiind aerofag, aş prefera ceva mai consistent. Ghermane, ce-o fi cu masa? Ei, dar

uitasem să te întreb: cum ţi-ai botezat „progenitura”? Ghermanoscop?

— Da' de unde! De fapt nici nu m-am gândit la un nume. Ioana propune „Ochiul lui Argus”.

— „Ochiul lui Argus”? Splendid!

Constantinescu obiectă:

— Cam nepotrivit, cam neserios, pentru o importantă realizare tehnică.

— Nu găsesc! se opuse Cipu. Mie-mi place. Argus, monstrul cu o sută de ochi, care putea să doarmă şi să rămână totodată treaz. Ei dar ai întrebuinţat cuvintele „importantă realizare tehnică”, sau m-am înşelat?

Gherman schimbase discul, făcând ca simfoniei lui Haydn să-i urmeze unul din preludiile lui Debussy.

— Ascultaţi, cântă Gieseking!

Pentru a preîntâmpina noi izbucniri pătimaşe din partea musafirilor, puse picup-ul la intensitatea maximă. Voicu vru să-şi astupe urechile, apoi, ruşinat de gestul său nepoliticos, se refugie pe terasă.

Ieşind din cameră ca să vadă dacă Aspasia isprăvise cu preparativele, Ioana se pomeni în vestibul cu soţul ei. Gogu nu purta uniforma, ci o scurtă de piele cafenie. Se sărutară.

— Când ai venit? N-am auzit maşina.

— Adineauri, cu plutonierul Mardare. Nici n-ai fi putut s-o auzi, pe vacarmul ăsta. Taică-tău se străduieşte să creeze musafirilor impresia că asistă la un concert la Ateneu. Cum a ieşit demonstraţia? Bănuiesc că n-a avut răbdare să mă aştepte.

— Aşa şi aşa! Îmi pare rău de tata. Spera la

mai mult.

— Ce să-i faci! El a avut ideea acestei „repetiţii cu public”. Dă-mi repede o bucată de pâine. Mor de foame.

Ioana îşi trecu degetele prin părul lui cârlionţat şi-l împinse spre baie.

— Până te aranjezi, Aspasia va servi gustările. Mâncăm cu toţii. Unde-i Mardare?

— Vine îndată! Bagă maşina în garaj.

Intrară în camera de zi. Cipu venind de pe terasă se duse glonţ la locotenent şi-l bătu pe umăr.

— Ce mai faci, Gogule? Bine, sănătos? Să ţi-l prezint pe Adrian Voicu, de profesiune arheolog! Ia spune-ne, câţi criminali ai prins pe ziua de azi? Povesteşte, celebrul detectiv Gheorghe Vasilescu, zis „Maigret”, spaima criminalilor şi a…

Deoarece nu găsi cuvântul potrivit, Vasilescu îl ajută:

—… numai a contravenienţilor la legea circulaţiei! Aşa că, nu vă alarmaţi!

— Dar pe atentatorii la liniştea publică îi laşi să-şi facă de cap? Ia mai închide drăcia aia, că mă asurzeşte.

Gherman opri picup-ul.

— Aşa da, aşa mai merge! Muzica îşi are şi ea rostul ei. Un tango, o romanţă… Astea-ţi plac şi ţie Gogule, nu-i aşa?

— Bine dispus ca întotdeauna, tovarăşe Cipu? încercă locotenentul un simulacru de conversaţie.

— Cum altfel? Că amicul meu Constantinescu care are o mutră de parcă ar fi înghiţit kilograme de oţet. Hei, Crin, ţi-l recomand pe… Nu-i aici!

Adineauri Voicu, şi acum el, a doua oară. Mereu dispare câte unul şi-şi face de lucru pe terasă.

— Mă duc să-l chem, se oferi Ioana.

— Vin şi eu! Cipu o luă de braţ.

Gherman se adresă în şoapta ginerelui său:

— Totul a ieşit pe dos. Am fost un prost că i-am chemat.

— Nu te mai necăji! Aşa-s oamenii, pe stomacul gol. După ce vor lua masa…

Deşi cufundat în admirarea unei acuarele reprezentând vechea primărie a Braşovului, lui Voicu nu-i scăpară replicile. Se întoarse spre Vasilescu şi declară grandilocvent:

— Admirabilă, invenţia socrului dumneavoastră! A întrecut toate aşteptările mele.

Ioana şi Cipu reveniră însoţiţi de Constantinescu. Când i se făcu cunoştinţă cu locotenentul, Crin părea să nu observe mâna întinsă a acestuia; îşi rosti laconic numele şi continuă să-şi umple pipa, folosindu-se de un mic instrument nichelat.

În sfârşit apăru Aspasia. Purta un şorţ şi o bonetă cu danteluţe, de o albeaţă strălucitoare, într-un plăcut contrast cu obrajii ei ca nişte mere Ionatan.

— Bună seara la toată lumea, şi vă rog să mă scuzaţi că a durat aşa de mult. V-am pregătit, în schimb, ceva de zile mari. Pentru dumneavoastră, domnule inginer, tarte cu ciuperci, că ştiu că vă plac foarte mult, iar pentru duduia Ioana plăcinţele cu brânză, puf nu alta. Poftiţi în sufragerie!

Cipu se răsti la ea:

— Se poate, Aspasio? Pentru noi, ceilalţi,

nimic? Doar se aude cum îmi chiorăie maţele. Mai tare că adineauri instrumentul acela de tortură cu discuri.

Menajera se fâstâci.

— E destul pentru toată lumea! Şi tarte, şi plăcinţele… Mai avem friptură rece, şi caşcaval, şi şuncă, şi măsline…

— Cu vinul ce se aude? întrebă Gherman.

— S-a oferit domnul Mardare să-l aducă din pivniţă.

Dinspre antreu bocăniră paşi şi trupul masiv al plutonierului umplu dreptunghiul uşii. Era şi el în civil. După ce salută pe toată lumea cu un „bună seara” răsunător iar pe Ioana cu „sărut mâna, tovarăşă Vasilescu”, o anunţă pe Aspasia că lăsase sticlele la uşa sufrageriei.

Ea îi mulţumi graţios şi repetă invitaţia:

— Vă rog să veniţi la masă!

Ieşiră din camera de zi, mai întâi musafirii şi Gherman, apoi locotenentul cu tânăra lui soţie. Aspasia mai zăbovi puţin ca să golească scrumieră şi să îndrepte fotoliile. Plutonierul vru s-o ajute.

— Lasă, domnule Mardare, mă descurc şi singură. Du-te în sufragerie că ţi-o fi şi dumitale foame.

— Nu zic ba, dar un minut-două, ce mai contează?

— Urât miroase fumul de pipă! Fii bun, domnule Mardare…

Plutonierul deschise uşa şi făcu câţiva paşi pe terasă. Deodată un trosnet cu ecouri prelungi! Menajera i se alătură de îndată.

— Ce a fost asta, o împuşcătură?

— Vreun vânător! Suntem în plin sezon! Totuşi, pe o ploaie ca asta, eu unul m-aş lipsi.

Aspasia privi îngrijorată spre aparatul protejat de husă.

— E bine acoperit, totuşi n-ar strica să-l tragem mai la adăpost.

Apucară binişor trepiedul şi-l mutară lângă perete. În timpul transportului, husa alunecă şi căzu pe ciment. Mardare se aplecă s-o ridice, când o auzi pe Aspasia:

— Aparatul!

— Ce-i cu el?

O privire scurtă şi răspunsul deveni de prisos. Partea de sus a trepiedului era goală. Invenţia lui Gherman dispăruse!

— Nu mai e! Spuse femeia din vârful buzelor.

— L-o fi luat cineva!

— Cine naiba?

— Poate tovarăşul Gherman?

— Dacă-l lua el, era alăturea, în camera de zi. Domnul inginer nu s-a mişcat de lângă musafiri.

— Să ne uităm!

Supuseră încăperea unui control amănunţit, fără să descopere „Ochiul lui Argus”. Menajera îşi puse mâinile în cap.

— Ce mă fac? Cum să i-o spun? E bolnav de inimă şi numai eu ştiu cât ţine la invenţia asta a lui.

Mardare se trase de lobul urechii.

— Atunci nu-i spune nimic! Întoarce-te în sufragerie şi fă-i semn tovarăşului locotenent să vină până aici. Dar să nu observe ceilalţi, pricepi?

Oaspeţii şi gazdele şedeau în jurul mesei

dreptunghiulare, aranjată cu mult bun-gust. Cipu lăuda tartele şi-şi turna al doilea pahar de vin. Voicu înfuleca pe rupte, ba din friptură, ba din caşcaval şi doar Constantinescu părea să n-aibă poftă de mâncare. Ciugulea graţios dintr-un sandviş cu şuncă, iar de băutură nici nu se atingea.

La a treia tartă cu ciuperci, locotenentul o zări pe tuşa Aspasia străduindu-se să-i atragă atenţia.

Ioana o observă şi ea. Părăsiră cât mai discret sufrageria.

— Ce s-a întâmplat?

Nu le răspunse şi îi solicită din priviri s-o urmeze. Pe terasă, în faţa trepiedului gol, îşi propti pumnii în şolduri.

— Asta s-a întâmplat!

Soţii Vasilescu se uitară unul la celălalt şi apoi la Mardare, cerându-i parcă o confirmare. Plutonierul ridică din umeri.

— Nu mai e! Nici aici, nici dincolo, în odaie!

Ioana se făcu galbenă.

— Ferească sfântul să afle tata!

— Nimeni nu trebuie să afle! hotărî Gogu. Întoarce-te în sufragerie, Aspasia, şi continuă să serveşti!

După plecarea femeii, o întrebă pe Ioana:

— Cine a fost pe terasă după demonstraţie? Îţi aminteşti?

— Cred că da! Mai întâi tata, ca să pună husa pe aparat. Apoi… Crin, după el Voicu şi… din nou Crin. Doar Cipu…

— Ba şi Cipu a fost! Când am sosit, tocmai intra în cameră.

— Ai dreptate! Fiecare a stat câteva minute

singur pe terasă. Totuşi, doar ultimul…

— Te înşeli! Oricare putea lua aparatul, deoarece trepiedul fusese în prealabil acoperit. Următorii n-aveau cum să ştie dacă se mai află sau nu sub husă.

Trebui să-i recunoască şi de data aceasta justeţea raţionamentului.

— Poate că hoţul a venit de-afară, sugeră Mardare, aplecându-se peste balustradă.

Terasa se afla însă la o înălţime de vreo zece metri şi pe ea se poate ajunge doar din camera de zi. Peretele exterior era neted, fără ornamente care să permită cuiva să se caţere. Plutonierul căuta acum, pe partea superioară a parapetului, urme lăsate de vreun cârlig.

— Mă întreb dacă nu s-a aruncat de jos o scară de frânghie, prevăzută cu o agăţătoare. Nu, nu, ar fi rămas zgârieturi, iar tencuiala e neatinsă.

— Înseamnă că tot cineva de-al casei!

Mânată de curiozitate, Aspasia se reîntoarse şi prinse din zbor ultimele cuvinte ale Ioanei.

— De-al casei? se burzului ea. Ce înţelegeţi prin „de-al casei”?

Gogu răspunse în locul soţiei:

— Păi… musafirii, Cipu, Voicu şi Constantinescu, apoi matale, tuşă Aspasia.

Acesteia îi sări muştarul.

— Eu? Vai de mine! Ce să fi făcut eu cu blestemăţia aia?

— Glumeam! Suspecţi nu sunt decât cei trei invitaţi.

— Care trei? se răsti Ioana. Pentru nenea Cipu pun mâna'n foc. E prieten cu tata de când mă ştiu.

Iar Voicu… Voicu n-avea interes, căci tata i-a promis aparatul.

Aspasia făcu nişte ochi cât roata carului.

— Înseamnă că cel ce l-a furat e înţepatul acela de Constantinescu, cu pipa lui puturoasă. Ştiam eu! Oameni cumsecade nu strică aerul, într-o casă străină.

— Crin a fost ultimul pe terasă? întrebă locotenentul.

— El! Totuşi nu se arăta prea entuziasmat de invenţie.

— Tocmai! explodă menajera. Se prefăcea fiindcă avea tot interesul să se prefacă! După ce-şi suflă nasul cu sunet de trompetă, adăugă: nimeni n-a plecat încă, aşa că maşinăria tot în casă trebuie să fie.

Ioana se arătă sceptică.

— N-a părăsit nimeni camera de zi. Zici că ai căutat bine?

— Apoi să spună şi domnul Mardare.

— Hoţul putea să-l arunce unui complice! Emise plutonierul o nouă teorie, pe care Ioana o îmbrăţişă pe loc.

— Da, da, aşa e! Haideţi în grădină, să controlăm!

Gogu îi tăie brusc elanul.

— Lăsaţi asta pe seama mea şi a lui Mardare şi întoarceţi-vă în sufragerie. Absenţa voastră ar putea să-i intrige.

Ploaia se oprise, dar pe cerul ca smoala încă nu licărea nici o stea. Luna stătea ascunsă şi ea undeva sub pătura compactă a norilor. La orizont, linii frânte, roşietice, despicau întunecimea,

luminând efemer coamele împădurite.

Locotenentul admira fascinat priveliştea şi trăgea în piept, lacom, aerul saturat de ozon. Părea să fi uitat de toate grijile mari şi mici ale vieţii, şi chiar de enigmatica dispariţie a „Ochiului lui Argus”. Mardare încercă să-l trezească la realitate.

— Ce ne facem, tovarăşe locotenent? N-ar fi mai indicat să anunţăm inspectoratul?

— Inspectoratul? De ce...? A, fiindcă noi doi nu suntem de specialitate? Mă tem, Mardare! Bătrânul e tare bolnav şi emoţia ar putea să-l doboare. Gândeşte-te... sosirea echipei, agitaţia, bliţul fotografului, lătratul câinilor... trebuie să-l ferim de toate acestea. E neapărat necesar să procedăm cu băgare de seamă şi, mai ales, să recuperăm aparatul până mâine dimineaţă. Când se va trezi, să fie la locul lui, pe trepied!

— Trebuie, de acord că trebuie! Dar cum să-l regăsim? N-avem nimic, nici cel mai vag indiciu.

Plutonierul făcea, în gând, reflecţii destul de puţin măgulitoare la adresa superiorului. Îl ştia un ofiţer de circulaţie destoinic, dar fără nici o experienţă în materie de anchete criminalistice. Întrebă fără pic de entuziasm:

— Coborâm în grădină?

— O să mergem şi în grădină, mai târziu.

Intrară în cameră. Vasilescu se duse la dulăpaşul cu discuri, căută exasperant de mult, alese în sfârşit unul şi dădu drumul picup-ului. Când primele acorduri ale romanţei interpretate de Mia Braia umplură încăperea, se trânti obosit într-un fotoliu şi închise pleoapele.

Mardare îşi aprinse de ciudă o ţigară

Mărăşeşti şi pufăia ca un coş de fabrică. Într-un târziu, celălalt se învrednici să-l lămurească:

— Aşteptăm să se întoarcă de la masă.

— Şi pe urmă?

— Vedem noi!

Prima romanţa luase sfârşit şi cântăreaţa o atacase pe a doua. Mardare mai aşteptă puţin, apoi se decise să întrebe:

— Să fi fost o farsă? E vreunul printre ei căruia îi plac farsele?

— Lui Cipu… Totuşi nu cred!

— Dacă a fost o farsă, cel care a ticluit-o merită să fie aspru pedepsit. Nu se face aşa ceva cu un om bolnav!

— Pst! îl avertiză locotenentul. Sosesc!

Oaspeţii apărură însoţiţi de Ioana şi de tatăl ei.

La masă conversaţia lâncezise şi Gherman, care nu-şi dorea decât să-i ştie plecaţi, se decise să calce legile ospitalităţii.

— S-a făcut târziu! Doctorii recomandă copiilor şi moşnegilor să se culce o dată cu găinile. Deşi regret, o să vă părăsesc. Dacă doriţi, puteţi să mai rămâneţi.

Se apucă să urce scara interioară, dar se opri pe la mijloc.

— Aveţi tot timpul să discutaţi avantajele şi dezavantajele, calităţile şi defectele aparatului meu. Noapte bună!

Foindu-se de colo până colo, Voicu se adresă lui Constantinescu:

— N-ar fi cazul să ne retragem şi noi?

Ioana zâmbea forţat, vădit stingherită.

— Nu! Nu! Vă rog să mai staţi. Păcat să ne despărţim atât de devreme.

Vasilescu se sculase şi se învârtea printre musafiri.

Vârându-şi pipa în buzunar, Crin spuse:

— Îmi pare rău! Mă simt cam obosit!

— Eu nu, zbieră Cipu sorbind din paharul pe care-l adusese cu el împreună cu o sticlă plină. Sunt într-o formă excelentă şi aş sta până mâine, mai cu seamă că poşirca, pe care voi o numiţi vin, nu e chiar de lepădat.

Voicu îşi consultă ostentativ ceasul.

— Regret, dar trebuie să plec.

Sever Cipu deschise larg braţele, cu paharul într-o mână şi cu sticla în cealaltă.

— Eu rămân! Până nu vă golesc pivniţa, nu mă las.

Locotenentul îi rugă să facă linişte.

— Ascultaţi-mă un moment. Adineauri s-a întâmplat un lucru… destul de neplăcut. Aparatul a dispărut de pe terasă. Presupun că a fost o glumă, şi dacă aşa stau lucrurile, e bine să n-o întindem prea departe. Socrul meu, care precum ştiţi e suferind, încă n-a aflat.

Cipu părea picat din cer.

— Cum „a dispărut"? A zburat? Foarte nostim, zău. De data asta n-am nici un amestec, pe cuvânt de onoare. Sunt nevinovat ca un prunc. Dacă vreţi, puteţi să mă căutaţi prin buzunare. Comisare Maigret, îţi stau la dispoziţie.

Ioana se apropie de el cu un sentiment de vinovăţie.

— Nene Cipule, nu ne-o lua în nume de rău…

— Vai de mine! V-o iau în nume de bine. Dacă-mi îngăduiţi o sugestie, asta nu poate fi decât isprava lui Crin. El a fost ultimul pe terasă. Hahaha!

Se ridică şi îi înfipse degetul în răscroiala vestei.

Constantinescu era total lipsit de acel simţ al umorului, care lui Cipu îi prisosea.

— E o neobrăzare, colega! Pentru asemenea insinuări, exprimate în public, te-aş putea trage la răspundere.

Sever se înecă, râzând cu lacrimi.

— De două ori a ieşit, hahaha! Puteai să-l subtilizezi de două ori!

Crin trecu la contraofensivă.

— Şi dumneata ai rămas singur pe terasă.

Vasilescu interveni:

— N-are rost să vă învinuiţi reciproc. M-am adresat dumneavoastră ca să vă cer sprijin.

Voicu se declară cu totul de acord.

— Foarte just! E neapărat necesar să elucidăm chestiunea, ca să nu planeze nici o bănuială asupra vreunuia dintre noi. Tovarăşe Vasilescu, să căutăm împreună. Dacă a fost o farsă pe care autorul nu are curajul s-o recunoască, vom găsi noi, aparatul. Dar după părerea mea, nici unul dintre cei prezenţi nu poate avea vreun amestec. Doar cineva străin…

Locotenentul ridică din umeri.

— Terasa n-are acces decât din această încăpere, unde se aflau tot timpul mai multe persoane.

— Dar din grădină?

— Am verificat! îl asigură Mardare. Nu s-a urcat nimeni pe zid. Doar dacă aparatul a fost azvârlit cuiva care aştepta jos.

Voicu insistă:

— Nu contest priceperea şi experienţa dumneavoastră, dar vă rog să ne lăsaţi şi pe noi să controlăm. E în joc reputaţia noastră, a unor oameni de ştiinţă.

Vasilescu acceptă. Ieşiră în grădină. Până să sosească Aspasia cu o lanternă electrică, Voicu o aprinse pe a sa. Nu descoperiră nimic. Iarba de sub terasă era neatinsă. Se mai învârtiră câteva minute, pe urmă renunţară. Locotenentul îi ceru arheologului lampa şi parcurse ăleia acoperită cu pietriş, care ducea spre portiţă.

— E târziu, spuse Crin obosit. Propun să mergem acasă. Desigur că vă stăm la dispoziţie, tovarăşe locotenent. Dacă doriţi, mâine…

Voicu îl susţinu şi Vasilescu se văzu obligat să accepte.

— Aşa stând lucrurile, o să plec şi eu, anunţă Sever Cipu prost dispus. Tot mi-aţi stricat cheful.

Constantinescu nu-i mai purta pică şi se oferi să-l ducă acasă cu maşina lui. Voicu declară că va pleca pe jos.

— Parcă aveaţi şi dumneavoastră un turism? îşi aminti Ioana.

— Mai am şi acum Wartburgul meu! Nu v-am povestit? La vreo doi kilometri de aici, lângă bufet, mi s-a blocat motorul. Deoarece sunt un antitalent în ale mecanicii, am telefonat la depanare. La ora asta, mai mult ca sigur că e în stare de funcţionare.

Vasilescu îi propuse ca Mardare să-l repeadă până la bufet.

— Mulţumesc, sunteţi prea amabil. Credeţi-mă, nu e nevoie. Afară s-a înseninat şi o mică plimbare, la aer curat, n-o să-mi strice.

După plecarea invitaţilor, Ioana, Gogu şi Mardare se pregătiră să reintre în casă. Locotenentul răsucea lanterna lui Voicu, pe care uitase să i-o restituie.

— Te pomeneşti că hoţul a reuşit să-l scoată sub haină!

— Nu, Ioana, aparatul e prea mare. S-ar fi observat!

— Atunci cum? Cum? E de neînţeles!

— O situaţie fără ieşire! aprobă Mardare.

— Toţi ştiau de existenţa aparatului, înainte de a veni aici, monologă Vasilescu. Toţi au fost neînsoţiţi pe terasă. De afară n-a putut pătrunde nimeni şi nimeni n-a stat în grădină. De ascuns îl puteau ascunde doar în camera de zi unde, în mod categoric, nu se află. Şi de plecat, n-au plecat cu el!

— Nu vezi că-i absurd, Gogule? „Ochiul lui Argus” n-a putut zbura!

— Să zboare? Vasilescu râse uşor. Asta a spus-o şi Sever Cipu. Haideţi să ne mai uităm o dată. Poate dăm de vreun indiciu.

Urcară scările. Locotenentul făcu înconjurul terasei, cu ochii la podeaua de ciment. Găsi un chibrit ars şi câteva fire de tutun pe care le azvârli, neglijent, peste balustradă. Se concentră apoi asupra trepiedului şi a husei. Deodată se lăsă pe vine. Pe locul unde stătuse aparatul înainte de a fi

mutat lângă perete, erau urme de pulbere albă. Le adună într-o minusculă grămăjoară, cu ajutorul unei file rupte din agendă. Frecă praful între degete, îl miroşi, apoi împături hârtia şi o depuse grijuliu într-un compartiment al portofelului.

Plutonierul vru să spună ceva, dar se abţinu. Vasilescu cercetă din nou trepiedul şi husa, observând şi pe acestea ciudatele pete albe. În sfârşit, se declară satisfăcut şi spuse triumfător:

— Pudră de talc!

— Pudră de talc? se miră Ioana. Şi ce-i cu asta?

Mardare spuse „sigur că da” ca şi când dispariţia „Ochiului lui Argus” n-ar mai fi prezentat pentru el nici un secret.

— Lăsaţi-mă să mă gândesc! se rugă Vasilescu. Se instală în fotoliul său preferat, dar nu mai deschise picup-ul.

Stătură aşa o bună bucată de vreme, într-o muţenie totală. Pe neaşteptate, Gogu se bătu peste genunchi, făcându-i să tresare.

— Ştiu! Ştiu cum a dispărut aparatul!

— Cum? Glasul Ioanei şi al plutonierului răsunară în unison.

— A zburat!

Erau convinşi că se scrântise.

— Ei da, a zburat! Desigur nu cu aripioare, ci purtat de un balon.

— Aveţi obsesia baloanelor! observă Mardare, amintindu-şi întâmplarea de la cabana „Trei brazi”.

Vasilescu îşi continuă, neabătut, deducţiile:

— Hoţul soseşte, având în buzunar un balon de cauciuc dezumflat şi un mic rezervor cu

hidrogen comprimat. Găseşte un prilej să iasă pe terasă, deschide supapa cartuşului, umple balonul. Cel mult un minut! Scoate aparatul de pe trepied, îl agaţă de balon şi îi dă drumul. Alt minut! Întreaga operaţie a durat cel mult două minute! Şi Constantinescu şi Cipu, şi Voicu, toţi aveau posibilitatea s-o facă! Fiecare…

— Staţi puţin! îl întrerupse Mardare. Asta presupune totuşi prezenţa, pe undeva, a unui complice. Dar de vreme ce se întunecase şi cerul fusese, pe deasupra, complet acoperit, cum a putut vedea complicele balonul?

— Foarte simplu! Meteorologii, când execută aerosondaje de noapte, prevăd balonul cu o mică sursă de lumină. De altminteri nu e complicat să-i stabileşti în prealabil traiectoria, cunoscându-i forţa ascensională în funcţie de greutatea aproximativă a încărcăturii, ca şi direcţia şi viteza vântului. Pe mine altceva mă preocupă: cum au reuşit să recupereze aparatul? Cum au făcut ca balonul să coboare într-un punct anumit?

— Asta v-o pot spune eu! se făli plutonierul. Împuşcându-l! Bănuiesc că din cauza greutăţii aparatului, zbura destul de jos!

— Da, dar…

— Când eram cu Aspasia pe terasă, a răsunat un foc de armă! Unul singur! Fusese tras la câţiva kilometri de-aici.

Locotenentul îl prinse de braţ şi-l scutură.

— Bravo, Mardare! Mai logic nici că se poate! Acum totul se leagă perfect. Suntem amândoi nişte aşi în materie de criminalistică.

— Cum de ţi-a trecut prin cap o asemenea

idee? Eşti formidabil, Gogule! îl admiră Ioana.

— Nu-i aşa? Mai ales după ce găsesc pudră de talc.

— Ce are pudra de talc…

— Atât că e folosită la păstrarea baloanelor de cauciuc. Ca să nu se deterioreze, baloanele se tăvălesc prin talc. Pricepi?

Crezu că va rămâne dezamăgită, dar se înşelă. Plutonierul se ridică grăbit.

— Unde-i telefonul, tovarăşă Vasilescu?

— Ce-ţi trebuie? îl întrebă Gogu.

— Cu permisiunea dumneavoastră voi telefona la postul de control de la intrarea în oraş. Dacă cele două maşini n-au trecut încă, să le oprească şi să se uite care dintre pasageri are resturi de talc pe haine sau prin buzunare.

— N-ar fi rău, dar mai mult ca sigur că au trecut. În fond, nu e nevoie! Nu mai e nevoie!

— De ce? Ştiţi cine e hoţul?

Locotenentul nu spuse nici da, nici ba. Îi ordonă doar să scoată maşina din garaj.

— Vin şi eu, îndată.

— Destinaţia?

— Spre bufet! Doar acolo e un telefon public. Cât e ceasul? Douăsprezece fără un sfert? Să sperăm că mai găsim localul deschis.

Automobilul albastru zbura pe asfaltul umed în care se oglindeau razele lunii, strecurate printre spărturile norilor. La orizont se desenau vagi, învăluite în ceaţă, contururile munţilor.

Vasilescu privea încântat prin geamul deschis, insensibil la aerul rece care-i biciuia faţa. Se gândea la frumoasele zile de vară petrecute cu

Ioana în mijlocul naturii, la plimbările lor de-a lungul potecilor de pădure, la popasurile în iarba parfumată a poienelor. Apoi peisajul se şterse şi în locul lui apăru chipul slăbit de boală al lui Gherman, cu buzele uşor vineţii.

Îşi consultă cronometrul cu cadran negru şi cifre fosforescente. Mai erau cinci minute până la miezul nopţii. În partea dreaptă a şoselei se iviră luminile bufetului, firma de neon roşie şi albastră.

Mardare frână. Coborâră. Localul modern, cu pereţii de sticlă, era aproape pustiu. Doi clienţi mai zăboveau în faţa halbelor de bere, şi responsabilul strângea scaunele, aşezându-le răsturnate peste mese. Mardare îl chemă la o parte.

— Suntem de la miliţie! Cum te numeşti?

— Cotigaru! Omul se sperie. Dar ce am…

— Tovarăşe Cotigaru, începu locotenentul pe un ton liniştitor, a rămas cumva, astă-seară, lângă bufetul dumitale, o maşină în pană?

— În pană? Nu! Pe la şase, şase şi jumătate, a venit un Wartburg pe care conducătorul l-a lăsat la parcaj. Pe urmă a luat-o pe jos, pe şosea. Abia adineauri s-a întors. Dar maşina n-avea nimic.

— Persoana n-a intrat cumva să dea un telefon?

— Nici pomeneală! Să fi vrut tot n-ar fi putut. Aparatul e stricat de două zile şi încă nu s-au învrednicit să-l repare.

— Aşa! făcu locotenentul, aruncându-i subalternului o privire plină de semnificaţii. Altceva ai mai observat, tovarăşe Cotigaru? Adică, ceva neobişnuit.

— Păi, cum să vă spun? Cel cu Wartburgul a

venit singur, dar de plecat a plecat însoţit.

— De cine? De vreun vânător, te pomeneşti?

— Cum de-aţi ghicit? Chiar aşa, de omul cu puşca, unul înalt şi solid, cu o mutră de beţiv. Pe la şapte a coborât din autobuz, s-a învârtit niţel în jurul maşinii şi a luat-o de-a curmezişul câmpului, după iepuri, de bună seamă. Cred că a atins vreunul căci am auzit un foc de armă şi când s-a întors, avea tolba umflată. Mi-am zis că-i mare minune să vânezi iepuri noaptea pe'ntuneric!

— La ce oră s-a întors?

— Pe la zece jumătate! A băut la repezeală două ţuici mari şi a ieşit să se plimbe, în aşteptarea prietenului său, cel cu Wartburgul. Cum vă spuneam, au plecat împreună.

— O ultimă întrebare: Încotro au luat-o? Nu spre Braşov, nu-i aşa?

— În direcţia opusă, spre Codlea!

Îi mulţumi şi se urcă în maşină. Mardare porni motorul.

— Mergem la Codlea, tovarăşe locotenent?

— Nu, la şantierul arheologic! Ştii unde e?

Plutonierul se simţi jignit.

Pe şantier nu erau decât două construcţii de scândură: baraca pentru păstrarea materialelor şi ghereta paznicului. Situat aproape de oraş, cei ce lucrau aici se duceau acasă cu autobuzul în fiecare seară. Şanţurile săpate de-a curmezişul unui deal scoseseră la iveală o aşezare dacică din perioada ocupaţiei romane, cu numeroase vestigii ale culturii materiale din acea epocă. La loc de frunte se situau rămăşiţele unui atelier de aurar cu un

cuptor, cu diferite scule şi cu vase pentru topit metalul. Se bănuia existenţa unui depozit de lingouri dar acesta încă nu fusese găsit.

Opriră automobilul la vreo două sute de metri de incinta simbolică din ţăruşi, şi-şi continuară drumul pe jos. Bolta se înseninase în parte şi raze de culoarea fildeşului scăldau peisajul într-o lumină stranie.

Moş Lisandru, paznicul şantierului îi zări de departe prin geamul gheretei şi ieşi să-i întâmpine.

— Care eşti, bre!

Purta pe umăr o veche armă militară şi se sprijinea într-o bâtă groasă.

— Eu sunt! Mardare, răspunse plutonierul cu glas scăzut.

— A, tovarăşul plutonier! Bătrânul îl cunoştea. Şi dumneavoastră aţi venit în control?

— De ce „şi noi”? A mai venit cineva? îl interogă Vasilescu.

— Dumnealui e un tovarăş locotenent, explică Mardare, pentru a preîntâmpina pierderi de timp.

— Păi, domnu' Voicu împreună cu un individ unul aşa... înalt şi mătăhălos. Domnu' Voicu spunea că vrea să vază dacă-i totul în regulă.

— Aşa stau lucrurile! observă Vasilescu. Atunci să ne convingem la rândul nostru „ce” controlează. Însoţeşte-ne, moş Lisandru.

Mardare îl instrui:

— Ne conduci astfel ca cei doi să nu simtă nimic. Şi să taci chitic, m-auzi, Lisandre?

— Dar e vorba de domnu' Voicu al nostru! Se miră paznicul, care începuse să aibă mustrări de conştiinţă. O privire a plutonierului îl făcu să

amuţească şi nu mai spuse decât „am înţeles, tovarăşe plutonier”.

Ocoliră câteva gropi şi se furişară până prin apropierea unui punct în care pământul fusese scos pe o adâncime de vreo doi metri.

— Acolo sunt! șopti bătrânul. Mă duc să-i somez?

Locotenentul îl reţinu.

— Rămâi aici şi să nu scoţi o vorbă.

Vasilescu şi Mardare se trântiră la pământ şi înaintară târâş până la marginea gropii din care răzbea lumina unui felinar. Auziră discuţia dintre Voicu şi însoţitorul său.

— Ce zici, măi Tache, de tezaurul ăsta? Să tot fie, până acum, vreo cinci-şase kilograme.

— Mai mult! Şi-i chiar aur curat?

— Te îndoieşti? Crezi că strămoşii noştri umblau cu fofârlica? E aur sută-n sută, cum mă vezi şi cum te văd. Lingourile poartă sigiliul autorităţilor romane.

— Înseamnă că ne-am pricopsit. Ajunge pentru azi. S-o ştergem, cât mai e timp.

— Ai înnebunit? Cum să plecăm, când…

— Mai venim şi altă dată. Miros eu că acum e mai bine să ne uşchim!

— Ce „altă dată”? Care „altă dată”? Va trebui să ne luăm tălpăşiţa încă astă noapte, pricepi? Mâine va izbucni scandalul în legătură cu invenţia lui Gherman. Vor urma cercetări, interogatorii, moş Lisandru o să spuie că am fost pe şantier şi aşa mai departe. Nu, Tache! Folosim aparatul până aproape de răsăritul soarelui, adunăm cât putem şi după aceea, valea!

— Fie şi-aşa! Dom'le Voicu, n-ar fi cazul ca la plecare să-l aranjăm pe moşu, să nu ne poată turna? Altfel, când ne-o vedea ieşind cu sacii…

— Asta-i treaba ta! Eu nu mă amestec. Dacă socoţi că-i nevoie! Acum gata! Să mai dibuim măcar un singur loc ca acesta. Haide, să ieşim de-aici.

Locotenentul şi Mardare săriră în picioare. Strângeau în pumn revolverele. Vasilescu făcu un pas înainte şi strigă:

— N-aveţi nevoie de ajutor?

Rumoare, agitaţie, apoi o exclamaţie scrâşnită.

— Ginerele lui Gherman! … Tovarăşe locotenent, ce surpriză! Cum aţi nimerit aici?

— Chestie de fler! Fler de… arheolog amator. Dumnealui tot coleg de breaslă? Arătă spre mutra de borfaş a lui Tache.

— A, nu, un amic. Am vrut să-i arăt locul meu de muncă.

— La douăsprezece noaptea? Şi cu aparatul ce faceţi? L-aţi adus ca să i-l arătaţi prietenului? Iar sacul conţine, desigur, andrele şi mănuşi tricotate.

Voicu ştia că pierduse partida. Recurse la o soluţie în *extremis*, încercarea de mituire.

— Ce să ne mai ascundem, tovarăşe Vasilescu. Dacă nu luam aparatul, mâine-poimâine lingourile ar fi fost descoperite „oficial” şi depuse la vreun muzeu. Nu m-aş fi ales cu nimic! Aşa, am găsit cu el câteva kilograme de aur în mai puţin de un ceas. Aş putea dubla sau tripla cantitatea. Dacă eşti de acord, împărţim frăţeşte, pe din trei. Haide, fii om de înţeles.

Mardare veni mai aproape de adâncitură şi privi lung chipul desfigurat al arheologului, degetele sale încleştate în jurul sacului.

— Mai sunt şi eu pe-aici. Aşa că va trebui să împărţim pe din patru.

— Ba pe din cinci, îl corectă locotenentul, ca să-i dăm şi lui moş Lisandru ce i se cuvine.

Tache părăsise pe nesimţite cercul de lumină al felinarului şi profitând de bezna din jur, ieşise din groapă şi se strecurase în spatele miliţienilor. Ţinea arma de vânătoare gata să tragă.

Paznicul, aflat ceva mai în urmă, îl zări şi răcni „atenţie”. Mardare se aruncă în lături, se întoarse şi fulgerător, apucă de ţeavă puşca adversarului. Se încinse o luptă, în care interveni prompt Vasilescu, izbindu-l pe bandit cu mânerul pistolului în moalele capului. Tache se clătină şi se prăbuşi la pământ. Revenind, constatară că Voicu nu mai era în groapă. Fugise luând cu el aparatul şi sacul cu lingouri.

Un nor acoperi luna şi întunerecul deveni din nou de nepătruns.

Vasilescu se frământă.

— Mardare, să ştii că ne scapă! Cu aurul şi cu „Ochiul lui Argus”. Toată munca lui Gherman se duce de râpă.

De undeva veneau strigătele lui moş Lisandru care-l dibuise probabil pe Voicu şi-l urmărea.

— Stai! Stai că trag! Zău că nu glumesc, dom'le Voicu, vă trimit un glonte în spate.

O luară la goană, bâjbâind şi împiedicându-se la fiecare pas.

— N-a pornit încă maşina, gâfâi plutonierul.

Poate ajungem la timp.

Două împuşcături sparseră tăcerea. Paznicul îşi descărcase arma, dar nu-l nimerise pe fugar. Subit, un motor începu să duduie. Voicu ajunsese probabil la Wartburgul său şi încerca să demareze.

— S-a dus! Mardare trase o înjurătură şi se opri.

Nişte faruri străpunseră bezna. Pe drumul de pământ înaintau în viteză două maşini ale miliţiei. Semnalizatoarele violete se roteau, iar sirenele vuiau jalnic.

— Ajutoare! explodă plutonierul, şi scoase apoi un adânc suspin de uşurare. Acum n-are să scape. Recuperăm şi aurul, şi aparatul. Dar cum naiba au ştiut să vină la ţanc?

Se înapoiară lângă Tache. Acesta mai zăcea în nesimţire. Îl luară pe sus şi-l duseră spre ghereta paznicului. Moş Lisandru le veni în întâmpinare.

— L-au prins! Le strigă de departe. I-au pus şi cătuşe. Totul în ordine!

Plutonierul repetă întrebarea:

— Cum de au venit la momentul potrivit?

Locotenentul zâmbi maliţios.

— Fiindcă i-am chemat eu la telefon, înainte de a pleca de-acasă.

— Asta-i bună! Dumneavoastră ştiaţi acum un ceas că Voicu e hoţul şi că se va îndrepta încoace, spre şantierul arheologic?

— De ştiut nu ştiam, dar bănuiam. Deoarece nu e normal ca cineva să vină în vizită cu o lanternă electrică în buzunar şi nici ca lanterna să fie acoperită cu… pudră de talc.

A doua zi pe la opt fără un sfert, vila inginerului Gherman primi doi musafiri neanunţaţi. Constantinescu şi Cipu ţinuseră să se intereseze personal dacă „Ochiul lui Argus” fusese regăsit. Sosi şi Mardare, ca să-l ia pe locotenent.

Inventatorul, coborând din dormitor, rămase stupefiat.

— N-aţi plecat încă? Aţi chefuit toată noaptea? Frumos vă şade... Dar unde e Voicu? Nu-l ştiam atât de... auster.

— Noi am fost acasă, îl lămuri Cipu, dar ne-am întors acum să te întrebăm... cum te-ai odihnit. Voicu n-a putut veni, fiind... reţinut.

— Am dormit ca un prunc, declară Gherman, şi-s impresionat de grija pe care mi-o purtaţi.

Crin renunţase la pipă, preferând, la această oră matinală, o ţigară cu filtru. Arăta obosit, cu cearcăne sub ochi.

— Eu nici măcar n-am putut aţipi, aşa că am avut vreme să reflectez la invenţie. Am ajuns la concluzia că o prospectare, cu ajutorul ei, n-ar fi lipsită de interes.

Cipu i se asocie de îndată.

— Exact la ceea ce m-am gândit şi eu, în orele mele de insomnie.

Cu un surâs sfios, Gherman mărturisi:

— Am dormit bine, dar adineauri, trezindu-mă, am avut aşa... O presimţire sumbră. Am alergat, nici eu nu ştiu de ce, pe terasă. Ei bine, aparatul era la locul lui, neatins şi nevătămat.

— Ce ţi-e cu presimţirile astea, râse Ioana îmbrăţişându-l pe Gogu. Şi eu le am câteodată. Acum, spre exemplu, presimt că Aspasia ne va

aduce o excelentă cafea cu lapte.

— Bună dimineaţa la toată lumea, îi salută menajera din prag, balansând o tavă cu ceşti aburinde.

Muzica sferelor

Dacă parcurgi strada principală a Câmpulungului sucevean, dinspre gară spre noul cinematograf, ai în dreapta dealul Runcului, iar în stânga, dincolo de apele Moldovei, pe cel al Deci. În urmă cu câţiva ani, pe Runc mai păşteau vitele şi oile. Astăzi, pe pantele lui se înşiră case până aproape de coamă.

Urcând drumeagurile strâmte şi abrupte, lăsând în urmă grădinile cu dalii galbene, violete şi vişinii şi suind apoi poteca bătătorită în iarbă grasă a imaşului, nimereşti la căsuţa din bârne vopsite în negru, cu obloane verzi şi cu acoperişul din ţiglă roşie a învăţătorului Firu.

Distanţa, dar mai cu seamă greutăţile urcuşului, ţin musafirii departe; până şi poştaşul are obiceiul să lase scrisorile la secretariatul şcolii de la poalele dealului.

Oaspeţii erau, aşadar, rari în casa învăţătorului. Iată de ce nişte bătăi la poartă, la unsprezece noaptea, nu puteau decât să-l nedumirească. Nu se culcase încă – aţipise în fotoliu citind – şi se grăbi să iasă în tindă aşa cum era, în halat şi în papuci, cu toate că toamnă târzie ruginise frunzele şi le acoperise cu pulbere de argint.

— Cine e?

— Vreau să vorbesc cu domnul Firu!

— Eu sunt Firu! Ce doreşti?

— Vin din partea ziarului „Rarăul”, îi răspunse un glas înfipt de adolescent. Trebuie să-mi acordaţi

câteva minute.

— Trebuie? La ora asta? E aproape miezul nopţii.

Reporterul împinse portiţa fără să ceară încuviinţare. Firu îl cercetă la lumina becului. Era un băiat de vreo douăzeci şi ceva de ani, scund, cu ochelari, cu părul crescut în voie şi cu nişte favoriţi până aproape de bărbie. Purta un pardesiu cafeniu, subţire, necăptuşit. Se prezentă volubil:

— Stăncuţă mă cheamă.

Învăţătorul ignoră mâna întinsă.

— Domnule Firu, doresc să aflu de la dumneavoastră dacă zvonurile care circulă prin târg sunt întemeiate.

— Aha, zvonurile! Şi de ce m-ai ales tocmai pe mine şi această oră târzie?

— Fiindcă sunteţi un intelectual de vază, o notabilitate a oraşului şi fiindcă o declaraţie a dumneavoastră poartă girul seriozităţii. Iar ora, ora se explică prin faptul că dacă ajung la redacţie până la douăsprezece, douăsprezece şi jumătate, materialul mai poate intra în ziarul de sâmbătă.

— Nu ştiu despre ce zvonuri e vorba! Învăţătorul deveni ostil. Fă bine şi lasă-mă în pace. Vreau să mă culc.

— Domnule Firu! Oamenii de pe-aici, vecinii dumneavoastră afirmă că urmăriţi fenomenul de când s-a produs prima oară şi că v-aţi format o anumită părere. Domnule Firu, nu aveţi dreptul să ascundeţi opiniei publice faptele.

Discuţia din grădină o trezise pe Liza care întrebă, somnoroasă, de la fereastra dormitorului:

— George, a venit Albu? Credeam că abia

mâine…

— Nu te deranja! E altcineva… care tocmai se pregăteşte să plece.

— Domnule Firu, eu…

— Am spus că pleci chiar acum! Dacă voi avea ceva de comunicat, mă voi adresa redactorului-şef.

Reporterul nu renunţă cu una cu două. Se căznea să aducă noi argumente, când dinspre cărare se auziră cuvinte răzleţe, rostite cu răsuflarea întretăiată. Stăncuţă şi Firu se întoarseră intrigaţi şi învăţătorul avu a doua surpriză din această seară. Îl recunoscu pe vechiul său prieten, doctorul Albu, psihologul, care urca poteca urmat de fiul său Titel.

— Ca să ajungă… omul la tine… trebuie să fie… cel puţin alpinist, răsună peste întinsul văilor vocea de bas a savantului. Şi unde mai pui bezna asta spurcată, care te face să dai în gropi, la propriu, nu la figurat.

— Fii binevenit, Albule, îl salută Firu râzând. Dacă aveai bună inspiraţie să respecţi data sosirii indicată în propria ta telegramă, te aşteptam la gară.

— Tata nu mai ştia exact ce a scris în telegramă, îl lămuri Titel. După aceea a spus că-i preferabil să plecăm mai devreme decât mai târziu.

— Cam aşa, cam aşa! Acuma zi, Firule, de ce m-ai pus pe drumuri? Scrisoarea ta misterioasă, îţi spun drept, mi-a stârnit curiozitatea. Ce-i cu fenomenul acela?

Aruncând spre gazetar o privire neliniştită,

învăţătorul îl întrerupse:

— Nu acum! Vorbim în casă. Mai eşti aici domnule Stăncuţă?

— Scuzaţi vă rog! N-am să vă mai deranjez. Altminteri, şi sosirea la Câmpulung a celebrului psiholog Nicolae Albu poate constitui o ştire senzaţională. Omagiile mele, domnilor.

— Cine a fost? întrebă Albu ştergându-şi fruntea cu batista.

— Un reporter! Un reporter care a picat într-un moment cât se poate de nepotrivit. Dar haideţi înăuntru! Lizo! Lizo!

Doamna Firu se trezi a doua oară şi întrebă ameţită de la geam:

— Ce s-a întâmplat? A venit doctorul Albu?

— De data asta a venit!

Se auzi un „doamne sfinte” deznădăjduit. Liza credea în presimţiri şi, din nou, o presimţire de-a ei se adeverise. Se îmbrăcă repede, reflectând la soarta ingrată a gospodinelor.

În capot şi cu o broboadă care-i acoperea părul pus pe moaţe, coborî în sufragerie, unde îl găsi pe soţul ei şi pe cei doi musafiri instalaţi în jurul mesei, cu câte un păhărel de ţuică între degetele înţepenite.

— Bine ai venit, doctore! Şi zi… mi-o făcuşi? Ca pedeapsă, o să vă mulţumiţi cu o gustare rece. Mare te-ai mai făcut, Titel! În ce clasă eşti?

— În anul întâi la politehnică.

— Ptiu, să nu-ţi fie de deochi! De n-ar fi copiii, nu ne-am da seama că trec anii şi că îmbătrânim.

— Ce-ţi fac plozii, Lizo? întrebă Albu. Bine, sănătoşi?

— Slavă domnului! Se întrec în ghiduşii. Nu există copii mai neastâmpăraţi în tot Câmpulungul. Noroc că stăm la capătul târgului, unde nu-s alte geamuri de spart decât ale noastre. Ai să-i vezi mâine. Mă duc să vă pregătesc ceva.

Doamna Firu dispăru în bucătărie. Albu bău o gură de ţuică şi plescăi încântat.

— Asta da! Simţi pruna din livadă. Şi zi, Firule, pe cât am înţeles din scrisoarea ta, e vorba despre… un fel de nor fosforescent?

Învăţătorul îşi frecă încurcat bărbia ţepoasă.

— Dacă vrei, îl putem numi şi aşa. Doar că se comportă cam ciudat.

— Adică?

— Trece zi de zi, sau mai bine zis noapte de noapte, fix la douăsprezece şi treizeci şi trei de minute, foarte încet deasupra grădinii din spatele casei mele.

Albu desenă cu vârful degetului figuri geometrice pe lemnul lustruit al mesei.

— Când s-a arătat prima dată?

— Marţi în 26 octombrie. Era o noapte senină şi totuşi nu prea friguroasă. Lucrasem târziu – corectasem nişte teze – şi mă aşezasem la pian ca să mă destind oleacă. Fix la douăsprezece şi treizeci şi trei s-a stins lumina electrică. Nu m-am alarmat căci la noi se mai întâmplă, din când în când, mici defecţiuni la uzină. M-am ridicat, m-am apropiat de fereastră și atunci l-am zărit. Era un fel de bulgăre format dintr-o ceaţă densă, cu un diametru de opt-zece metri. Emitea o lumină destul de puternică, albastră-verzuie, şi se deplasa cu o viteză extrem de redusă, ceva mai mare ca a

omului care se plimbă.

Titel se interesă de altitudine.

— Mică, îl lămuri învăţătorul. Cel mult... 15 metri deasupra solului. Ei, dar iată că a trecut de miezul nopţii. Trebuie să ne grăbim. Puneţi-vă paltoanele.

Liza sosi, ducând într-o mână o tavă cu tartine şi în cealaltă o cană cu ceai.

— Mai târziu, Lizo! Nu te supăra, dar acum ieşim puţin la aer, spuse psihologul.

Doamna Firu se supără pe soţul ei.

— M-a năucit cu „farfuriile lui zburătoare”. Din cauza lor, farfuriile mele rămân de căruţă. N-o puteţi lăsa pe mâine? Doctore, trebuie să fii frânt de oboseală şi copilul...

Titel se simţi jignit.

— De mine să n-aveţi grijă, doamnă. Sunt în formă şi nu mi-e foame de loc.

— Luaţi măcar sandvişurile, insistă stăpâna casei. George, să ştii că aşa ceva nu se face!

Firu înălţă din umeri.

— Iartă-ne, Lizo! spuse Albu din nou, dar noi pentru asta am venit. Ceaiul o să ne prindă bine şi la întoarcere.

După un sfert de oră de aşteptare sub un brad falnic, acoperit de promoroacă, înţepeniseră. Frigul le tăia respiraţia. Suflau în degete şi tropăiau, ca pe gerul bobotezei.

Albu, prea comod ca să-şi scoată ceasul din buzunar, întrebă pentru a treia oară de timp.

— Douăsprezece şi douăzeci şi opt, răspunse învăţătorul, cerându-şi parcă scuze. Nu mai avem

mult de îndurat.

Lângă gard se mişcă ceva. O umbră trecu fulgerător şi se contopi cu cea a unui boschet. Firu o zări, dar o puse pe seama luminii lunii, a norilor trecători.

Puţin mai târziu, frunzele veştede ale tufişului se scuturară.

— Cineva se ascunde acolo!

Doctorul Albu nu observase nimic şi nici Titel, care stătuse cu ochii pironiţi la cer. Ca să-i facă gazdei pe plac, se declarară gata să cerceteze.

Îl mai despărţeau trei-patru metri de boschet, când o mogâldeaţă o rupse la fugă în direcţia portiţei.

— Hei, dumneata! Strigă Titel. Stai! Opreşte!

Făcu trei-patru paşi în urmărirea necunoscutului, mai mult de complezenţă, şi se înapoie lângă ceilalţi.

— A şters-o atât de repede, încât…

Firu dădu din mână, îngăduitor.

— Nu-i nimic! Mai mult ca sigur că era gazetăraşul.

Îşi umflă plămânii ca vocea lui să fie auzită până departe.

— Stăncuţă, te-am rugat să mă laşi în pace! Să nu te mire dacă te reclam!

Răspunsul abia îl putură înţelege, datorită distanţei la care ajunsese reporterul.

— Din vina dumneavoastră mi-am paradit aparatul fotografic. L-am izbit de un trunchi de copac şi praful s-a ales din el. Sunteţi un om înapoiat, domnule Firu, de vreme ce n-aveţi pic de înţelegere pentru menirea presei.

Psihologul dârdâia şi după mişcările sacadate ale capului său nu se putea înţelege dacă-l aprobă sau nu pe amicul său. Spuse totuşi:

— Foarte bine că l-ai gonit! O indiscreţie cât de mică ar putea compromite totul!

— De ce, tată? Nu te-nţeleg! spuse Titel.

— Contrariul m-ar fi surprins… plăcut, răspunse Albu maliţios.

Aerul prinse să vibreze. Un zumzet abia perceptibil se înteţi treptat şi, în cele din urmă, tunetul păru să se rostogolească din înaltul bolţii peste crestele împădurite şi peste livezi.

— Ce-i asta? întrebă studentul. Norul dumneavoastră produce zgomot de turboreactor?

— Nu, se deplasează în deplină tăcere. Trebuie să fie un avion care trece întâmplător. E ora douăsprezece şi treizeci şi unu de minute. Din clipă în clipă…

Vuietul avionului slăbea încetul cu încetul. Cei trei priveau încordaţi în direcţia din care, potrivit afirmaţiilor învăţătorului, obişnuia să se ivească norul fosforescent. Titel, cu ochii săi ageri, îl zări primul.

— Iată-l! Exact cum l-aţi descris. Un bulgăre, iradiind o lumină albastră-verzuie. Se apropie. Ba nu! Şi-a schimbat subit direcţia. A executat un viraj de aproape nouăzeci de grade.

— Pleacă! constată doctorul cu profund regret. Dispare după brazii aceia. Păcat! E limpede că aşa trebuia să se întâmple.

— De ce, tată?

— Din cauza avionului!

Din cauza avionului?

— Să intrăm în casă, Firule, spuse Albu. După ce ne mai dezmorţim, stăm de vorbă.

Liza îi aştepta în sufragerie. Schimbase capotul cu o rochie de stofă de culoarea prunelor coapte şi îşi scosese bigudiurile, afişând o pieptănătură demnă de cel mai iscusit coafor. Pe masă, cana pântecoasă cu învelitoarea ei de lână tricotată lăsa să scape de sub capac un abur subţire.

— Ia spuneţi, merita? George, dacă faci febră, să ştii că nu-ţi dau nici măcar un pahar cu apă. Să vă aduc câte o aspirină?

Albu o rugă să stea liniştită. Îşi umplu singur ceaşca, puse patru bucăţi de zahăr şi mai stoarse şi o jumătate de lămâie. După ce sorbi, cu vădită plăcere, băutura fierbinte, îl invită cu un gest autoritar pe Titel să-l imite. Dar Liza luă asupra ei oficiile de gazdă.

— Să-ţi aud părerea, Albule! spuse învăţătorul muşcând din pâinea cu caşcaval.

— De fapt n-am nici o părere! Ce ai vrea acum? Să afirm că obiectul pe care l-am urmărit adineauri era o rachetă cosmică de pe o altă planetă?

Lui Titel îi scăpă sensul cuvintelor, sau pur şi simplu îl ignoră.

— Putea fi şi o navă auxiliară. O navă auxiliară a unei rachete interplanetare, ajunsă la limita superioară a atmosferei terestre. O sondă teleghidată, destinată scopurilor de cercetare.

— Nu prea are aspect de navă, mărturisi învăţătorul. Dar dacă îi analizăm reacţiile şi mai

ales retragerea în momentul apariţiei avionului, suntem îndemnaţi să credem că obiectul se supune voinţei unor fiinţe gânditoare.

— De ce s-or fi temând? întrebă tânărul cu năduf. Suntem noi oamenii atât de fioroşi?

Doctorul Albu puse ceaşca pe masă şi-şi drese vocea care, ca urmare a statului în frig, devenise şi mai răguşită.

— Să admitem că ceea ce am văzut adineauri era într-adevăr mesagerul unei civilizaţii-surori de undeva din spaţiul cosmic. Întrebi de ce se tem de noi, Titel? Gândeşte-te că te-ai afla deasupra unei planete necunoscute, de pe suprafaţa căreia se înalţă din când în când ciupercile negre ale exploziilor nucleare, că zăreşti străfulgerările sângerii ale bombelor şi proiectilelor de artilerie, că vezi oraşe şi ogoare transformate într-o mare de flăcări! Ai mai avea curajul să intri în legătură cu populaţia unui astfel de corp ceresc?

Firu nu spuse nimic, dar îi dădu în sinea lui dreptate.

— În cazul acesta, nu-i nimic de făcut? întrebă Liza aproape bucuroasă.

Psihologul îşi goli ceaşca şi-şi şterse buzele cu podul palmei.

— Ba, ceva ar trebui totuşi întreprins!

— Ce, Albule?

Nu primi nici un răspuns.

Soţia învăţătorului se uită la pendula de deasupra bufetului. Se făcuse unu şi jumătate.

— Ajunge! Toată lumea la culcare!

Albu se ridică şi-i puse învăţătorului mâinile pe umeri.

— Dragă Firule, lasă-mă să mă gândesc. Peste noapte, poate îmi vine vreo idee.

Gemenii năvăliră în cameră, manifestându-şi neastâmpărul prin chiote asurzitoare. Împliniseră cinci ani şi erau blonzi, ciufuliţi şi arşi de soare. În picioarele goale, cu cămăşuţele de noapte cu arnici, se agăţară de haina doctorului şi executară în jurul lui un fel de dans al pieilor roşii.

— A venit nenea Albu! A venit nenea Albu!

Savantul încercă să-i potolească, lăsându-se pe vine şi sărutându-i pe obrajii bucălaţi.

— Ce faceţi voi, copii? Ia zi tu, Petre?

— Eu sunt cuminte şi mănânc tot ce-mi dă mămica!

— Dar tu, Marta?

— Eu sunt şi mai cuminte şi mănânc tot, tot, tot ce-mi dă mămica! Neneee… mi-ai adus ciocolată?

Albu deschise sacul de voiaj.

— Cum să uit un lucru atât de important? Uite, o cutie pentru tine şi una pentru Petre.

De aici încolo, se dedicară în exclusivitate ruperii celofanului, care rezista cu îndărătnicie degetelor cu unghiile tăiate scurt.

Liza sosi în goană, ca şi când ar fi presimţit nişte abateri grave de la bunele rânduieli ale casei. Îl dojeni pe Albu cu severitate:

— Se poate să le dai dulciuri pe stomacul gol? Nici măcar nu s-au spălat pe dinţi.

În pofida protestelor şi a lacrimilor, ciocolata fu confiscată, iar Petre şi Marta duşi, sau mai degrabă târâţi, în baie.

Se ivi şi Firu proaspăt ras şi mirosind a levănţică.

— Bună dimineaţa, Albule.

— Bună dimineaţa. Şi după o pauză: citesc pe faţa ta aceeaşi nerăbdare, că adineauri la Petre şi la Marta, când m-au întrebat de ciocolată. Ei da, mi-a venit o idee.

— Bravo! Ia spune…

— Crezi că găsim la Câmpulung vopsea luminescentă?

— Vopsea luminescentă? Probabil! Explică-mi, totuşi, ce ai de gând?

— Să-l trimitem pe Titel în oraş să cumpere un bidon, două. Până se întoarce, vom face exerciţii de cultură fizică.

— N-ai vrea să renunţi să faci pe misteriosul?

— O să ne ducem în grădină şi o să curăţim un teren de câteva zeci de metri pătraţi. După aceea vom desena, cu vopsea luminescentă, un cerc mare.

— Te gândeşti la amenajarea unui… teren de aterizare?

— Întocmai, Firule, la asta mă gândesc! I se răspunse cu vădită ironie.

După vreun ceas şi jumătate, Titel aduse vopseaua şi totul se făcu potrivit indicaţiilor psihologului. Spre prânz, terminară. După-amiaza trecu chinuitor de încet, cu nenumărate consultări ale cadranelor ceasurilor, cu păreri şi contrapăreri susţinute fără nerv, dar mai ales cu o muţenie totală din partea celui care pusese lucrurile la cale. De bucăţele gustoase preparate de Liza nu prea se atinse nimeni, ceea ce spori antipatia ei faţă de tot

ce era misterios şi se plimba prin văzduh.

Pe la miezul nopţii, tensiunea ajunsese la maximum. Se duseră în grădină şi se postară la câţiva metri de cercul luminos.

— Credeţi că va veni? întrebă Titel pentru a zecea oară, deşi ştia că nu va primi răspuns. Firu, care se încălzise, îşi desfăcu nasturii de la palton şi-şi vârî în buzunar fularul cu care-l înfăşurase Liza. Albu căsca obsedant, dar nu de plictiseală, ci dintr-o prea intensă încordare a nervilor.

— Cinci minute mai avem! constată învăţătorul, ciupindu-şi buza inferioară, gest pe care elevii săi îl ştiau prevestitor de furtună.

— Numai să vină! suspină Titel. Dacă apare iar avionul de aseară…

Prin apropiere pârâiră nişte crengi.

— Ce-a fost asta? sări Firu.

O cracă se rupse şi un corp greu se prăbuşi la pământ. Cineva se văita:

— Văleu, piciorul! Mi-am rupt piciorul!

— Stăncuţă! Firu se lovi peste şold. Reporterul, naiba să-l ia! Cine te-a pus, omule, să te caţeri în pom? Se pregăti să se ducă la el.

— Atenţie, obiectul! anunţă Albu uitând să mai caşte.

Pe bolta de un cenuşiu deschis, pe care luna făcuse stelele să păliască, se ivi norul, ca o aureolă albăstruie. În câteva clipe ajunse deasupra cercului luminescent şi se opri. Rămase suspendat într-o stranie imobilitate, ca a păianjenului agăţat de firul său de mătase.

Liniştea solemnă, maiestuoasă, fu destrămată de strigătele ziaristului:

— O văd! O văd! Unde mi-e aparatul? Ajutaţi-mă să-mi găsesc aparatul, vă implor! Doamne, ce ghinion!

— Zece secunde, constată Albu cu ceasul în mână. Încă n-a pornit! Acum!

Bulgărele de ceaţă ţâşni pe neaşteptate în sus şi îndreptându-se spre est la fel ca în ajun, se făcu nevăzut.

Stăncuţă continuă să se lamenteze şi să-şi caute aparatul de filmat pe care-l luase cu împrumut de la un coleg operator. Firu avea ce avea cu el. Simţea o dorinţă arzătoare să-l strângă de gât.

— Pentru ultima oară îţi spun: dacă te mai prind pe-aici… Acum, haide, sprijină-te de mine. Titel, treci de partea cealaltă… aşa. Să intrăm în casă şi să vedem ce are piciorul.

Reporterul suferise o uşoară entorsă şi după ce-l bandajară, plecă şchiopătând, în ciuda protestelor şi a prevestirilor sumbre ale Lizei.

În jurul mesei, bărbaţii, deşi frânţi de oboseală şi de nesomn, schimbau impresii.

— Acum poţi să ne spui ce rost avea cercul luminos? îl întrebă Firu pe psiholog. Crezi că le-a putut sugera intenţiile noastre paşnice?

— Nici nu mă gândeam la aşa ceva! Cercul a îndeplinit pur şi simplu rolul unui semnal. A unui semnal pentru eventualele elemente raţionale ale norului fosforescent.

— Şi ca să sugereze că acesta este locul stabilit pentru comunicări! completă mândru Titel.

Tatăl său îl dezaprobă printr-o uşoară clătinare a capului, mai mult pentru felul categoric

de a se exprima decât pentru fondul ideii.

Învăţătorul monologa:

— Înseamnă că experienţa propriu-zisă abia urmează!

— Firule, tu ce crezi că ar putea constitui un semn de pace, inteligibil ca atare pentru orice fiinţă raţională? întrebă psihologul.

— Un steag alb! sări Titel pe negândite.

— Nu, culoarea albă ca simbol al păcii are o accepţiune limitată chiar şi pe planeta noastră. La unele popoare albul înseamnă doliu.

— Poate un porumbel sau o ramură de măslin?

— Şi acestea-s simboluri pur terestre!

— Nu-mi dau seama ce am putea... începu învăţătorul, dar se întrerupse brusc. Ba da, ştiu! Un copil! Ca să-ţi reiau raţionamentul, Albule... Dacă, aflându-mă deasupra unui corp ceresc necunoscut, mai precis, deasupra unui punct al acestui corp ceresc prevăzut cu un semnal, aş zări un copilaş jucându-se, ce mi-aş spune? Cei de-acolo au expus copilul unor primejdii prezumtive? Nu, ei au încredere în mine! Înseamnă că, la rândul meu, pot avea încredere în ei.

Basul lui Albu făcu să vibreze zidurile.

— Asta e! Asta-i soluţia! Dar, stai niţel, care părinte ar accepta riscul? Care părinte ar fi dispus...

— Greu, tare greu! E nevoie de o mare doză de curaj. După o foarte lungă tăcere, urmă: dacă Liza ar fi de acord...

— Firule!

—... i-aş lua pe Petre sau pe Marta.

— George… cu neputinţă!

— De ce? Nu trebuie să supraapreciem pericolul. Obiectele zburătoare neidentificate observate până în prezent n-au pricinuit nimănui vreun rău, în afara cazurilor când au fost atacate. Fireşte, fără consimţământul Lizei… Mă duc să vorbesc cu ea.

Liza stătea de o bucată de vreme în capul scării şi urmărea, cuvânt cu cuvânt, discuţia. Spuse, în timp ce cobora:

— Nu e nevoie, George, am auzit!

— Şi… care-i părerea ta?

— În calitatea noastră de părinţi, n-avem dreptul să avantajăm pe nici unul dintre copii. Aşa că… să-i prezentăm „vizitatorilor” noştri pe amândoi. Poate că aşa vom scăpa de agitaţia asta, de nopţile nedormite şi de întreaga poveste cu norul fosforescent.

În noaptea următoare se lăsase ger. Un abur subţire, albicios, plutea peste grădina cu flori de toamnă veştejite. Liza îmbrăcase copiilor şoşonei şi căciulite de lână şi îi condusese, alături de soţul ei şi de Albu tată şi fiu, la locul „experimentului”.

Petre, mai puţin neastâmpărat din cauza orei înaintate, repeta întruna, somnoros:

— Ce trebuie să facem, tăticule! Ce trebuie să facem, mămico?

— Nimic! Să vă jucaţi.

— Am luat-o şi pe Emy! spuse fetiţa, arătându-i doctorului păpuşa.

Titel şi Firu mergeau înainte.

— Dacă iar apare gazetarul acela zănatec?

— Dă o raită prin grădină, Titel! Dacă-l

găseşti, fă-i vânt sau măcar nu-l lăsa să se apropie.

Studentul se îndepărtă. Liza profită de ocazie şi veni lângă bărbatul ei. El îi văzu obrajii aprinşi şi o puse pe seama frigului.

— George... oare nu facem o greşeală?

— N-o să li se întâmple nimic!

— Priveşte-i cum stau cuminţi şi se joacă în centrul cercului. Parcă ar fi o momeală pentru atras în capcană vreo sălbăticiune.

— Taci, Liza! Nu vorbi aşa! Dacă fenomenul care se produce e dirijat de o raţiune de tip umanoid – şi am toate motivele s-o cred – comportamentul nu poate fi altul decât cel presupus de Albu.

— Totuşi mi-e frică!

— Crezi că mie nu? Îi căută mâna.

— Poate amânăm experienţa. Ne mai gândim.

— Prea târziu, Lizo!

Norul se ivi deasupra copacilor, într-o tăcere deplină. Vântul, adineauri destul de puternic, încetase să sufle. Se apropia foarte încet, legănându-se, de cercul luminescent. Petru şi Marta stăteau în picioare, disputându-şi-o pe Emy. Nici nu priveau în sus.

Psihologul, rezemat de un copac, îşi înfipsese unghiile în scoarţă. Preocupat de eventuala prezenţă a reporterului, Titel îl căuta printre straturile de crizanteme ofilite. Soţii Firu se ţineau de mână, căutând putere unul la celălalt.

Bulgărele de ceaţă ajunse deasupra cercului şi rămase neclintit. O secundă, două... cinci...

Nemaiputând să-şi stăpânească nervii, Liza încercă să se smulgă, să se repeadă la copiii ei.

Firu o reţinu.

— Lasă-mă, George! Nu mai suport! Să-i luăm de acolo!

Răspunse cu o dârzenie de care, până atunci, nu s-ar fi crezut capabil.

— Nu! Mergem până la capăt!

În clipa aceea, din norul fosforescent aflat la numai 10 – 12 metri înălţime, ceva căzu în interiorul cercului.

Firu se năpusti într-acolo, trăgând-o şi pe Liza.

Din partea opusă se apropia doctorul, gesticulând şi urlând:

— Staţi! Nu s-a întâmplat nimic!

Nu-l auziră. Pătrunseră în cerc şi ridicară copiii în braţe. Liza plângea în hohote.

Norul fosforescent se înălţase şi înconjura acum falnic grădina. După aceea se îndepărtă.

Albu intră şi el în cerc şi se aplecă peste ceea ce fusese aruncat la picioarele copiilor. Era o sferă străvezie, uşoară, de mărimea unei mingi de fotbal, în interiorul căreia se găsea o splendidă floare argintie. O ridică şi o arătă triumfător celorlalţi.

— Priviţi! Ce poate simboliza mai limpede gânduri bune, de prietenie? Au înţeles mesajul nostru şi ne-au răspuns.

Titel apăru pe alee, venind dinspre casă.

— Domnule Firu, l-am prins pe gazetar! Se pitise lângă gard. L-am încuiat în cămară. Dar ce se petrece aici? Te pomeneşti că „vizitatorii” au şi plecat!

Citi răspunsul pe feţele celorlalţi.

Dimineaţa, la cafea şi cozonac cu nucă,

discuţiile reîncepură. Firu se liniştise şi era gata să accepte orice nouă propunere a prietenului său. Acesta pledă cu pasiune în favoarea următoarei faze a experienţei.

— Trebuie să aşezăm în centrul cercului o carte!

— O carte? Ce fel de carte?

— Un abecedar! După ce ne-am manifestat, şi unii şi alţii, intenţiile paşnice, e momentul să le aducem la cunoştinţă modul nostru de exprimare. Făpturi inteligente fiind, vor pricepe repede cum comunicăm noi prin scris şi ne vor da informaţii asupra sistemului lor corespunzător.

Învăţătorul găsi propunerea justificată şi se duse după abecedar.

Între timp, Liza sosi cu copiii.

— Ia uitaţi-vă ce au găsit adineauri în grădină! Puse pe masă un cub cenuşiu care, de departe, părea turnat din metal.

— Un zar de fier!

— Nu, nu-i din fier! E foarte uşor, ca o masă plastică.

Albu vru să ştie de unde luaseră obiectul.

— Din centrul cercului! Azi-dimineaţă, îndată după ce i-am îmbrăcat, s-au repezit în grădină. Le plăcuse jocul de-aseară şi spuneau că „mai aşteaptă şi alte daruri de la nenea din cer” După cum vezi, nu s-au înşelat.

Firu revenise şi ascultase cu gura căscată.

— Înseamnă că au mai trecut o dată deasupra grădinii, la altă oră decât la cea obişnuită. Înseamnă, Albule, că au raţionat la fel ca tine, doar ceva mai rapid.

— Dacă aşa stau lucrurile, conchise psihologul, am avea în faţă un model al felului lor de exprimare. Abecedarul lor!

— Poate nu atât de uşor descifrabil ca abecedarele noastre. Oricum, vom încerca!

Cubul cenuşiu rezista tuturor asalturilor. Nu se deschidea, nu se lăsa zgâriat de oţelul cel mai dur, nu era atacat de substanţe chimice. Firu epuizase toate resursele micului său laborator şi nu putuse constata decât că era un monolit, cu o densitate redusă, dar neobişnuit de rezistent.

Hotărî să-l ducă a doua zi în oraş pentru radiografiere, deşi doctorul îşi exprima îndoieli în privinţa vreunui rezultat.

— Nu ştiu dacă vom afla ceva, în felul acesta. Problema trebuie soluţionată prin raţionament. Nişte fiinţe inteligente nu ne-ar fi trimis un mesaj pe care să nu-l putem descifra cu uşurinţă şi cu mijloacele de care dispunem.

Învăţătorul fu silit să-i dea dreptate.

— Adevărat! De ce ne-ar fi dat să dezlegăm o şaradă?

— Aşadar, cubul trebuie tratat cu ceva care ne este la îndemână, cu ceva care ţine de mediul nostru pe care ei au avut ocazia să-l cerceteze, cu ceva care face parte integrantă din viaţa noastră.

— Ca apa sau focul? întrebă Titel.

— Da, ca apa sau ca focul! Soluţia trebuie să fie simplă, uimitor de simplă.

Învăţătorul aşeză cubul pe pervazul ferestrei. Vru să se ducă în bucătărie, după o cană cu apă, dar se opri consternat.

Soarele, până atunci ascuns de nori plumburii,

găsise o spărtură şi-şi trimitea suliţele aurii printre perdelele albe, brodate cu flori.

Razele atinseră cubul, îl învăluiră. Se auzi o muzică stranie, eterică, nespus de duioasă şi de liniştitoare. Semăna ba cu un cântec de leagăn îngânat de o mamă pruncului, ba cu susurul vântului, cu murmurul izvorului, cu clipocitul apei.

— Lumina soarelui! hârâi Albu gâtuit de emoţie. Ea face parte din viaţa noastră, o guvernează. Era de la sine înţeles că acest cub va fi, mai curând sau mai târziu, mângâiat de razele soarelui şi că mesajul va fi transmis.

Firu îşi revenise. Luă zarul între palme, cu acea gingăşie cu care ridici un pui de vrabie căzut din pom. Glasul său suna solemn şi întrucâtva profetic:

— Muzica sferelor! Muzica altei lumi! Ştiţi ce ne spune? „Suntem oameni, oameni ca şi voi, suntem fraţii voştri de pe o stea îndepărtată. Să ne dăm mâinile, să ne cunoaştem şi să ne iubim!” Asta ne spun, iar noi, noi va trebui să le răspundem.

Ziua se scurgea încet, poate şi mai încet ca cea anterioară. Făcuseră toate pregătirile, potrivit propunerilor psihologului, instalând în jurul cercului luminescent, câteva difuzoare. Apoi verificaseră cu migală magnetofonul din sufragerie şi aleseseră, după ample dezbateri şi controverse, o bandă. Pe la cinci după-amiază isprăviseră şi se învârteau fără rost prin odăi şi prin grădină.

Firu îşi aminti de Stăncuţă.

— Ce ai făcut cu reporterul, Titel? Te pomeneşti că l-ai uitat în cămară?

— E băiat bun! îl scuză acesta. I-am dat drumul, dis-de-dimineaţă. A promis să nu se mai arate pe-aici.

Învăţătorul simţea nevoia să dăruiască din fericirea care-i umplea pieptul, şi altora.

— Păcat! Era atât de stăruitor, încât merita o răsplată. De-aş şti de unde să-l iau, i-aş comunica să vină la miezul nopţii în grădină.

Titel se înseninǎ.

— Înainte de a ne despărţi, mi-a lăsat numărul de telefon. Mă duc să-i spun să vină şi să nu-şi uite aparatul de filmat. O să sară în sus de bucurie.

Titel se îndepărtă şi Firu se alătură lui Albu care controla difuzoarele.

— Totul în ordine?

— În cea mai perfectă ordine! Ce crezi, Firule, de ce te-au ales tocmai pe tine şi grădina ta? De ce revin noapte de noapte, la aceeaşi oră?

Învăţătorul ridică din umeri. N-avea nici cea mai vagă idee.

— Să-ţi spun ipoteza mea. Ştim acum că folosesc un limbaj muzical. Ce făceai tu marţi, în 26 octombrie, la treizeci şi trei de minute după miezul nopţii, când norul fosforescent a apărut pentru prima oară? Cântai la pian, nu-i aşa? Ei bine iată cheia misterului!

Învăţătorul îşi împreună mâinile şi-şi sprijini bărbia în ele.

— Să ştii că ai dreptate! Au auzit muzică şi au presupus că aici se vor putea face înţeleşi. Nu s-au înşelat! Totuşi... răspunsul nostru, cel pe care-l vom da astă-seară, va fi oare în măsură să-i

convingă?

— Fără îndoială! spuse Liza cu fermitate. Nici nu există alternative! „Oda bucuriei” exprimă doar, prin ea însăşi, ideea că toţi oamenii sunt fraţi.

Mai rămăsese un minut. Din cele trei difuzoare se revărsa, năvalnică şi maiestuoasă, muzica lui Beethoven. Bulgărele de ceaţă se apropia, încununat de aureolă sa albastră. Stăteau muţi, simţindu-şi inimile ca nişte păsări, gata să se înalţe în zbor.

Doar Stăncuţă îngâna încet, în timp ce apăsa pe declanşatorul aparatului de filmat:

— Dacă reuşesc, sunt cel mai fericit gazetar de pe suprafaţa Pământului.

Albu îşi drese vocea de bas.

— Prima întâlnire! Aşa arată deci prima întâlnire!

Norul coborî lent, într-o linişte perfectă, în centrul cercului luminos. Se aşeză pe iarbă şi sclipirile albastre-verzui se stinseră…

Amonalis

Aseară, fiindcă m-am întreţinut cu Livia despre metempsihoză, telepatie, sau aşa ceva, am scăpat meciul de box de la televizor. Pe urmă am găsit în paharul cu lapte – beau în fiecare seară un pahar cu lapte – o zdreanţă de caimac, deşi Livia ştie prea bine că pieliţa alb-gălbuie, jilavă şi încreţită, îmi provoacă greaţă. Pe urmă m-am vârât în pat şi am luat de pe noptieră romanul pe care tocmai îl citesc, un Raymond Chandler formidabil. Bineînţeles că cineva, cine altul decât Livia – Puiu e de o săptămână în tabără la mare – rătăcise semnul de carte, ceea ce m-a făcut să pierd o groază de timp. Pe urmă a început să zbiere aparatul de radio al vecinului şi, în cele din urmă a zbârnâit telefonul.

Eram convins că cineva greşise numărul şi mă pregăteam să-l trimit la cimitirul Bellu, la crematoriu sau la morgă, când am recunoscut vocea prietenului meu Tudor. Tudor se ocupă de istoria ştiinţei, dar ea nu este numai profesiunea, ci şi pasiunea lui. Deoarece îl ştiam pe undeva în Italia, la Roma, Neapole sau Florenţa, surpriza mi-a luat piuitul. A întrebat:

— Alo, Dem, tu eşti? N-am putut să mă abţin:

— Nu, aici Amenhotep al III-lea!

— Dem, trebuie să te văd! Chiar acum, imediat!

— Perfect! Iau autobuzul şi în zece minute sosesc la tine la Veneţia.

— M-am întors din Italia, zăpăcitule. Acum trei

ceasuri am coborât din avion. Sunt la mine acasă şi am mare nevoie de tine.

Din tonul lui agitat am priceput că glumele mele erau departe de a fi la locul lor.

— Bine, mă îmbrac şi vin! Să pregăteşti o cafea, altminteri rişti să mă pierzi de muşteriu.

M-am îmbrăcat. A durat destul de mult, căci pleoapele mi se lipeau, iar mâinile şi picioarele atârnau grele ca nişte grinzi de beton armat. Apoi, ca să n-o trezesc pe Livia – pentru nimica-n lume n-aş fi fost în stare să-i dau explicaţii – m-am furişat afară cu pantofii în mână. M-am încălţat sub clar de lună, sub un cer – mană cerească pentru orice astronom. După aceea am pornit-o pe jos de-a lungul străzii pustii, căci Tudor stă foarte aproape, pe Popa Nan.

Venise în întâmpinarea mea şi mă aştepta în colţ, la farmacie. Prietenul meu e un tip mărunt şi uscăţiv, cu părul rar, de un blond spălăcit. Holtei convins, suportă cu stoicism toate inconvenientele stării sale civile, socotindu-le tributul datorat libertăţii personale. În plus, detestă alcoolul, tutunul şi mâncărurile condimentate, ceea ce mă face să cred că ori va atinge o vârstă matusalemică, ori va da ortul popii foarte curând, de inimă rea. Ne-am strâns mâinile.

— Îţi mulţumesc, Dem, pentru osteneală!

— Chiar n-o puteai lăsa pe mâine? Zi, despre ce este vorba?

— Vino! Trebuie să-ţi arăt ceva.

— Ceva foarte important, desigur.

— Altfel nu te sunam în miez de noapte.

M-a luat de braţ şi m-a tras după el. Locuieşte într-o casă veche, un fel de vilă, cu geamuri mari, uşor bombate, şi cu o scară impunătoare, protejată de o marchiză colorată în roşu, verde şi albastru. Razele de lună filtrate prin frunzişul castanilor seculari desenau figuri geometrice bizare pe peluza de iarbă şi pe cărarea pietruită, pe care piciorul se ferea parcă să le atingă.

— Dem, tu crezi în inspiraţie? m-a întrebat pe nepusă-masă. În acea flacără mistuitoare, care…

L-am privit năuc şi m-am revoltat:

— Pentru asta m-ai scos din aşternut, la o oră când până şi stafiile s-au dus la culcare?

— Răspunde, te rog!

— Auzi întrebare! Altminteri, cum s-ar fi născut atâtea opere de artă? Iliada, Odiseea, Mahabarata, Rāmāyana, Infernul lui Dante, Faust, Missa solemnis, a noua de Beethoven… să-ţi mai înşir? Statuile lui Praxiteles sau ale lui Rodin, pânzele unui Rembrandt, Durer, Leonardo…

S-a uitat la mine ca şi când aş fi spus vreun lucru extraordinar, ca şi când aş fi rostit vreo profeţie.

— Adineauri… ştii, m-am exprimat greşit. Nu la harul artistului mă refeream ci la cel al inventatorului, al descoperitorului pe tărâmul tehnicii. La Heron din Alexandria, să zicem, la Vaucansson, Pascal, Watt, Arkwright sau Edison… Şi, la urma urmei, de ce nu la marele Leonardo? Mă întreb: cum au înfăptuit ei operele lor? Au fost „inspiraţi”? Dacă da, ce reprezintă această inspiraţie? De unde izvorăşte? Din ce tainice circumvoluţiuni ale creierului, presupunând că este

de natură cerebrală?
Îl pricepeam din ce în ce mai puţin. Pătrunsesem prin uşa întredeschisă într-o sufragerie spaţioasă, cu mobilă din lemn de stejar sculptat şi de-acolo în odaia de lucru. Biroul, bibliotecă cu sute de tomuri roase de vreme, modelele la scară redusă ale unor mecanisme străvechi, tăbliţele de lut cu semne cuneiforme, papirusurile cu hieroglife, manuscrisele greceşti sau arabe, erau toate aşternute cu un strat gros de praf. Pe covor stătea nedesfăcută o valiză, iar fotoliul pe care intenţionam să mă instalez era ocupat de haina lui de ploaie făcută ghem, de o umbrelă neagră şi de pălăria pe care o cunoşteam din studenţie.
I-am amintit de cafea. După vreo cinci minute, a descoperit cutia cu Ness pe fundul unui vas de ceramică ornamentat cu linii punctate, din cultura Hamangia.
Cele două ceşti pe care le poseda erau nespălate încă dinaintea plecării în Italia, şi, de aceea, mi-a preparat băutura într-un borcan de dulceaţă, cu apă rece de la robinet. Apoi a eliberat fotoliul şi s-a aşezat în faţa mea pe un taburet. Fixându-mă cu ochii săi cenuşii, pătrunzători, a repetat întrebarea:
— De unde izvorăşte, după părerea ta, inspiraţia inventatorului?
Am băut o gură de cafea. N-avea pic de aromă, în schimb mirosea a mucegai.
— De unde dacă nu din străfundurile minţii? În ştiinţă, aşa mi se pare, chestiunea e mai puţin complicată ca în artă. Un proces de acumulare, o

înmagazinare de cunoştinţe dobândite de civilizaţie până la acea epocă, trecerea lor prin filtrul raţiunii, cristalizarea esenţei, apoi, într-o zi, saltul calitativ, revelaţia!

A izbucnit într-un râs care se voia mucalit.

— Revelaţia! Da, da. Revelaţia! Nu-ţi place cafeaua? Îmi pare rău! Spune, Dem, ce crezi despre… despre opera ştiinţifică a lui Leonardo da Vinci?

Eram acum convins că se scrântise. Un om care te sună la telefon în toiul nopţii şi te invită la el ca să-ţi ceară părerea despre opera ştiinţifică a titanului Renaşterii nu putea fi în toate minţile. Totuşi n-am replicat nimic şi m-am mulţumit să-l studiez. A sesizat, bineînţeles, starea mea de spirit.

— Te–am chemat fiindcă eşti scriitor, om de fantezie! Şi fiindcă eşti prietenul meu bun şi devotat. Ştii foarte bine că messer Leonardo era mult mai preocupat de tainele ştiinţei decât de artă sa. N-a terminat decât vreo douăzeci de tablouri. Desigur… nici opera ştiinţifică n-a socotit-o vreodată încheiată. N-a publicat nimic şi de aceea ea a rămas atâtea secole necunoscută. Nici astăzi, Dem, auzi, nici astăzi, *Corpus Vincianum* – tezaurul manuscriselor sale – nu este încă integral cercetat. Mereu sunt scoase la iveală alte comori ale spiritului, alte idei uimitoare, pe care el singur le-a intuit, deşi până la traducerea lor în viaţă au trebuit să se scurgă patru veacuri. Te întreb, cum de a fost cu putinţă un asemenea salt peste prăpastia timpului? Inspiraţie? Har divin? Sau poate… „altceva”?

Începusem să-mi pierd răbdarea. Căldura era

sufocantă şi picam de somn. Se făcuse unu şi jumătate. Dacă Livia se trezea…

— Ce „altceva”, Tudore? Ce vrei de la mine? Leonardo da Vinci a fost, fără doar şi poate, un tip genial. De ce n-am admite că o minte atât de deosebită de a celorlalţi, de a contemporanilor săi, era capabilă… Desigur, inspiraţie! Ce „altceva”, Tudore?

— Nu ştiu! … Sau poate că ştiu şi nu îndrăznesc…

— Ce nu îndrăzneşti?

— Să formulez ideea! Să-ţi explic: la Florenţa am cunoscut un bătrân cărturar, Giancarlo Pinelli, îndrăgostit ca şi mine de opera ştiinţifică a lui Leonardo. Am sporovăit seară de seară despre descoperirile maestrului – Pinelli cercetează de peste trei decenii Corpus Vincianum – am schimbat păreri, ne-am contrazis. Pinelli făcea afirmaţii bizare despre sursa de inspiraţie a marilor descoperitori, fără a spune ceva precis, fără a-şi clarifica poziţia. La insistenţele mele a făgăduit să-mi pună la dispoziţie fotocopiile unor manuscrise vinciene găsite de el. Spunea că după lectura lor aveam să mă dumiresc. Am părăsit Florenţa, am colindat vreo două săptămâni peninsula Iberică şi azi…

—… ieri!

— Ai dreptate, ieri când am venit acasă, am găsit în cutia poştală, pe lângă câteva scrisori fără importanţă, şi plicul acesta!

Mi l-a întins. Era un plic mare şi gros, din hârtie cafenie, pe care o mână obişnuită cu migală desenase numele şi adresa prietenului meu.

Înăuntru erau câteva fotocopii, reproducând un scris demodat, dar drept, ordonat şi cu relativ puţine înflorituri. Rândurile porneau însă dinspre marginea dreaptă a hârtiei.

Tudor avea emoţii. Obrajii săi de obicei palizi, prinseseră culoare şi ochii păreau de porţelan.

— Scrisul lui, sunt aproape convins că e scrisul lui! Scria cu mâna stângă. A trebuit să folosesc o oglindă.

Mi-am exprimat nedumerirea pentru faptul că abia revenit dintr-o lungă şi obositoare călătorie, se apucase să citească manuscrisele.

— Nu m-am putut abţine! Le-am parcurs, ce-i drept, în pripă, totuşi am avut o extraordinară revelaţie, care pur şi simplu m-a dat gata. Atunci te-am sunat. Pricepi?

În virtutea inerţiei am mai gustat o dată din cafea apoi m-am sculat şi am udat cu ea muşcatele veştede dintr-un ghiveci.

— Te pomeneşti că acest manuscris descrie o invenţie formidabilă! Reactorul atomic? Racheta cosmică? Sau cel puţin… vehiculul pe pernă de aer?

M-a luat în serios.

— Nu, nu e vorba de o invenţie, adică despre o previziune tehnică sau ştiinţifică…

— Atunci Leonardo ne dezvăluie reţeta elixirului vieţii sau taina pietrei filosofale? Sau poate… metoda de a fabrica aur din nisip?

— Nu glumi, Dem! Filele acestea cuprind, pare-se, gânduri intime, aşternute sub impresia unor întâmplări zguduitoare. Prima însemnare datează din anul 1489…

Mi-a întins o oglindă de bărbierit stropită din belşug cu spumă de săpun. Înainte de a o potrivi în faţa fotocopiei, am şters-o cu batista. Apoi, privind în ea, am început să citesc cu glas tare:

Milano, în 15 aprilie 1489. Azi am împlinit 37 de ani, dar nu aceasta-i pricina pentru care-mi aştern gândurile ci pentru că în această zi mi-a fost dat să fiu martorul unei minuni.

De o vreme, prin minte nu-mi umblă decât întrebarea: putea-va omul vreodată să se ridice în văzduh aidoma păsărilor, putea-va el atinge în zbor înălţimea norilor? Am privit mişcările pline de graţie şi de vigoare ale vieţuitoarelor cerului, am făcut desene, am descompus aceste mişcări. Am studiat forma trupului, a aripilor, dar totul mai e atât de învălmăşit, atât de puţin limpede, de parcă m-aş uita printr-un geam aburit, prin care nu desluşesc decât forme învăluite în ceaţă sau poate, poate, conturumile unei maşini de zburat. Seara a venit Niccolo. Am tăifăsuit până târziu, la o cupă de vin...

Totul e matematică! Până şi universul ascunde, sub aparenţele sale, un fel de matematică reală, iar înţelepciunea e fiica experienţei. Matematica şi experienţa, ele sunt cheile de boltă a tot ce ne înconjură...

E necesar a ne feri de preceptele învăţaţilor ale căror argumente nu sunt confirmate de experienţă, ea singură fiind poarta prin care ne este dat a pătrunde la cauza fenomenelor, la raţiunea lucrurilor, căci ea nu înseamnă negarea raţiunii ci, dimpotrivă, respectul pentru ea.

Experienţa este condiţia cea dintâi şi principală a oricărei ştiinţe adevărate, aptă a prevedea efectele atunci când cunoaşte cauzele şi dacă prin inducţie putem a ne ridica de la fapte particulare la legi generale, prin deducţie ne coborâm de la legi generale la fapte particulare... Nici un efort nu se produce în natură fără pricină, şi doar înţelegând pricina, nu mai avem nevoie de experienţă. Aplicat-am aceste precepte în toate căutările mele? Cred că da! Mulţumită lor am desprins legile mişcării, echilibrului şi căderii corpurilor, ele m-au ajutat a pătrunde imposibilitatea creării unei forţe din nimic, m-au călăuzit către formularea teoriei undelor luminoase şi sonore...

Zborul?!? Una dintre marile şi nepătrunsele taine ale naturii, una dintre darurile ei, hărăzite poate numai creaturilor înaripate. Mă întreb ce le susţine în plutirea lor, cum de urcă şi coboară? Aripile? Şi noi am putea făuri aripi şi să le mişcăm prin forţa muşchilor. Totuşi, nu-i numai asta! De aş putea afla, o de-aş putea afla! Oare nu lăsat-am totul de o parte, pânzele şi culorile, lecturile din Jordanus Nemorarius, din Buridan, din Nicolaus de Cusa, din Euclide, care-mi sunt atât de dragi, oare nu neglijat-am anatomia şi culorile, decât spre a putea chibzui la maşina de zburat? Principele mă ceartă, şi pe bună dreptate, căci sunt acum în slujba lui Ludovic Maurul, care îmi oferă adăpost şi mă îndestulează, cerându-mi în schimb a zugrăvi chipuri, a construi palate, a inventa maşini de război, a înjgheba serbări fastuoase. Dar eu nu pot, căci mintea-mi, cât e ziua de mare, dar şi noaptea, în somn, se îndeletniceşte cu maşina de zburat...

Niccolo s-a dus acasă iar eu, în loc să mă culc, am început a desena o formă de aripă.

De-ar fi aripă mai lungă şi mai lată, şi tot nu văd ce o va susţine? Aerul? El singur, greutatea trupului omenesc laolaltă cu cea a aripilor? Aşa... sau poate mai ascuţită la vârf? Omul stă culcat şi-şi sprijină picioarele de aceste scândurele. Scândurelele, printr-un joc de roţi şi de curele, pun în mişcare aripile. Aripi ca ale vulturului, dar mai mari şi mult mai întinse. Stranie plăsmuire! De cântări-va de două ori greutatea omului, cine o va susţine? Cine?

Stăteam aplecat asupra hârtiei, când dintr-o dată am auzit cuvintele:

„Totuşi aerul, Leonardo!"

Fantezia, pârdalnica, îmi juca, de bună seamă, un renghi. Stăruinţa mea bezmetică, freamătul meu lăuntric dădea naştere la halucinaţii auditive. Pe negândite am răspuns, sau mai degrabă mi-am răspuns cu glas tare:

Aerul, desigur! Căci şi păsările, cu corpul lor mai greu ca aerul pot a se susţine şi a se mişca în acest fluid! Dar cum? În ce fel?

„Făcându-l mai dens acolo pe unde trec, decât acolo pe unde nu trec".

Mai dens pe unde trec decât acolo pe unde nu trec? Da, aşa e! Aşa e, fireşte... aerul mai dens... Strălucită idee!

Subit mi-a străfulgerat prin minte că ideea cea strălucită nu a mea fusese, ci a altcuiva! Altcineva o născocise, cu toate că eram singur în odaie, un glas străin, un glas necunoscut... de femeie. Din jilţ m-am ridicat şi am ocolit şevaletul,

privind masa, scaunele, scrinul... Nimeni! Doar lucruri... şi lucrurile nu au grai.

„Adevărat! Lucrurile n-au grai! Doar oamenii!”

Nu mă înşelasem, căci din nou vorbise aceeaşi voce serafică de femeie. Am strigat, cerându-i să spună unde e, să se înfăţişeze.

„Cu drag m-aş arăta, Leonardo, dacă aş putea”.

Nu putea? Să fi fost chipul ei atât de hâd, trupul ei atât de schilod, sau făcea parte din acea tagmă vrăjitorească ce nu cutează a se înfăţişa decât la miez de noapte, la ceasul strigoilor, al ielelor, al vârcolacilor?

A râs încet, şi în râsul ei au răsunat clopoţei de argint.

„Nu, Leonardo! Sunt ca şi tine, ca cei din jurul tău. Doar că-ţi vorbesc de departe, de foarte, foarte departe”.

Cuvintele răzbeau, ce-i drept, de sus, din bolta de piatră, dar, după tărie, nu păreau a ne despărţi mai mult de douăzeci de coţi. Mi-a fost dat a asculta din nou clinchetul clopoţeilor.

„Douăzeci de coţi? Douăzeci de miliarde de miliarde de coţi, meser Leonardo! Aruncă-ţi privirea prin fereastră. Vezi steaua aceea mică, gălbuie, din dreapta Ursei Mari? În preajma ei e lumea în care trăiesc. Glasul meu nu face să vibreze timpanul, ci pătrunde nemijlocit în creierul tău. Nu-l poate auzi nimeni în afară de tine, Leonardo”

Mă cuprinse teama, căci grăiam cu mine însumi, într-un joc neghiob al fanteziei, auzeam şi vocea mea, ştiută, şi alta necunoscută, de femeie.

„Te-nşeli, meştere, dar n-am cum să-ţi explic! Acum ne despărţim! Sunt ostenită. Pe altă dată! Când gândurile tale, aidoma celor de adineauri, puternice, tumultuoase, vor răzbi concentrate ca prin focarul unei lentile, până la mine, voi reveni. Adio, Leonardo...”

Nu m-am putut stăpâni şi ceva, desigur nebunia, m-a făcut a răspunde sau a-mi răspunde mie însumi:

Adio! Adio cuget limpede de învăţat, adio minte sănătoasă! Adio!

Isprăvisem de citit şi simţeam privirile sfredelitoare ale lui Tudor. Aveam frisoane, deşi aerul era la fel de încins şi de îmbâcsit ca în timpul zilei, deşi prin geamul larg deschis nu pătrundea nici o boare.

Tudor continuă să mă pândească.

— Acum ce spui, Dem?

— Nu ştiu… e cam… ciudat!

N-aş fi recunoscut pentru nimica-n lume ce impresie făcuse asupra mea lectura manuscrisului.

Tudor chicotea.

— Har divin? Inspiraţie? Salt peste veacuri? Explicaţii şubrede, născocite de cei ce n-au vrut să înţeleagă, destinate celor ce n-au putut să înţeleagă. Poate că marile genii n-au fost mari genii, ci nişte oameni având darul de a comunica cu alte lumi, mai perfecţionate decât a noastră.

Afirmaţia lui a trezit în mine acel spirit de frondă, pe care-l manifest de obicei în relaţiile cu Livia.

— Deci nişte cetăţeni cumsecade ca tine şi ca

mine, care, la o ceaşcă de cafea, făceau conversaţie cu făpturi extraterestre, rezolvând printre altele probleme ştiinţifice fundamentale. Nu înţelegi că-i absurd, Tudore? După tine, un Copernic, un Kepler, un Galileo Galilei, un Giordano Bruno – ca să mă refer numai la marii astronomi ai Renaşterii – n-au fost decât „purtătorii de cuvânt” ai unor gânditori de pe alte planete sau, şi mai pe şleau, nişte plagiatori?

A bătut imediat în retragere.

— Poate că nu-i cazul să generalizăm.

— Aşadar, retractezi?

— A, nu! Să zicem că anumite personalităţi, doar vreo câteva în decursul întregii istorii, aveau, pe lângă cunoştinţe enciclopedice, pe lângă forţa lor de sintetizare, pe lângă intuiţia lor genială şi însuşirea de a străbate, cu spiritul, distanţele ce se măsoară în ani-lumină. Doar astfel, zic eu, se explică conceperea prematură – teoretică – a unor invenţii şi descoperiri, înfăptuite abia mult mai târziu.

— E prea din cale-afară! O transmisie de unde cerebrale de-a curmezişul spaţiului cosmic... recepţionarea unor mesaje în acelaşi mod... De unde asemenea energii? Şi factorul timp? Nu, nu, cu neputinţă!

A luat de pe masă fotocopia şi mi-a vârât-o sub nas.

— Şi însemnările lui Leonardo?

— Leonardo a fost convins că întâmplarea s-a datorat propriei sale imaginaţii! Aminteşte-ţi de ultimele cuvinte din manuscris.

— Ar fi cazul să citeşti mai departe. Fila

următoare e… aceasta.

Scrisul era acelaşi. Poate mai puţin sigur, mai puţin viguros, uşor tremurat.

L-am parcurs în grabă, de asemenea cu ajutorul oglinzii de ras.

Milano, în 9 decembrie 1499. Am regăsit acest caiet printre vechituri, pe fundul unui cufăr şi iată că de la cele dintâi însemnări s-au scurs zece ani, zece ani de căutări fără rost. Dar poate mă înşel, poate că n-a fost timpul pierdut, de vreme ce am pictat „Cina cea de taină” la mănăstirea Santa Maria della Grazia, am scris „Tratatul despre pictură, am studiat alcătuirea trupului omenesc. Dar maşina de zburat a fost şi va rămâne un vis, deoarece nu-i este dat omului a se înălţa aidoma lui Icar, către Soare! Omul e o fiinţă pământeană, e un stejar bătrân, cu rădăcinile adânc înfipte în ţărână şi nu o sprintenă rândunică. Halucinaţia aceea, a glasului de femeie, nu s-a mai repetat. Deşi sunt zece ani de-atunci…

M-a vizitat Niccolo, pe care nu îl mai văzusem de mult şi i-am arătat caietele mele, stivele, teancurile, munţii mei de caiete, şi i-am povestit despre echilibrul din vasele comunicante, despre maşina pentru şlefuit sticla, despre cea de săpat, despre tiparniţă. Despre cuptorul pentru topit metal.

Pe nesimţite, am ajuns cu vorba la maşina de zburat, şi i-am mărturisit că nu o părăsisem, că mă gândisem la ea în fiecare zi şi că modificasem aripa. Dându-i o suprafaţă continuă, după modelul celei de liliac.

Nu mai eram convins de reuşită; mă rodeau, mai mult ca oricând, îndoielile și-mi spuneam că a te desprinde de pământ, a te înălţa în văzduh aidoma falnicei acvile, e un vis prea îndrăzneţ! Putem, noi cuteza... noi care nu suntem decât nişte biete făpturi din carne şi din sânge, fiinţe slabe, neputincioase? ...

Nu ştiu când m-a părăsit Niccolo, căci m-am trezit în singurătatea atelierului, copleşit de aceste răscolitoare întrebări şi întregul meu trup, fiecare fibră, fiecare celulă a creierului, retrăia acea unică şi totală concentrare de acum zece ani.

Maşina de zburat! Aripi mici sau aripi mari? Aripi de pasăre sau de liliac? Poate că urmasem un drum, greşit, poate că n-ar fi trebuit să imit vieţuitoarele cerului, ci să mă străduiesc a făuri „altceva”, ceva ce nu există în natură, ceva pe temeiul legilor fizicii, ceva potrivit a face aerul mai dens, un fel de şurub care să se înfigă în aer spre a se înălţa! De-aş putea umple hăurile din mintea-mi chinuită! De-aş putea experimenta...

În clipa când toate acestea se încrucişau prin capul meu, a răsunat glasul:

„Şurubul e o soluţie, Leonardo, dar nu şi unica”.

Glasul! Îl ascultam din nou! Cu câtă înfrigurare îl aşteptasem în nopţile mele de veghe.

„Abia acum ţi-am auzit chemarea, meştere. Ai avut, se vede preocupări felurite. De aceea n-ai fost capabil de acea concentrare, care stabileşte legătura dintre noi. Te înţeleg! Te străduieşti să pătrunzi cât mai adânc semnificaţiile ascunse ale naturii şi societăţii. Dar nu ai o metodă sistematică

de studiu. Nici suficiente deprinderi matematice, pentru a-ţi dezvolta ideile. Şi pentru a convinge şi pe alţii de justeţea lor. Prea multe preocupări, Leonardo, şi prea mărunte".

L-am dat dreptate, dar nu fusese totdeauna vina mea, căci de cele mai multe ori nu făceam, ceea ce doream, ci ceea ce mi se cerea, adică desenam hărţi geografice, studiam conformaţia solului, supravegheam lucrările de canalizare, asanam lacuri...

„N-a fost un reproş, ci doar o constatare. Ce-ai vrea să ştii acum? Grăbeşte-te, nu pot zăbovi".

Câte nu doream să aflu, dar mai presus de toate, mai arzător, era a şti de putea-vom vreodată săgeta văzduhul.

„Fireşte! Mai întâi veţi încerca să vă înălţaţi cu baloane umplute cu gaze mai uşoare decât aerul. Apoi, veţi sări, cu aripi asemănătoare celor desenate de tine, de pe vârful unor coline. După aceea veţi inventa ceva care va furniza o forţă infinit mai mare ca cea a propriilor voştri muşchi. Atunci va începe cu adevărat epoca zborului Tot mai sus şi mai departe vă vor purta maşinile. Veţi sălta peste munţi şi peste fluvii! Peste mări şi oceane! Veţi călători pe cărările cerului. Construind aparate și mai puternice, veţi ajunge pe Lună, pe Venus, pe Marte. Şi în cele din urmă, în alte sisteme solare".

Mă amăgea, îmi povestea basme pentru copii, spunându-mi că oamenii vor călători spre Lună şi spre Marte, căci cum de-am putea dobândi o asemenea forţă şi ce era acel ceva despre care pomenise?

„Chiar dacă ţi-aş dezvălui secretul, tot n-ai înţelege. E prea devreme, Leonardo!”

Prea devreme, deci! Poate că avea dreptate, totuşi nu eram grăbit şi puteam aştepta un an, doi, chiar zece. Când?

„Peste veacuri, meştere! Acum mă duc”.

Ce n-aş fi dat s-o fac a mai rămâne, s-o mai ascult.

„Nu pot! Mă părăsesc puterile”

De i-aş cunoaşte măcar numele.

„Mi se spune AMONALIS”.

Ajunsesem la capătul ultimei fraze şi păstram, nici eu nu ştiu de ce, fotocopia în mână, privind-o cu un amestec de neîncredere şi respect; glasul lui Tudor îl auzeam că prin vis.

— După cum ne relatează istoria, Leonardo părăseşte apoi Milanul. La Mantua, execută portretul Isabelei d'Este. După aceea îl găsim la Veneţia, unde ia parte, ca inginer, la pregătirile pentru apărarea oraşului împotriva oştilor otomane. Inventează câteva maşini militare şi imaginează chiar un fel de submarin. În primăvara anului 1500 poposeşte la Florenţa, unde se angajează ca arhitect şi inginer la ducele Cesare Borgia…

Deznodământul nu mă satisfăcea. Întreaga poveste rămânea agăţată undeva în gol, nerezolvată, ca în romanele moderne. L-am întrebat, de aceea, revoltat:

— Şi maşina de zburat? Şi glasul de femeie?

— De unde să ştiu? Manuscrisul nu menţionează nimic!

Din ce în ce mai enervat am luat plicul de pe masă şi m-am apucat să-l scutur. A căzut din el o a treia fotocopie, mai mică, pe care n-o observase nici unul dintre noi. S-a repezit la ea, mi-a smuls oglinda din mână şi a început să citească această a treia fotocopie. Avea următorul conţinut:

De când mă aflu la Florenţa mi-e sufletul pustiu şi dacă-mi doresc ceva în viaţă, e de a mai putea asculta o dată acel enigmatic glas al stelelor. Maşina de zburat am dat-o uitării, desenele stau aruncate undeva, gălbejite şi roase de şoareci, încerc a mă concentra asupra altor elemente ale cunoaşterii, mai puţin pentru a afla adevărul decât pentru a o readuce pe Amonalis. Zadarnic! Trec zilele, lunile, anii... În jurul meu totul e trist, searbăd, cenuşiu. De ce n-o mai aud? De ce nu-mi mai grăieşte? Te chem, Amonalis, te cheamă întreaga mea fiinţă, revino măcar pentru o clipă, vorbeşte, vorbeşte, făptură a stelelor!

Şi într-o zi mi-a răspuns:

„Iată-mă, meştere Leonardo!”

Am întrebat-o de ce a zăbovit atâta şi dacă nu-mi auzise chemarea?

„Ba da, uneori chemarea ta a ajuns până la mine. Dar nu aveam putere să-ţi răspund. De-ai şti de câtă energie e nevoie ca să ne trimitem glasul pe Pământ! Ce doreşti, Leonardo?”

Nu mai doream nimic, căci înţelegeam acum zădărnicia încercărilor de a alerga înaintea timpului, de a-l depăşi, pricepeam că noul fiecărei epoci este cu străşnicie legat de epoca în care se iveşte.

„Şi aşa te afli cu mult înaintea timpului tău, meştere. Mulţumeşte-te cu atât. E ultima noastră întâlnire. Să ne luăm rămas bun”.

Mă întrebase de o dorinţă şi eu aş fi avut una, mai mare şi mai clocotitoare decât toate celelalte, dar nu îndrăzneam.

„Vrei să mă vezi! Bănuiam! E nespus de greu, Leonardo. Sunt necesare energii capabile să mute din loc munţii sau să sece oceane. Energii pe care abia le adunăm în decursul unei vieţi”.

Să-i văd chipul, ochii, gura, să-i văd trupul ţesut din lumină stelelor şi părul, mănunchi de raze de soare.

„Atât de puternică e dorinţa ta?

Puternică? Ce cuvânt sărac! Uriaşă, copleşitoare, distrugătoare, căci de mi s-ar fi cerut a renunţa la braţul drept, la vedere, la bătăile inimii, în schimbul imaginii lui Amonalis, aş fi consimţit bucuros.

„E mare preţul”.

Mie mi se părea nespus de mic şi eram gata a-l plăti, dar din vocea ei, când a vorbit, a răsunat o neţărmurită tristeţe.

„Îl va plăti… cineva! Dar nu vei fi tu acela”

Apoi s-a arătat, imaginea ei s-a înfiripat încet-încet sub tavanul de piatră al atelierului, din văluri de ceaţă cenuşie, s-au iscat culori palide, contururi, forme – capul, gâtul, umerii, mâinile – un chip de o gingăşie paradisiacă, ochi mari, adânci, privirea înţeleaptă, surâsul fascinant şi enigmatic, oglindind fluiditatea vieţii lăuntrice. Părul lung căzând în valuri peste umeri, mâinile de o supleţe divină, de o strălucire ce întrecea pe cea a perlelor din fundul

mării, iar în spatele ei, un peisaj bizar, o lume de vis cu stânci roşcate şi verzui, cu ape sidefii, peste care plutea ireal un abur diafan.

Glasul ei devenea din ce în ce mai slab, pe măsură ce imaginea prindea a se destrăma, învălmăşindu-se în aceleaşi ceţuri plumburii.

„Am dat tot ce-am putut. Energia pentru restul vieţii. Dar nu-mi pare rău. Adio, meştere! Cu bine, Leonardo”.

Pierise şi totuşi o mai vedeam, chipul ei mi se întipărise în minte până în cele mai mici amănunte şi ceva mi-a dat ghes să mă apropii de şevalet. Am prins pe ramă o pânză nouă, imaculată, am pregătit, febril, culorile, pensulele, mâna mea a început a alerga mai iute ca vântul, mai iute ca gândul, temându-se a nu uita.

Seara târziu, a venit Niccolo. Portretul era gata, iar eu şedeam în faţa lui şi-l priveam. A rămas împietrit şi mi-a spus că nu-i fusese dat să vadă o asemenea minunăţie şi m-a întrebat: cine-i femeia? Parcă n-ar fi o fiinţă terestră, ci una dintr-o altă lume. Cum o cheamă?

N-am fost în stare să rostesc cuvântul Amonalis şi i-am spus că se numeşte… MONA LISA.

Tudor isprăvise de citit. Se uita la mine întrebător. M-am căznit să spun ceva foarte inteligent, ca să-i justific încrederea şi prietenia. N-a ieşit decât o remarcă banală, despre faptul că „Mona Lisa” este anagrama cuvântului „Amonalis”. Am adăugat, în prostie:

— Oare aşa s-a născut Gioconda?

A ridicat din umeri.

— E cineva capabil să tragă o linie precisă, netă, de demarcaţie între vis şi realitate, între fantezie şi fapt concret? S-au ţesut atâtea legende în jurul personalităţilor marcante şi nu rareori ei înşişi au fost autorii acestor legende, autorii propriului lor mit.

Se schimbaseră, evident rolurile. Eu mă înflăcărasem iar Tudor făcea pe raţionalul. M-am răstit la el:

— Îl acuzi pe Leonardo de fals?

Mi-a luat mâna într-ale lui ca să mă potolească.

— Cum aş putea comite un asemenea sacrilegiu? O imaginaţie prolifică, ore lungi de singurătate, o încordare psihică ieşită din comun pot determina viziuni, nu-i aşa? Poate că rândurile aşternute de el – dacă el e cu adevărat autorul – cuprind ceva ce nouă ne scapă? Poate că nu reprezintă decât un simbol? Căci aşa cum o descrie pe frumoasa Amonalis, ea nu şi-a trădat nici un moment epoca, n-a încercat să schimbe cursul istoriei. Meritele lui Leonardo rămân neştirbite.

Când am plecat din casa lui Tudor, soarele răsărise de mult şi colorase în portocaliu acoperişurile din jur. De-atunci, ori de câte ori ne întâlnim, discutăm ceasuri întregi despre inspiraţia marilor genii, despre existenţa reală sau imaginară a frumoasei Amonalis şi contemplăm, în Larousse-ul meu sau al lui, portretul Giocondei…

Întreprinderea „Trandafirul Albastru”

Dem îşi strecurase braţul sub cel al lui Tudor şi mai mult îl târa decât îl conducea către capătul dinspre debarcader al aleii. Avusese serioase dificultăţi să-l scoată din bârlog în această splendidă dimineaţă de iarnă, căci prietenul său se baricadase în spatele hârţoagelor ca după zidul unei fortăreţe. Cedase, în cele din urmă, dar nu argumentelor profilactico-sanitare ale scriitorului, care absolvise câteva semestre de medicină, ci forţei. Căci acesta, pur şi simplu, îi îndesase în cap căciula, îl luase pe sus şi, surd la proteste, îl suise în minuscula sa „broscuţă” pe roţi.

Specialistul în istoria ştiinţei vociferase de-a lungul drumului până la Herăstrău şi chiar după aceea. Se liniştise abia sub efectul aerului curat şi rece, al sclipirilor feerice stârnite de razele soarelui, al tabloului încântător oferit de plopii troieniţi, plecându-se în faţa oglinzii de cristal a lacului. Clipise din ochii săi miopi, adulmecase şi declarase, spre satisfacţia lui Dem, că, „nu era chiar atât de rău”.

Mai târziu descoperi plăcerile umblatului prin omătul încă neatins şi se dedică acestei îndeletniciri cu un entuziasm de-a dreptul juvenil. Când Dem îi propuse să viziteze expoziţia horticolă, deşi îngheţat şi cu degetele ţepene, Tudor nici nu voise să audă, consimţind abia după lungi parlamentări.

Pavilionul cu imensa cupolă de sticlă era tot

atât de plin ca holurile cinematografelor la premiera unui film cu Jean Marais.

În anotimpul alb, oamenii dornici de culoare veneau aici să admire florile – gladiolele „festival”, garoafele roşii ca sângele, potirele elegante ale lalelelor, crizantemele ruginii pudrate cu pulbere de aur, liliacul bătut sau freziile feciorelnice.

Tudor şi Dem colindau de o bucată de vreme aceste tărâmuri de basm; străbătuseră culoarul median, atribuit întreprinderilor horticole cu tradiţie, şi se găseau în sectorul rezervat grădinarilor amatori. Aici era mai puţină lume; doar un singur stand era asaltat de numeroşi curioşi, cărora li se alăturau mereu alţii.

Tudor se amestecă printre ei. Mic de statură, trebui să se ridice în vârful picioarelor ca să poată privi peste creştetele persoanelor din faţă. Îşi chemă apoi insistent prietenul.

— Ia te uită, Dem!

Priveliştea era, într-adevăr, uluitoare. Dintr-un modest vas de sticlă îşi înălţau capetele câţiva trandafiri care, spre deosebire de rozaceele cunoscute din soiurile Cardinal, Crimson, Katerine sau Sunburst – albe, galbene, roz sau purpurii – erau… albaştri ca cerul de mai.

Vizitatorii îi cercetau bănuitori, de la distanţă şi de aproape, ca pe o iluzie optică, comentau, emiteau păreri contradictorii şi se aplecau deasupra cartonaşului, pe care nu scria decât „Trandafir albastru – Alexandru Bordea”.

Scriitorul şi prietenul său, specialistul în istoria ştiinţei, căscau şi ei gura şi-şi frământau minţile în căutarea unei explicaţii cât de cât

plauzibile.

La un moment dat, Dem remarcă, la o oarecare distanţă, un personaj a cărui comportare se deosebea izbitor de a celorlalţi. În loc să admire florile, urmărea emoţionat reacţia publicului. O profundă satisfacţie i se citea pe chipul uscăţiv, emana din ochii săi obosiţi. Omul cu părul cărunt, cu obrazul brăzdat de riduri, cu hainele demodate, dar curate şi bine întreţinute – tipul clasic al pensionarului – era fără doar și poate bolnav. O dovedeau aspectul pământiu al pielii, buzele palide, respiraţia chinuită, zvâcnirile spasmodice ale pieptului pe care mâna încerca să le potolească, şi tocmai de aceea aerul lui de mulţumire apărea şi mai straniu.

Dem i-l arată lui Tudor.

— Îl vezi? trebuie să fie Bordea.

— De unde până unde?

— Pun rămăşag că-i Bordea. Vino să-l întrebăm.

Se apropiară şi scriitorul se înclină uşor în faţa bătrânelului, prezentându-se:

— Dem Demetrescu e numele meu.

Pensionarul se forţă să-şi îndrepte spinarea.

— Bordea! Pensionar şi horticultor amator. Ce doriţi?

— Să vă felicităm, domnule Bordea. Pentru această nemaipomenită realizare. Și totodată să vă întrebăm cum aţi reuşit să cultivaţi trandafiri albaştri? Ce aţi făcut ca să daţi florilor această nuanţă azurie?

Lui Bordea, din pricina unui acces de tuse, îi trebui mai bine de un minut să poată răspunde. O

făcu, afişând un aer misterios, ca al inventatorului care nu este dispus să-şi trădeze reţeta.

— O întâmplare, o pură întâmplare. A fost mai puţin meritul meu decât al hazardului. Povestea e însă prea încâlcită ca să vă…

Se clătină ca trestia sub rafala vântului. Braţele bătură aerul, în căutarea unui sprijin. Dem şi Tudor îl susţinură.

— Vă e rău?

Bătrânul se sufoca.

— Foarte… rău! Căldura! Căldura mă doboară! Vă rog… chemaţi-o pe… fiica mea! E… pe-aici!

Scriitorul îl ţinu de subsuori şi Tudor se duse după un scaun. Vizitatorii făcuseră cerc în jurul lor, se agitau şi dădeau sfaturi cu nemiluita.

Cum îl aşezară, capul îi căzu pe spate, lovindu-se de spetează. Mâinile i se bălăbăneau ca ale unei marionete, de-o parte şi de alta a scaunului.

Fiica horticultorului apăru alarmată, înlăturând obsedant o buclă rebelă de păr blond. Văzându-l pe bătrân fără cunoştinţă, buzele ei pline şi frumos arcuite începură să tremure.

— Ce-i cu tata? A leşinat? Ştiam că aşa o să se întâmple. Atâta l-am rugat…

Demetrescu tocmai îi lua pulsul. Când isprăvi, se oferi să-l ducă pe Bordea acasă.

— Maşina mea vă stă la dispoziţie, domnişoară. E neapărat necesar să-l luaţi de-aici!

Oamenii se dădură la o parte, făcându-le loc. În spatele lor, fără ca cineva s-o remarce, trandafirii începuseră să se ofilească. Una câte

una, petalele albastre se desprindeau şi pluteau lent spre pământ.

Bordea locuia cu fiica sa Viorica, la marginea Bucureştiului, într-un cartier cu căsuţe modeste ale căror acoperişuri de ţiglă se piteau vara pe sub frunzişul bogat al copacilor. Acum, verandele cu perdeluţe croşetate, cerdacele acoperite cu vrejii uscaţi ai viţei de vie, ferestrele cu gutui aurii între geamuri priveau toate spre dreptunghiurile monocrome ale grădiniţelor, triste şi melancolice sub haina lor de nea.

Grădina horticultorului era mai mare ca cele vecine şi continuă în spatele clădirii bătrâneşti cu zidurile scorojite. Vechi erau şi obiectele din odăiţele micii, mirosind frumos a busuioc, covoarele ţărăneşti, icoanele, lăzile de zestre şi patul monumental din lemn de stejar, în care, îndată după sosire, îl culcaseră pe bătrân.

Medicul chemat de Viorica îi făcuse o injecţie şi plecase fără să se pronunţe, făgăduind să treacă a doua zi.

Tudor şi Dem se pregăteau să-şi ia rămas bun. Fata îşi mai revenise şi bucla încetase s-o mai irite. Le mulţumi cu efuziune:

— Nu ştiu ce mă făceam fără dumneavoastră.

— Lăsaţi asta! o rugă scriitorul. Să sperăm că o să se însănătoşească.

Fata preparase o gustare care rămăsese pe masă neatinsă. Îi mai îmbie o dată să se servească, continuând să comenteze starea tatălui ei:

— Dac-aş şti măcar ce s-a întâmplat! În ultimele săptămâni s-a simţit rău, tocmai el care se fălea cu sănătatea lui de fier. Tuşea, se sufocă,

ameţea... Credeam că-i o simplă răceală şi l-am tratat cu medicamentele obişnuite, cu sirop calmant, cu aspirină...

Când starea s-a agravat, am vrut să chem doctorul, dar nu mi-a dat voie. Zicea că o să-i treacă. Iar astăzi, pentru prima oară, a leşinat. Sunt tare necăjită.

— De când se simte rău? întrebă Dem.

— De trei-patru săptămâni. De când cu trandafirii albaştri!

— I-am văzut la expoziţie! mărturisi Tudor, alegând din farfurie un sandviş cu brânză. Unde-i cultivă? Într-o seră?

— Nu, sub cerul liber, în grădina din spatele casei, îi puteţi vedea de-aici.

Se apropiară de fereastră. Susţinuţi de şipci înfipte în zăpadă, câţiva trandafiri cu petalele de culoarea bolţii văratice se detaşau pregnant pe albul imaculat al păturii de zăpadă.

— De necrezut, observă Dem, acum în plină iarnă, pe un ger necruţător şi pe viforniţă...

— Da, sunt neobişnuit de rezistenţi! Şi aşa cum vă spuneam, de când se ocupă de aceşti trandafiri, slăbeşte şi o duce din ce în ce mai prost cu sănătatea.

— Poate din pricina efortului? presupuse Tudor, trecându-şi degetele prin părul său rar. Poate că activitatea depăşea capacităţile sale fizice?

— Nu cred! Avea timp berechet să se odihnească.

— În ce consta munca sa?

— Drept să vă spun, nu ştiu! Nu mi-a vorbit

niciodată despre ea. Îi plăcea să se înconjure de mister.

Specialistul în istoria ştiinţei îşi trase căciula peste urechi şi ieşi în grădină.

Între timp, Demetrescu continuă să se informeze.

— Aşadar, slăbirea progresivă a organismului, afectarea căilor respiratorii, şi acum pierderea cunoştinţei. Nu atribuiţi starea lui oboselii, totuşi o puneţi pe seama trandafirilor. Nu văd legătura! Ce-i cu trandafirii ăştia? Cum au apărut? Cum îi cultivă? Foloseşte vreo substanţă chimică?

Fata păru jenată.

— Tot ce vă pot spune e că înainte, aceşti trandafiri erau albi şi creşteau, ca toţi trandafirii, vara. De-abia spre sfârşitul toamnei au început să se coloreze în albastru, mai întâi slab, apoi din ce în ce mai intens, şi nu s-au ofilit. Cum proceda tata, cum obţinea această culoare a petalelor şi rezistenţa la frig, habar n-am.

Tudor se întoarse cu obrajii roşii şi cu ochii înlăcrămaţi de vânt. Rupse o floare mare şi i-o arătă prietenului.

— Ce zici de minunăţia asta?

O duse apoi la nări şi inspiră adânc parfumul. Deodată se făcu palid şi se scutură, ca şi când ar fi fost cuprins de friguri.

Scriitorul îi interpretă gestul anapoda.

— Ce-i cu tine? Nu miroase frumos?

— Ba da, dar cam… neobişnuit. A piper, sau a scorţişoară.

Se mai scutură o dată şi-şi frecă vehement tâmplele.

— Ai ameţeli?

— Parcă! Parcă mi se învârteşte capul. Ce-o fi cu mine?

Scriitorul îl conduse la un scaun şi-l obligă să se aşeze. Viorica veni cu un pahar cu apă. După ce bău, se simţi mai bine.

Dem luă trandafirul care începuse să se ofilească şi-l ţinu departe, cu braţul întins.

— S-ar zice că nu-i străin de boala părintelui dumneavoastră. Deschise apoi fereastră şi-l azvârli, stârnind o ninsoare de petale albastre.

Viorica dădea semne de nelinişte. Meşa de pe frunte o supăra din nou. Privindu-l ţintă cu ochii ei mari şi verzi, mărturisi:

— Acum îmi dau seama că şi eu am ameţit de câteva ori, pe când mă uitam la aceşti trandafiri.

De alături, din odaia lui Bordea, venea o rumoare însoţită de gemete slabe.

— Tata! exclamă fata. S-a trezit!

Intrară. Pensionarul se ridicase în capul oaselor şi bolborosea ceva despre trandafirul albastru. Îl auziră rostind cuvintele „atenţie!” ... „căldura” şi „nu vă apropiaţi”.

Dem se aplecă deasupra patului.

— Domnule Bordea, ascultaţi-mă! Boala dumneavoastră e în legătură cu florile? Ca să vă putem ajuta, trebuie să ne povestiţi totul. Străduiţi-vă!

Bătrânul îşi înfipse degetele în plapumă şi făcea eforturi ca să poată răspunde.

— Trandafirul... praful din cutiuţa de argint... caietul în scoarţe de piele...

Tudor ciuli urechile.

— Ce fel de praf? Unde se află? Şi caietul? Unde e caietul?

Fruntea lui Bordea se acoperi cu broboane de sudoare. Buzele i se încleştară şi nu mai fu în stare să scoată decât un singur cuvânt:

— Pivniţa!

Viorica era supărată foc.

— N-ar fi trebuit, domnule Tudor! Nu-i puteţi pretinde să vorbească în starea în care e!

Tudor respinse reproşul cu o imperceptibilă fluturare a mâinii.

— Ce e în pivniţă? Obiectele despre care a pomenit?

— În ultimul timp, nu-mi dădea voie să intru.

— Şi n-aţi fost curioasă? se miră scriitorul.

Viorica privea în pământ.

— Am coborât de vreo două-trei ori, însă n-am văzut nimic neobişnuit. De fapt nici nu e o pivniţă, ci o încăpere în care stau îngrămădite tot soiul de vechituri. Mobilă scoasă din uz, unelte de grădinărit, butoiul cu murături, ştiţi dumneavoastră, ca într-o gospodărie. L-am întrebat o dată ce face acolo. Mi-a răspuns că sortează lucrurile ca să vadă ce mai poate fi de folos şi ce trebuie aruncat. Prin sertare şi dulapuri n-am umblat, dar la suprafaţă nu era nici cutiuţa de argint, nici caietul legat în piele despre care a pomenit.

Tudor ceru permisiunea să coboare în debaraua din subsol.

— Cum doriţi! Mă duc să vă aduc cheile. Tata le ţine în birou.

Rămaseră singuri.

— Ce zici de istoria asta? întrebă savantul, privindu-l pe Dem cu ochii săi de un gri foarte deschis.

Acesta constată amuzat că prietenul semăna acum cu un câine poliţist.

— Eşti ca un copoi bătrân! Cum ai auzit cuvântul „caiet” gândul ţi-a şi zburat la un manuscris din vremuri de demult. Aşa e?

Mărturisi că da.

— Dar asta nu înseamnă că mă dezinteresez de latura cealaltă a problemei, de maladia bătrânului, adăugă. Crezi că s-a intoxicat cu… praful acela din cutia de argint?

— Posibil!

Viorica aduse cheile şi se pregăti să-i însoţească.

Dem se opuse.

— Nu-i nevoie, domnişoară. E preferabil să rămâneţi lângă tatăl dumneavoastră. Ne descurcăm noi şi singuri. Dacă intervine ceva, chemaţi-ne.

— Bine! Atunci vă conduc până jos. Pe-aici!

Ieşiră pe coridor şi coborâră nişte scări. Îi impresionară zidurile masive, ca de cetate.

— Casa e veche? întrebă Tudor cu totul inutil.

— Foarte! E construită pe temeliile unei clădiri şi mai vechi, probabil din epoca medievală. Se crede că pe aceste locuri au fost cândva „casele” unuia dintre curtenii lui Mircea Ciobanul.

— Adică de pe la mijlocul secolului al XVI-lea! Se bucură specialistul în istoria ştiinţei şi fu cât p-aci să alunece pe una din treptele de piatră.

— La capătul scării veţi vedea o uşă din

scândură de stejar, spuse Viorica, oprindu-se. Comutatorul se află în dreapta ei.

Odaia de la subsol era întocmai cum o descrisese fiica lui Bordea: o debara, în care se depozita tot ce a devenit inutil într-o casă sau ceea ce se folosea doar rareori. Praful gros care se aşternuse peste lăzi, peste stivele de cărţi şi caiete de şcoală, peste fotoliul cu arcurile străpungând catifeaua ruptă, vădea că bătrânul minţise, afirmând că se îndeletnicea cu trierea lucrurilor. Doar uneltele de grădinărit stăteau într-o ordine riguroasă lângă butoiul cu varză şi lângă cel cu murături.

Tudor roti priviri decepţionate.

— Cu ce s-o fi ocupat aici? Nimic nu pare mişcat din loc sau măcar atins. Vezi ce de pânze de păianjen?

Făcând înconjurul încăperii, Dem observă pe duşumea, în dreptul unui dulap gol cu uşile ieşite din balamale, nişte dâre. Arătau ca şi când dulapul ar fi fost tras la o parte de mai multe ori. Îngenunche ca să se convingă.

— De ce o fi mutat dulapul, Tudore?

— Chiar aşa! De ce l-o fi mutat?

Convins de inutilitatea acestui joc al întrebărilor fără răspuns, scriitorul se opinti cu spatele în mobila masivă şi împinse din răsputeri. Prietenul, deşi puţintel la trup, se strădui să-i dea o mână de ajutor. Dulapul dat la o parte, descoperiră o gaură în perete, suficient de largă pentru a permite unui om matur să se strecoare.

— Cărămizile şi molozul au fost depozitate de partea cealaltă, constată scriitorul după ce-şi

vârâse capul prin deschizătură.

— Ce se mai vede?

— Nimic! E întuneric ca într-o sticlă cu cerneală. Dacă am avea o lanternă…

O găsiră pe cea care o întrebuinţa Bordea în misterioasele sale expediţii.

Lui Demetrescu, cam voluminos, îi reuşi cu oarecare dificultate ceea ce pentru Tudor fu o simplă joacă. Se treziră într-un gang podit cu cărămidă veche, surprinzător de bine conservată. Pereţii, de asemenea din cărămidă, aveau din loc în loc inele de fier pentru făclii.

Înaintau cu o precauţie explicabilă. Deodată fascicolul de lumină se opri asupra unei plăci de piatră în care erau săpate două spade încrucişate şi o inscripţie. Dem îşi privi întrebător prietenul, care înţelesese că era solicitat să-şi pună în valoare cunoştinţele de specialist în texte străvechi.

Descifră cu uşurinţă cele patru cuvinte scrijelite în granit.

„*Tăişul*… *sabiei*… *puterea*… *Bălenilor*”.

— Cine erau Bălenii?

— Boierul Băleanu… boierul Băleanu se număra printre sfetnicii lui Mircea Ciobanul, în perioada primei sale domnii, îl lămuri Tudor. Dacă nu mă înşel, a ocupat un timp funcţia de paharnic. Avea dreptate Viorica.

Ajunşi la capătul galeriei, nimeriră într-o încăpere mare, cu tavanul boltit, îmbrăcată şi ea în cărămidă. Având la mijloc un covor aproape transformat în pulbere, tainiţa era mobilată cu o masă lungă şi grea, cu câteva jilţuri sculptate, şi cu

alte piese surprinzător de bine păstrate.

Fascinat, Tudor se exalta în faţa fiecărui detaliu, mângâia cu gesturi de îndrăgostit fiecare ornament. Abia reuşea să vorbească.

— Dem, e nemaipomenit! Totul original, autentic, neatins! Fiecare obiect la locul lui, aşa cum a fost aşezat în urmă cu secole. Îmi vine să urlu de bucurie!

Mai puţin impresionat de venerabilele vestigii ale trecutului şi mai practic, scriitorul observă pe masă o lampă de gaz şi nişte chibrituri. Întrebă, pe un ton uşor zeflemitor, dacă şi acestea datau de pe vremea paharnicului Băleanu.

— Nu, răspunse Tudor cu candoare, le-a adus probabil Bordea.

Aprinse lampa. Alături era o cutiuţă de argint, măiestrit cizelată. Specialistul în istoria ştiinţei o întoarse pe o parte şi pe alta.

— E şi ea de prin secolul al XVI-lea, după cum arată filigranul.

Găsiră şi „caietul” de care pomenise horticultorul. Semăna cu cărţile – tipărituri sau manuscrise – din acele vremuri, cu scoarţele legate în piele de viţel şi cu filele îngălbenite. Alături se aflau o carafă pe jumătate plină cu apă, câteva pahare, un cântar de farmacie şi o spatulă.

Tudor se repezise la caiet şi se apucase să-l răsfoiască, uitând de prezenţa tovarăşului şi de toate celelalte.

— Nu fi egoist! Se enervă Dem după o aşteptare răbdătoare. Citeşte tare!

— Bine, citesc tare, se învoi celălalt. Pe prima pagină e un fel de preambul care glăsuieşte, în

limbajul de azi, cam aşa: *„Eu, Mihu iobagul, grămătic al boierului Băleanu am scris aceste rânduri, fără să se ştie, pentru a fi citite mai târziu, de urmaşi, ca să se cunoască adevărul faptelor nelegiuite, aşa cum s-au petrecut ele în aceste case”* Te interesează Dem?

— Mai întrebi?

Câţi mai departe:

— *„Era, pe acea vreme, prieteşug bun între domnul ţării, Mircea, poreclit Ciobanul, şi stăpânul meu. Venea boierul în palatul Vodei după voie, la orice ceas de zi şi de noapte şi îi stătea alături cu sfat şi cu faptă. Măcar aşa credeam eu pe atunci, care încă nu cunoşteam firea vicleană şi setea de avuţii ale stăpânului meu. Într-o seară a bătut la poartă un străin negricios la chip, de-i zicea Paolo Marini. Din porunca Băleanului, l-am condus în odaia cea de taină, acolo unde zidurile nu au urechi şi unde totuşi au. L-am condus, şi am plecat. Dar nu prea departe, ci doar până la chilioara mea, în care mă odihnesc noaptea. Acolo peretele are o cărămidă slăbită, pe care, dacă o scoţi, poţi asculta ce se vorbeşte alăturea. Şi iată ce mi-a fost dat să aud. Băleanu îl întreabă pe străin cine l-a trimis şi acesta i-a răspuns doar atât:*

— *Citeşte, boierule, această scrisoare şi priveşte sigiliul.*

Boierul meu s-a pornit să citească încet, cu glas scăzut dar lesne de înţeles din ascunzătoarea mea:

—...când voi ajunge domnul Ţării Româneşti, domnia ta, boier Băleanu, vei primi răsplată pe merit. Moşii, pungi de aur şi funcţia de mai marele

peste vistierie, dacă aceasta ţi-e dorinţa. Iscăleşte... Radu Ilie.

După ce a isprăvit de citit, stăpânul meu a întrebat:

— Haidăul te trimite la mine, messer Paolo?

— Chiar el, a vorbit negriciosul şi a adăugat că sultanul i-a făgăduit lui Ilie Radu, zis Haidăul, tronul, dar că acesta are nevoie de un ajutor chiar în palatul voievodului, sub al cărui călcâi geme boierimea şi care nesocoteşte pravilele, slobozindu-i pe ţărani din rumânie. Băleanul i-a dat dreptate, şi vărsându-şi năduful, a zis că Mircea Ciobanul s-a făcut urât de fruntea ţării, căci multe capete de boieri au căzut sub securea gâdelui.

— Eu i-am fost credincios, a spus, dar nu m-a răsplătit după cum s-ar fi cuvenit. Nu m-a înălţat decât la rangul de paharnic şi ca să mi-l dea pe cel de vistiernic, nici n-a vrut să audă. Iar dacă mâine i se va năzări, mă va ucide fără să clipească, precum pe Greceanul, pe Petrescu sau pe Mihalcea.

L-a întrebat apoi pe messer Paolo ce-i cere Haidăul să facă.

— Mai nimic, a grăit dulce ca mierea străinul cel smead, să-i înmânezi domnitorului o floare, un trandafir.

Boierul meu a zis că nu-i dumirit şi atunci Marini l-a lămurit.

— Nu-i vorba de un trandafir obişnuit, ci de unul anume pregătit. Iacătă, în cutia asta de argint e un praf. Înainte de a te duce la Curtea Veche, dar nu mai mult de un ceas, vei arunca un vârf de cuţit din acest, leac" într-o cupă cu apă. Apoi, boierule,

vei lua din grădină un trandafir alb din cei mai frumoşi şi-l vei muia în această apă. Trandafirul alb se va preface de îndată într-unul albastru, ca marea cea adâncă. După aceea, vei alerga la domnul ţării şi îi vei dărui floarea minunată, îndemnându-l s-o miroase. De nu va fi cineva de faţă, nimeni nu va şti vreodată în ce fel s-a săvârşit dintre cei vii Mircea Ciobanul".

Tudor se opri ca să răsufle.

— Ce poveste! exclamă Dem. Un subiect de roman istoric. Acum e limpede ce efect avea praful din cutie. Totuşi, Mihu iobagul vorbeşte despre culoarea albastră ca marea a trandafirului, pe când cel al lui Bordea e de nuanţa florilor de nu-mă-uita...

Tudor se încinsese în pofida temperaturii scăzute din beci.

— De unde vrei să ştiu? S-o fi învechit substanţa.

— E de neînţeles! Dacă Bordea a citit manuscrisul, trebuia să-şi dea seama de pericol. Atunci de ce a mai umblat cu pulberea ca şi când ar fi fost vorba de mălai?

Savantul era nerăbdător să-şi continue lectura.

— De ce mă întrebi pe mine? Ce-s eu, ghicitor? Poate că nu l-a citit! Poate că n-a fost capabil sau n-a avut răbdarea să-l descifreze!

— Atunci n-avea cum să ştie că praful poate schimba culoarea trandafirului în albastru.

— Ai început să mă enervezi, Dem! Nu-ţi aminteşti? Ţi-am spus adineauri că pe capacul cutiuţei de argint e gravată inscripţia: „Praf pentru

făcut trandafiri albaştri”? Pe aceasta, orice copil putea s-o descifreze!

Scriitorul nu-şi amintea. Deschise cutiuţa şi privi încruntat stratul subţire de pulbere albă, cu aspect inofensiv.

— Va trebui s-o încredinţăm unui laborator, pentru analiză. Poate că aşa se va găsi antidotul.

De-afară o auziră pe Viorica strigându-i. Îi căutase în debara şi intrase apoi prin spărtura peretelui.

— Unde sunteţi? Domnule Dumitrescu… domnule Tudor…

— Ce s-a întâmplat?

— Veniţi repede! Tata a dispărut!

Patul era gol, dar aşternutul mai păstra căldura trupului. Bordea plecase în pijama şi papuci, căci, pe scaun, hainele mai stăteau aşa cum le aşezase fata.

— N-aţi stat lângă el?

— Am avut puţină treabă la bucătărie. Viorica se socotea vinovată. N-aveam de unde să ştiu…

Scriitorul încercă s-o linişească.

— Nu poate fi departe. Îl găsim noi.

Mai căutară prin celelalte odăi şi ieşiră în grădină. Sub nucul bătrân, ale cărui crăci dezgolite semănau cu nişte plăsmuiri scheletice, era o bancă. Pe această bancă, într-o pijama vărgată verde cu galben, Alexandru Bordea moţăia. Şedea liniştit, cu ochii închişi, cu braţele încrucişate pe piept ca şi când n-ar fi fost o zi geroasă de ianuarie, ci una de primăvară târzie sau de vară. Frigul îi înroşise obrajii şi în dreptul buzelor întredeschise respiraţia se prefăcea în aburi.

— Ce cauţi aici, tată? Strigă Viorica de departe, alergând spre el. Dem şi Tudor o urmară de-aproape. Când încercară să-l ridice, bătrânul se împotrivi.

— Nu… nu… Aici mi-e bine!

— Ai să te îmbolnăveşti de pneumonie, cum mă vezi şi cum te văd! Bombăni savantul.

Hotărât să isprăvească bâlciul, Dem îl apucă pe Bordea de mijloc şi-l săltă ca pe un copil pe care te pregăteşti să-l iei în cârcă. Bătrânul amuţi şi se lăsă în voia sorţii.

Lângă soba de teracotă îndesată cu buşteni de fag, îşi mustră fata cu o privire întunecată, ca să-şi piardă apoi, pentru a treia oară, cunoştinţa.

Viorica ajunse la capătul puterilor. Nu-şi mai dădea la o parte bucla, ci şedea sfârşită pe o margine de scaun.

— Aşa nu mai merge! Trebuie să întreprind ceva. Mă duc după un doctor sau chem salvarea.

Dem o aprobă, deşi cu anumite rezerve.

— Vedeţi, duduie, tatăl dumneavoastră s-a intoxicat cu substanţa cu care obţinea culoarea albastră a trandafirilor. Am găsit-o, dar nu-i cunoaştem compoziţia. S-ar putea ca, făcându-i-se analizele… Dar asta, din păcate, va dura. În starea în care se află, n-avem timp de pierdut.

— Atunci cum să procedăm? Întrebă fata şi mai dezorientată.

— Telefonaţi după maşina salvării şi rugaţi pe cineva, pe vreun vecin, să ducă praful la un laborator. Tudore, adu de jos cutiuţa şi caietul. Vom continua să citim însemnările lui Mihu. Poate că pomeneşte şi despre vreun antidot.

Părăsiră dormitorul bolnavului, care, cu faţa scăldată în sudoare, se zvârcolea şi gemea.

Viorica se îmbrăcase şi plecase, luând cu ea cutia de argint. Rămaseră singuri. Se instalară lângă sobă şi deschiseră caietul la fila la care-şi întrerupseseră lectura:

„*O zi după plecarea străinului*, citi specialistul în texte vechi, *boierul mi-a cerut să-i aduc un trandafir alb din grădină. Eu am priceput de îndată că viaţa domnitorului e în primejdie şi am alergat la căpitanul Udrea, mai marele peste straja palatului. Acesta, după ce m-a ascultat, a chemat câţiva oşteni din gardă şi s-a pornit spre casele Băleanului. M-am înapoiat şi eu, luând-o de-a curmezişul grădinilor de zarzavat, de-am ajuns înaintea lor. Când a bătut căpitanul în poartă, se făcuse miez de noapte. Chiar el, boierul, l-a întrebat ce pofteşte şi dacă l-a trimis vodă să-l cheme la curte. Udrea a răspuns mânios că alta-i pricina, că venise să ia darul de preţ pe care îl pregătise măriei sale. Băleanu s-a prefăcut că nu ştie nimic, dar căpitanul i-a adus aminte, cu spada scoasă din teacă, de trandafirul albastru. Boierul de îndată s-a pierdut cu firea şi a căzut în genunchi ca să ceară iertare. Tocmai atunci a intrat o slugă, vestindu-l că se întâmplase ceva cu domniţa Marghioliţa.*

— Cu fiica mea? A strigat Băleanul, făcându-se alb ca varul. Ce-i cu ea?

— A căzut la pământ, ca trăsnită, l-a anunţat sluga. E vânătă şi se înăbuşă, iar în mână ţine un trandafir albastru! Boierul s-a pornit să plângă şi să se tânguiască ca muierile, iar căpitanului i s-a făcut

milă de durerea tatălui nefericit. I-a zis:

— Soarta pe care ai hărăzit-o domnului ţării s-a întors împotriva ta. Urmează-mă, ca de îndată să te înfăţişezi măriei sale.

Băleanul a răspuns că-i gata să-şi primească osânda, dar că-l imploră pe căpitan să-l ajute s-o scape pe domniţă.

— Cum de-aş putea? A spus acesta. De unde să ştiu ce otrăvuri mârşave ai amestecat ca să făureşti această floare a diavolului?

Atunci boierul i-a istorisit păţania cu messer Paolo şi cu scrisoarea Haidăului şi l-a rugat, sărutându-i poalele, să-i îngăduie a trimite după smead, pentru a-i cere un leac împotriva veninului. Udrea, om de suflet, i-a dat o păsuire. Au plecat slugile să colinde hanurile, dar n-au mai dat de Marini. Plecase din oraş. Atunci Băleanul mi-a poruncit să iau calul cel mai iute şi să alerg la Radu Ilie, care pe-atunci se afla într-o tabără turcească, pe malul Dunării. Până l-am găsit şi i-am înfăţişat cererea stăpânului meu, se făcuse amiază. M-a chemat abia după un ceas şi mi-a dat o scrisoare cu pecete mare şi grea, cum nu mai văzusem. Mi-a spus pe şleau că nu are încredere în mine, că nu ştie dacă-s cu adevărat trimisul Băleanului şi nu iscoada lui Mircea Ciobanul.

— De aceea, a zis, îţi dau acest zapis pe care numai Băleanul îl poate desluşi. Iar de-l va citi, va şti să scape viaţa domniţei Marghioliţa.

În goana calului, m-am înapoiat acasă. Când i-am întins boierului scrisoarea cu pecetea cea mare, a azvârlit-o cu năduf.

— La ce bun, a rostit cu glas stins, la ce bun…

L-am îndemnat să citească spunându-i că Haidăul îi arăta acolo cum să-şi lecuiască fata.

— Prea târziu, Mihule, s-a văitat. Domniţa Marghioliţa s-a stins.

Apoi şi-a blestemat zilele, pentru faptele sale nesăbuite. Eu am ridicat scrisoarea şi am ascuns-o la piept. Căpitanul Udrea tot mai era colo, lângă boier. L-a chemat să vină cu el, ca să dea socoteală. Stăpânul meu a strigat:

— Nu în faţa domnului Mircea voi da socoteală, ci în faţa lui dumnezeu. După care a dus la buze inelul cu otravă pe care-l purta la deget.

Aşa a murit boierul Băleanu, primindu-şi pedeapsa pentru lăcomie, vicleşug şi gânduri de ucigaş".

Tudor închise zgomotos caietul legat în piele.

— Asta-i tot, Dem. Jupâniţa n-a mai putut fi salvată, deşi exista un antidot.

— Care n-a fost folosit! Tudore, de vreme ce s-au păstrat, în odaia de taină, atâtea lucruri ale boierului Băleanu, de ce n-am găsi acolo…

Viorica apăru cu fata biciuită de crivăţ, cu perniţe de nea pe umeri şi pe căciuliţa de blană.

— Am telefonat la salvare. Şi praful l-am trimis la analiză, cu băiatul vecinului de alături. Cum se simte tata?

Dem mărturisi că nu intrase în dormitor de la plecarea ei. Viorica deschise uşa. De astă dată, bolnavul ieşise pe fereastră. Tudor se aplecă peste pervaz. Pe zăpada proaspăt căzută se desluşeau urmele papucilor. Nu duceau spre banca de sub nuc, ci spre portiţă.

Abia trecuse de cinci şi se înserase. Omătul se

colorase în liliachiu şi fulgii mari şi pufoşi se hârjoneau prin văzduh ca nişte fluturi albi.

De-a lungul câtorva zeci de metri de trotuar, paşii lui Bordea erau încă vizibili. Mai încolo însă, se amestecau cu alte urme, din ce în ce mai multe şi mai învălmăşite, pe care ninsoarea abundentă le acoperea văzând cu ochiul.

— E inutil! oftă scriitorul. Poate fi acum la celălalt capăt al oraşului. Eu zic să anunţăm miliţia.

Viorica ezită, dar în cele din urmă se convinse că era unica soluţie.

Prietenii se înapoiară în casa pensionarului şi coborâră din nou în „camera de taină”.

Căutară peste tot, prin scrinuri şi prin sertare, nădăjduind să descopere vreun compartiment secret. Apoi se apucară să ciocănească sistematic pereţii. După ce isprăviră, Tudor ceru timp de odihnă şi se instală, fără să se gândească la pericolul distrugerii unei piese de muzeu, pe unul dintre jilţurile boierului Băleanu.

Gândi cu glas tare:

— E inutil ceea ce facem! De ce să fi băgat Mihu iobagul scrisoarea Haidăului într-o mobilă a stăpânului său? Dacă a păstrat-o, atunci într-un loc numai de el ştiut! E logic, nu!

— Care poate fi acest loc?

— Nu-ţi aminteşti? El însuşi notează în jurnal: „M-am dus până la chilioara mea, în care mă odihnesc noaptea”.

Se apucară iar să bată în pereţi, din ce în ce mai grăbiţi, mai nerăbdători să descopere chilia, într-un punct, zidul părea, după rezonanţă, mai puţin compact decât în porţiunile alăturate. Dem

căuta un obiect ascuţit şi-şi aminti de sculele de grădinărit din debara. Când i-o spuse lui Tudor, acesta sări ca ars:

— Stai! N-ai să te atingi de nimic! N-avem dreptul să deteriorăm un lăcaş istoric, de o valoare documentară incomensurabilă, mai ales că nici Mihu iobagul nu intra în chilia lui… prin perete.

— E drept! Dar pe unde?

Ieşiră în galerie. Înapoi cu câţiva metri era o bifurcaţie pe care n-o remarcaseră. Păşiră într-un al doilea coridor, mai strâmt decât cel principal, situat paralel cu camera secretă a boierului Băleanu. În stânga se deschideau câteva nişe. Într-una văzură resturile unui culcuş, un sfeşnic de fier cu lumânare, un blid, o lingură de lemn şi ustensile de scris, hârtie şi pene de gâscă.

Se aflau în chilia grămăticului. Scotociră printre lucruri minute în şir, fără să găsească ceea ce căutau. Scrisoarea lui Radu Ilie ori se pierduse, ori fusese foarte bine ascunsă.

— Cărămida slăbită! îşi aminti Tudor. Golul din spatele unei cărămizi e un loc ideal…

Peretele, spre dezamăgirea lor, se vădi intact, cu mortar pietrificat prin toate crăpăturile.

— De neconceput! Exclamă scriitorul. N-avea nici un motiv să treacă, în jurnalul său intim, un neadevăr.

— De acord cu tine! Nu uita însă că e vorba de o *ascunzătoare*, de un loc care să nu fie la îndemâna oricui. Îşi frecă bărbia cu ţepi rare. Ori e sus, deasupra capului, ca să poţi ajunge la ea doar suindu-te pe un scaun…

— De unde scaun?

—...ori e jos, aproape de podea!

Nici nu pronunţase bine ultimul cuvânt, şi Tudor se şi trântise în praful gros de un deget. Ideea lui se vădi fericită. Descoperi, la câţiva centimetri deasupra duşumelei, o cărămidă neprinsă, mobilă. O scoase binişor. În dosul ei era o gaură, în care braţul intra până la cot, iar în această gaură un sul de pergament prevăzut cu o pecete.

Se înapoiară, urcând scările, în locuinţa lui Bordea. Acolo desfăcură scrisoarea. Aşa cum fusese de aşteptat, conţinutul, o singură propoziţie, era cifrat. Tudor râse, ceea ce-l enervă pe scriitor.

— Ce scrie acolo? Vreo glumă?

— Nu, dragul meu. Dar criptografia e atât de simplă şi de rudimentară, încât şi un prunc...

— Ce-ar fi să te abţii acum de la aprecieri şi să-mi spui ce-i comunica Radu Ilie boierului Băleanu?

Specialistul în istoria ştiinţei aprinse veioza şi ţinu pergamentul foarte aproape de ochii săi miopi.

— Sunt litere şi cifre! Literele fiind toate consoane, cifrele trebuie să reprezinte vocale. E clar! Să copiem textul. Repeta tacticos fiecare semn pe care-l nota:

— „4T4C4P N3 4TS4S5G 4S LIC54L”. Aşa! Acum să facem înlocuirea potrivit ordinii fireşti a vocalelor, scriind pentru 1 a, pentru 3 i, pentru 4 o iar pentru 5 u. Vom avea deci: „otocop ni otsosug os lacuol”.

Dem se strâmbă şi spuse acru:

— În ce limbă o fi? Româneşte, în orice caz, nu e!

— Dar dacă am citi textul de la coadă la cap? Am căpăta... „Loucal se gusosto în pocoto”. Sună mai bine, nu-i aşa?

Dem îi luă hârtia din mână şi se adânci la rândul său în enigmatica combinaţie. După un timp, declară:

— Cred că am găsit! Vocalele trebuie numerotate invers, adică de la cinci la unu. În cazul acesta, cinci ar fi „a”, patru „e”, trei „i” iar unu, u”, adică: „etecep ni etsesag es lucael”. Uf, iar n-a ieşit nimic!

Tudor sări în sus şi se ploconi înaintea prietenului.

— Felicitările mele! Sincerele mele felicitări. Ai dat dovadă de o rară perspicacitate.

— Las-o baltă şi nu-ţi mai bate joc de mine.

— Sunt foarte serios. Ai găsit cheia. Doar că propoziţia trebuie citită de la dreaptă spre stânga, adică:

„*Leacul se găseşte în pecete*”.

— Fantastic! Pe cât de simplu, pe-atât de ingenios. În pecete deci! Să vedem.

Meşteri la ea, observând că e alcătuită din două jumătăţi aidoma unei cutiuţe. O desfăcu învârtind capacul şi ajutându-se cu lama briceagului. Înăuntru era o pulbere cafenie cu miros neplăcut.

— Ei da, asta e! răsuflă scăpat de griji. Haide la Bordea. După ce-i pronunţă numele, îşi aduse aminte că pensionarul îşi luase tălpăşiţa şi că erau puţine şanse să fie găsit prea curând.

— Nimic! Nici o veste! anunţă Viorica. La circumscripţia de miliţie mi-au promis că vor

înştiinţa Inspectoratul general. Să am răbdare şi să aştept.

— O să-i dea de urmă, o calmă Dem. Imposibil ca cineva să se plimbe prin Bucureşti în pijama şi papuci, fără să atragă atenţia.

— Dacă nu-l răpune otrava, o să-l dea gata frigul. Viorica îşi ştergea lacrimile şi-şi sufla nasul. N-are nici o şansă de scăpare.

Tudor deschise geamul şi trase adânc aerul în piept. Era o binefacere după cantitatea uriaşă de praf înghiţită în beci. Ca să-i susţină fetei moralul, o informă că vremea se încălzise simţitor.

Tăcură. Dem îşi consultă discret ceasul brăţară. Trecuse de nouă, când cineva bătu în uşa de la intrare. Viorica se duse să deschidă, urmată de scriitor şi de specialistul în istoria ştiinţei. În locul salvării sau al miliţianului pe care-l aşteptau, apăru un tânăr în halat alb îmbrăcat peste o pufoaică groasă.

— Domnişoară Viorica? Mă cunoaşteţi, nu-i aşa? Lucrez la măcelăria de după colţ. Tocmai ne-a venit marfă…

— Şi ce-i cu asta? Fata îşi scutură capul, dar nu din pricina buclei.

— Când am deschis frigiderul cel mare, l-am găsit înăuntru pe tatăl dumneavoastră. Habar n-am cum a ajuns acolo. Nu l-am observat intrând nici eu, nici nea Nae, responsabilul, nici colegul meu Pătraşcu. Stătea în frigider în pijama şi dormea. Ceea ce-i mai curios, nu înţepenise, deşi mai mult ca sigur că era acolo de câteva ceasuri.

— Ce-aţi făcut cu el? se repezi Viorica furioasă. Măcar l-aţi scos afară?

— N-am putut, că nu vrea! Spune că dacă nu-l lăsăm în frigider, moare. E puţin... deranjat, nu-i aşa?

— Voi sunteţi deranjaţi că staţi nepăsători în timp ce un om se prăpădeşte.

Băiatul se fâstâci.

— N-am ştiut cum să procedăm! De aceea m-a trimis nea Nae la dumneavoastră.

Cinci minute mai târziu, intrară în măcelărie. Alexandru Bordea şedea în frigiderul cât o cameră, printre hălcile de carne. Arăta uimitor de bine şi de prosper, cu culori sănătoase în obraji şi cu privirile limpezi, pătrunzătoare. Dacă n-ar fi fost promoroaca care-i acoperea părul şi sprâncenele, nimeni n-ar fi îndrăznit să afirme că-şi petrecuse timpul la o temperatură de minus douăzeci de grade.

Viorica se apropie şi simţi suflarea de gheaţă răzbind din frigider.

— Te rog, vino afară!

Bordea răspunse coherent şi lucid:

— Nu pot, draga tatii! Cu cât e mai frig, cu atât mă simt mai bine. La căldură mă sfârşesc. E probabil un efect al prafului blestemat, care mi-a pătruns în organism fără să ştiu, un efect despre care n-am bănuit nimic. Găsind cutiuţa şi citind inscripţia, m-am gândit să încerc şi eu. Cu praful dizolvat în apă am udat pământul şi florile, după metoda clasică. Credeam că nu va face decât să coloreze în albastru trandafirii albi. Poate dacă aş fi citit caietul...

Tudor interveni.

— Domnule Bordea, totuşi mi se pare

imposibil să vă petreceţi restul zilelor în acest frigider.

— Nici nu intenţionez. Dacă vreţi să mă ajutaţi, duceţi-vă la mine acasă, coborâţi în pivniţă, treceţi prin gaura zidului din fund, de după dulap, şi mergeţi de-a lungul gangului până într-o încăpere plină cu lucruri vechi, de-acum câteva sute de ani. Acolo veţi găsi pe masă cutiuţa de argint cu resturile substanţei. Trimiteţi-o la un laborator şi dacă cei de-acolo vor izbuti să stabilească din ce se compune, s-ar putea să-mi recomande un antidot.

Tudor chicoti ca domnişoarele bătrâne.

— S-a făcut, domnule Bordea, tot ce ne cereţi, s-a făcut. Avem şi antidotul, dar nu de la laborator, ci tot din beciul boierului Băleanu.

Îi întoarse spatele şi scoţând din buzunar pecetea Haidăului, ceru responsabilului un pahar cu apă.

Pensionarul se putuse întoarce acasă pe propriile sale picioare, în paltonul lui Dem, cu căciula savantului şi cu nişte cizme de cauciuc împrumutate de la nea Nae.

A doua zi, spre seară, cei doi prieteni se înfiinţară cu o sticlă de coniac pentru horticultor şi cu o cutie mare de ciocolată pentru fiica lui. Se aşezară la masă. Bordea umplea de zor paharele. Tudor, care în general nu se atingea de bucate condimentate, îi lăuda murăturile, declarând că nu mâncase nicicând castraveciori mai gustoşi, iar Dem o fericea pe Viorica, încărcându-şi farfuria cu un munte de sarmale.

Coniacul şi pe urmă vinul din rezervele lui

Bordea le înaripară fantezia, mai ales a specialistului în istoria ştiinţei, care se decisese să facă o excepţie şi în privinţa alcoolului.

— Mă simt mai bine ca înainte de a mă îmbolnăvi, se lăuda pensionarul. Substanţa, sau poate tratamentul cu frig, au avut asupra mea o influenţă extrem de favorabilă. Fiindcă veni vorba, nici nu v-am mulţumit. Vă datorez viaţa.

— Un fleac! Nu merită discuţie! făcu Tudor fără a sesiza dublul sens al cuvintelor sale.

Viorica aduse din bucătărie un castron cu ciorbă de potroace.

— Tata mi-a promis că nu mai face niciodată experienţe secrete, spuse.

— Fără experienţe n-aş putea totuşi trăi. Apropo, am căpătat rezultatul analizelor. Praful conţine o substanţă radioactivă, cu o puternică toxicitate, care asigură însă rezistenţa la frig a organismelor vegetale şi animale.

Scriitorul mai luă câteva sarmale, înainte de a se dedica ciorbei, şi observă în treacăt:

— Asta deschide, după mine, perspective interesante!

— „Interesante”? sări Bordea. Domnule Demetrescu, dacă acestui praf i s-ar scoate sau i s-ar adăuga ceva ca să nu mai fie dăunător şi să asigure totodată organismelor aceeaşi rezistenţă la căldură ca şi la frig, cu ajutorul lui am putea revoluţiona agricultura.

Tudor dădu din cap, aprobându-l.

— Da, dom'le, lanuri de grâu… în tot timpul anului… spice aurii deasupra stratului de omăt. Şi fructe… cireşe… vişine… piersici… în pofida

crivăţului muşcător şi a fulgilor de zăpadă.

— De ce numai cireşe şi vişine? întrebă scriitorul, oprindu-se din mestecat. De ce lămâile şi portocalele, curmalele şi smochinele să crească doar pe ţărmurile Mediteranei? De ce n-ar rodi ele, laolaltă cu bananele, cu ananaşii şi cu nucile de cocos pe dealurile Moldovei şi chiar mult mai la nord, în ţările scandinave până dincolo de cercul polar.

Bordea n-avu nimic de obiectat, dimpotrivă.

— Într-adevăr! Nu-i cazul să ne rezumăm la agricultură! Am putea transplanta, de pildă, cămila în Groenlanda şi renul în Sahara. Am putea renunţa definitiv la construcţia grajdurilor pentru vite, la silozurile pentru cereale, la serele pentru legume şi flori. Am putea…

Demetrescu ridică sarmaua înfiptă în furculiţă cu gestul unui tribun.

— La noi, oamenii, nu vă gândiţi? Scutiţi de îmbrăcămintea incomodă de iarnă, de construcţiile cu ziduri groase, de instalaţiile de încălzire atât de costisitoare, ne-am putea desfăşura activitatea creatoare oricând şi oriunde. Substanţa, domnilor, ar putea asigura fertilizarea şi popularea Antarctidei, a uscatului din jurul polului nord, scoaterea la suprafaţă a uriaşelor bogăţii ce zac nefolosite sub munţii de gheaţă, şi toate acestea fără măcar o degerătură sau un banal guturai. Pe cuvânt, ar fi cazul să se organizeze ceva pentru punerea în practică a acestei gigantice acţiuni.

— O întreprindere? întrebă Tudor, legănându-se pe scaun.

— Da, o întreprindere, cu oameni de ştiinţă

din toate ramurile, de la chimişti, medici, geologi şi agronomi, până la economişti şi la specialişti în transporturi.

Bordea ridică mâna cerând cuvântul, ca şi când s-ar fi aflat de-acum la o şedinţă a consiliului de administraţie al noii societăţi.

— Ar trebui să-i găsim întreprinderii un nume potrivit! Ce ziceţi de… I.V.R.T. „Antifrig”. Întreprindere pentru valorificarea resurselor terestre „Antifrig”.

— Nu! spuse Dem Demetrescu categoric. Prea sobru şi mai ales prea limitat, şi deci necorespunzător amplorii obiectivelor noastre. Ne trebuie ceva mai… mai larg, mai atotcuprinzător, aş zice… mai poetic. Ce părere aveţi despre: Întreprinderea „TRANDAFIRUL ALBASTRU”?

Inelul călătorului prin veacuri

În micul şi prăfuitul magazin de antichităţi de pe strada Frumoasă, zgomotele oraşului pătrundeau estompate, ca filtrate prin nişte straturi de pâslă. Rafturile, vitrinele, tejgheaua erau încărcate cu tot felul de obiecte adunate de prin poduri: samovare de alamă coclită, casete din sidef rămase fără luciu, sfeşnice de argint cu ornamente îmbâcsite de negru de fum, statuete de fildeş, galbene şi mate, servicii descompletate şi atâtea alte lucruri de care oamenii se despart mai degrabă din nevoia de spaţiu decât din nevoia de bani.

Dintr-o asemenea ambianţă nu puteau lipsi, fireşte, ceasornicele. Ceasornice mari şi mici, de masă sau de perete, din lemn, marmură sau metal, hodorogite şi astmatice, ducându-şi bătrâneţile mai mult în virtutea inerţiei. Şi fiindcă se făcuse amiază, aceşti venerabili vestitori ai lui Cronos se apucaseră, unul ceva mai devreme, altul ceva mai târziu, să anunţe, fiecare pe limba lui, ora douăsprezece.

— Gata, închidem! Veronico, mi-e foame de nu te văd. Veronico… n-auzi? E ora prânzului!

Domnul Ludovic, responsabilul magazinului, se considera – îndreptăţit sau nu – un mare cunoscător în ale artei. De aceea şi purta lavalieră şi haină de catifea, peste gulerul căreia se revărsau plete lungi, încărunţite. Altminteri era un om de o cumsecădenie rară.

Cuvintele sale făcură să apară din penumbră

un chip alb şi doi ochi mari, albaştri şi rotunzi.

— Într-adevăr, e douăsprezece? Vai, ce repede a trecut timpul. Vin îndată, domnule Ludovic.

Din fotoliul mai mult decât încăpător, îmbrăcat în mătase înflorată – fusese cândva fala unui elegant salon bucureştean – se desprinse un trup puţintel de adolescentă. Veronica împlinise douăzeci şi patru de ani, dar nimeni nu-i dădea vârsta fiindcă era micuţă şi avea aerul unei şcolăriţe. Când o privea, domnul Ludovic se simţea animat de sentimente paterne, amestec de spirit critic şi de veleităţi educative. Se arată contrariat.

— Am înţeles eu bine? Timpul a trecut repede, zici? Vai, Veronico, cum poţi susţine una ca asta? N-am avut decât trei clienţi, n-am vândut decât o scrumieră, o tăviţă de alpaca şi tabloul acela japonez Tosa din secolul XIII, fabricat în serie la Amsterdam. Iar afară, afară e un soare atât de formidabil şi un cer atât de senin, încât nu... nu pricep... Uite, mie, care am o răspundere aici – de, obiecte de valoare, artă, ce mai tura-vura – dimineaţa asta mi s-a părut cât trei sâmbete puse cap la cap. Şi ce făceai, mă rog, că pentru tine orele s-au scurs aşa, pe nesimţite?

— Nimic! Mă gândeam!

— Te gândeai? La ce, Veronico, sau mai bine-zis, la cine? Te pomeneşti că la vreun băiat?

— Domnule Ludovic!

— La urma urmei, ai tot dreptul! La anii tăi îmi consultam agenda ca să ştiu la ce întâlnire să mă duc. Acum, iertat să-mi fie prozaismul, râvnesc mai mult la o ciorbă cu perişoare şi la un şniţel vienez

cu cartofi prăjiţi. Eşti gata?

Domnul Ludovic se juca nerăbdător cu cheile, învârtind lănţişorul în jurul degetului arătător. Veronica îşi găsise poşeta şi renunţă să mai arunce obişnuita privire în oglindă. Se îndreptă către uşă, când aceasta se deschise violent.

Clientul întârziat care intră era un bărbat de vreo treizeci de ani, înalt, suplu, cu trăsături marcante. Veronica îi găsi de îndată asemănări cu un foarte popular actor de cinema şi regretă profund că nu se uitase în oglindă. Domnul Ludovic făcu o mutră ca şi când ar fi muşcat dintr-un măr acru. Spuse:

— Magazinul e închis! Reveniţi la patru!

Omul era din cale-afară de agitat. Nici nu-l auzi.

— Inelul din vitrină! Repede!

Obrajii domnului Ludovic îşi schimbară culoarea.

— Dumneavoastră nu înţelegeţi româneşte? S-a închis! Nu mai vindem nimic.

— Inelul din vitrină! Daţi-mi inelul din vitrină!

Domnul Ludovic îşi aranjă nervos, dar cu prestanţă, lavaliera, şi se adresă subalternei sale.

— O fi surd! Apoi, dând vocii mai multă amploare şi autoritate, repetă: Închis, domnule, închis!

Veronicăi îi păru rău. Cumpărătorul, deşi cam repezit, era drăguţ şi avea desigur ochii verzi, cu toate că nu avusese încă vreme să se convingă. Îi spuse domnului Ludovic, surâzând galeş:

— Lăsaţi că-l servesc eu. Puteţi pleca fără grijă. Pe care dintre inele îl doriţi, domnule?

Clientul privea avid în direcţia vitrinei.

— Inelul… inelul cu piatra rotundă, cenuşie.

Responsabilul îşi apropie capul de cel al Veronicăi.

— E scrântit! Hârbul acela, tinicheaua aceea încrustată cu un bolovan de râu în chip de nestemată! De zece ani de când îl avem, nu s-a uitat nimenea la el. Pe gratis să mi-l dea cineva… Veronica, nu te înţeleg, pentru o vânzare de câţiva bănuţi…

Fata făcu un gest stângaci de „nu contează” şi se adresă clientului pe un ton mai mult decât amabil:

— Aşteptaţi un moment. Vi-l aduc imediat.

Ca să ajungă la obiectul cerut, trebui să scoată din vitrină o narghilea şi alte câteva fleacuri.

— Poftim! Acesta e?

I-l smulse din mână.

— Inelul! Da, da, inelul! Inelul meu!

Domnul Ludovic urmărea scena, neştiind dacă e cazul să se amuze sau să-şi iasă din pepeni. Îl contraria neobişnuita comportare a străinului, ochii lui nelinişţiţi, tremurul înfrigurat al degetelor. Ajunse la concluzia că e „deranjat”, dacă nu chiar nebun de-a binelea, şi că ar fi periculos s-o lase pe Veronica singură cu el. Strigă tare, mai mult de frică şi ca să prindă curaj:

— Haide, domnule, hotărăşte-te odată!

Cumpărătorul îl ignoră, continuând să bâiguie „inelul meu, inelul meu”.

— Daţi-mi-l puţin, să mă uit la preţ, spuse Veronica.

Omul se retrase cu un pas şi răspunse belicos:

— A nu! E inelul meu! Inelul meu!

Deodată, strângându-l la piept, făcu stânga-mprejur şi o luă la goană, traversând strada aproape pustie. Asupra domnului Ludovic plana evident primejdia unui atac de apoplexie. Ca şi când altcineva în afara Veronicăi l-ar fi putut auzi, se apucă să zbiere:

— Ajutor! Hoţii! Ajutor! Ce părere ai de pezevenghi? Auzi, domnule, s-o şteargă fără să plătească! De necrezut! Dacă fura măcar ceva de preţ, mai treacă-meargă, dar tinicheaua asta, fleacul ăsta de trei parale? Numai un smintit putea să… Veronica, sunt foarte supărat. Uită-te în ce hal m-ai adus! Dacă mă ascultai şi nu-l serveai… Nu, nu-i chestie de pagubă, ci de principiu, Veronica, de principiu. Dacă nişte reguli elementare de morală sunt călcate în picioare, dă-mi voie să mă enervez şi să urlu.

Fetei îi venea să plângă. Scoase batista şi-şi suflă nasul zgomotos, că puştii. Simţea, nici ea nu ştia de ce, nevoia să ia hoţului apărarea.

— Domnule Ludovic, poate… poate a uitat, sau era foarte grăbit. Poate va veni după-amiază. Dacă nu, vă promit…

— De câte ori să-ţi repet că nu-i vorba de bani, ci de faptul în sine! Un om tânăr, sănătos… Ce-ar fi… ce-ar fi să fug după el? A intrat în parc. Nu, n-are rost. Mai bine telefonez la miliţie.

Veronica îl imploră:

— Vă rog să mai aşteptaţi până la patru. Sunt sigură că se va întoarce! Şi dacă nu, am să-l

găsesc şi am să-i iau inelul înapoi!

Capul domnului Ludovic pendulă lent spre dreapta şi spre stânga.

— Şi tu eşti o zăpăcită! O exaltată! Iar după o pauză: fă cum te taie capul. La urma urmei, nervii mei îmi sunt de o mie de ori mai scumpi decât hârbul acela, şi la vârsta mea e recomandabil să te abţii de la încercări de a schimba firea oamenilor. Să mergem la masă.

Petecul de verdeaţă cu cele câteva straturi de gladiole, cu cele două-trei bănci pe sub castani rămuroşi, pe care locuitorii cartierului îl numeau cam pretenţios „parc”, nu prea avea, la acea oră, vizitatori. Copiii, cărora locul le aparţinea din zorii zilei până la amiază, plecaseră, iar pensionarii şi gospodinele veneau abia după cinci.

Veronica nu trebui să caute mult. Îl descoperi pe hoţ rezemat de trunchiul unui copac, cu privirea fixată asupra inelului. Îl purta acum la deget. Veni spre el pe furiş, în vârful picioarelor, şi când ajunse în spatele lui, spuse timidă:

— Dumneata... ai uitat să achiţi inelul!

Bărbatul avea o perfectă stăpânire de sine; răspunse fără să clipească:

— N-am uitat nimic! E inelul meu!

— Al dumitale? Nu pricep! Atunci ce căuta la noi în vitrină?

— Nu ştiu, şi nici nu mă interesează.

Fata arcui sprâncenele.

— Frumos răspuns! Să fiu sinceră, nu înţeleg ce ţi-a plăcut la el. E oribil. Dar există gusturi şi gusturi. La urma urmei, dacă-l plăteai, te costă cât

un pachet de ţigări.

Omul protestă:

— Nu-i vorba de asta! În lumea mea, nu plăteşti pentru ceva care-ţi aparţine.

— În lumea dumitale? Nu ştiu din ce lume faci parte, dar nicăieri nu plăteşti pentru ceea ce-i al tău. După o scurtă pauză, continuă: Nu-i nimic adevărat din tot ce-mi îndrugi. În urmă cu cinci ani, când am început să lucrez la magazin, inelul se afla acolo. Iar şeful, domnul Ludovic, susţine că şi în urmă cu zece ani...

— Chiar dacă ar fi la voi din secolul său din mileniul trecut, el tot al meu este. Pricepe odată, e al meu!

Acum Veronica se enervă de-a binelea.

— Să-ţi fie ruşine! Ar fi mai cinstit să mărturiseşti adevărul: e ziua... soţiei sau prietenei dumitale, căreia ai vrut să-i faci un cadou. Şi neavând cu ce plăti...

Bărbatul avu un râs atât de trist, încât feţei i se făcu milă.

— Ziua soţiei sau a prietenei mele! Cât eşti de tânără! Îţi plac romanele sentimentale şi poveştile romantice, nu-i aşa? Dar dacă... dar dacă a fost ziua mea? Dacă mie voiam să-mi dăruiesc acest inel... oribil?

— De ar fi aşa, n-ai avea, într-adevăr nici o scuză. Detest bărbaţii care poartă inele şi cu atât mai mult pe cei care le fură. Cuvântul „fură” i se desprinse anevoie de pe buze. Ar trebui să te dau pe mâna justiţiei. Dar n-o fac pentru că... pentru că...

— Pentru că?

Fata se oprise vădit încurcată. Doar nu era să-i spună „pentru că îmi eşti simpatic”.

— Dacă erai hoţ de profesie, luai un obiect de preţ. Bănuiesc că eşti un „amator”, la prima tentativă, şi pe deasupra lipsit de aptitudini. Sunt convinsă că acum, când ai fost prins asupra faptei, vei renunţa la furtişaguri şi te vei apuca de o muncă onestă. Dă inelul înapoi!

Bărbatul ascunse mâna la spate ca un copil căruia încerci să-i iei jucăria.

— Pentru nimica-n lume! E al meu!

— Asta-i culmea! Iar o luăm de la început? Dacă ţii atât de mult la inel, achită-l!

— E o… amintire de familie!

Inima de ceară a Viorícăi se muie.

— O amintire de familie? De ce n-ai spus-o din capul locului?

— A aparţinut bunicului din partea mamei! Trecând prin faţa vitrinei, l-am recunoscut, şi…

—… şi neavând bani… Bine, bine! Uite, nu mai zic nimic. Păstrează-l sănătos. Am să-l achit eu.

Omul avu remuşcări. Spuse precipitat:

— În alte împrejurări – crede-mă – n-aş fi procedat aşa. Dar sunt obligat. Poate că într-o zi ai să înţelegi ce serviciu imens mi-ai făcut.

— Ştii ce? Să nu mai vorbim despre asta. Văd că l-ai pus în deget. Arată-mi-l puţin.

Instinctiv, vru să refuze.

— Fii liniştit, mă uit doar la el.

Mai ezită, dar întinse mâna.

— Ce formă bizară are! se miră fata. Şi piatra asta cenuşie, mare cât o nucă. Aici, la lumina zilei,

culoarea-i parcă alta. Mai plăcută, mai caldă, cu o vagă nuanţă trandafirie.

Bărbatul tresări.

— Nuanţă trandafirie? Într-adevăr, aşa e… Spune-mi, te rog… cum te cheamă?

— Veronica! Dar pe dumneata?

Ocoli răspunsul.

— Ştii, Veronica, adineauri… adineauri te-am minţit. Inelul nu e o amintire de familie.

Nu-şi închipuise că dezamăgirea putea fi atât de dureroasă. Îi veni să izbucnească în lacrimi.

— Nu e?

— Nu!

— Atunci, bună ziua.

Încercă s-o reţină.

— Stai! Nu pleca!

Ea răspunse cu glas gâtuit:

— Nu ştiu ce am mai avea de vorbit. Ai vrut inelul, l-ai căpătat. Sănătate şi noroc!

— Te rog, nu mă lăsa singur, acum! O imploră. Am nevoie de tine.

Se prefăcu rece, indiferentă.

— Puţin îmi pasă!

— Te implor să rămâi. Vreau să afli adevărul. Despre inel şi despre mine.

— M-am lămurit în privinţa „adevărurilor” dumitale. Ai inventat, se vede unul proaspăt. Trebuie să plec. Mi-am pierdut şi aşa destul timp cu dumneata.

— Câteva minute! Uite, să stăm aici pe bancă şi să-ţi povestesc ceva. Ceva ce ţi se va părea cam… fantezist.

— Cu asta m-am obişnuit. Dacă altfel nu pot

scăpa de dumneata, mă supun. De altminteri n-ai avut nici măcar bunul simţ să te recomanzi.

— Ce importanţă are numele? Ţi-aş putea spune, fără să te mint, că mă numesc Heracleus, sau Josephus Bader, sau Pierre de Andremar, sau Williams… Tot nu m-ai crede! Nu m-ai crede nici dacă ţi-aş destăinui numele meu adevărat, sau mai bine-zis, pe cel dintâi. Acolo, în lumea mea, mi se spunea… Nobar.

Fata îşi regăsise, întrucâtva, bună dispoziţie.

— Mereu cu lumea asta a dumitale! Unde este… sau ce este ea? Multitudinea de nume mă intrigă mai puţin. Ştiu, în „profesiunea” pe care ţi-ai ales-o, pseudonimele sunt nu numai uzuale, ci şi necesare.

— Întâi şi întâi vreau să afli că am venit pe Pământ acum două milenii şi ceva.

Veronica pufni:

— Serios! Te credeam mai tânăr. Ţi-aş fi dat cel mult… cincisprezece secole.

Simţul umorului nu părea să facă parte din calităţile lui Nobar.

— Nu glumi! spuse. Am sosit atunci pe Terra din lumea mea, o lume îndepărtată, a cărei existenţă voi, oamenii, nici n-o bănuiţi. Am venit împreună cu prietenul meu Acrop. Asta s-a întâmplat într-o zi din primăvara anului pe care voi îl notaţi cu 145 „înaintea erei noastre” … adică a erei voastre. Căci timpul vostru, Veronica, nu e şi timpul meu.

Fata continuă să manifeste o veselie ironică.

— Se-nţelege! De vreme ce ai împlinit respectabila vârstă de, stai puţin… de 2116 ani. Pe

deasupra, dacă am priceput bine, eşti un extraterestru, domnule Nobar! Îmi pare bine de cunoştinţă. Cum ai aterizat? Cu o farfurie zburătoare?

— Cu ajutorul inelului am venit! Cu ajutorul acestui inel.

Domnul Ludovic avea dreptate. Omul era nebun! Sau poate că nu? Poate că avea doar o fantezie neobişnuit de bogată? Îşi păstra, în ciuda unui vag sentiment de teamă, tonul zeflemitor.

— Am priceput! E un inel fermecat! Ceva în genul „covorului zburător” sau al „cizmelor de şapte leghe”. Stimate domn, istorioara dumitale se situează mult deasupra a ceea ce se numeşte, în mod curent, „minciună”. E creaţie, literatură, artă!

Nobar continuă neabătut:

— Ajunşi pe Pământ, Acrop şi cu mine ne-am propus să întâlnim oamenii cei mai luminaţi şi mai înţelepţi ai vremii. Doream să cunoaştem nu numai stadiul mijlociu, ci şi culmile civilizaţiei voastre. Iată de ce ne-am îndreptat spre vestita cetate a Alexandriei.

— Pasionant. Doi superoameni veniţi călare pe un inel, ca să exploreze antichitatea elenă! Aţi ajuns deci la Alexandria. Acolo ce s-a întâmplat?

— Ceva îngrozitor, Veronica. Am constatat că inelele noastre nu mai aveau suficientă energic pentru înapoiere. A, fireşte nu poţi pricepe. E foarte complicat să-ţi explic.

Ceea ce povestea suna absurd, dar avea totuşi o anumită logică.

— Încearcă!

— Să încerc? Fie! Vezi, inelul, sau mai bine-zis

piatra cenuşie, conţinea energia necesară dematerializării trupurilor noastre, a transformării lor într-un fel de cuante de lumină şi apoi a rematerializării în orice loc, în orice epocă sub orice formă dorită. Prima etapă a expediţiei a reuşit. A doua, revenirea pe planeta noastră, trebuia să se producă în acelaşi fel, cu un consum egal de energie. Dar, precum îţi spuneam, în pietrele inelelor nu mai rămăsese decât jumătate din puterea strict necesară proceselor legate de înapoiere.

— Câtă fantezie! îl admiră Veronica sincer. Şi aşa aţi fost siliţi, dumneata şi Acrop, să rămâneţi pe mizerabilul nostru bulgăre de ţărână!

— Da! Adică nu amândoi! Ne gândeam: dacă unul dintre noi s-ar jertfi… Dar stai niţel, să-ţi istorisesc întâmplările în ordinea lor firească. Ajunsesem, aşadar, la Alexandria. Străzile forfoteau de lume, de ostaşi falnici cu coifuri strălucitoare, de negustori agitându-se în dosul tarabelor, de copii într-o primejdioasă hârjoneală printre picioarele cailor, de femei purtând pe umăr amfore zvelte. Am încercat să ne desprindem de mulţime, ca să putem sta de vorbă, nestingheriţi.

Uitându-mă împrejur, am zărit poarta larg deschisă a unei grădini. Nu era prea multă lume acolo, doar câte un tânăr care citea.

Am păşit pe o alee pietruită, străjuită de palmieri, chiparoşi şi leandri. Ne-am aşezat pe o bancă de piatră şi am tăcut o bucată de vreme.

— M-am gândit… am început eu.

— Am priceput! m-a întrerupt Acrop. Să nu ne pierdem timpul cu vorbe. Cunoaştem fiecare

îndeajuns de bine situaţia. Inelele se descarcă. Pe zi ce trece energia lor se împuţinează, iar şansele noastre de a ne înapoia se reduc. Nu cunoaştem pricina fenomenului şi nici n-avem cum să-l cercetăm. În concluzie, unul dintre noi trebuie să se jertfească, pentru că celălalt să-şi poată îndeplini misiunea.

Înţelesesem.

— Un transfer de energie deci, de la un inel la celălalt!

— Întocmai!

Am insistat să mai reflectăm, să căutăm o altă cale. Să descoperim pe acest corp ceresc o sursă de energie.

— Aici? a râs Acrop. Într-o lume urcată abia pe primele trepte ale civilizaţiei? Peste mii de ani, poate!

Nu trebuia să ne despărţim! Pornisem împreună în această călătorie, asumându-ne aceleaşi riscuri. Ajunsesem împreună pe a treia planetă a acestui neospitalier sistem solar şi împrumutasem chipul locuitorilor ei. Acum, când drumul de întoarcere ne era zăvorât, de ce n-am fi rămas împreună?

Când i-am explicat toate acestea, mi-a răspuns:

— Fiindcă nu despre noi este vorba, Nobar, ci despre cei ce ne aşteaptă acasă, cu atâta înfrigurare. Ar însemna să nu justificăm încrederea şi speranţele puse în noi. Îmi dai dreptate?

N-am avut încotro.

— Atunci, a spus el, să încheiem discuţia! M-am hotărât să rămân pe Pământ.

Nici n-am vrut să aud. Atunci s-a uitat lung în ochii mei.

— Ştiam că te vei opune. Dar am un argument, în faţa căruia vei fi nevoit să te închini.

Mi-am exprimat îndoiala. Ce fel de argument?

— Sunt conducătorul expediţiei, Nobar! Niciodată n-am făcut uz de această calitate. Am fost şi am rămas prieteni, tovarăşi de drum. Iartă-mă, dar de data aceasta sunt obligat să-mi impun punctul de vedere, să decid!

I-am spus că acesta nu e un argument, ci silnicie, că sunt mai tânăr decât el, că am douăzeci de ani şi că pot aştepta. L-am asigurat că într-o zi pe terra va fi descoperită energia cu care să-mi reîncarc inelul şi că atunci voi putea veni acasă.

— Peste milenii! a murmurat. Abia peste milenii!

M-am împotrivit cu dârzenie.

— De ce? Aici nu îmbătrânim decât cu un an într-un secol. Peste douăzeci de veacuri terestre, voi avea patruzeci de ani. Timpul se va scurge aproape fără să lase urme, fără să-mi şubrezească trupul, fără să-mi ostenească mintea. Voi fi martorul evoluţiei omenirii, al progresului ei. Voi aduce, la înapoiere, un adevărat tezaur ştiinţific. Gândeşte-te, Acrop, e o şansă unică.

N-am reuşit să-l conving.

— Ambiţie, Acrop? l-am întrebat.

— Simţ de răspundere, Nobar!

— Ascultă şi înţelege-mă! am strigăt atunci exasperat. Nu-i vorba de un sacrificiu. Doresc să rămân pe Pământ! O doresc din tot sufletul!

S-a uitat la mine ca să-şi dea seama dacă

sunt sincer. I-am cerut să-mi întindă mâna.

— Ca să mi-o strângi, Nobar, sau...?

— Cedează, încăpăţânatule! l-am implorat. O să ne revedem!

— Mă tem că nu!

I-am făgăduit-o solemn, doar-doar să-mi ofere această şansă.

— Dacă te-aş putea crede! a oftat. De-aş şti că n-o faci de dragul meu.

— Ţi-o jur, ce mai vrei?

A făcut o lungă, foarte lungă pauză.

— Fie! Să isprăvim mai repede.

Ne-am apropiat încet, ca într-un ritual, inelele. Cele două pietre, de un roşu pal, s-au atins. Inelul meu pălea, devenind cenuşiu, în timp ce ai lui se colora într-un roşu violent, ca al macilor, al flăcărilor sau al sângelui. Apoi mâinile noastre s-au despărţit.

— Sunt gata! m-a anunţat Acrop.

— Drum bun, prietene! am şoptit gâtuit de emoţie. Drum bun şi salută-i pe cei de-acasă!

— Adio, Nobar! Să te-ntorci cu bine! Te aştept! Te aşteptăm cu toţii! Acestea au fost ultimele sale cuvinte.

L-am văzut topindu-se într-o ceaţă albicioasă. Câteva clipe mai târziu, locul lui de pe banca de piatră rămăsese gol. Plecase. Eram acum singur... înfiorător de singur.

Veronica nu prea înţelesese povestea, mai ales finalul cu dispariţia. Oricum, fusese interesantă, ba chiar palpitantă, ca serialele de la televiziune. Nobar îi devenea din ce în ce mai simpatic.

— Sincer să-ţi spun, am fost emoţionată. Eşti extrem de talentat şi plin de idei originale. Păcat de dumneata... puteai să te faci scriitor sau cineast.

Nobar, absent, continuă să monologheze:

— Acrop plecase. Rămăsesem singur pe banca din grădina alexandrină. Totul mi se părea străin, îngrozitor de străin. Vedeam cu ochii minţii livezile albastre ale lumii mele, fluviile aurii, înspumate, munţii albi şi cerul trandafiriu, străjuit de un soare vişiniu. Îl minţisem pe prietenul meu. Dorisem să mă întorc acasă, aşa cum îşi doreşte cel însetat o gură de apă şi cel flămând o bucată de pâine. O doream şi acum, cu toate fibrele trupului...

Feţei i se făcu milă. Nu era nebun şi nici un mincinos obişnuit. Trăia probabil foarte intens viaţa personajelor pe care le crea.

— Aş fi procedat la fel ca eroul scenariului dumitale. Şi eu aş fi renunţat în favoarea prietenului, oricât de mare ar fi fost preţul. Spune drept, n-ai mai scris? N-ai luat cumva inelul, ca să ţeşi în jurul lui această poveste năstruşnică?

Nici măcar n-o auzea.

— Mă hotărâsem să renunţ la orice altă preocupare şi să mă dedic pe de-a-ntregul găsirii unei surse de energie. Voiam să revin în lumea mea. Piatra cenuşie trebuia să-şi recapete strălucirea de odinioară.

„Cu câtă ardoare ştie să istorisească, gândi Veronica, cu câtă pasiune! Acum sunt sigură: el însuşi e eroul imaginaţiei sale. Creează un fel de ficţiune... autobiografică. Curios! În loc să-l

dispreţuiesc fiindcă a furat şi fiindcă-i atât de lipsit de modestie, îl admir”.

Nobar se uitase întâmplător la inelul din deget.

— E adevărat sau mi se pare? Piatra şi-a schimbat din nou nuanţa? Rozul a devenit oare mai intens? Nu, nu, e o iluzie, desigur! Poate soarele, poate umbrele frunzişului... Ah, mereu încerc să mă amăgesc. Nu-i nici un motiv, nici unul...

— Continuă, te rog! îi dădu fata ghes. Ai pornit deci în căutare de energie.

Se trezi din reflecţiile sale purtătoare de speranţă, exprimate cu voce tare.

— Da! Deşi eram aproape convins că încercările îmi vor fi zadarnice. N-aveam cum să birui anacronismele. Totuşi, m-am decis să fac o tentativă, nădăjduind într-un miracol.

Mai stăteam pe aceeaşi bancă de piatră din grădina alexandrină cu obrazul ascuns între palme şi vorbeam cu mine însumi. Şopteam:

— Un miracol! Doar un miracol...

Atunci, de mine s-a apropiat un tânăr cu obrajii rumeni, purtând o coroniţă de flori în păru-i negru, cârlionţat. Mi s-a adresat cu cuvintele:

— Vorbeşti cu vântul, străine? De e aşa, sunt vorbe spuse-n vânt! Ori cauţi pe cineva? Ori eşti un nou învăţăcel al preaînţeleptului nostru Heron? Venit-ai oare să-ţi potoleşti setea de cunoaştere la noi, la Alexandria?

Am tresărit. Mă crezusem singur.

— Nu, nu! De ce mă întrebi, băiete? Am intrat în această grădină publică că să mă odihnesc.

Tânărul s-a înveselit, fără ca eu să-i înţeleg

motivele.

— „Publică” ai spus? De unde eşti, de nu cunoşti vestitele grădini ale Politehnicum-ului? Sau poate vrei să mă amăgeşti? Spune drept, doreşti să înveţi la noi? La „logikon” sau la „keirurgikon”?

I-am mărturisit că nu cunoaştem semnificaţia acestor cuvinte.

— La „logikon” m-a lămurit el, îţi însuşeşti geometria, aritmetică, astronomia şi fizică. La cealaltă secţie, metalurgia, arhitectură, teoria maşinilor, pictură şi prelucrarea lemnului. Înainte de vorbeşti cu dascălul, trebuie să te decizi.

— Energetica unde se învaţă la voi? Am încercat să-l descos.

Băiatul s-a făcut foc.

— De ce îţi râzi de mine, străine? O ştiinţă ca aceasta nu există. Voiam să te ajut, dar acum m-am răzgândit. Descurcă-te singur, cum ştii! Eu îmi văd de drum şi de-ale mele!

A dat să plece, dar l-am oprit, întrebându-l unde poate fi găsit înţeleptul Heron.

A întins braţul, arătându-mi un umbrar.

— Acolo! La el te du, dar află că-i zadarnic. Cine nu şi-a însuşit materiile din primul ciclu, nu e primit la şcoală. Cum spuneai? Ener…energetică? Şi după o scurtă chicoteală: auzi ce-i poate scorni mintea! Energetică!

S-a îndepărtat, păşind uşor pe dalele de piatră. M-am ridicat şi eu şi am pornit în direcţia pe care mi-o arătase. Sub un acoperiş împletit din frunze de palmier şedea într-un jilţ un moşneag cu fruntea pleşuvă şi cu barbă albă. Vorbea singur, murmurând, ca şi când s-ar fi temut să dezvăluie

nişte taine. L-am surprins spunând:

— Bunul Strabon avea dreptate. Dacă aerul e alcătuit din molecule care nu se ating, între acestea trebuie să existe spaţii goale, fără aer, adică vid.

Am tuşit discret, ca să ştie de prezenţa mea.

— Înţelepte Heron… am început.

— Da, da, eu! Heron mi se spune. Cine eşti şi care ţi-e dorinţa? Grăieşte repede, viaţa-i scurtă, ştiinţa fără de sfârşit. Haide, haide…

M-am grăbit să continui.

— Mă cheamă Heracleus. Sunt străin de acest oraş și vin de departe, de dincolo de mări şi ţări. Îngăduie să te întreb, prea cinstite învăţat, cel mai înţelept dintre înţelepţi…

M-a întrerupt cu o bruscă ridicare a braţului.

— Lasă asta! Pe scurt grăieşte şi te du! Ce vrei de la mine, Heracleus?

I-am spus că doresc să aflu care e forţa cea mai puternică din lume.

— Forţa cea mai puternică? A apei şi a vântului, desigur.

— Alta, mai puternică, nu s-a aflat? Am întrebat.

— A focului ce ţâşneşte din măruntaiele pământului.

— Şi alta?

Privindu-mă cu coada ochiului, mi-a reproşat:

— Viclean mai eşti, Heracleus! De ce n-o spui deschis? Ţi s-a povestit despre invenţia mea! I s-a dus vestea până pe meleagurile tale îndepărtate. Nu te mai preface.

— Ar mai fi deci o forţă! am exclamat

fremătând de emoţie.

Moşneagul se încălzise.

— Da! Focul şi apa laolaltă. Focul preface apa în vapori, în acea misterioasă „apă aeriană”. Forţa ei e năvalnică. Îţi voi dezvălui, străine, ce doar vechilor mei prieteni cutez a arăta. Priveşte!

A descoperit un obiect aşezat la picioarele sale, smulgând pânza de pe el. Era o sferă metalică din care ieşeau două braţe în formă de L.

Veronica îşi aminti că învăţase la fizică despre eolipila lui Heron din Alexandria. Cuvintele învăţatului, reproduse de straniul ei interlocutor, îi dădură satisfacţia confirmării cunoştinţelor dobândite la şcoală.

— Iată eolipila mea! s-a mândrit moşneagul. Am botezat-o astfel în cinstea lui Eol, al vânturilor zeu.

Am ciocănit sfera cu degetul. Era goală.

— Acum e goală, m-a lămurit Heron. Dar atunci când în interiorul ei clocotesc vaporii, când aburul fierbinte ţâşneşte din cele două tuburi… sfera se roteşte! Da, Heracleus, se roteşte singură, fără măcar s-o atingi! E o forţă…

L-am privit dezamăgit. Aceasta era forţa năvalnică de care pomenise? Mi-a înţeles, pare-se, starea de spirit, căci a adăugat:

— Va fi cândva uriaşă! O ştiu! Soarele transformă, de când lumea, apa mărilor, lacurilor şi râurilor în vapori, ridicându-le în văzduh. Acolo, ele îşi dezlănţuie imensa lor putere. Când omul va reuşi să imite natura…

„Energia aburului! mi-am zis eu atunci plin de amărăciune. Sărmana, neputincioasa energie a

aburului. Cu ea să-mi reîncarc inelul?” Apoi l-am mai întrebat o dată pe bătrân:

— Spune, Heron, o altă forţă de-acum stăpânită, mai mare decât cea a aburului, nu cunoşti?

Replica lui, care din ziua aceea mi-a fost unicul sprijin, unica licărire de speranţă, suna astfel:

— Cea a minţii omeneşti! Ea e mai puternică decât toate celelalte la un loc.

— Am părăsit Alexandria, continuă Nobar să istorisească, dar n-am renunţat. Am străbătut Pământul în lung şi-n lat, nădăjduind să descopăr o forţă capabilă să-mi înlesnească înapoierea în lumea mea. Aşa au trecut decenii, secole.

„E drăguţ, gândi Veronica, are într-adevăr ochii verzi. Şi părul e castaniu, mătăsos şi mâinile frumoase. Şi pe deasupra, e doldora de fantezie şi de talent”.

— Obosisem tot iscodindu-i pe învăţaţi. Dar alăturea de ei, parcurgeam, etapă cu etapă, istoria ştiinţei de pe Terra.

„Hotărât lucru, nu e un om obişnuit. Savant? Profesor? Nu, desigur tot scriitor sau cineast. De ce mi-o fi spunând povestea asta năstruşnică? Cred că ghicesc! M-a zărit prin vitrină, i-am plăcut şi a ţinut să mă cunoască. Aşa i-a venit ideea cu inelul. Original, nimic de zis, deşi niţel riscant. Mă voi preface puţin…”

— Ţi-a fost greu, Nobar?

— Tare! Cumplit de greu! Singurătatea, neputinţa de a mă destăinui – cine m-ar fi înţeles – dorul de casă… Apoi încordarea necontenită,

urmare a dorinţei de a afla „ceva”.

Fata îi puse, cu un gest afectuos, mâna pe braţ.

— Cât de bine te-nţeleg! Şi eu sunt atât de singură. Seara, când mă întorc de la lucru, citesc, ascult muzică, dar n-am cu cine schimba o vorbă. Da, da, singurătatea este o mare pacoste. Şi în toţi aceşti… În toate aceste secole, nu s-a ivit vreo speranţă?

— De câteva ori! Pentru prima dată, în epoca pe care voi o numiţi evul mediu! Prin anul 1290, pe când mă aflam la Paris, un alchimist, Arnold Villeneuve, făcea să se vorbească mult despre el. Se spunea că deţine marea taină a transmutaţiei. Cuvântul m-a atras ca un magnet, deşi nu-i cunoşteam semnificaţia. Nădăjduiam că este vorba de dematerializare, că Villeneuve descoperise energia capabilă să transforme corpuri în cuante de lumină. Cât de naiv eram pe atunci! Mă încăpăţânasem să ignor evoluţia firească a ştiinţelor, spunându-mi că salturile peste etapele intermediare sunt posibile. Credeam într-o minune, fiindcă aveam nevoie de această minune. Pe scurt, sub numele de Josephus Bader am intrat ca ucenic la alchimistul Villeneuve, cu scopul de a-i afla secretul.

Ochii rotunzi ai feţei trădau admiraţie.

— Ai fost alchimist? Spune, povesteşte! Cum arăta laboratorul?

— Era o încăpere mare, cu ziduri de piatră şi cu tavanul boltit. Într-un colţ se afla o plită imensă, care scotea fum gros şi înecăcios, în timp ce lichidul uleios din ceaun clocotea în bulboane. De-a

lungul pereţilor, pe mese sau poliţe, puteai vedea cele mai stranii obiecte pe care şi le poate imagina o minte omenească: păsări şi animale împăiate, şerpi vii în cuşti de lemn, o bufniţă, un craniu, sticle mari şi mici, multicolore, retorte, cleşti şi vătraie de fier şi atâtea altele, toate cufundate într-o lumină tainică, verzuie.

— Cum arăta acest Villeneuve?

— Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, chel şi rotunjor, a cărui faţă lucea de parcă ar fi fost unsă cu untdelemn. Purta un halat roşu, cu poalele până la pământ, brodat cu steluţe aurii, ale cărui mâneci largi îl încurcau mereu. Se căznea să fie misterios şi solemn, ceea ce nu prea îi reuşea. Şedea mai toată ziua la o masă, în faţa unui munte de tomuri groase, legate în piele şi se scărpina la ceafă cu o pană de gâscă. După trei luni de ucenicie m-a chemat la el şi, fără să ridice privirea din cartea pe care o răsfoia, mi-a poruncit:

— Josephus… curăţă pietrele pământului… curăţă-le mereu… şi treaba va fi bună. Dacă înţelegi, dacă înţelegi zic, cuvintele filosofilor… vei avea secretul operei. Află, fiule, că cel decedat… cel decedat zic… va fi curând reînviat din morţi… şi cum el are un suflet… va trebui, va trebui zic… să încălzeşti mai mult, căci el se hrăneşte numai cu foc… de aceea l-au numit filosofii salamandră… căci salamandra, salamandra zic… se hrăneşte şi ea cu foc. Ai priceput?

— N-am priceput nimic, magistre, i-am mărturisit deschis.

— Aşa şi trebuie. Arta noastră… arta noastră zic, a fost, este şi va rămâne o mare taină pentru

cei neiniţiaţi… De când eşti la mine, Josephus?

— De trei luni! i-am răspuns.

— De trei luni? Atunci, e timpul, e timpul zic… să rosteşti jurământul.

Nu ştiam despre ce jurământ este vorba.

— De alchimist, fireşte. Ascultă şi repetă după mine: „Jur pe cer, pe lună şi pe întuneric! Jur pe foc, pe aer, pe apă şi pe pământ, jur pe înălţimea cerului, pe adâncimea străfundurilor şi pe abisul iadului. Jur pe Mercur şi pe Anubis, pe lătratul demonului Karkuroboros şi al câinelui cu trei capete, cerberul, paznic al infernului, jur pe glasul lui Acheronte, jur pe cele trei Parce că nu voi dezvălui aceste cuvinte nimănui altuia decât fiului meu nobil şi drag. Spune: Jur!

Nu mi-am putut stăpâni râsul, dar i-am făcut pe plac.

— Josephus, fiule, a continuat el, abandonând tonul mistico-solemn, află că pregătim o experienţă, o experienţă, zic… mare. O experienţă de transmutaţie.

— În sfârşit! am şoptit copleşit de emoţie. De transmutaţie, magistre? Ce-i asta?

— Vei afla! Totul să meargă ca pe roate. Ai înţeles? Vom avea oaspeţi, oaspeţi de vază. Pe marchizul de Brisson, din suita maiestăţii sale regelui, pe contele Alambert… Ca pe roate zic, fiule! Mângâindu-şi obrajii bucălaţi şi unsuroşi, a murmurat: lapte de lup… cinabru lunar… arama lui Ahile… dezlegare… împărţire… putrezire…

— Ce trebuie să fac domnule Villeneuve? l-am întrerupt nerăbdător.

A căutat printre hârţoage, a scos o foaie de

pergament şi a apropiat-o de lumânare ca s-o citească mai lesne.

— Adu cositor, fier, plumb, mercur şi aramă. Apoi apă de pucioasă şi săruri de vopsitorie. Pregăteşte un vas curat, curat, zic, şi o baghetă pentru amestecat topitura. Repede… grăbeşte-te!

Am alergat să le adun pe toate şi le-am pus la îndemâna maestrului meu. Mi-a cerut apoi să aţâţ focul cu suflaiul cel mare. Curentul de aer a însufleţit limbile de foc, care au început să ţâşnească printre crăpăturile plitei.

— Am isprăvit tocmai la vreme, s-a bucurat Villeneuve. Iată că sosesc înalţii oaspeţi.

În hrubă au pătruns, plutind aidoma unor nori din dantelă, doi nobili de la curte. Alchimistul a alergat iute în întâmpinarea lor şi i-a salutat umil cu: „plecăciune, domnilor, sluga dumneavoastră!”

Unul dintre vizitatori, marchizul, i-a spus atunci, cu un aer de măreaţă generozitate:

— Villeneuve, dacă-ţi ţii făgăduiala, eşti un om făcut. Maiestatea sa se interesează îndeaproape de rezultatul acestei experienţe.

Alchimistul s-a temenit până la pământ şi l-a asigurat:

— Nu-l voi dezamăgi, nu-l voi dezamăgi zic… pe ilustrul nostru monarh. Excelenţă, pentru buna regulă, vă rog să vă convingeţi cu ochii dumneavoastră că vasul „ermetic” e gol şi bagheta curată. Controlaţi şi borcanele cu substanţe.

Nobilul arunca priviri plictisite şi abia atingea cu vârful degetului său înmănuşat gâtul unei retorte, spunând:

— Totul e în ordine! De altminteri ar fi greu

să-ţi reuşească vreo înşelătorie în faţa noastră!

Villeneuve i-a dat dreptate, asigurându-l că nimeni n-ar cuteza măcar să încerce. Apoi mi-a ordonat:

— Josephus, pune vasul pe cărbunii încinşi şi introdu cositorul.

Am executat ordinul şi alchimistul, apropiindu-se de ceaun, a început să introducă substanţele, dând explicaţiile cuvenite:

— Adăugăm plumb, pilitură de fier şi aramă. Amestecăm topitura cu temei. Şi acum, acum zic, a sosit momentul suprem. Praful acesta, a cărui taină am aflat-o în ţara maurilor de la un învăţat bătrân de 239 de ani, are o putere, o putere zic, miraculoasă. El vindecă toate rănile, trezeşte la viaţă morţii, redă tinereţea şi vigoarea. O cantitate cât un bob de mei din acest praf, dizolvată într-un butoi de apă, ajunge pentru a face o vie să dea struguri copţi în luna mai. Priviţi-l, nobili domni!

Le-a arătat o pungă cu pulbere gălbuie.

— N-ai zice că ascunde o asemenea putere! A observat marchizul cu respect şi Villeneuve a continuat:

— Un vârf de cuţit va fi de ajuns! Atenţiune, ţineţi-vă răsuflarea! Şi a început să invoce cu glas tunător „Vis plastica Avicaeni, vis vitalis Gheberi, Arabis chimia sive tradiţio summae perfecţionis magisteri”.

A urmat o detunătură şi trombe de fum au umplut pivniţa. Aruncase praful peste cărbunii aprinşi. Oaspeţii tuşeau şi-şi frecau ochii, dar nu vedeau decât fum! Fum purpuriu, albastru, verde…

— Ce-a fost mai greu a trecut, i-a liniştit

alchimistul. Amestecăm. Amestecăm fără răgaz. Josephus, pune capacul! Şi suflă din foale mai cu temei.

— Ce s-a mai încins cuptorul! s-a mirat marchizul, desfăcând cu greu pleoapele. E roşu-alb!

— Aşa şi trebuie, excelenţă. I-a lămurit Villeneuve. Doar la căldura iadului, a iadului zic, se înfăptuieşte transmutaţia. Dar, acum ajunge. Josephus, sparge vasul…

Câteva lovituri de ciocan, şi bucăţile au zburat care încotro, punându-i în primejdie pe delicaţii curteni. Magistrul le-a arătat conţinutul vasului.

— Priviţi, domnilor! E aur pur! Un lingou de aur pur, a cărui strălucire te orbeşte!

Marchizul a vrut să-l pipăie, dar s-a fript.

— Villeneuve, felicitările noastre. Maiestatea să va fi mulţumită, l-a lăudat el pe alchimist. Acesta era în culmea fericirii.

— Sluga lui şi a dumneavoastră, marchize. Sunt gata să repet experienţa în faţa suveranului meu.

Eram profund dezamăgit şi mă întrebam: „aceasta-i oare transmutaţia? O biată scamatorie de bâlci?”

Marchizul de Brisson şi domnul de Alambert au plecat, însoţiţi de temenelele şarlatanului până în stradă.

Când a revenit l-am întrebat:

— Magistre, aceasta a fost transmutaţia?

— Desigur! Prepararea aurului din metale de rând. A mers straşnic, nu-i aşa?

— Într-adevăr! i-am răspuns. N-a observat

nimeni când aţi lăsat să alunece din mânecă lingoul. M-am pregătit să plec…

— Încotro, fiule? a strigat. Nu, nu te las! Aminteşte-ţi… ai jurat.

Am râs cu amărăciune.

— Jurământul? O farsă ca şi cea de adineauri! Totuşi, n-am de gând să divulg secretul. Ceea ce caut eu, domnule Villeneuve, e o altă transmutaţie. La dumneata n-o pot găsi şi mă tem că nici în altă parte. Cu bine, magistre.

Aşa s-a terminat a doua tentativă. Cu un eşec total.

— Ai suferit mult, îl compătimi Veronica.

Se întreba dacă-l iubise vreodată, cineva? Dacă avusese prieteni cărora să li se destăinuiască. Poate că povestea lui nu era decât o parabolă a singurătăţii… Poate că încerca s-o facă să înţeleagă că nu-i fusese hărăzit, toată viaţa, un suflet apropiat.

— În toţi aceşti ani, întrebă, n-ai găsit pe cineva căruia să-i poţi spune deschis păsurile?

— Erau atât de diferiţi de mine, cei din jur! Prăpastia era prea adâncă. Cine ar fi putut să priceapă? Oare tu, Veronica, mă înţelegi?

— Încerc… mă străduiesc!

Ce triste îi erau privirile. Îi inspira milă, fiindcă oricine ar fi fost, era un om nefericit. Cum îşi mai frământa degetele! O, dar inelul… piatra nu mai era cenuşie şi nici roză ci roşie. Culoarea încă palidă, spălăcită, era totuşi roşie. Nu ştia dacă să i-o spună sau dacă să mai aştepte. Întrebă:

— Ai mai făcut şi alte încercări?

— Desigur! Pe la mijlocul secolului al XVIII-lea. Toată lumea vorbea pe-atunci despre electricitate, o forţă nouă care-i pasiona pe savanţi. În 1750 m-am îmbarcat spre America, pentru a-l întâlni pe celebrul Benjamin Franklin. După un drum lung şi obositor, am ajuns la Philadelphia, în casa savantului. Biroul său era o încăpere mare, cu pereţi îmbrăcaţi în lambriuri de lemn şi cu foarte multe cărţi. Învăţatul, pe-atunci în floarea vârstei, şedea într-un scaun-balansoar şi citea.

Servitorul mă anunţase şi când am intrat, Franklin ţinea în mână cartea mea de vizită.

— Pierre de Andremar? Nu cunosc! N-am auzit.

— Am sosit chiar acum din Franţa, i-am spus.

— Din Franţa? De dragul meu ai traversat oceanul?

— Da, domnule Franklin.

Purta o haină de casă îmblănită, o eşarfă la gât şi de sub fruntea sa pleşuvă, încadrată de plete lungi, mă priveau doi ochi vioi şi ironici. M-am fâstâcit.

— Vă rog să mă iertaţi…

— Pentru ce să te iert, domnule de Andremar? Fii binevenit în casa mea! Parizian?

I-am mărturisit că doar prin opţiune.

— Locuiesc acum la Paris. Am auzit vorbindu-se de dumneavoastră şi ţineam să vă cunosc.

— Pentru atâta lucru, un voiaj lung şi obositor? a întrebat, convins că nu spuneam adevărul. Mă flataţi, domnule. Sau poate că sunteţi, ca şi mine, un fanatic al electricităţii?

I-am explicat că nu sunt om de ştiinţă, dar că

această nouă energie mă interesează, fiind într-adevăr scopul vizitei mele.

A spus satisfăcut:

— Aşa deci! Totuşi „nouă” nu e un cuvânt prea potrivit. Electricitatea, dragă domnule de Andremar, e veche cât lumea. Doar că omenirea a ignorat-o. Trăsnetul este o manifestare electrică. El, ca şi fluidul din nori care-l declanşează nu sunt fenomene supranaturale, ci procese ale materiei, care se supun unor legi. Iar materia nu poate fi creată, nici distrusă. Există dintotdeauna şi va exista de-a pururi.

L-am întrebat dacă, după părerea lui, energia electrică va putea fi captată din nori sau chiar produsă pe pământ.

Tocmai atunci, de-afară au răzbit ecourile unor trăsnete îndepărtate. Mi-a împărtăşit convingerile sale:

— Sunt sigur că puterea electrică va putea fi „scoasă” din văzduh şi pusă la păstrare! Dacă va fi „fabricată” cândva...? Mulţi vor să ştie la ce va folosi electricitatea. Neroadă întrebare! Eu răspund totdeauna: „la ce serveşte naşterea unui copil? Parcă poţi şti dinainte ce va deveni noul născut?”

Descoperirile şi invenţiile nu trebuie judecate numai după aplicaţiile lor imediate. Abia viitorul ne poate arăta întreaga lor importanţă şi eficienţă. Vino cu mine, domnule de Andremar. Îţi voi arăta ceva.

În spatele casei era o grădină mare, nu prea îngrijită, cu iarba crescută în voie şi cu arbuşti decorativi netunşi de ani. Începuse să plouă şi, din când în când, cerul era brăzdat de fulgere

portocalii.

Mă temeam pentru el, să nu răcească.

— Sunt obişnuit! m-a liniştit. Îmi fac experienţele mai ales pe o vreme ca asta. Iată invenţia mea! Ce ziceţi?

Invenţia era un zmeu! Un zmeu obişnuit cu care se joacă băieţii. Mi-a ghicit gândurile şi a adăugat vesel:

— Precum vezi, şi maturii se distrează uneori cu aşa ceva.

De coada zmeului era prinsă o bucată de sârmă de fier. Franklin l-a înălţat cu ajutorul unei sfori de cânepă udată de ploaie, de capătul căreia era legată o cheie. Când dreptunghiul de hârtie s-a ridicat îndeajuns de sus, din cheie au început să scapere scântei.

— *Quod erat demonstrandum*! a declarat satisfăcut. Electricitatea se scurge din nori prin sfoară de cânepă.

Fără să-l avertizez m-am repezit la cheie, am apucat-o şi mi-am lipit inelul de ea.

S-a luat cu mâinile de cap.

— Ce faci! Nu o atinge, de Andremar. Dacă acum fulgeră…

— Trebuie! am strigat. Trebuie să încerc! Poate că electricitatea…

Un trăsnet a făcut să se cutremure văzduhul şi pământul totodată.

— Prea târziu! a strigat disperat. Nefericitule! Din pricina mea…

Stăteam în picioare. Nu păţisem nimic. Electricitatea atmosferică trecuse prin trupul meu, fără a-mi căşuna vreun neajuns.

— Piatra… a rămas… cenuşie! Am bâiguit disperat. Cenuşie!

Franklin mi-a smuls cheia din mână şi a azvârlit-o. Apoi m-a strâns în braţe şi a spus copleşit de emoţie:

— Trăieşti! Eşti teafăr! Andremar, am fost martorul unui miracol. Un asemenea trăsnet ar fi trebuit să te ucidă pe loc.

— Să mă ucidă? am şoptit. Da, da, să mă ucidă! Ar fi fost o soluţie!

Nobar o privi fix pe Veronica, pentru a-i urmări, probabil, reacţiile.

— Mi-am dat seama că la voi, pe Terra, nu pot muri. Îmi păstrasem bioritmul din îndepărtata mea lume, vedeam stingându-se generaţie după generaţie de pământeni, dar abia acum aflasem că nici prin violenţă nu se putea rupe firul straniei mele existenţe. Eram osândit la viaţă, la o viaţă absurdă, searbădă şi îngrozitor de singuratică.

— De ce n-ai încercat să te apropii de oameni? întrebă Veronica. De ce n-ai căutat un prieten, o fată, pe cineva care să te… îndrăgească?

— O doream, dar nu îndrăzneam. Gândeşte-te! Am fi trăit alăturea. Ar fi îmbătrânit, s-ar fi gârbovit pe când eu aş fi rămas neschimbat, cu trupul drept şi cu chipul neted. N-ar fi putut să înţeleagă. M-ar fi acuzat de vrăjitorie sau în cel mai bun caz, de egoism, pentru că, posedând elixirul tinereţii, nu i l-am dat şi ei. Nu puteam să mă apropii de oameni. Trebuia să mă feresc, să-mi schimb mereu identitatea.

Veronica nu mai ştia ce să creadă. Sună atât

de convingător ceea ce povestea! Cuvintele omului din faţa ei izvorau din inimă şi tristeţea, deznădejdea erau autentice. Dacă era într-adevăr locuitorul unei alte planete, altfel alcătuit decât oamenii? Spuse:

— Nobar, de ce-mi spui toate acestea tocmai mie?

— Nu ştiu! Poate, fiindcă nu mă mai simt în stare tac. Poate fiindcă nutream speranţa că generaţia ta, cea a descoperitorilor energiei nucleare, a pionierilor zborurilor cosmice, e coaptă să priceapă. Sau fiindcă tu, Veronica, m-ai privit cum nu m-a privit nimeni, niciodată.

„Sărmane, nefericite călător prin veacuri, gândi fata. Aş vrea să te ajut. Aş face orice ca să te pot ajuta. Dar cum? Cum?"

— Veronica, uită-te la inel. Nu-i aşa că piatra şi-a schimbat culoarea? Că e roşie, acuma? Spune-mi că nu mă înşel.

— Nu, nu te înşeli! Am observat-o mai de mult! Înseamnă că-şi redobândeşte energia?

— Da, da! De undeva spre ea se îndreaptă un fluid necunoscut, saturând-o. De necrezut, Veronica, de necrezut! Ce forţă o fi aceea, care izbuteşte ceea ce nici nestăvilita putere a atomului n-a fost în stare?

— Ai încercat, deci şi cu energia nucleară?

— Da! Când a început să se vorbească despre ea, am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să fiu în preajma savanţilor atomişti. Sub numele de Williams i-am cunoscut, în 1938, la Copenhaga, pe Frisch şi pe Lise Meisner. Am lucrat cu Joliot Curie, cu Bohr şi cu Wheeler. Am asistat la construcţia

primului reactor nuclear. L-am însoţit, în 1942 pe Fermi la Chicago, participând la prima experienţă cu o reacţie în lanţ dirijată. Iar la 16 iulie 1945, în ziua când a avut loc cea dintâi explozie atomică experimentală, eram şi eu la Almagordo…

Mă găseam în interiorul strâmt al unui adăpost, cu pereţii masivi turnaţi în beton. Împreună cu alţi doi bărbaţi în salopete galbene, Dick şi Bill, aşteptam, emoţionat, desfăşurarea evenimentelor Dick privea atent prin ocularul unui periscop şi ne împărtăşea impresiile sale:

— Terenul s-a golit! Acu se va trage cortina şi spectacolul va începe.

— Nu spectacol, l-a corectat Bill, ci dramă!

Dick refuză să creadă în gravitatea situaţiei.

— E o experienţă ca oricare alta. Sunt convins că lumea a ajuns totuşi la un stadiu de maturitate, de responsabilitate. A utiliza bomba atomică ar fi, după mine, un act de demenţă.

— Dar războiul, războiul ca atare, nu este el oare un act de demenţă? i-a replicat Bill. Dacă n-ar intenţiona să arunce bomba, n-ar organiza această explozie experimentală. Sunt sigur că peste câteva săptămâni…

Dick l-a întrerupt atunci speriat.

— Taci! Dacă te-aude cineva? La urma urmei noi ce putem face? Nu suntem decât nişte rotiţe ale angrenajului care, o dată pus în mişcare, nu va mai putea fi oprit. Tu de ce nu spui nimic, Williams! Mi s-a adresat apoi mie. N-ai nici o părere?

Stăteam în colţul opus al adăpostului, cufundat în gândurile mele. I-am spus că nu ştiu, că nu m-am gândit, dar că în mod cert, aici avea să

se dezlănţuie cea mai formidabilă dintre energiile create vreodată de om. Acest lucru era, după părerea mea, important.

Bill a exclamat cu ciudă:

— Important? Mai degrabă monstruos decât important!

— Energia atomică va deveni cândva o binefacere pentru planeta noastră, a zis Dick.

L-am aprobat cu căldură, ba chiar cu efuziune.

— Dar până atunci? a întrebat Bill. Cu ce preţ se va ajunge la asemenea binefaceri? Va mai trăi cineva, care să se poată bucura de ele?

În clipa aceea un difuzor a început să prindă glas:

„Atenţiune! Mai sunt cincizeci de secunde! 49… 48… 47…

M-am ridicat brusc şi am pornit spre ieşire.

— Ce faci, Williams? Încotro? au strigat amândoi de-a valma.

Pusesem de-acum mâna pe mecanismul de deschidere. Le-am spus doar:

— Mă duc! Trebuie să fiu mai aproape când se va declanşa explozia.

— E nebun! a mai apucat Bill să urle când uşa grea de oţel s-a deschis şi s-a închis la loc în urma mea.

Am pornit în grabă de-a curmezişul câmpiei cu iarbă veştedă, gălbejită, străbătând vreo două-trei sute de metri. Era o linişte nefirească şi totul, până şi văzduhul, părea încremenit. Din difuzoare, numărătoarea continuă implacabilă, ca bătăile unui ceasornic al morţii: 18… 17… 16… 15…

Deodată văzduhul a pornit să se prăbuşească în străfunduri, iar măruntaiele pământului să ţâşnească în înaltul cerului. O pală de aer încins la roşu şi transformat într-un monstruos ciocan pneumatic venea spre mine. Am zărit ciuperca neagră şi hidoasă, întinzându-se până departe, înghiţind albastrul bolţii.

Era îngrozitor şi totuşi, continuam să înaintez. Mergeam cu braţul ridicat, cu inelul îndreptat spre vâlvătăile iadului, ca într-o invocare a forţelor întunericului, ca la oficierea unui ritual păgân.

Suflul m-a trântit la pământ, dar am putut să mă ridic şi să mă înapoiez la adăpost. Pe drum, îmi priveam mâinile, îmi pipăiam faţa. N-aveau, cum ar fi fost de aşteptat, arsuri îngrozitoare ci erau netede, nevătămate. Poate cantitatea de radiaţii pe care o recepţionasem să fi fost mortală? Mă gândeam eu cu o ultimă speranţă.

Înaintea mea, uşa s-a dat încet în lături. Stăteam în prag, alb ca varul.

— Williams, de ce ai făcut asta? au ţipat Dick şi Bill. Dar… tu eşti neatins. Nu, cu neputinţă! Spune, Williams, explică…

În neputinţa mea, ce eram să le zic? Că nici energia nucleară nu-mi putea reîncărca inelul? Mi-au scăpat doar cuvintele: „Nimic! Totul e fără rost!”

— Ce e fără rost? a răcnit Bill. Trezeşte-te, omule! Vorbeşte!

— Sunt pierdut! N-o să mă mai întorc niciodată.

Am smuls inelul din deget şi l-am aruncat.

Difuzorul anunţa tocmai încetarea

experienţei.

„Toată lumea la posturi! Respectaţi riguros regulile de protecţie împotriva radiaţiilor”.

Le-am făcut un semn de adio şi le-am spus: „Rămâneţi cu bine!”

N-au încercat să mă oprească. Erau prea uluiţi.

În anii care au urmat, am rătăcit prin lume în căutarea inelului de care mă lepădasem într-un moment de rătăcire. Am colindat continente, ţări şi oraşe, adesea fără să ştiu unde mă aflu, am privit chipuri, fără să le recunosc. N-am renunţat! Deşi nu întrezăream nici o speranţă, n-am renunţat! Şi iată că…

— A renunţa înseamnă într-un fel a muri, murmură fata. Iar tu, Nobar, te ştiai nemuritor.

— Nemuritor? Şi fantomele din legendele voastre sunt nemuritoare. Umbre osândite să rătăcească prin veacuri, neputincioase să se apropie de cei vii. Iată ce a însemnat nemurirea mea.

Veronica simţi emanând din ea o căldură care o topea. Ochii ei blânzi se umeziră, mâinile porniră nesigure în căutarea unui sprijin. I se adresă bărbatului în gând:

„Dragul meu Nobar! Ţi-aş da totul, şi sângele, şi sufletul din mine, ca să te ştiu fericit. Oriunde s-ar afla această fericire, aici pe pământ sau pe steaua ta pierdută printre stele. Dacă vrei, rămân alături de tine până la ultima clipă a vieţii”. Urmă cu glas tare:

— N-ai să mai fii singur, Nobar! Vei avea un prieten, un om căruia îi eşti tare drag.

— Crezi? Părul tău va albi, ochii tăi îşi vor pierde strălucirea… pe când eu, eu voi rămâne…

— Dă-mi mâna, Nobar! În semn de făgăduială sau, dacă vrei de jurământ.

Degetele lor se împletiră. Nobar îşi privi inelul.

— Veronica! Piatra e roşie, roşie ca para focului! Scânteiază! Aceasta-i dovada! În ea pulsează iar întreaga putere. Energia capabilă să mă ducă înapoi acasă. De unde vine? De unde forţa?

— Nu ştiu!

— Nu cumva din tine izvorăşte, Veronica?

— Nu ştiu!

— Cred… sper că în curând, voi putea porni la drum.

— Voi fi fericită! Spuse cu o sfâşietoare tristeţe.

Nobar îşi înălţă braţele spre cer.

— Da! Sunt gata să încerc! Acum… acum…

I se păru că un nor lăptos îl învăluie dinspre tălpi spre creştet. Glasul deveni mai încet, ca al cuiva care se îndepărtează.

— Fluidul pătrunde! Simt cum îmi străbate trupul. Am reuşit, Veronica! Am reuşit!

Abia îl mai zărea prin aburul alb! Doar contururi vagi, care şi ele se destrămară. Nu mai rămăsese nimic! Doar vocea mai ajunse o dată, ca de la mari depărtări.

— Adio, Veronica!

Domnului Ludovic îi trebuiră câteva minute bune ca s-o readucă la realitate.

— Hei, Veronico! Ce stai ca o statuie? Ce-i cu

tine? L-ai găsit pe hoţ?

—… Dacă l-am găsit? Poate că a fost şi a dispărut! Poate că n-a existat decât în închipuirea mea… Nu ştiu, nene Ludovic, zău nu ştiu!

Salt în beznă

BUCUREŞTI

Întinsa constelaţie a balizelor, geometria perfectă a neonului străjuită de săgeata luminoasă a turnului de control, cuiburile purpurii din vârful antenelor creau, pe aeroportul internaţional Otopeni, imaginea feerică a viitorului descins în zilele noastre. Pasărea de metal, ghidată de semnalizatoare, rula duduind de-a lungul panglicii albe şi se opri ostenită. Aripile încă mai fremătau, când scara montată pe un electrocar i se lipi de trunchi.

Pasagerii coborâră şi conduşi de o tânără în uniformă albastră, se îndreptară spre o clădire monumentală a aerogării.

Radu Tornea, care îndeplinise printre primii formalităţile, ieşi în hol. Din mulţime se desprinse silueta masivă a prietenului său, doctorul Vasiliu, şi vocea acestuia, răsunătoare, acoperi cu uşurinţă vacarmul.

— Raduuu! Aici sunt! Bine ai venit!

— Bine te-am găsit! Drăguţ din partea ta…

— Eu sunt totdeauna drăguţ, doar că nu prea se observă. Îi smulse din mână valiza ca s-o ducă el. Cum a fost la Viena? Ia zi, povesteşte!

Tornea căuta pe cineva printre cei ce aşteptau la ieşirea călătorilor. Spuse absent:

— Un simpozion ca toate simpozioanele.

— Dintre „somităţi” cine a participat?

— Korner, Dubarry, Harris, Nicolsson, Mirelli… Nu zărea persoana pe care o aştepta.

— Oho, crema psihiatriei contemporane! Te invidiez! Şi cam ce probleme...?

Vasiliu îl călca pe nervi sau poate că era mai irascibil ca de obicei, deoarece Valy nu venise.

— Las' că-ţi povestesc altă dată. Vom avea timp suficient. Ce-i nou pe-acasă?

— Toate cum le ştii, spuse Vasiliu mofluz şi-i plăti de îndată poliţa: mă aşteptam s-o găsesc aici pe domnişoara Proca.

Obrajii lui Tornea se acoperiră de o uşoară roşeaţă.

— Eu nu!

— Cum vine asta? V-aţi certat?

— Nu ne-am certat, dar... hai s-o lăsăm baltă.

— Ce s-a întâmplat? Vorbeşte, omule, ca între prieteni.

— E foarte normal că n-a venit la aeroport. Eu, totuşi... speram.

— Nu mai înţeleg nimic! De ce e normal?

— Altă dată, Vasiliule! Te rog nu insista!

— Nu insist, dar spune mai repede!

Tornea studia plafonul holului.

— În ultima vreme, lucrurile n-au mai mers aşa cum trebuie. Înainte de plecarea mea, am avut o explicaţie. A fost de părere să ne despărţim.

Mirarea lui Vasiliu era sinceră.

— Serios? Las' că vă împăcaţi voi. Ale vieţii valuri!

— Nu cred! Am ajuns şi eu la concluzia că avem firi prea diferite.

— Ce vrei? Tu om de ştiinţă, ea pianistă! Artistă! Despre concertul ei de săptămâna trecută, ziarele au avut numai cuvinte de laudă. Vasiliu

continua să toarne gaz pe foc: şi era frumoasă... Ştii ce? Dă-i un telefon!

Tornea refuză printr-o vehementă clătinare a capului.

— Nu fi catâr, Radule! Cheam-o! Poate a avut intenţia să vină dar a fost reţinută!

— N-are rost!

— Ba cred că are! se încăpăţână Vasiliu.

Tornea nu mai spuse nimic. Luă valizele din mâna prietenului fără ca acesta să se opună.

La nouă şi un sfert, Radu Tornea deschise uşa garsonierei sale de la ultimul etaj al unui bloc din Piaţa Palatului.

Valiza şi pardesiul rămaseră în antreu şi mai mult din pricina stării nervoase decât de oboseală, se trânti, îmbrăcat cum era, pe studio. Privi printre pleoapele întredeschise lucrurile atât de familiare din jurul său, dulapul Biedermayer de culoare închisă, aproape negru, masa ovală, cele patru scaune capitonate cu pluş, scrinul plin cu tot felul de amintiri – scoici exotice, monede vechi, cupe câştigate la întreceri sportive şi albume cu fotografii – care făcuseră farmecul copilăriei sale.

Odaia era neaerisită şi mirosea a praf. Îl simţi gâdilându-i nările şi se sculă să deschidă fereastra. Răcoarea serii pătrunse în valuri, umflând perdelele. Se zgribuli şi i se făcu poftă de o cafea fierbinte. După ce puse la priză reşoul, îşi aprinse o ţigară. Fumul se rotea în vârtejuri în jurul veiozei ca apoi, subţiindu-se, să se piardă în noaptea albastră.

Pe Valy Proca o cunoscuse la un concert simfonic, cu totul întâmplător, deoarece nimeriseră

locuri învecinate. În pauză mâncaseră prăjituri şi comentaseră simfonia lui Bruckner. Îl cucerise frumuseţea fetei – o brunetă cu ochi verzi – dar şi inteligenţa ei sclipitoare şi competentă în materie de muzică. Două săptămâni se văzuseră zi de zi, făcuseră lungi plimbări şi petrecuseră week-end-uri încântătoare la Sinaia şi Predeal. Tornea pretindea că o studiase în această perioadă cu toată obiectivitatea psihiatrului şi că nu-i găsise nici un cusur. În realitate, o privise cu ochii îndrăgostitului, capabili să preschimbe în merite cele mai puţin agreabile trăsături de caracter.

Mai târziu întâlnirile lor se răriseră, diverse obligaţii profesionale şi mondene o ţinuseră departe de el, şi Radu, fără să şi-o mărturisească, începuse să sufere. Simţea că-i ascunde ceva, că ezită să-i vorbească deschis şi încerca de câteva ori să provoace o explicaţie. Aceasta avu loc înaintea plecării sale la Viena, când Valy, deşi nedecisă încă, făcuse aluzii la o eventuală despărţire.

Cafeaua clocotea în ibric. Îşi umplu ceaşca, o aduse în cameră şi-şi aprinse o a doua ţigară. Câteva sorbituri îi dădură calmul şi judecată limpede de care avea atâta nevoie.

Şi fără sugestia lui Vasiliu ar fi chemat-o probabil la telefon. Acum crezu că venise momentul. Formă pripit numărul. Soneria ţârâi de şase-şapte ori.

— Bună seara. Am sosit adineauri!

Îi răspunse un glas care părea să nu fie al ei. Vorbea sacadat, fără intonaţie, cu poticneli între cuvinte.

— Aici… Valy. Cine… sunteţi… dumneavoastră?

De bună seamă că o trezise din somn şi că era buimăcită.

— Radu! M-am întors de la Viena şi…

— Nu…te… cunosc! Nu cunosc… nici un… nene Radu.

— Valy, te rog lasă glumele! Dacă n-ai chef acum, spune-o! Te rechem mâine. Să te chem mâine?

— Nu… ştiu! De ce… mă chemi… pe mine? Vorbeşte cu mămica sau cu tăticu'.

— Pentru dumnezeu, încetează cu prostiile. Parcă n-ai fi om în toată firea.

— Sunt o fetiţă… mă cheamă Valy Proca… şi am şapte ani… şi la toamnă o să mă duc la şcoală…

Tornea trânti telefonul în furcă. Îşi bătea joc de el! Relaţiile lor trecuseră prin câteva faze, de la tandreţe la pasiune şi apoi la indiferenţă, dar nu-şi imaginase că ar putea vreodată să-l ia peste picior. Jignit se apucă să se dezbrace.

„De ce făcea pe copilul?” se întrebă dintr-o curiozitate mai curând profesională. De ce tocmai pe fetiţa de vârstă preşcolară? O simplă alintare? Nu-şi aminti că ea să fi recurs vreodată la un asemenea gen de cochetărie.

În momentul în care îşi trăgea pătura până la bărbie, îi veni în minte referatul pe care Harris îl prezentase la simpozion.

I se făcu dintr-o dată cald. Sări din pat, se îmbrăcă, şi un sfert de oră mai târziu, sună la uşa apartamentului Valentinei Proca din Calea Plevnei.

Îi deschise. Era palidă, cu părul în dezordine, cu privirile pierdute în gol. Purta un taior sport de culoarea muştarului şi pantofi din piele maro.

— Pe… cine… căutaţi?

Vocea era la fel de monotonă, de impersonală, ca adineauri la telefon. Trăsăturile atât de frumoase, de o mare mobilitate – dispunea de o întreagă gamă de surâsuri – aveau acum rigiditatea marmurei. Nu-l recunoştea! O privire îl convinse că nu se prefăcea. Se uita la el ca la un străin, ca la cineva pe care-l zăreşti pentru prima oară. Repetă maşinal întrebarea:

— Dumneavoastră… pe cine… căutaţi? Tornea simţi o împunsătură în piept.

— Valy, nu mă recunoşti? Sunt eu, Radu!

— Nenea Radu? Ştii să desenezi… un vapor? Am o păpuşă… pe care o cheamă Marghit. Vrei… să ţi-o… arăt?

Intră şi trase uşa după el. Camera spaţioasă, aerată, cu pereţii pastelaţi, cu mocheta groasă de culoare bej era cufundată într-o molcomă semiobscuritate. Mobilierul conceput de un prieten arhitect, tablourile – combinaţii geometrice ingenioase şi colaje – darurile unui pictor din anturajul ei, plantele exotice din jardiniere care-şi răsuceau vrejele în jurul unui paravan din fier forjat, toate acestea se topeau în lumina difuză a unui lampadar împletit din pai de orez.

O sili blând să se aşeze. Îi luă mâinile într-ale lui, fără ca ea să se opună.

— Cum te cheamă?

— Pe mine… mă cheamă… Valy Proca!

— Câţi ani ai?

— Şapte ani... la patru decembrie. O să mă duc... la şcoală. Şi Dinuţa... o să meargă la şcoală. Dinuţa... e prietena... mea.

— Ştii să scrii şi să citeşti?

— Sigur că da! M-a învăţat... mămica.

— Atunci citeşte aici! îi întinse o revistă ilustrată.

O apucă neîndemânatică, o apropie până o atinse cu vârful nasului şi începu:

— O... U... OU! M... A... MAMA... A... RE... UN... OU...

Tornea avu o senzaţie de sufocare.

— Bine, foarte bine! Cât fac şase cu trei?

— Şaptesprezece!

— Când a trăit Johan Sebastian Bach?

— Asta nu ştiu! Nu am cunoscut pe... domnu' ăsta. Când o să... mă duc... la şcoală...

Tornea renunţă. Îi propuse o plimbare cu maşina şi ea acceptă cu un amestec de bucurie şi de apatie, caracteristic debilului mintal.

Telefonă lui Vasiliu care era de gardă, îi relată pe scurt situaţia şi îi ceru să trimită urgent o ambulanţă.

A doua zi, după numai trei ore de somn chinuit, Radu Tornea se întoarse la spital. În starea bolnavei nu intervenise nici o modificare. I se dăduseră somnifere şi acum dormea adânc, dar cu aceeaşi faţă crispată. Rămaseră aproape o oră la căpătâiul ei. Îi făcură encefalograme şi o serie de alte teste, care dădură, toate, rezultate neconcludente. Nici un simptom caracteristic dereglării sistemului nervos, nici o dovadă

palpabilă pentru instaurarea unei amnezii!

În camera de gardă, o soră le prepară cafele tari.

— Dacă n-ar fi fost povestea de la Viena, mărturisi Tornea, aş fi pus rămăşag că simulează.

— Ce fel de poveste, Radule?

— Nu ţi-am spus? Scoase din buzunarul de la piept câteva foi de hârtie, le despături şi le întinse colegului. E rezumatul comunicării lui Harris, din culegerea de referate. L-am recitit astă-noapte de câteva ori.

Vasiliu parcurse textul dactilografiat. La un pasaj se opri şi-l reluă cu glas tare:

„Pacientul internat la St. James Hospital suferă de o amnezie ieşită din comun. Îşi cunoaşte numele, nu însă şi vârsta reală, afirmând că are şapte ani. Îşi aminteşte de casa părintească, de rude, de prieteni, dar numai de cei din copilărie. Tot ce i s-a întâmplat ulterior, la şcoală, la universitate şi mai departe, s-a şters din memorie. Nu ştie să scrie, să citească, să rezolve cele mai simple exerciţii de aritmetică. Din punct de vedere fiziologic starea lui este absolut normală. N-am putut depista urmele vreunui traumatism psihic sau fizic şi nici antecedentele pacientului nu justifică instaurarea unei amnezii”. Ce asemănare colosală!

— Nu-i vorba de o asemănare, se răsti Tornea fără să vrea, ci de o perfectă identitate!

Vasiliu îşi trecu palma peste obrajii neraşi.

— Harris a dezvăluit numele pacientului?

— Da! Este vorba de sir Michel Perry.

— Exploratorul? Cel care s-a întors recent

dintr-o expediţie în Himalaya?

— El!

Vru să ştie cum a fost comentat referatul.

— În fel şi chip. Unii, Korner, de pildă contestau originalitatea cazului, alţii, dimpotrivă, îl considerau fără precedent. Harris a fost întrebat dacă a încercat vreo terapie şi a mărturisit că tot ce a întreprins a rămas fără rezultat. N-a reuşit să stabilească natura bolii, nici să amelioreze starea pacientului. Korner i-a propus să-i transfere pe Perry la el, la München.

— De ce să-l transfere?

— Deoarece e specialist în asemenea amnezii şi a rezolvat o grămadă de cazuri asemănătoare. Aşa, cel puţin se lăuda. Harris, bineînţeles, a refuzat.

— Prostii! Tu ce ai de gând să faci, Radule?

— Nu ştiu! În ce zi suntem azi?

— În şapte! De ce întrebi?

— Ar trebui să stabilim când anume s-a produs pierderea memoriei.

Chemă la telefon câteva din cunoştinţele lor comune, întrebându-le dacă o văzuseră pe Valy. O prietenă o întâlnise pe stradă în seara de cinci octombrie, alta fusese cu ea după cumpărături în dimineaţa zilei de şase şi o lăsase apoi în compania pianistului Stoian. Pe acesta, Tornea îl prinse la Ateneu, în pauza unei repetiţii.

— Valentina? Am luat masa cu ea. S-a întâmplat ceva?

— Şi după aceea?

— Am condus-o acasă, am urcat şi am stat niţel de vorbă.

— Până la ce oră?

— Până la patru. Dar nu pricep rostul acestui interogatoriu, doctore.

— Cum se comportă? Ai observat ceva neobişnuit? Nu te-a intrigat nimic?

— Era ca de obicei! Veselă, expansivă, un pic ironică…

— Spune-mi cu exactitate când ai părăsit-o?

— Precis nu pot… pe la patru şi un sfert, cel târziu. La cinci intram la cinematograf cu Violeta. Acum, Radule, dacă nu-mi spui imediat…

— Îţi mulţumesc, Stoiane!

Închise telefonul. Doctorul Vasiliu se arătă nedumerit.

— Ce importanţă atribui orei, Radule?

— Nici una! Poate că amnezia lui Perry s-a declanşat şi ea pe la cinci.

— Ar fi o coincidenţă!

— Nu neg! O coincidenţă. Totuşi, cazurile seamănă ca două picături de apă. Pare absurd, dar mă întreb dacă nu există vreo legătură între Valy şi savantul englez.

— O legătură? În ce sens? Să se fi cunoscut? De unde, Radule? Ea n-a fost, pe câte ştiu, în Anglia.

— S-ar putea ca Perry…

— Fugi de-aici, că aiurezi.

— Nu-i neapărat necesar să se fi cunoscut! O legătură putea să se stabilească şi printr-o terţă persoană, pricepi? Urmărind această pistă, am putea…

— Ai tu o fantezie! …

—… am putea descoperi acel „ceva” care

provoacă fenomenul. Firul trebuie depănat încetul cu încetul, de la un capăt la celălalt. Ar trebui să mă duc la Londra, la Harris, să-i cer amănunte, să-l văd pe Perry.

— Vrei să faci pe detectivul?

— Dragul meu, încearcă să înţelegi că această chestiune se cere altfel abordată, nu după procedeele clasice, deoarece se abate de la orice regulă. Şi Perry şi Valentina erau oameni sănătoşi. Ca atare influenţele externe deţin un rol preponderent şi nu starea psihică anticipat precară a pacienţilor. Aşa cum detectivul îl caută pe criminal, eu vă trebui să caut şi să descopăr acest „agent” extern.

Lui Vasiliu nu-i venea să creadă.

— Chiar vrei să pleci la Londra?

— Nu am altă soluţie! Pe Valy ţine-o te rog sub observaţie, dar nu-i aplica nici un tratament, până nu-ţi dau de ştire.

LONDRA

Era o zi de toamnă neobişnuit de frumoasă pentru oraşul de pe Tamisa, cu cer senin şi cu un soare cald şi prietenos. Clădirile vechi, toate de aceeaşi culoare cenuşie din pricina fumului, arătau mai puţin sumbre şi-şi etalau, într-o vremelnică strălucire, comorile arhitecturale.

Doctorul Tornea sosise cu avionul în cursul dimineţii, luase o cameră la un hotel din apropierea Hyde-Park-ului şi, pe la zece se întâlni cu Harris în cabinetul acestuia de la spitalul St. James. După ce îi expuse cazul Valentinei, îi ceru

amănunte despre Perry. Englezul îl ascultă cu luare-aminte, deşi vădit frământat de propriile sale probleme.

Când Tornea termină, începu să-şi descarce inima:

— Sir Michel nu mai este pacientul meu, dragă colega, ci al profesorului Korner. Am primit dispoziţii în acest sens din partea familiei şi, bineînţeles, m-am conformat.

— La Viena, Korner pomenise parcă… Şi chiar a avut îndrăzneala să se adreseze familiei? Asta întrece orice limită a uzanţelor profesionale, dacă nu chiar a bunului simţ.

— N-am calitatea să judec procedeele domnului profesor Wilhelm Korner. Alaltăieri primesc un telefon de la doamna Perry: „Domnule doctor, am fost sfătuită să-l trimit pe soţul meu la o clinică din Germania. Voi veni să-l iau personal. Vă rog ca totul să fie pregătit”. I-am răspuns, fireşte, că e liberă să facă ce vrea. Ieri dimineaţă cucoana şi-a făcut apariţia într-un Austin ultimul model, însoţită de valetul ei. L-au luat pe bietul Perry, l-au vârât în maşină şi au pornit direct spre aeroport.

Mai mult nu ştiu, iubite colega! Înţeleg situaţia dumitale, dar nu te pot ajuta. Vorbeşte cu doamna Perry sau, şi mai bine, repede-te la München!

Tornea se decise s-o viziteze pe soţia exploratorului.

Găsi cu greu un taxi şi din pricina traficului aglomerat, a şirurilor interminabile la încrucişări, abia către ora prânzului ajunse la destinaţie. Casa familiei Perry, situată într-un cartier de vile din

partea vestică a metropolei, era, prin soliditatea şi sobrietatea ei, un adevărat monument al epocii victoriene. Poarta din lemn lustruit, oprelişte de netrecut pentru orice intrus, avea la mijloc un cap de leu turnat în bronz.

Când ecoul soneriei se stinse, un bărbat cu favoriţi, purtând o vestă în dungi albe şi negre, îi deschise şi îl măsură bănuitor.

— Doresc să vorbesc cu doamna Perry!

— Cu doamna Perry? Valetul încreţi fruntea.

Doamna nu se află la Londra. Dumneavoastră cine sunteţi?

— N-are importanţă! Poate că-mi poţi da dumneata informaţiile de care am nevoie. Este vorba de sir Michel…

— Îmi pare rău, domnule, dar nu ştiu nimic. Omul se pregăti să închidă uşa.

— Stai niţel!

N-avu timp să continue, căci din spate cineva îl dădu la o parte pe valet şi o voce agresivă, cu un pronunţat accent oxfordian, se răsti:

— Întinde-o!

Intervenţia atât de puţin politicoasă aparţinea unei fete în pantaloni şi jachetă de piele. Avea părul moale, castaniu, strâns într-un coc demodat, faţa prelungă, bărbia voluntară şi buzele pline, foarte roşii.

Tornea, prea surprins ca să reacţioneze, făcu un pas înapoi.

— Aşa e mai bine! Constată tânăra satisfăcută. N-avem nevoie de gazetari…

— Duduie, eu…

—…de gazetari care-şi vâră nasul peste tot!

Pleacă, domnule, cu binele, altminteri…

Încercarea ei de a trânti poarta nu reuşi pe deplin, dar nici cea a lui Tornea de a pune piciorul în prag. Trebui să-l retragă gemând de durere şi se dădu şchiopătând la o parte.

Fata îi recomandă în batjocură:

— Comprese cu spirt! Comprese reci cu spirt!

Doctorul se apleacă ca să-şi maseze laba piciorului şi spuse, privind-o de jos:

— Găsesc purtarea dumitale incalificabilă. Cine-ţi dă dreptul să bruschezi oamenii?

Ea îşi puse pumnii în şold.

— Ia' te-te cine-mi face mie morală! Un reporteraş nenorocit, care nu ştie decât să fie indiscret, să adulmece prin casele cetăţenilor onorabili.

— Domnişoară…

— Nu-ţi convine adevărul? Ei da, detest indivizii de teapa dumitale! E oribil să umbli după chestiunile personale ale altora, să le transformi în „senzaţii” şi să le oferi, calde, cititorilor unor fiţuici de scandal. Sau cine ştie, să le foloseşti în scop de şantaj.

Indignarea o făcea şi mai atrăgătoare şi Tornea nu putu să n-o admire.

— Mulţumesc pentru această lecţie de etică profesională la care subscriu cu convingere. Doar că… e greşit adresată. N-am nici o contingenţă cu presa în afara faptului că o citesc din când în când.

— Dumneata nu eşti ziarist?

— Nu, domnişoară, sunt medic!

Obrajii fetei se aprinseră.

— Pricep! Aţi venit pentru că vă interesează

cazul lui sir Michel. Din păcate, asta nu schimbă cu nimic fondul problemei.

— În ce sens?

— Doamna Perry a fost foarte categorică: nimănui nici un cuvânt despre soţul ei! Rolul meu este să veghez asupra respectării acestei dispoziţii.

— Nu faceţi parte din familie? Credeam…

— A nu! Mă numesc Diana Todd şi sunt coproprietara firmei „Todd, Todd şi succesorii – detectivi particulari”. Primul Todd, Josuah, e tatăl meu, al doilea, unchiul Benjamin.

— Iar succesorii, dumneavoastră!

— Într-adevăr! Doamna Perry a plecat ieri, la o soră din Birmingham, fiul locuieşte la Glasgow, fiica studiază la Cambridge. Am rămas doar eu cu valetul ca să ţinem la distanţă curioşii.

— Indivizi de teapa mea!

Diana surâse încurcată.

— Nu mi-o luaţi în nume de rău. Mi-am făcut doar datoria.

— Şi încă cu mult aplomb, domnişoară. Trebuie să vă mărturisesc ceva: nu numai interesul pentru cazul domnului Perry m-a adus aci!

— Daaa!?!

— O persoană care-mi este… apropiată, suferă de aceeaşi maladie. Iată de ce v-aş fi îndatorat dacă mi-aţi înlesni obţinerea câtorva informaţii.

Îl pofti în casă. În bibliotecă, Tornea îi relată întâmplările ultimelor zile şi încheie, rugând-o din nou să-l ajute, în limitele permise de conştiinţa ei profesională.

Tânăra nu se mai codi.

— Îmi pare bine că aţi amintit chiar dumneavoastră de conştiinţă. Ce vreţi să ştiţi?

— În primul rând, cum s-a îmbolnăvit? În ce împrejurări? Şi când? Imediat după înapoierea din expediţie sau mai târziu?

— Asta v-o pot spune: la o recepţie oferită în cinstea lui în saloanele restaurantului „Groom”.

— La câte zile după sosire?

— În şase septembrie! Sir Michel a venit acasă la… 25 august. Altceva?

— Dacă, după părerea dumneavoastră, a putut exista vreo relaţie între domnul Perry şi pianista Valentina Proca din Bucureşti?

— Vă gândiţi la… Nu ştiu, zău!

— Vorbiţi deschis! Nu sunt susceptibil.

— În general, sau…?

— În cazul de faţă.

— N-am auzit rostindu-i-se vreodată numele, deşi, cum să vă spun… sir Michel era un mare admirator al sexului frumos. Nu cunosc, fireşte, toate escapadele sale sentimentale, dar în ultimele luni avea o legătură serioasă. Doamna Perry ştia despre ea şi de aceea, după îmbolnăvirea soţului ei, a depus eforturi pentru a evita publicitatea şi un eventual scandal. Deşi la St. James Hospital era bine îngrijit, ca să-l ferească de indiscreţi, a preferat să-l expedieze la München, îndată ce a primit telegrama cu oferta profesorului Korner.

— Deci, aşa stau lucrurile. O chestiune de amor propriu, de demnitate?

— Şi încă de demnitate! Doamna Perry e, din partea mamei, o ducesă de Norfolk. Acum, domnule, lămuriţi-mă şi pe mine. V-aţi format vreo

părere în privinţa cauzelor acestor pierderi de memorie?

— O părere, da! Le atribui unor factori externi şi nu predispoziţiei. Mai mult…

— Hipnozei; poate? Sau unei substanţe toxice?

— Analizele n-au scos în evidenţă prezenţa în organism a vreunei toxine necunoscute, a vreunui microb sau virus. Nici sugestie propriu-zisă nu pare să fi fost, deşi, poate, ceva de felul acesta. La un moment dat mă întrebam dacă sir Michel n-a contractat boala în timpul expediţiei.

— Deci tot la o otravă vă gândiţi… la o otravă din acelea preparate de indigeni?

Fiindcă nu primi răspuns, Diana se lansă în noi presupuneri.

— Poate la vreun obiect, capabil să provoace pierderea memoriei aşa cum – să nu râdeţi de mine – aşa cum luciul unei oglinzi e uneori în stare să ne cufunde într-un somn hipnotic. N-am desfăcut eu valizele lui sir Michel, dar dintr-o expediţie se aduc de regulă obiecte neobişnuite, statuete, măşti, scule de vrăjitorie. Neobservând surâsul stingherit al lui Tornea, adăugă: la urma urmei, îl putem întreba pe John.

Îl chemă pe valet.

— Erau patru cufere, o informă acesta. Unul cu îmbrăcăminte, celelalte cu tot felul de ierburi, flori presate şi pietre, cu insecte puse la borcan şi cu fluturi. Mi-a poruncit să le aşez pe rafturile din laborator, până va avea timp să le aranjeze. Dar n-a mai apucat s-o facă!

— Obiecte aşa… mai neobişnuite, ale

indigenilor, nu se aflau prin geamantane? Îşi continuă Diana interogatoriul.

Valetul spuse fără ezitare:

— Nu! Doar o casetă frumos cizelată.

— Ce fel de casetă? Ai deschis-o?

— Ei da! Am ridicat capacul. Înăuntru erau…

— Ce?

— Ţigări de foi! Nişte havane de foarte bună calitate.

Diana îl concedie.

— Mulţumesc, John, poţi pleca! Domnule doctor, asta-i tot ce am putut face pentru dumneavoastră.

— Aţi fost foarte amabilă! Cunosc acum câteva detalii preţioase. De pildă că sir Perry s-a îmbolnăvit la 6 septembrie, la restaurantul „Groom”. Cred că acolo am putea afla mai mult.

— „Am afla”? Vorbiţi la plural?

— Deoarece am convingerea că mă veţi ajuta şi de acum încolo, domnişoară Diana.

— Să vă ajut? Poate vreţi să spuneţi că o să „colaborăm”? Asta ar fi cu totul altceva. Chiar dacă am fost angajată ca cerber, consider că am datoria să acţionez în interesul clientului meu în orice chip. Mi-o impune… conştiinţa profesională.

Un ceas mai târziu, Diana Todd şi doctorul Tornea intrară prin uşa cu aspect medieval a restaurantului „Groom”. Înfiinţat prin secolul al XVIII-lea, localul păstra cu rigoare tradiţiile hanurilor londoneze din aceste vremuri. Pe policioare erau aşezate farfurii de alamă şi ulcioare de bere din staniu, iar pe pereţi atârnau steme şi drapele ale breslelor. Chelnerii aveau aerul unor

seniori sau chiar al unor membri ai Casei lorzilor.

Ambianţa intimă, exclusivistă, te avertiza din capul locului asupra dificultăţilor de a obţine vreo informaţie şi într-adevăr – obişnuiţii o ştiau şi o preţuiau – discreţia intra aici în costul pipărat al meniului. Abia după ce Diana îşi declină calitatea, după ce explică scopul vizitei şi dădu asigurări în privinţa grijii pentru păstrarea bunului renume al casei, şeful de sală acceptă să-l cheme pe domnul Charles. Domnul Charles îl cunoştea de mulţi ani pe sir Michel şi fusese în preajma lui în ziua banchetului. Era un domn de aproape şaptezeci de ani, adus din spate, căruia profesiunea practicată din fragedă tinereţe îi devenise o a doua natură.

În pofida insistenţelor Dianei, nu se aşeză pe scaun.

— Vă rog frumos, cu îngăduinţa dumneavoastră, aş rămâne în picioare. Obişnuinţă, ştiţi!

— Îmi pare rău! Vă amintiţi de prânzul dat în cinstea lui sir Michel Perry?

Oferindu-i-se prilejul de a rupe tăcerea impusă, de a ieşi din tipicul dialogului pur profesional, domnul Charles îl folosi din plin.

— Cum să nu! În meseria noastră, fără o memorie prodigioasă nu faci nimic; pe deasupra, e necesar să ai atenţia mereu trează, spirit de observaţie şi temeinice cunoştinţe de psihologie. Fiecare client e un caz particular şi cere un tratament aparte.

Tornea constată similitudinile cu propria sa profesiune. Zâmbetul său nu-i scapă bătrânului chelner.

— Râdeţi, domnule? Într-un fel trebuie să vorbeşti cu un client nervos şi irascibil, într-alt fel cu unul plictisit şi flegmatic: nu poţi servi în aceeaşi manieră o pereche de îndrăgostiţi şi nişte oameni de afaceri veniţi să încheie o tranzacţie.

— În cazul acesta, ne puteţi spune ce s-a întâmplat şi în ce stare de spirit se găsea sir Michel? Vru să ştie Diana.

— Fireşte! A sosit pe la unu. După ce l-am ajutat să-şi scoată pardesiul, l-am condus la locul său din capul mesei. S-a adunat de îndată lume multă; i se strângea mâna, era felicitat şi i se puneau tot soiul de întrebări. Arăta, ca întotdeauna, surâzător şi puţin afectat. Îşi potrivea cravata şi dunga de la pantaloni, ca şi când ar fi fost în aşteptarea cuiva... a unei persoane căreia ţinea să-i facă o impresie cât mai favorabilă. De la unu şi treizeci şi până la două treizeci s-a servit masa. Nu prea mânca, deşi, în general, preţuieşte bucatele alese. Ce mai, stătea ca pe ghimpi. În timpul deşertului s-a ridicat, a venit lângă mine şi mi-a şoptit: „Charles, o să mă caute o doamnă. Condu-o în salonaşul galben şi roag-o să aştepte. Pe urmă vii să-mi comunici că sunt chemat la telefon”.

— Doamna a sosit? se precipită Tornea. Când?

— La trei fără un sfert.

— Cine era?

— Eu n-o văzusem niciodată dar am recunoscut-o imediat după fotografiile din reviste!

— Cine era? îl zori Diana.

— Yvette Robert, cântăreaţa de şansonete.

Cum l-am anunţat potrivit înţelegerii, sir Michel a alergat spre salonaş, sprinten ca un băieţandru. Abia m-am putut ţine după el. Înainte de a intra, m-a rugat să am grijă să nu fie deranjat.

— Cât timp au stat acolo?

— Câteva minute, domnişoară! Pe urmă, sir Michel a ieşit să-mi ceară să-i aduc un pacheţel din buzunarul pardesiului.

Diana îi apucă fără să vrea braţul.

— Ce fel de pacheţel?

— Un etui, domnişoară, un etui din piele, înfăşurat în hârtie de mătase, de bună seamă un giuvaier.

— Pe urmă ce s-a mai întâmplat?

— Am intrat în salon şi i-am înmânat pacheţelul. L-a desfăcut şi a scos un obiect.

— N-aţi putut vedea ce era? întrebă medicul.

— Nu! Ajunsesem de-acum lângă uşă. L-am auzit însă spunând: „Am găsit-o la poalele lui Makalu, printre stânci. Aspectul ei neobişnuit, uluitoarea ei frumuseţe şi strălucire, m-au făcut să mă gândesc la tine, Yvette. Sunt fericit că bijutierul a montat-o la timp. Îţi doresc…” În clipa aceea, s-a produs nenorocirea!

— Ce oră era? În jur de cinci? întrebă Tornea.

— Nu! V-am spus doar: trei fix. Pendula tocmai începuse să bată. Sir Michel a îngălbenit, privirile i s-au tocit, braţele atârnau neputincioase. Părea un om care nu mai e stăpân pe voinţa lui. Am asistat o dată la o experienţă de hipnotism. Ei bine, semăna leit cu o persoană aflată în transă.

— Şi mai departe? Ce s-a întâmplat?

— Domnişoara Robert nu observase nimic. Se

uită fascinată la conţinutul etuiului. I l-a luat din mână, l-a vârât în poşetă şi mi-a făcut semn s-o iau înainte. Am însoţit-o până la poartă şi când am revenit, sir Perry stătea tot pironit locului. Nu l-am dus înapoi în sală, ci am chemat doi domni, despre care ştiam că-i sunt buni prieteni. Văzându-l s-au alarmat şi l-au întrebat ce i s-a întâmplat. Nu le răspundea şi nici măcar nu-i recunoştea. Îngâna doar: „*Mă cheamă Michel Perry*, *am şase ani jumate şi ştiu un cântec cu omul de zăpadă*” După ce a făcut o reverenţă, l-a cântat de la început până la sfârşit şi a mai recitat, ca supliment, o poezioară. Părea foarte dezamăgit că producţiile sale artistice nu sunt răsplătite cu aplauze, şi că nu i se oferă, drept recompensă, o felie de tort. Când s-au mai dezmeticit, unul a fugit după un medic, care l-a transportat cu maşina la spital. Cam asta a fost!

Tornea îi strânse mâna şi îi mulţumi, încercând să-şi ascundă dezamăgirea.

Luară masa împreună, dar nu la „Groom”, ci la o mică pensiune de pe Wympole Street, ale cărei specialităţi erau pateurile cu tocătură de rinichi şi berea de casă.

— Călătoria mea n-a fost prea rodnică, se plânse Tornea când ajunseră la cafea. Ceea ce am aflat, n-are probabil nici o legătură cu amnezia domnului Perry şi a Valentinei Proca.

— À propos, mi-aţi vorbit prea puţin despre ea. Cum e? Tânără? În vârstă? Când şi-a pierdut memoria, s-a manifestat la fel ca sir Michel?

Doctorul evită un răspuns.

— Nu ştiu ce să fac! Să mă înapoiez la

Bucureşti, sau…

—…sau să plecaţi la Paris? La asta vă gândeaţi?

— Da! Poate că Yvette Robert, care a fost cu el în ultimele sale clipe de luciditate, a observat ceva deosebit.

— Remarc că aţi început să vorbiţi la singular.

— Cum altfel? Dumneavoastră aveţi, desigur, obligaţii…

— Prima şi cea mai importantă este aceea de a apăra interesele clienţilor mei. Forma sub care o fac, mă priveşte. De la cântăreaţă am putea afla, într-adevăr, lucruri interesante.

— Aşadar, am” putea afla! La plural!

— Fireşte! Doar n-o să vă las să plecaţi singur… tocmai la Paris şi tocmai la primejdioasa Yvette Robert.

PARIS

Teatrul „Majestic” se afla într-un cartier central, la întretăierea bulevardului Saint-Germain cu Rue de Rennes şi, ca să evite pierderea de timp, se duseră acolo direct de la aeroport. Se înserase. Deasupra apelor Senei plutea o ceaţă alburie, frunzele ruginii se fugăreau posomorâte de-a lungul cheiului şi pe frontispiciile caselor începuseră să strălucească luminile multicolore ale reclamelor.

În taxi, Diana se lăsase comod pe spate şi privea drept înainte. Tornea avu prilejul să-i admire profilul delicat şi părul cu luciu de mătase. Constată surprins că prezenţa ei îl încântă şi că-i

dă totodată un sentiment de bucurie calmă, pe care nu-l cunoscuse niciodată alături de Valy.

Îi păru rău când ajunseră la destinaţie.

Spectacolul începuse. Holul înzorzonat, în stil baroc, pustiu şi cu luminile stinse, avea ceva din tristeţea palatelor părăginite. Prin uşile capitonate răzbăteau acordurile unei melodii sentimentale, interpretată de o voce desuetă de tenor liric. Un fel de lacheu, într-un frac liliachiu cu epoleţi şi brandenburguri îi întrebă pe cine caută.

— Pe domnişoara Robert! Unde e intrarea artiştilor?

— Intrarea artiştilor? Credeţi că fiecare poate pătrunde aşa, netam-nesam, la artişti? Păi ce ne-am face dacă toţi ar năvăli aici după autografe sau mai ştiu eu ce? Accesul particularilor strict interzis! E clar?

— Foarte clar! recunoscu Diana. Doar că noi nu umblăm după „autografe sau mai ştiu eu ce”, ci după un interviu. Suntem de la „London Tribune”.

— A, ziarişti! Aveţi legitimaţie?

Diana îi scutură în palmă o bancnotă de zece franci.

— Cred că asta ţine loc de legitimaţie.

— Vă mulţumesc! Puteţi intra! Artiştii noştri sunt bucuroşi să dea declaraţii presei. Numai că pe domnişoara Robert n-o s-o găsiţi!

Tornea era consternat.

— De ce?

— Lipseşte de la teatru. E bolnavă.

— Bolnavă? De când?

— Să tot fie vreo două-trei săptămâni. Nu vă mai prefaceţi! Ştiam de la început că pentru boala

asta a ei aţi venit. Au mai fost şi alţi domni ziarişti.

— Uite ce, îl momi detectiva, dacă ne dai câteva amănunte, sunt dispusă să-ţi mai arăt o dată legitimaţia.

O a doua hârtie albastră îşi schimbă posesorul.

— Apoi, s-a întâmplat într-o după-amiază, în timpul repetiţiei. Domnişoara cânta cântecul acela despre un copac bătrân într-un parc, care a văzut multe la viaţa lui. Domnul Brisson o acompania la pian. Deodată ameţeşte. Se face albă ca cearşaful, înţepeneşte şi nu mai e capabilă să scoată o vorbuliţă. Se adună colegii, o scutură, o stropesc cu apă, nimic! Nu recunoaşte pe nimeni, ci stă ca şi când ar fi lovit-o damblaua.

— Fantastic! făcu doctorul privind-o pe Diana.

— Se apucă iar să cânte, continuă omul în livrea, dar nu şansoneta ei, ci una din aiurelile alea ale copiilor: „*Un coq sur un mur*, *qui picote du pain dur*, *picoti picota*, *leve la jambe et saut en bas*” [Un cocoş pe un zid, ciuguleşte pâine uscată, picoti picota, ridică piciorul şi sare jos]. Au dus-o la spital.

— La ce spital? întrebă Tornea repede.

— La Sainte-Anne, mi se pare. La balamuc. Doamna Melanie ar putea se vă dea amănunte.

— Cine e doamna Melanie?

— Garderobiera domnişoarei Yvette.

— Nu-i nevoie, hotărî Tornea. La Sainte-Anne lucrează Dubarry. Să mergem imediat la el.

— La ora asta?

— Nu contează! Locuieşte la spital şi, la urma urmei, suntem prieteni.

La centrul de psihiatrie din Rue de Tolliac doctorul Dubarry îi aştepta. Îi telefonaseră în prealabil, solicitându-i o întrevedere şi francezul nu numai că acceptase, ci şi insistase să-l vadă cât mai curând pe Tornea.

Se aşezară pe o bancă din curtea spitalului. Tornea vru să-i expună, pe îndelete evenimentele ultimelor zile ca în final să-i ceară relaţii despre Yvette Robert, dar auzind despre ce este vorba, lui Dubarry îi sări muştarul:

— Nu pot să te ascult, mon cher! Iartă-mă! Simt că fac explozie dacă nu-mi uşurez chiar acum sufletul.

— Ai avut necazuri?

— Necazuri? Stai să vezi. La cererea direcţiei teatrului „Majestic” şi a câtorva persoane influente, am înscris-o pe domnişoara Robert sub alt nume, ceea ce ne-a scutit de insistentele oaspeţilor nepoftiţi. Fata era delicioasă și-ţi mărturisesc că amnezia o avantaja, de vreme ce tot nu avusese prea mult în căpşorul ei. Se juca prin grădină, cânta, spunea poezioare şi se împodobea cu cununi de flori. O iubeau toţi, personalul, bolnavii… E drept că, din punct de vedere profesional, n-am realizat cine ştie ce progrese. Pot spune doar că blocarea memoriei a survenit ca o urmare a unei intervenţii brutale, fără ca la pacientă să fi existat vreo predispoziţie psihopatologică.

Tornea, căruia i se confirmau opiniile, înregistră cu satisfacţie privirile admirative ale Dianei.

— Bine, bine, dar acestea nu-s motive de supărare.

— Plesnesc fiindcă mi-au luat-o, mon cher! Da, da, au luat-o şi au dus-o la… la naiba să-l ia!

— La profesorul Korner te pomeneşti? Întrebă detectiva. Ca şi pe sir Michel?

Psihiatrul confirmă.

Se grăbiră să-l pună în temă în privinţa dedesubturilor afacerii, a relaţiilor dintre Perry şi cântăreaţă şi a intereselor nobilei urmaşe a ducilor de Norfolk.

— Aha! Aflând probabil că Yvette şi-a pierdut memoria în împrejurări similare, doamna Perry…

—… a trecut la atac! îl completă Diana Todd. A dispus trimiterea soţului ei la München şi a intervenit pentru îndepărtarea şansonetistei de la spitalul dumneavoastră unde, în ultimă instanţă, putea fi mai lesne descoperită. În ce condiţii a plecat Yvette?

— Alaltăieri s-a prezentat fratele ei, un puşti impertinent cu barbă şi cu plete. A intrat fără să dea măcar bună ziua. „Doctore, am venit după soră-mea. Aici e la cheremul a tot soiul de gură-cască şi de fanţi, aşa că am hotărât s-o duc la o casă serioasă. Afacerea e pusă la punct şi aranjată cu profesorul Korner”. Îmi venea să-i trag palme, dar pe Yvette am trebuit să i-o dau. Cu domnul profesor am să mă răfuiesc într-o zi, îi vine şi lui rândul.

— Deci nu pe domnişoara Robert erai supărat? La început aşa mi se părea.

— Pe ea? Vai de mine, mon cher Tornea! Ea este o copilă dulce, sensibilă, visătoare şi pe deasupra – îşi coborî glasul ca să nu-l audă Diana – are nişte picioare… Pe domnul profesor mi-e

necaz, că mi-a suflat-o!

— Aşadar, sir Michel şi cântăreaţa se află acum la München. Dragă Dubarry, cred că-l voi vedea pe Korner înaintea ta. Doreşti să-i transmiţi ceva?

MÜNCHEN

Sanatoriul profesorului Korner era situat undeva la marginea oraşului, în mijlocul unui parc cu stejari seculari, împrejmuit de un zid înalt de cărămidă. Ca să ajungă la poartă, maşina pe care Tornea o închiriase trebui să părăsească şoseaua naţională şi să parcurgă un kilometru de drum neasfaltat. Se opri în faţa gheretei portarului şi coborî.

— Aş dori să vorbesc cu domnul profesor Korner!

— Azi e marţi! constată omul în halat alb şi chipiu, ca şi când această realitate calendaristică ar fi făcut de prisos orice altă explicaţie.

— Ştiu! Marţi, doisprezece octombrie! Şi ce-i cu asta?

— Citiţi afişul!

Pe cartonul alb din dreptul ghişeului scria cu litere de tipar:

Nervenklinik Prof. *Dr*. *Willielm Korner*

Empfang Montag und Freitag von 9 bis 12 Uhr nur nach vorberiger Ansage"

[Clinica de boli nervoase prof. Dr. Wilhelm Korner. Primire luni şi vineri, între orele 9 şi 12. Numai după înscriere prealabilă.]

Programul atât de riguros şi de zgârcit i se păru plin de haz. Zâmbetul său abia schiţat nu

trecu neobservat şi portarul îl interpelă:

— Găsiţi ceva de râs? La noi domneşte ordinea şi disciplina, domnule. Sunt sigur că aţi omis să vă treceţi pe listă, domnule!

— Ce-i drept, e drept! N-am recurs la „înscrierea prealabilă”. Dar nici nu doresc să fiu consultat. Vreau pur şi simplu să vorbesc cu domnul profesor.

Omul cu şapca deşurubase capacul unui termos şi-şi turnă cafea în paharul de plastic.

— Cunoaştem! Aşa spuneţi cu toţii când veniţi neprogramaţi. Vă dau un sfat: duceţi-vă acasă şi chemaţi-ne la telefon. O să răspundă sora de serviciu, îi indicaţi numele, vârsta, profesiunea, adresa şi aşa mai departe, iar ea o să vă comunice ziua şi ora vizitei. În felul acesta, peste trei-patru săptămâni, puteţi fi primit de domnul director.

— Ascultă, prietene, mă numesc Radu Tornea şi sunt, ca şi şeful dumitale, medic. Vin la profesorul Korner în calitate de coleg şi nu de pacient. Şi acum, fă bine şi deschide poarta.

Tonul energic îl determină pe portar să cedeze. Apăsă pe butonul de deschidere a porţii şi automobilul pătrunse în parc, rulând pe pietrişul mărunt al aleii.

Korner, informat telefonic, îl aştepta în capul scării. Era un bărbat de cincizeci de ani, scund şi îndesat, cu părul alb tuns scurt şi cu ochelari cu ramă subţire de aur. Purta un costum în carouri, cămaşă cadrilată şi pantofi cu talpă groasă, ceea ce îl făcea să semene cu un administrator de moşie.

— Ce surpriză doctore Tornea! Intră, te rog.

Intră şi fă-te comod. Cărui fapt îi datorez plăcerea de a te vedea?

Dintr-un sertar al biroului apăru o sticlă de rachiu de ienupăr şi două pahare. Camera întunecoasă, cu pereţii în lambriuri de stejar, poseda un cămin impunător în care fumegau câţiva buşteni. Arcurile uzate ale fotoliilor de piele zdrăngăniră sub greutatea trupurilor.

— Domnule profesor, iată pe scurt scopul vizitei mele: sosind la Bucureşti…

Vru să-i povestească despre Valentina, dar amintindu-şi comportarea lui Korner faţă de colegii de la Londra şi Paris, se opri nedecis.

Profesorul aşteptă impasibil.

— Sosind în Bucureşti, reîncepu Tornea, am avut răgaz să reflectez asupra celor relatate de doctorul Harris la simpozion şi mi-am format o anumită părere. De la Dubarry am aflat de al doilea caz, aproape identic. Având în vedere că ambii bolnavi se află acum la dumneavoastră…

Korner avu o tresărire şi răspunse în doi peri:

— Interesul pe care îl purtaţi pacienţilor mei mă onorează, deşi nu-i sesizez prea bine mobilul. Domnul Perry şi domnişoara Robert mi-au fost încredinţaţi de prea puţină vreme, ca să vă pot împărtăşi opiniile mele. Ţin să subliniez că numai la insistenţele familiilor am consimţit să-i primesc. Dar, de vreme ce aţi întreprins această călătorie obositoare, împărtăşiţi-mi ideile dumneavoastră. Vă ascult.

— Domnule profesor, consider că această amnezie se datorează unui factor exclusiv extern. Ea nu este generată de obişnuitul complex de

împrejurări care, suprapunându-se unei predispoziţii, afectează îndeobşte starea psihică – un şoc nervos, traumatisme, etcetera, etcetera…

Korner îşi scoase ochelarii şi începu să-i lustruiască migălos cu o bucată de piele de căprioară, pe care o ţinuse împăturită în buzunarul de la piept.

— Vă invidiez, domnule doctor, pentru extraordinara dumneavoastră capacitate de a diagnostica… la distanţă. Pe câte ştiu, n-aţi avut prilejul să consultaţi bolnavii. În sfârşit… ce înţelegeţi dumneavoastră prin „factori externi”? Un virus? O substanţă chimică? Sugestie?

— Nu ştiu! recunoscu Tornea. Poate ceva de felul acesta, poate altceva, ce încă nu suntem capabili să definim.

Profesorul terminase cu curăţatul lentilelor şi-şi alese dintr-o cutie o ţigară de foi negricioasă. Spuse în timp ce-i reteză capătul cu o lamă specială a briceagului:

— Frumoase concepţii! Mai rămâne să susţineţi că au căzut victimă unor vrăji. La urma urmei, ce doriţi de la mine, domnule doctor Tornea?

— Să-mi îngăduiţi să văd pacienţii, să le pun câteva întrebări.

Fumul trabucului îl jena şi ca să scape de el nu găsi altă soluţie decât să-şi aprindă una din propriile sale ţigarete.

— Mă tem că nu va fi posibil.

— Cum aţi spus, domnule profesor?

— Ziceam că nu prea va fi posibil.

— De ce?

— Vedeţi, metoda pe care o aplic…

— Sunt şi eu medic. Voi şti să am grijă.

Korner se ridică.

— Vă rog să nu insistaţi. În timpul tratamentului interogarea pacienţilor poate avea consecinţe extrem de dăunătoare.

Fu cât p-aci să-i destăinuiască, ca suprem argument, cazul Valentinei, dar se abţinu din nou.

— Nu prea vă înţeleg, domnule profesor, dar dacă acesta este ultimul cuvânt, îngăduiţi-mi să mă retrag.

Neprimind nici un răspuns, ieşi din birou în aparenţă calm, în realitate spumegând de mânie. Se sui la volan şi demară, stârnind o grindină de pietricele.

Pe aleea dinspre şosea coborî şi începu să se plimbe printre arborii pădurii, ca să-şi adune gândurile. Această afacere încâlcită era plină de implicaţii, care nu aveau nimic comun cu aspectul ei ştiinţific. Ambiţiile exagerate ale doamnei Perry, eforturile ei de a-şi păstra numele nepătat erau în stare să compromită până şi strădaniile medicilor. Trebuia să întreprindă ceva! I-o dictau nu numai obligaţiile morale faţă de Valy, ci şi conştiinţa profesională. Trebuia să-i vadă pe Yvette şi pe sir Michel, în pofida tuturor opreliştilor.

Conduse maşina spre motelul situat la marginea autostrăzii. Simţea nevoia unei mese consistente şi a câtorva ore de somn bun.

Îşi consultă ceasul la lumina lanternei de buzunar. Unu fără un sfert! Noaptea era întunecoasă. Din norii compacţi ce nu lăsau să se

străvadă luna, cernea de zor o ploaie măruntă. Tornea opri maşina şi o luă pe jos prin pădure, ferindu-se să facă zgomot. Ajuns la împrejmuirea sanatoriului, merse de-a lungul ei până într-un punct diametral opus porţii. Nu-şi făcuse nici un plan, nu luase nici o unealtă, lăsând totul pe seama hazardului. Norocul îi surâse. Descoperi o porţiune de zid cu tencuiala căzută, cu mortarul fărâmiţat şi cu goluri ce puteau fi folosite în chip de trepte. Se căţără, încălecă zidul ca apoi, convins că nu fusese zărit, să coboare în parc.

Din pricina vremii urâte, paznicii îşi căutaseră adăpost pe sub streşini. Cărările erau pustii şi de nicăieri nu răsunau paşi pe pietriş. Doctorul se furişă prin iarba umedă, din trunchi în trunchi, din boschet în boschet. Ajunse în spatele conacului, la una dintre acele aripi neînsorite şi igrasioase, care adăpostesc de obicei cămările, magaziile şi locuinţele personalului.

Geamurile erau întunecate, în afara celor ale coridoarelor, din care răzbea o lumină slabă. Burlanul gros de tablă aparţinea desigur instalaţiei de aerisire a bucătăriei. Încercând rezistenţa ferestrei din care ieşea, lemnăria putredă se sfărâmă şi încuietoarea cedă.

Nu se înşelase. Mirosea atât de puternic a mâncare stătută, încât orice confuzie era exclusă. Aprinse lampa şi făcu ocolul imensei plite, când ceva, o pisică sau un şobolan, îi trecu printre picioare.

Ieşi pe coridor. Îşi aminti că la vizita lui „oficială” trecuse, în hol, pe lângă sora care completa registrul de pacienţi. Dacă dădea de

acest registru…

Holul era chiar la capătul culoarului, iar cartea legată în pânză, pe birou. O deschise şi începu s-o răsfoiască. Printre ultimele însemnări figurau şi cele referitoare la Perry şi la domnişoara Robert. Stăteau amândoi la parter, în odăi alăturate. Tornea se orientă rapid. Pătrunse într-o anticameră luminată de un bec slab, în care – îşi dădu seama cu întârziere – ar fi fost posibil să se găsească o soră. Din fericire, scaunul era gol. Cele două uşi spre rezervele bolnavilor erau încuiate, dar cheile nu fuseseră scoase. Învârti la întâmplare una din ele şi se strecură înăuntru. Nu-l întâmpină nici albeaţa sobră a pereţilor, nici mirosul de spital. Văzu, la lumina veiozei, o garsonieră confortabilă, puţin demodată, de pensiune familială. Înăuntru nu era nimeni. Locatarul – Michel Perry, judecând după pipa şi pachetul de tutun de pe masă – lipsea.

Iţele se încurcaseră şi Tornea se întrebă dacă într-adevăr îl răsfăţa norocul. Se pregăti să iasă, când din camera alăturată răzbiră şuşoteli. Se apropie în vârful picioarelor de uşa de legătură întredeschisă. La pâlpâirile roşietice ale focului din cămin zări un bărbat şi o femeie şezând alături pe covor şi ţinându-se de mâini. Ascultă cu răsuflarea întretăiată.

— Am să-ţi aduc din grădină multe, multe floricele, spuse Perry.

— Nu-mi trebuie! Să-mi dai înapoi lănţişorul. De ce mi l-ai luat?

Cântăreaţa avea un profil de o asemenea puritate, încât în ciuda celor aproape treizeci de ani, felul de exprimare caracteristică maladiei de

care suferea – vorba lui Dubarry – nu şoca, ci dimpotrivă.

— Nu fi rea, o admonestă exploratorul, nu fi rea cu mine! Nu ţi l-am luat eu! Eu ţi l-am dăruit, fiindcă te iubesc tare mult şi când o să mă fac mare şi o să fiu pilot-pompier, o să mă însor cu tine.

Sir Michel trecuse de cincizeci. Părul îi albise şi în jurul ochilor se ţesuse un păienjeniş de zbârcituri, pe care le ascundeau, de bine de rău, o pereche de ochelari fumurii.

— Şi eu te iubesc pe tine… dar vreau înapoi lănţişorul.

Idila nevinovată la care asista Tornea era evident inspirată de starea lor maladivă. La vârsta de şapte ani cei doi nu se cunoscuseră, ci mult mai târziu. Atracţia reciprocă fusese totuşi capabilă să străpungă bezna şi să dureze o punte fragilă către copilărie.

Dar lănţişorul? Să fi fost el giuvaerul pe care-l oferise Perry cântăreţei? De vreme ce-şi aminteau despre el, avea o importanţă extrem de mare. Surâse, gândindu-se la presupunerile Dianei privitoare la instrumentele de vrăjitorie. Şi totuşi, exploratorul pomenise la „Groom” despre „ceva” găsit la poalele muntelui Makalu. Cert, trebuia să i se acorde acestei podoabe mai mult interes.

Fusese atât de absorbit de conversaţia perechii şi de propriile sale gânduri, încât îi scăpară şi paşii furişaţi din antreu, şi întredeschiderea precaută a uşii. Era gata să intre în camera Yvettei, când liniştea fu destrămată de zbârnâitul strident al soneriei de alarmă.

Crezu că izbucnise un incendiu şi ieşi repede pe culoar. În clipa aceea doi vlăjgani îl apucară de braţe şi-l imobilizară. Stătea nemişcat, fără să se zbată, conştient de încurcătura în care se vârâse. Profesorul Korner se ivi la capătul coridorului; purta o pijama de flanelă şi-şi frecă ochii cârpiţi de somn.

— Am prins hoţul! îl anunţă unul dintre paznici. Opera în camera exploratorului.

Directorul care uitase să-şi ia ochelarii, veni să-l privească mai de aproape. Încremeni.

— Dumneata?

— Eu! Vă rog să mă scuzaţi! îngână Tornea cu un surâs tâmp. Dacă sunteţi prea ocupat am să revin altă dată!

PARIS

Diana îi făgăduise lui Tornea să-l aştepte la Paris. Neavând ce face, mai trecu odată pe la „Majestic”, ca să stea de vorbă cu doamna Melanie. O găsi în cabina Yvettei şezând într-un fotoliu şi tricotând. Era o femeie vulgară, cu părul vopsit într-un roşu aprins, cu dinţii stricaţi şi cu privirea răutăcioasă. O întâmpină cu o nejustificată ostilitate.

— Dumneata ce cauţi aici? Diana se recomandă:

— Sunt de la firma „Todd, Todd şi succesorii – detectivi particulari”. Mi-ar trebui nişte informaţii.

Garderobiera avu un şoc pe care l-ar fi remarcat orice ageamiu, darmite un criminalist de profesie. Aproape să scape din mână andrelele. Abia după un timp reuşi să bolborosească:

— Ce fel… de… informaţii?

— Despre domnişoara Robert. Mă interesează… Doamna Melanie o întrerupse cu o bruscheţe, care trăda şi mai bine conştiinţa ei încărcată.

— Nu ştiu nimic! Nu pot spune nimic!

— Te-aş sfătui să încerci totuşi. Diana începuse să adulmece ceva. Domnişoara a fost plecată la Londra, nu-i aşa?

— Da, dar…

— La şase septembrie. S-a întors la…?

— A doua zi. Şi ce-i cu asta? Ce vreţi de la mine?

— Nimic deosebit. Când şi-a pierdut memoria?

— Nu ştiu! Am uitat! Ce-s eu datoare să le ţin minte pe toate?

— Când? repetă întrebarea, cu tonul mai ridicat.

— La… 16 septembrie.

— Ora?

— Pe la trei după-masă.

— La Londra a primit în dar un lucru de preţ, o bijuterie. Sunt sigură că ai văzut-o. Te rog să mi-o descrii.

Femeii îi căzu lucrul de mână; se sculă cu genunchii moi.

— N-am văzut nimic. Ce credeţi că domnişoara îmi arată mie bijuteriile ei? Lăsaţi-mă în pace! Lăsaţi-mă în pace!

Strigase ultimele cuvinte în disperare şi Diana înţelese că pusese degetul pe rană. Garderobiera se temea, şi teama ei era în legătură cu giuvaerul dat de sir Michel cântăreţei.

— De ce nu vrei să vorbeşti despre acest obiect? întrebă, străpungând-o cu privirea. Doamna Melanie coborî de îndată ochii în pământ şi spuse fără convingere:

— Fiindcă nu cunosc nimic despre el.

— Sau fiindcă ştii prea multe? Vorbeşte că de nu… Se îndreptă cu paşi hotărâţi spre telefonul de pe masa de toaletă.

Garderobiera se prăbuşi în fotoliul din care abia se ridicase.

— Nu, nu, vă rog să nu chemaţi poliţia!

— Aşadar, ai furat-o?

— Vai de zilele mele.

— Ai furat-o sau nu?

— Numai din cauza lui, a lui Etienne, s-a întâmplat. El m-a împins. I-am spus că o să iasă cu bucluc, dar el nu şi nu, că n-o să se observe.

— Deci recunoşti?

— Da, am luat-o.

Diana împinse un scaun în faţa fotoliului şi se aşeză.

— Madame Melanie, e în interesul dumitale să spui adevărul. Doar aşa ai şanse să scapi.

Garderobiera se resemnă şi-şi suflă nasul într-o batistă mototolită.

— Iacă spun totul! Buzele ei subţiri mai tremurau, când adăugă cu năduf: dar mi-l bag la apă şi pe monsieur Etienne care mi-a tras clapa. Iar eu, nenorocita de mine, să trag ponoasele. Ei bine, dom'şoara Yvette s-a întors de la Londra cu o bijuterie tare frumoasă. O piatră mare, albăstruie, montată într-un cerc gros de aur şi prinsă de un lanţ. Mie, să vă spun drept, mi se scurgeau ochii

după ea, dar n-aş fi îndrăznit să pun mâna pentru nimica-n lume, că-s femeie cinstită şi apoi, că s-ar fi observat îndată că lipseşte.

Ghinionul face să vină Etienne – omul meu – să-mi ceară nişte parale. O zăreşte sub oglindă şi din clipa aia, parcă a intrat în el necuratul! S-o iau, zice, şi s-o ştergem, că ne-a pus dumnezeu mâna în cap. Eu mă împotrivesc, că-s femeie cinstită, şi-i explic că o să ne prindă sticleţii cât ai zice peşte. Şi aşa, dintr-o vorbă într-alta, reuşesc să-l conving. Pleacă, dar de-atunci n-am mai avut zile cu el.

Seară de seară când veneam de la lucru începea şi isprăvea tocmai la cântatul cocoşului. Să aştept până când va fi lume multă în cabină sau când e domnişoara plecată, sau când soseşte din oraş, ca s-o fac să creadă că a pierdut-o pe drum. Pe scurt, mă ispiteşte ca un diavol ce e.

Apoi, după vreo zece zile fir-ar să fie, s-a întâmplat ştiţi dumneavoastră ce.

— S-a îmbolnăvit?

— Da, atunci am pus mâna pe lănţişor. Era pe scenă şi-l purta la gât. Când i s-a făcut rău, m-au chemat s-o duc în cabină. Ei, şi când am dus-o şi am întins-o pe divan, m-am prefăcut că-i desfac bluza… N-a observat nimeni. I l-am dat lui Etienne care de-atunci dus a fost. Nu mai ştiu nici despre el, dumnezeu să-l bată, din ziua aceea, nici despre lănţişor!

„Şaisprezece septembrie ora trei”, repetă în gând Diana, ca apoi să întrebe brusc:

— Vrei să scapi de puşcărie, madame Melanie?

— Păi cine n-ar vrea? Ce să fac?

— Să mi-l găseşti pe Etienne!

Femeia schiţă un gest de recunoştinţă şi se înfierbântă:

— Din mormânt îl scot, v-o jur! Prietenii săi or fi ştiind încotro şi-a luat zborul. Am să-l găsesc pe nemernic şi am să-i iau piatra înapoi.

— Ce ar fi să-l căutăm împreună, chiar acum? propuse Diana.

Garderobiera acceptă fără să crâcnească şi-şi luă din cuier paltonul.

Merseră cu metroul până la gara Lyon şi de-acolo, prin spatele antrepozitelor Bercy de pe malul Senei. Străzile nu prea erau populate la ora aceea. Din când în când câte un trecător zgribulit cu mâinile în buzunare, câte o pereche de îndrăgostiţi insensibili la temperatura scăzută a nopţii de octombrie, câte un chefliu preocupat să-şi menţină echilibrul. Din numeroasele cârciumi mai mari şi mai mici, unele la nivelul străzii, altele prin subsoluri, răzbeau aburii băuturilor ieftine şi ale trupurilor încinse, râsete grosolane şi acordurile sprinţare ale câte unui acordeon.

Melanie, care îşi înfăşurase capul într-un turban portocaliu, păşea soldăţeşte alături de Diana, explicându-i topografia cartierului.

— Prin Rue de Cerf ajungem în Rue Brehier, şi de-acolo într-o străduţă de-i zice de Lome. Acolo-s locantele în care dumnealui îşi făcea veacul, cu golanii lui. „Pisica tărcată”, „La roata norocului”, „Bombarda” şi aşa mai departe. Pe-acolo careva trebuie să ştie de soarta lui.

Aşteptările doamnei Melanie se vădiră prea optimiste. În prima speluncă nu şedea nici un

cunoscut şi noul patron – cel de dinainte fusese înjunghiat cu o săptămână în urmă – nu auzise de Etienne! La cea de a doua, nişte beţivani se legară de Diana vrând s-o invite la dans. Scăpă de insistenţele lor, aplicându-le câte o lovitură de picior bine ţintită, care-i obligă să se aşeze şi să-şi oblojească gleznele. La „Bombarda”, în sfârşit, dădură de Pantin. Sfrijit, cu o mutră de viezure şi cu nişte degete care-şi trăiau propria lor viaţă, prietenul lui Etienne îşi sorbea absintul în tovărăşia unei femei de stradă, îmbrăcată ţipător şi boită ca un ou de paşte.

Recunoscând-o pe madame Melanie, o invită pe ea şi pe Diana la masa lui şi le oferi câte un păhărel de lichior de portocale. Garderobiera îl întrebă fără ocolişuri de „omul ei”.

— Săracu' Etienne! îl compătimi Pantin. N-are baftă! Cum se apucă de ceva, i se înfundă. Nu ţi-a vrăjit nimic?

— Ba da! minţi femeia. Doar la mine a stat până acum câteva zile, când începuseră să se arate pe-acolo sticleţii. Atunci a socotit că-i mai bine să se mute, şi n-a mai dat semn de viaţă.

— Mare ghinionist! Zicea că învârte o afacere grasă, că i-a pus dumnezeu mâna în cap, când colo s-a ales cu gaura de la covrig. Am spus-o totdeauna, madame Melanie, că nu-i bine să te apuci de o treabă la care nu te pricepi. Croitorului îi şade bine cu foarfeca, zugravului cu bidineaua, iar nouă cu mâna în buzunarul fraierului. Dar atât şi nimic mai mult! Eu n-am să mă apuc să sparg case de fier şi nici să măsluiesc lovele, fiindcă n-am experienţă. Ce i-a trebuit lui bărbatu-tău porcăria

aia de piatră? Portofelul e sfânt, căci biştarii sunt aceiaşi peste tot, un ceas de aur mai treacă meargă, dar cioburi...? Ce pricepe el la cioburi? Ştie cât preţuiesc, dacă-s valabile sau şmecherite, unde să le mărite?

— Să n-am parte de el, Pantin, dacă n-au fost astea vorbele mele! Înţelege-te cu peretele dacă poţi? Unde e acum, nenorocitul?

Hoţul de buzunare luă o gură de absint.

— Auzi ce face? Intră la un negustor de pe bulevardul Haussmann, unul din ăia pentru granguri, cu coşcogeamitea vitrine la care de-alde noi nici n-are curajul să se chiorască, intră zic, pune beleaua pe masă şi ciripeşte: „O cumpăraţi? V-o dau ieftin, la o sută de mii de franci!”

Se uită omul la piatră, la montură, la lanţ, apoi se uită la Etienne, aşa, de sus până jos, de la găina lui soioasă şi până la bărcile peticite din picioare şi spune: „E o piesă frumoasă! Aşteptaţi să mă consult cu asociatul meu”.

Dobitocul acceptă, dar are atâta minte să nu dea piatra din labă. I se pare că dincolo cineva umblă la telefon şi intră la idei. Are urechi ale dracului de bune, domnul Etienne, şi ăsta i-a fost norocul. Patronul vorbea cu poliţia. Aude: „... un individ încearcă să-mi plaseze o piatră fără valoare, pentru o sută de mii de franci. Sunt sigur că a furat-o, căci pare convins că e veritabilă. Da, da, Boulevard Haussmann...”

Bineînţeles că Etienne al nostru a şters-o şi a venit glonţ la mine să-şi descarce sufletul. Când l-am sfătuit să arunce piatra în Sena, a sărit la bătaie. Cică bijutierul minţise, că persoana de la

care o manglise nu poartă sticlă şlefuită şi aşa mai departe. Ce eram să fac? L-am înjurat şi l-am dat afară.

Doamna Melanie îşi ieşi din pepeni.

— L-ai dat afară? Ruşine, Pantin! Pe un prieten la ananghie!

— Ia mai slăbeşte-mă, cucoană! Şi-o fi găsit el un locşor, la vreo altă damă, mai acătării. Ha ha ha!

— Unde, omule? Unde s-o fi vârât? Vreau să-i iau blăstămăţia şi s-o azvârl pe foc, chiar dacă face un milion.

— Fii liniştită, cucoană, că mai mult de un sutar două nu lua pe ea, nici dacă avea baftă să dea de un negustor cumsecade. Habar n-am unde-o fi acum, dar că a trecut pe la papa Maurice, e sfânt. Cum are belele, vine la mine şi apoi se duce la papa Maurice. Dacă dai de el, madame Melanie, scutură-l niţel ca să se mai potolească. Şi nu mă blestema pe mine pentru că…

— Bine, bine, Pantin. Numai să-l găsesc! Că pe urmă ţi-l cuminţesc eu.

Se ridică şi plecă urmată de Diana care, de teamă să nu se trădeze, tăcuse mâlc.

Pe stradă îi spuse garderobierei:

— Sper că omul dumitale n-a ascultat de Pantin. Dacă s-a debarasat de piatră, s-a zis cu voi!

— Nu face el una ca asta! E prea lacom! Aveţi răbdare, domnişoară. Aflăm noi îndată unde se ascunde. Trebuia să mergem de la început la papa Maurice, care le ştie pe toate. Nu iese niciodată din bârlogul lui, dar le ştie pe toate.

Papa Maurice ţinea o prăvălioară de ţigări şi

lozuri în apropierea porţii Charenton. Era atât de gras, încât umbla anevoie pe picioarele sale scurte şi până şi ridicarea mâinii îi solicită eforturi considerabile. Pe deasupra transpira abundent, ceea ce făcea ca obrajii săi buhăiţi şi capul chel să lucească la lumina lămpii că unse cu untură.

Îl găsiră stând ca un Buddha şi făcând pasienţe cu nişte cărţi de joc soioase. O clipire a ochilor să-i pierduţi printre pungile de grăsime vădi că o recunoscuse pe Melanie; Diana în schimb nu-i inspira încredere şi o cercetă bănuitor. Vorbea în general puţin, ca să nu se obosească.

— 'doriţi?

Madame Melanie îl copleşi cu un torent verbal în care explicaţiile alternau cu blesteme la adresa lui Etienne, ca în cele din urmă să-l întrebe dacă-l văzuse în ultimele zile.

— Cine e? întrebă pana Maurice, cu o imperceptibilă deplasare a capului în direcţia Dianei.

Aceasta se grăbi să-i răspundă ea, pentru a nu o pune în încurcătură pe garderobieră.

— Sunt Diana Joyce, fiica lui Samuel Joyce din Londra.

Recurse spontan la numele unui cunoscut tăinuitor, căruia în decurs de două decenii Scotland Yard-ul nu-i venise de hac.

— „Anticarul”?

— Da, domnule.

— Adresa?

Din fericire o cunoştea. Când i-o spuse, papa Maurice se linişti şi redeveni apatic.

— Ce mai vreţi?

— M-a trimis tata să-l caut pe domnul Etienne. E dispus să cumpere marfa, dacă e de soi şi preţul rezonabil. A aflat despre afacere de la Jim Paddle.

Jim Paddle era la fel de bine cunoscut în lumea interlopă a Parisului ca şi în cea a Londrei. Se îndeletnicea cu contrabanda obiectelor furate şi cu plasarea lor.

Papa Maurice grohăi în semn că explicaţia îl satisfăcuse. Îşi adună puterile în vederea unui monolog mai amplu.

— Piatra nu e piatră, ci altceva! Lanţul e aur, montura aur, piatră fără valoare! Ghinion! Nu merită pentru mister Joyce. Spune-i că papa Maurice îl sfătuieşte să se lase păgubaş. Terminase cu Diana şi se adresă acum Melaniei: Etienne e prost şi încăpăţânat. N-a vrut să mă asculte. Mi-a cerut să-i recomand pe cineva, în străinătate. L-am trimis la Casablanca, la Joseph Ameidi, om de treabă şi mare specialist. O să-i spună şi el acelaşi lucru, că piatra nu face mai nimic, şi o să-l trimită acasă.

— Neisprăvitul e tocmai la Casablanca? Se înfurie garderobiera.

— La Casablanca! Confirmă papa Maurice gemând chinuit şi reîncepu să aşeze cărţile. Audienţa luase sfârşit.

CASABLANCA

Fixaseră telefonic întâlnirea la „Continental”, unul dintre hotelurile moderne ale marelui port marocan. Radu Tornea venise de la München în urma insistenţelor Dianei, căci după eşecul

escapadei sale nocturne fusese tentat să se înapoieze la Bucureşti şi să-şi acorde câteva zile de odihnă.

Relatările amănunţite ale fetei îi ridicară subit moralul şi-l umplură de admiraţie pentru ea. Îi spuse, după ce Diana termină, că pornind pe urmele giuvaerului, îi citise de bună seamă gândurile. Se declară apoi de acord să plece fără întârziere în căutarea lui Ameidi.

Funcţionarul de la recepţie nu cunoştea un bijutier cu acest nume, dar le sugeră să se intereseze în vechiul bazar. Chestiunea li se păru simplă până ajunseră la faţa locului. Bazarul din Casablanca era un întreg cartier, sau mai degrabă un oraş de sine stătător, cu sute de străduţe strâmte şi întortocheate. Sub bolţi, pe tarabe sau pe pietrele caldarâmului era expus, întru ademenirea cumpărătorilor, tot ce-şi poate imagina mintea omenească. Alături de vase de aramă, de pumnale orientale şi de sculpturi în lemn, atârnau berbeci graşi şi genţi din piele neargăsită. Iar îmbrăcămintea şi încălţămintea ţineau tovărăşie aparatelor de radio cu tranzistori, cazanelor de baie, bicicletelor şi peştelui sărat.

Trupurile pietonilor alcătuiau un fel de aluat care se frământa singur. Priveliştea pigmentată de prezenţa măgăruşilor încărcaţi cu poveri, a vânzătorilor de limonadă cu cazanul în spinare, a băutorilor de cafea înşiraţi de-a lungul zidurilor era desigur fermecătoare pentru turistul venit să privească sau să târguiască, dar putea să-l ducă la disperare pe cel preocupat de aflarea unei adrese.

Diana şi Tornea întrebară în dreapta şi în

stânga, şi aşa cum se întâmplă, li se dădură cele mai fanteziste îndrumări, mai puţin din reavoinţă decât dintr-o politeţe exagerată. Localnicilor cărora li se adresau, amabilitatea faţă de străini le intrase în sânge, iar răspunzând „nu ştiu” ar fi dat dovada unei incompetente ruşinoase, de neiertat.

După vreo trei ore de peregrinări, nimeriră, mulţumită hazardului, în prăvălia unui băcan care susţinea că-l cunoaşte bine pe domnul Joseph Ameidi.

— E clientul meu de mulţi ani, sidi, îi explică lui Tornea, un client foarte bun. Nu prea se tocmeşte şi apreciază vinul de Xeres pe care vi-l recomand şi dumneavoastră.

După ce cumpărară o sticlă, plătind-o întreit, patronul deveni şi mai curtenitor, oferindu-se să-i conducă personal la locuinţa lui Ameidi.

— La locuinţă? întrebă detectiva. De ce nu la magazin?

— Domnul Ameidi n-are magazin! Domnul Ameidi…

— Credeam că face comerţ cu obiecte de artă, cu pietre preţioase.

— Cine v-a spus asta v-a indus în eroare, domnişoară. Domnul Ameidi e contabil, un contabil foarte preţuit, la firma „Hermes”, transporturi internaţionale.

Arătau ca şi când li s-ar fi înecat o întreagă flotă. Pe Tornea îl durea capul şi se gândea cu jind la patul de la hotel şi la o băutură răcoritoare.

— Renunţăm?

Diana aprecie că merita totuşi o încercare. Mulţi tăinuitori îşi desfăşurau activitatea sub

paravanul celor mai banale profesiuni. Oricum, pentru autorităţi un contabil era mai puţin bătător la ochi decât un giuvaergiu.

— Nu, doctore, nu renunţăm! De vreme ce dumnealui e atât de drăguţ să vină cu noi, mai facem un drum şi ne convingem.

Tornea scoase un oftat, dar se supuse. Băcanul îşi chemă soţia care apăru de după rafturile cu cutii de conserve şi borcane cu compot, şi îi dădu instrucţiuni lungi şi încâlcite. După aceea spuse că e gata de drum.

Domnul Ameidi ocupa etajul unei case dărăpănate, la parterul căreia se afla o cafenea cu bolţi de piatră, cu pereţii îmbrăcaţi cu covoare orientale şi cu măsuţe joase, încrustate cu sidef, în jurul cărora clienţii şedeau pe perne. Ca să nimereşti la presupusul specialist în pietre preţioase, erai obligat să te caţeri pe o scară şubredă şi să străbaţi un coridor lung şi întunecos, plin de gunoaie.

Bătură într-o uşă de tablă ca cele ale depozitelor de mărfuri mai bine de un minut, până când un bărbat între două vârste, slab şi ciolănos, cu pielea smeadă, se învrednici să deschidă. Costumul lui, cândva negru, căpătase cu vremea o nuanţă măslinie. Ochelarii de miop cu ramă de sârmă, creioanele din buzunarul de la piept, petele de cerneală de pe degete îi divulgau profesiunea cu aproape prea multă insistenţă.

— Domnul Joseph Ameidi? întrebă Tornea.

— Eu sunt! Cu ce vă pot fi de folos?

Avea un fel aparte de a vorbi. Pronunţa unele cuvinte mai tare, altele mai încet, ceea ce-ţi dădea

impresia că fredonează o melodie.

— Venim de la Paris, urmă medicul, din partea lui... papa Maurice.

Nici o tresărire a muşchilor! Aparent, numele pronunţat rămase fără ecou. Putea la fel de bine să-i fie străin sau să aparţină celui mai vechi prieten. Îi pofti totuşi în casă. Intrară într-o odaie neîngrijită, cu mucuri de ţigări pe podea, cu farfurii nespălate şi cu resturi de mâncare pe masa din lemn de palisandru, cu grămezi de sticle goale depozitate prin colţuri. Pe un divan, acoperit cu un Buchara veritabil, se tolănea o femeie tânără, platinată, într-o rochie elegantă de lame. Fuma dintr-un ţigaret lung de fildeş şi urmărea, cu un interes demn de o cauză mai bună, muştele de pe plafon.

Ameidi o trimise în bucătărie şi ea se conformă fără să obiecteze. Se sculă leneşă şi ieşi, legănându-şi provocator şoldurile.

Spre surprinderea lor, Ameidi declară:

— Deşi nu ştiu pe nici un papa Maurice, asta n-are nici o importanţă. Dacă vă pot ajuta cu ceva...

— Dar de Etienne?

Contabilul deveni ironic.

— Regret! Se pare că nu avem cunoştinţe comune. Spuneţi-mi totuşi ce doriţi de la mine. Şi, mai ales cu cine am onoarea?

Sesizând inteligenţa neobişnuită a interlocutorului, Tornea avu bună inspiraţie să-i destăinuiască adevărul. Îi povesti că e medic, că trei oameni suferiseră o inexplicabilă pierdere a memoriei şi că, după părerea lui, piatra albastră

furată de Etienne avea un oarecare amestec.

— Extrem de interesant ceea ce-mi spuneţi, fredonă Ameidi, interesant şi plin de fantezie. Dar ce legătură am eu, un modest funcţionar comercial, cu această dramă? Ignor persoanele şi pe deasupra nu mă pasionează giuvaerurile… deoarece n-am mijloace să mi le procur.

— Papa Maurice susţinea că sunteţi unul dintre marii specialişti în materie. L-a trimis pe Etienne la dumneavoastră tocmai ca să-i scoateţi din minte ideea fixă că e vorba de un giuvaer de preţ.

— Stimată domnişoară, la mijloc nu poate fi decât o confuzie. Nu sunt singurul Ameidi la Casablanca. O mai fi existând unul, bijutier. Îmi pare nespus de rău că nu vă pot ajuta… decât cu o sugestie.

— Bună şi asta! făcu Tornea.

— Cum ieşiţi de-aici, a treia străduţă pe stânga e pensiunea doamnei Kerulis, unde se perindă tot felul de indivizi dubioşi. Dacă aveţi noroc, îl găsiţi acolo pe omul dumneavoastră, pe acest… Etienne. E, fireşte, o presupunere! Şi încă ceva, dacă aş fi în locul dumneavoastră n-aş întreba de Etienne, ci de… să zicem domnul Dupont, căci cei de teapa lui se folosesc adesea de nume de împrumut.

Căutară zadarnic pe chipul zbârcit al contabilului vreun semn de complicitate. Arăta la fel ca înainte, când negase de a fi avut vreo relaţie cu bărbatul Melaniei. Îi mulţumiră cam în doi peri, neştiind dacă spusele lui aveau vreun temei sau dacă îndemnul fusese făcut din obişnuita politeţe

orientală.

Conduşi de Ameidi până la capul scării, coborâră. Ca şi când şi-ar fi adus aminte cu întârziere, contabilul strigă după ei cu vocea sa unduitoare:

— Când mai treceţi prin Paris, predaţi-i lui papa Maurice – pe care din păcate n-am avut cinstea să-l cunosc – multe salutări şi rugaţi-l să-mi expedieze câteva cartuşe din aceleaşi ţigări ca data trecută.

Pensiunea doamnei Kerulis, o grecoaică bătrână şi lăbărţată, avea într-adevăr un aspect dubios. Salonul, cu o masă mare la mijloc, cu scaune şi cu o canapea îmbrăcate în pluş verde mâncat de molii, era plin de oameni aparent de diverse categorii sociale. Unii murdari şi zdrenţăroşi, alţii prosperi, afişând o eleganţă prea bătătoare la ochi, unii sorbindu-şi în singurătate paharul de arac [*Băutură alcoolică din orez fermentat*], alţii, adunaţi în grupuri, şuşotind sau jucând cărţi, aparţineau totuşi aceleiaşi familii de oameni certaţi cu legea.

Apariţia Dianei şi a lui Tornea provocă, la început, o oarecare agitaţie, care însă, după un examen minuţios, se potoli. Fură încadraţi în categoria perechilor cărora patroana le închiria camere cu ora. Doamna Kerulis luase cheia din cârlig şi se pregătea să-i conducă la etaj. Fu dezamăgită şi chiar jignită în amorul ei propriu de cunoscătoare a oamenilor, aflând că nu-l căutau decât pe prăpăditul de Dupont. Pe de altă parte se bucura, căci vizitatorii bine îmbrăcaţi o făceau să

spere în achitarea chiriei pe care francezul i-o datora pe o săptămână. Redeveni binevoitoare şi îi însoţi până la uşa odăii pe care, după expresia ei, „încă o mai ocupă”.

Stătea întins pe pat, în cămaşă şi nădragi, cu pantofii plini de praf pe cuvertură făcută sul. Cu faţa lui mare, fălcoasă, înnegrită de ţepii bărbii şi cu nasul turtit, semăna cu un buldog. Pe deasupra, duhnea atât de tare a băutură, încât ţi-era lehamite să te apropii.

La apariţia doctorului şi a Dianei, se înălţă în capul oaselor şi le aruncă priviri de animal hăituit.

— Ce vreţi... ce vreţi de la mine?

Diana îl luă din scurt.

— Bună ziua, Etienne!

— Mă numesc Dupont! Aţi greşit... aţi greşit probabil uşa.

— Îţi aducem complimente de la coana Melanie, de la amicul Pantin şi de la papa Maurice!

— Sunteţi de la poliţie? I-aţi băgat la zdup, şi acum...

—...acum e rândul tău! Ascultă atent, Etienne: dacă obiectul pe care l-ai furat e restituit imediat proprietarului, acesta e dispus să-şi retragă reclamaţia. Pricepi, omule?

Hoţul căscă gura şi uită s-o mai închidă.

— Pricepi? repetă Diana. Dacă dai lănţişorul înapoi, scăpaţi cu toţii!

Etienne începu să se tânguiască:

— Să mă bată dumnezeu dacă-l mai am! L-am vândut!

— Nenorocitule! făcu Tornea.

— Aşadar, l-ai vândut, ai băut banii şi acum

eşti lefter. Ia povesteşte.

— Vă povestesc, cum să nu vă povestesc. Că papa Maurice m-a trimis la domnul Ameidi, cred că ştiţi. Sosesc la Casablanca, mă duc la el şi-i prezint piatra. Nici nu se uită la ea şi-mi zice: „dragul meu, ai făcut drumul degeaba. Nu ţi-o cumpără nimenea, decât poate vreun fraier, ca suvenir. Aurul face cel mult o sută de franci, dar piatra – care nu e nici măcar semipreţioasă, ci ceva între metal şi cristal – nu valorează o centimă”. Mă simţeam ca şi când m-ar fi izbit cineva în moalele capului.

Pe scurt, bag porcăria în buzunar şi încep să colind bazarul. Agăţ un american, o suedeză şi încă vreo câţiva, dar de pomană. Nu prea aveau încredere, deşi ceream doar două sutare. Se făcuse seara şi mă plictisisem. Deodată întâlnesc un tip în uniformă albastră, dar nu poliţist. Intru în vorbă şi-l întreb aşa şi pe dincolo. Îmi povesteşte că-i pilot, că a sosit la prânz şi că a doua zi îşi continuă drumul de – a curmezişul Africii, spre Adis-Abeba. „E omul meu”, chibzuiesc, şi-i arăt lănţişorul cu piatra. Îi cer o sută cincizeci, ca s-o cumpere. „E din India”, îl vrăjesc, dintr-un templu budist. Face de zece ori pe-atâta”. Râde şi-mi oferă o sută de franci. Cu o sută zece i l-am dat! Asta-i tot! Să mor dacă v-am minţit.

— În ce zi ai vândut-o? întrebă Tornea.

— Staţi să mă gândesc! În seara de 25 septembrie.

Doctorul socoti în gând:

„Perry s-a îmbolnăvit la 6 septembrie, cântăreaţa la 16 septembrie, iar Valy la 6

octombrie. Există aici o periodicitate evidentă, un interval de zece zile".

Spuse tare:

— Pun rămăşag că pilotul şi-a pierdut memoria a doua zi, la 26 septembrie, ora trei după masă.

— De ce tocmai la trei, ca sir Michel şi Yvette? De ce nu la cinci, ca Valentina? întrebă Diana.

— De fapt amnezia s-a declanşat din zece în zece zile, în acelaşi moment. Diferenţa de două ore la Valy se explică prin timpul local. Ora cinci a Bucureştiului corespunde la Londra, la Paris şi la Casablanca cu ora trei.

— La 26 septembrie? Fireşte că-mi amintesc. S-a discutat atâta. Şi astăzi încă, după aproape trei săptămâni, comentariile mai continuă.

Se aflau în biroul comandantului aeroportului din Casablanca, un fost pilot de linie cu vechi state de serviciu.

— Aşadar, o întâmplare extraordinară? întrebă Diana.

— Într-un fel, ieşită din comun.

— Şi eroul ei, un pilot?

— Un concetăţean de-al dumitale, doctore: Paul Bucur! Conducea avionul, care transporta utilaje şi piese de schimb pentru nişte instalaţii industriale.

— Un român deci! Vestea îi dădu lui Tornea sentimentul încercat de jucătorul de şah, care a prevăzut mutarea adversarului.

— Ce s-a petrecut în fond?

— „În fond" nu se ştie nimic! Aparatul a fost

verificat şi alimentat conform uzanţei, echipajul – Bucur, copilotul şi mecanicul de bord – s-au îmbarcat şi au pornit motoarele. Legătura cu turnul de control se desfăşura normal, într-un cuvânt nimic nu dădea de bănuit. Începuseră să ruleze spre pistă…

— Şi mai departe? Trebuiau să-i scoată vorbele cu cleştele.

— Mai departe? A, da, a început dintr-o dată să meargă în zig-zag, să salte pe roţi, să-şi aplece aripile într-o parte şi în alta, ca şi când cel care ţinea manşa ar fi fost beat.

— Turnul de control n-a intervenit?

— Ba da! A ordonat oprirea imediată, dar nu mai era nevoie. De la bord s-a transmis că avionul se întoarce la aerogară.

— Dumneavoastră aţi fost anunţat? Aţi ieşit să vedeţi?

— N-am ieşit!

— N-aţi avut curiozitatea?

— Nu! Deoarece au intrat ei la mine.

— Cine! Bucur?

— Copilotul şi radistul! îl duceau pe Bucur.

Tornea care abia stinsese ţigara, îşi aprinse alta.

— Care-şi pierduse brusc memoria, nu-i aşa?

Comandantul se supără.

— De vreme ce ştiţi, de ce mă mai interogaţi şi mă faceţi să-mi pierd vremea?

După ce i se dădură explicaţiile cuvenite, binevoi să continue:

— Mi-au relatat ce s-a întâmplat în avion. La ora şaptesprezece fără câteva minute puseseră în

funcţiune motoarele şi porniseră spre pista indicată de dispecer. Bucur era într-o formă excelentă, stăpân pe sine, bine dispus. Executa manevrele cu obişnuita siguranţă. La şaptesprezece fix, ajuns în mijlocul pistei, luase brusc mâinile de pe manşă. Râdea prosteşte şi se juca, apăsând butoanele şi învârtind manetele la nimereală. Dacă nu intervenea copilotul, aparatul ar fi capotat.

— Cum vi s-a părut Bucur? Ce făcea aici, în biroul dumneavoastră?

— Luase macheta unui avion de pe masă şi alerga cu ea, imitând zumzetul motorului. Am încercat să-i vorbesc, să aflu ce-i cu el, dar n-am reuşit. Ceea ce m-a frapat erau privirile sale pierdute în gol. Atunci am telefonat după medic. A venit, a constatat o amnezie de un fel neobişnuit – îşi amintea doar de cele petrecute până la vârsta de vreo şapte ani – şi l-a trimis la spitalul de psihiatrie. În zilele următoare, doctorul Dizier mi-a mai dat vreo trei telefoane ca să-mi comunice că n-a survenit nici o ameliorare.

Dizier îşi manifestă bucuria, aflând de vizita colegului român.

— Încântat să vă cunosc, doctore Tornea. Veniţi de la Bucureşti? În cazul acesta, îmi puteţi furniza noutăţi despre fostul meu pacient. Cum se simte?

— „Fostul” dumitale pacient? Bucur nu mai e aici?

— Nu ştiaţi? Societatea de transporturi aeriene la care e angajat a dispus transferarea lui, în urmă cu aproape o săptămână. Credeam că tocmai de aceea sunteţi aici, ca să culegeţi

informaţii!

Tornea înălţă umerii.

— Adevărat, nu vin direct de-acasă. Am aflat pe alte căi de îmbolnăvirea pilotului. Îşi istorisi peripeţiile, pe care medicul le urmări din ce în ce mai pasionat.

— Un adevărat roman de aventuri! Aveţi stofă de detectiv. Pe Paul Bucur îl veţi vedea la Bucureşti. Dacă vă pot fi de folos, cu dragă inimă.

— Doctore, la internare n-aţi găsit asupra pilotului piatra aceea albastră de care pomeneam?

— Nu-mi amintesc. S-o întreb pe soră, poate ştie ea ceva.

Sună şi o femeie de vreo patruzeci de ani, în halat şi bonetă albă, intră în cabinet.

— Da, domnule doctor!

— Soră Angelică, dumneata ai fost de serviciu în ziua internării pilotului român, cel cu amnezia?

— Eu!

— Mai ţii minte ce avea asupra lui?

— Cred că da! Obiectele obişnuite: portofel, chei, brichetă, ţigări…, mai era fotografia unei fete foarte frumoase – atât de frumoasă că am arătat-o şi colegelor. Cam asta!

— Altceva nimic? întrebă Diana, Un fel de bijuterie?

Soră o privi pieziş.

— Nu cumva vreţi să insinuaţi…

Dizier interveni:

— Fii serioasă, Angelico.

— N-a fost nici o bijuterie, domnule doctor! spuse sora ferm, ignorându-i pe vizitatori. Într-un buzunar al pardesiului de ploaie erau câteva

scrisori şi un mic pacheţel. Le-a luat pe toate copilotul, ca să le expedieze prin poştă.

— Un pacheţel? Tornea se ridică. Cui era adresat? Mai ţineţi minte?

— N-am avut curiozitatea să mă uit.

— Dar fotografia avea vreo dedicaţie?

— Da! „Cu drag şi dor, Valy”, cam aşa ceva.

Diana surprinse reacţia lui Tornea. Fruntea i se încreţi, atâta tot. După câteva clipe era din nou cel dintotdeauna.

— Cercul se închide, spuse. Perry, Yvette, Bucur şi în cele din urmă Valy! Mai există vreun dubiu asupra elementului care provoacă amnezia?

Diana avea oarecari reţineri.

— Dacă pacheţelul conţinea lănţişorul şi dacă a fost trimis de copilot…

— Te îndoieşti? Şi în privinţa împrejurărilor, identitatea e clară. Din zece în zece zile, la aceeaşi oră! Cel care l-a avut asupra lui, a păţit-o!

— Suntem în 15 octombrie! Observă detectiva, privind calendarul de perete.

Tornea pricepu. În 16 se împlineau zece zile de la îmbolnăvirea Valentinei. Dacă obiectul fusese transmis între timp altcuiva…

— Vă mulţumesc, doctore Dizier şi dumitale, soră! Spuse surescitat. Alerg la aeroport! Trebuie să ajung în cel mai scurt timp la Bucureşti. Diana, ce ai de gând? N-ai vrea…

— Nu pot! Sunt obligată să mă întorc acasă! Am lipsit şi aşa prea mult.

Avionul de Paris decolase. Şedeau alături şi păreau să contemple oraşul – o grămăjoară de

cuburi de zahăr – care se pierdea în depărtări, dar se gândeau la apropiata despărţire. Din capitala Franţei, Diana urma să plece în aceeaşi seară la Londra, iar Tornea avea o legătură spre Bucureşti în dimineaţa următoare.

O privea fără sfială și simţi, deodată, nevoia să i se destăinuiască, ştiind că nu riscă să fie înţeles greşit.

— Diana!

— Da!

— Ţin să-ţi fac o mărturisire: în preajma plecării mele la Viena, am avut cu Valy o discuţie despre o eventuală despărţire. Ea o dorea şi avea dreptate. Lucrurile au rămas în suspensie din motivele pe care le cunoşti.

— Îmbolnăvirea ei?

Dădu din cap, afirmativ.

— Dacă tot ai pornit pe drumul destăinuirilor, spune-mi şi ce v-a determinat să luaţi această hotărâre?

— Ceva foarte banal: nu ne potriveam. Aveam firi diametral opuse. Eu, de pildă…

— Amănuntele vă privesc numai pe voi doi. Eşti convins că aţi judecat bine?

— Fără îndoială! Nu ne-am pripit.

— Şi-acum?

— Nu ştiu!

— Cel mai important e să se facă bine. Atât ea cât şi ceilalţi.

— Dacă se face bine, lucrurile se simplifică. Dar dacă nu? Dacă nu vom izbuti, nici după găsirea pietrei?

Fata nu răspunse.

— Diana…

— Taci, Radule! Te rog, nu spune nimic.

— Diana, trebuie…

— Nici un cuvânt! Există situaţii, cărora ne supunem vrând-nevrând.

— Ai dreptate! Voi aştepta… dar nu cu mâinile încrucişate.

— Sunt convinsă! Am încredere în tine!

Primi surâsul ei cald ca pe o răsplată.

— Mulţumesc, Diana! Trebuie să izbutesc, auzi, trebuie!

— Dacă nu tu, atunci cine?

Îi duse mâna la buze.

— Vei primi ştiri de la mine, foarte curând. Sper să fie ştiri bune.

BUCUREŞTI

Avionul lui Tornea ateriză la Bucureşti la zece şi un sfert. La unsprezece stătea de vorbă cu doctorul Vasiliu, povestindu-şi peripeţiile.

— Cu Valy, din păcate, nimic nou! începu Vasiliu după ce-l ascultase. A doua zi după plecarea ta ne-a fost adus pilotul. Aceleaşi simptome, absolut aceeaşi maladie. Nu ştiam că se cunosc. E o noutate pentru mine.

— Şi pentru mine!

Tonul lui Tornea îl făcu pe prietenul său să-şi recunoască greşeala.

— Iartă-mă, Radule, n-am vrut…

— Fii serios! Dacă a existat o rană, ea s-a cicatrizat, aşa că poţi vorbi deschis, fără menajamente.

— Aşadar, n-ai cunoscut relaţiile dintre Valy şi Bucur?

— Nu! Acum parcă-mi amintesc ceva. Vara trecută, când s-a întors de la Tuşnad, mi-a vorbit despre o nouă cunoştinţă, despre... un om interesant cu o profesiune interesantă, parcă aşa spunea. Probabil că la el se referea. Dar nu asta importă ci...

—...găsirea obiectului! A cubului albastru! Aşa e, ai dreptate!

— Dacă nu l-a dat cuiva, trebuie să mai fie la ea acasă.

— Într-adevăr! Ai cheile?

— Nu! I le-am restituit mai demult.

— Ţi le aduc pe-ale ei. Aşteaptă-mă!

Pe la unu şi jumătate Tornea intră în locuinţa Valentinei Proca.

Camera arăta la fel ca atunci când o părăsise ca s-o conducă pe Valy la spital, doar că pe mobilă se aşternuse praful. Prin jaluzele pătrundea lumina cenuşie a unei zile de toamnă, estompând coloritul viu al pereţilor şi al tablourilor. Lampadarul din pai de orez, uitat aprins, ardea şi acum. Se apucă să caute sistematic, deschizând rând pe rând sertarele şi dulapurile.

Pe unul din rafturi era o casetă cu bijuterii – brăţări, broşe, inele – dar lănţişorul cu piatra albastră nu se afla printre ele. În dormitor descoperi un vraf de scrisori. Deşi se simţea tentat să citească măcar numele expeditorului, le puse de îndată la loc. Răscolise peste tot. Dacă nici poşetele nu conţineau obiectul căutat... Le desfăcu pe rând şi cotrobăi prin ele. Nimic, în afara

lucruşoarelor obişnuite – o oglindă, un ruj de buze, o sticluţă de colonie. Mai găsi bilete vechi de concert, numere de telefon notate pe câte un colţ de hârtie şi câteva chitanţe. Le cercetă şi pe acestea. Una purta antetul unui atelier de reparat bijuterii din strada Nuferilor şi dedesubt specificaţia: „Un lanţ aur cu piatră fără valoare – reparaţie încuietoare”.

Sângele i se urcă în obraji. Perspectiva de a ajunge, în sfârşit, în posesia enigmaticei pietre albastre se îmbina cu un nedesluşit sentiment de teamă. Încercă să alunge gândurile sumbre, spunându-şi că e dator să meargă până la capăt, indiferent de ce avea să se întâmple. Împături hârtia şi o puse în buzunar. După aceea stinse becul, închise cu grijă apartamentul şi coborî în stradă.

În drum spre atelierul de bijuterii îşi aminti că, la acea oră, magazinele erau închise. I se făcuse foame. Ar fi putut să se ducă să mănânce ceva, dar renunţă. Intră în Cişmigiu şi se aşeză pe o bancă lângă un bătrânel ce picotea cu ziarul căzut pe genunchi, închise ochii. Oboseala şi emoţiile ultimelor zile, călătoriile de-a curmezişul continentului până în Africa îşi spuseră cuvântul. Aţipi. În vis i se înfăţişă Diana aşa cum o cunoscuse în casa familiei Perry, în pantaloni şi jachetă de piele, supărată foc pe presupusul reporter indiscret. Curând încruntarea feţei i se schimbă într-un surâs care-l fermeca şi-i insufla un simţământ de fericire.

Se trezi la patru fără un sfert. Se dezmetici anevoie, bău o gură de apă de la o ţâşnitoare şi

porni la drum. La patru şi ceva ajunse la atelierul din strada Nuferilor. Prăvălioara mai era închisă. Abia după zece minute sosi responsabilul.

— Aşteptaţi de mult? Am avut puţină treabă şi…

— Nu face nimic!

Intră într-o dugheană strâmtă în care nu încăpuseră decât tejgheaua cu galantarele de sticlă şi două scaune. Atelierul se afla în încăperea din spate.

— Ce doriţi? Tornea îi întinse bonul.

— Pot să ridic asta?

— Îmi daţi voie? Omul luă hârtia, o parcurse şi spuse pe neaşteptate:

— Cum se simte domnişoara? E mai bine?

— Dumneata ştiai că…

— Normal, dacă la noi i s-a făcut rău.

— Aici, în acest atelier?

— Nu v-a povestit? Acum zece zile, domnişoara a intrat şi m-a întrebat dacă pot să-i repar încuietoarea unui lănţişor de aur. Mi l-a arătat. De lănţişor atârna o piatră curioasă, un cub destul de mărişor de culoare albastră. Am preluat comanda, iar dumneaei mai ţinea bijuteria în mână, admirând-o când i s-a făcut rău. S-a schimbat la faţă, a început să înşire cuvinte fără legătură, aşa cum fac copiii când se joacă.

— Şi pe urmă? Ce s-a întâmplat pe urmă?

— Mă cam zăpăcisem. Am vrut să fug după un doctor, dar mi-a fost teamă s-o las singură. Atunci am oprit un taxi, am dat şoferului adresa – mi-o spusese că s-o trec pe bon – şi l-am rugat s-o conducă până la uşa apartamentului. N-am făcut

bine?

Tornea îl asigură că procedase foarte corect şi îi mulţumi.

— Poţi să-mi dai acum lănţişorul? întrebă agitat.

— Desigur, domnule! E reparat. Poftim! Semnaţi aici de primire şi vă rog să-i transmiteţi domnişoarei multă sănătate.

Inima lui Tornea se oprise din bătăi. Întinse mâna. Degetele sale cuprinseră cubul. Ceasul din spatele tejghelei arăta patru şi jumătate.

La cinci fără un sfert intră în garsoniera sa şi căzu extenuat în fotoliul Voltaire, care aparţinuse cândva bunicului din partea mamei. Piatră era aşa cum o descriseseră cei ce avuseseră prilejul s-o vadă: cubică, albastră, cu luciu metalic şi cu sclipiri cristaline. O cântări în palmă. Avea pentru mărimea ei o greutate considerabilă, ca a plumbului sau chiar mai mare. Compactă, cu suprafeţele netede, părea un monolit cu aceeaşi structură în interior ca şi în exterior.

În timp ce o cerceta, întorcând-o pe o parte şi pe alta, îşi consultă ceasul brăţară. Cinci fără cinci! Nu-i venea să creadă că din acest obiect inofensiv putea emana o forţă capabilă să tulbure mintea. Şi totuşi, avându-l asupra lor, patru oameni contractaseră o boală psihică pe care ştiinţa nu ştia s-o explice şi nici s-o lecuiască. Cum se manifesta influenţa lui nocivă? Printr-o radiaţie de tip radioactiv? Prin expulzarea unei substanţe care, în contact cu pielea… sau pur şi simplu prin efectul vizual al acestei stranii licăriri?

Tornea aştepta. Tensiunea, în continuă

creştere, atinse punctul culminant. Trupul i se zgudui ca la o criză de malarie. Dinţii îi clănţăneau, ochii aţintiţi asupra cubului se măriseră şi ultima picătură de sânge părea să i se fi scurs din vine.

Bătrâna pendulă de deasupra scrinului hârâi prelung şi porni să sune. Pe cadranul cu cifre romane, limbile arătau ora cinci. În acelaşi moment, doctorul simţi un fel de toropeală. O puse, la început, pe seama ostenelii şi se forţă s-o biruie. Nu reuşi.

O negură compactă îi învălui creierul, aidoma unei pâsle groase. Trebuia să facă ceva, să se apere, să înfrângă puterea invizibilă care căuta să pună stăpânire pe el.

Instinctul de conservare îl somă să zvârle piatra, dar muşchii nu-l mai ascultau. Cu un efort suprem, izbuti să desfacă degetele. Zarul albastru se rostogoli pe podea și se opri lângă trandafirul din mijlocul covorului. Pe loc ceaţa se destrămă şi Tornea îşi redobândi luciditatea.

Rămase în fotoliu încă multă vreme. Momentele de spaimă trecuseră, dar nu şi efectele secundare, un fel de paralizie a corzilor vocale şi a membrelor. Pe la cinci şi jumătate, în sfârşit, se sculă şi se apropie, clătinându-se, de piatră. Se aplecă şi o atinse cu vârful degetului. Nu se întâmplă nimic. Devenise din nou inofensivă.

LONDRA

Ajunsă la Londra, Diana Todd îi scrisese doamnei Perry, anunţând-o că-şi considera misiunea încheiată. Presa de scandal găsise

subiecte noi, şi pericolul ca ea să se preocupe de cazul exploratorului trecuse. În ultima săptămână – i-o confirmase valetul nici un reporter nu mai dăduse târcoale casei şi nimeni nu pusese întrebări indiscrete în legătură cu sir Michel.

Îl anunţase apoi pe tatăl ei că va lipsi două-trei zile de la birou şi rămăsese acasă, ca să se odihnească şi să aştepte veşti de la Tornea. La 18 octombrie, primi o scrisoare de aproape zece pagini. Radu îi relată cele petrecute şi încheia:

„Din piatră emană un fluid care provoacă pierderea aproape instantanee a memoriei. Dar fluidul nu se manifestă, cum s-ar fi putut crede, continuu, ci din zece în zece zile, fix la cinci după-amiază, ora Bucureştiului. În restul timpului e inofensivă. Dacă nu eram avertizat o păţeam ca şi ceilalţi care au avut-o asupra lor în momentul fatal. O vom supune unor analize, deşi nu prea îmi fac iluzii. Dacă cineva ar cuteza să se opună, printr-un puternic efort de voinţă, efectului acestui „fluid al uitării”, dacă ar angaja o luptă cu vrăjmaşul necunoscut, poate că ar avea o revelaţie. Aştept însă rezultatele analizelor. Până atunci, nu întreprind nimic”.

Diana reciti ultimele rânduri, din ce în ce mai neliniştită. Retrăia ceasurile din avion, despărţirea, care pentru ea fusese mult mai dificilă decât îşi închipuise şi decât îi putuse mărturisi. Se găsea într-o dilemă din care se întrezărea o singură ieşire: Însănătoşirea Valentinei Proca. Radu căuta s-o obţină cu orice preţ. Nu era totuşi riscul prea mare? N-ar fi trebuit să intervină, să-l împiedice? N-o ştia! Se simţea îndemnată să stea de vorbă cu

cineva, să se sfătuiască? Cu cine? Nimeni, absolut nimeni n-o putea ajuta.

Dezorientată, se apucă să evoce întâmplări din viaţă care solicitaseră luarea unei decizii energice şi fără echivoc. Se descurcase întotdeauna, mulţumită inteligenţei, curajului şi unui discernământ sănătos. De data asta însă era dezarmată: nu-i venea nici o idee!

BUCUREŞTI

Cele zece zile trecură cu o încetineală exasperantă. Tornea se ducea la spital, îşi vedea conştiincios de pacienţii săi, dar număra orele. Le număra, deşi încă mai ezita să se supună în mod deliberat acţiunii pietrei albastre. Nehotărârea se datora mai ales vizitelor pe care le făcuse Valentinei şi lui Bucur, impresiei zguduitoare lăsată de starea acestora. Se jucau prin parc cu gemenii de cinci ani ai bucătăresei, se luau la harţă pentru o trotinetă, pentru o minge sau pur şi simplu fără motiv. Apoi se împăcau şi se aşezau pe o bancă, împărtăşindu-şi secrete, strâmbându-se şi râzând până la lacrimi minute în şir.

O dată se întâlni cu părinţii Valentinei. Mama, căreia nu-i fusese niciodată simpatic, îl ignoră, trecând pe lângă el ca pe lângă un străin. Bătrânul Proca în schimb i se alătură, sprijinindu-se de braţul său. Pungile de sub ochi, mersul greoi, spinarea îndoită vădeau că primise o grea lovitură. Îşi iubea unica fiică cu dragoste exagerată, iertându-i şi supărările pe care i le pricinuise, şi indiferenţa cu care-l tratase. Întrebă:

— Ce o să se întâmple, Radule?

Acesta îl asigură, ca să-i ridice moralul, că erau speranţe.

— Ştiu că nu-i adevărat! Şi după o pauză: Dacă ai fi avut mai multă grijă de ea… De ce n-ai avut grijă de ea?

Tornea recepţionă reproşul, lăsându-l fără replică. Chiar dacă ar fi încercat să-i explice, Proca n-ar fi priceput.

— N-o să se facă bine niciodată?

După un răspuns de circumstanţă, Tornea îl conduse la poartă.

Scrisoarea trimisă Dianei rămase fără răspuns, ceea ce îi spori neliniştea, ca de altfel şi rezultatele analizelor. Buletinul specifica structura metalo-cristalină a cubului albastru, menţionând însă că putea fi vorba și de o carcasă cu un conţinut oarecare. Dar suprafaţa, de o excepţională duritate, nu lăsa să pătrundă nici razele Roentgen, nici radiaţiile radioactive şi nici ultrasunetele. Toate celelalte metode de investigare se dovediră şi ele ineficiente, iar o deschidere forţată fusese considerată neavenită.

În seara de douăzeci şi cinci octombrie, Tornea încă nu ştia ce va întreprinde a doua zi. Îşi trecuse timpul fumând, bând cafea după cafea şi uitându-se la piatra găsită de Michel Perry la poalele muntelui Makalu. Pe la unu se dezbrăcă şi se aşeză pe pat, cu spatele rezemat de perete, cu genunchii strânşi la piept. La două şi jumătate înţepenise. Se lungi, trase pătura şi încercă să citească un roman poliţist. La trei fără ceva, cartea îi căzu din mână.

Se trezi pe la nouă. Stinse veioza, deschise fereastra pentru a primeni aerul îmbâcsit de tutun şi aruncă mucurile în toaletă. După ce făcu un duş, îi telefonă lui Vasiliu, anunţându-l că nu vine la spital.

— Ce-i cu tine? Eşti bolnav?

Nu spuse nici da nici nu. Îl rugă doar să-l sune la cinci şi un sfert şi, la nevoie, să se repeadă până la el.

— Ce înseamnă „la nevoie”?

— Ai să vezi!

Vasiliu se obişnuise cu trăsnelile prietenului. O acceptă şi pe aceasta, făgăduindu-i să-i facă pe plac, deşi intenţiile acestuia îi erau cu desăvârşire nebuloase.

Decizia definitivă Tornea o luă abia cu o oră înaintea termenului fatidic. Nu intervenise nimic deosebit. Chibzuise doar la viaţa lui de până atunci, la eşecul idilei cu Valy, la Diana şi la speranţele pe care şi le făcuse. Se mai gândise la cei ce-şi pierduseră memoria dintr-un bizar joc al întâmplării, la obligaţiile pe care şi le asumase optând pentru profesiunea de medic, la cei care, în numele adevărului şi al ştiinţei, aleseseră fără preget calea autoexperienţei.

Se bărbieri, îşi puse o cămaşă proaspătă, o cravată nou-nouţă şi costumul cel mai bun. Apoi se instală în fotoliul din colţul odăii, cu giuvaerul în palma deschisă. Nu-i mai era teamă şi nici tensiunea nervoasă nu mai puse stăpânire pe el, ca în urmă cu zece zile. Se miră singur de calmul său, de capacitatea sa de a raţiona la rece, aidoma spectatorului, asupra celor ce aveau să urmeze.

La cinci – pendula astmatică abia tăcuse – aceeaşi perdea invizibilă începu să se lase, izolându-l de lumea înconjurătoare. Obiectele din cameră îşi pierdură contururile, zgomotele străzii urcară estompate până la el, lumina, până atunci albă cu nuanţe portocalii, se prefăcu într-un amurg violaceu.

Pregătit pentru înfruntarea forţei care, treptat-treptat, îl învăluia, Tornea acţionă. Concentrându-şi voinţa, pe care şi-o călise în anii de practicare a exerciţiilor yoga şi a hipnozei, i se opuse.

„Nu vreau! Nu vreau! Nu vreau!”

Fără succes! Ceaţa devenea mai compactă, mai apăsătoare. Îşi mări efortul. Unghiile pătrunseră în carne, dinţii i se încleştară.

„Nu vreau să uit! Nu vreau! Nu vreau! Trebuie să rămân lucid! Trebuie! Trebuie! Trebuie!” Rostise ultimele cuvinte cu glas tare.

Se mai simţea în stare să se lepede de piatra albastră. Era gata s-o lase să cadă, când i se păru că fluidul slăbeşte. Renunţă şi, într-o epuizantă crispare, se apără contraatacând:

„Nu-mi voi pierde memoria! Nu-mi… voi… pierde… memoria! Nu vreau!”

Puterea adversă, derutată probabil de această neaşteptată rezistenţă, pierdea teren. Tornea ridică pleoapele, fixă o vază de cristal şi-şi aminti, jubilând, că o primise în dar, de ziua lui, de la sora-şefă. Clipa de neatenţie avea să-l coste scump. Profitând de ea, voinţa vrăjmaşă îl cotropi cu o negură şi mai densă, care-i pătrunse printre circumvoluţiunile creierului aidoma unui lichid

uleios.

Îşi muşcă buzele până la sânge. Trupul i se cutremură ca biciuit de şocuri electrice. Faţa deveni pământie şi broboane de sudoare i se prelinseră peste obraji.

— Nu! Nu! Nu! Murmură crezând că strigă.

Ajunse la capătul puterilor. Îşi dădu seama că era prea slab, că forţa cealaltă, covârşitoare, îl adusese la un pas de înfrângere. Totuşi nu se dădu bătut. O ultimă, supremă sforţare, ca a alergătorului în preajma finişului! O concentrare care-l secătui de ultimul strop de sânge, de ultima rămăşiţă de oxigen din plămâni. Urlă:

— Nu! N-ai să reuşeşti! N-ai să reuşeşti!

Obiectele din cameră reapărură clare, scăldate în aureola arămie a după-amiezii de octombrie. Tornea miji ochii. Reuşise oare? Scăpase din încleştarea de menghine a adversarului? Nu-i venea să creadă. Vru să se ridice, când cineva îl întrebă:

— De ce te opui?

Era singur în odaie. Nu vorbise nimeni şi totuşi… Noua tactică a adversarului îl ului, dar îl şi făcu să zâmbească. Piatra era deci capabilă să provoace, pe lângă amnezii, şi halucinaţii.

— De ce te opui? întrebă fără glas obiectul din palma lui, înviorat de scânteieri mai intense. De ce nu accepţi această experienţă?

— Experienţă? întrebă, fără să vrea, cu glas tare.

— Desigur! Ce altceva? O întreprindem a cincea oară şi a cincea oară dăm greş. E exasperant!

Tornea se antrenă în această conversaţie, fără să mai încerce să-i determine natura.

— Cine sunteţi „voi”?

— Credeam că puteţi înţelege, că vă aflaţi într-un stadiu care nu necesită explicaţii. Ne-am înşelat?

— Probabil! Cine sunteţi voi? mai întrebă o dată.

— Fiinţe raţionale de pe o planetă, a cărei nume nu-ţi va spune nimic. Dar voi?

— Tot fiinţe raţionale, aşa cel puţin sper. Experienţa ce rol are?

— Activăm în cadrul Centrului de cercetări bio-spaţiale. Încercăm să depistăm alte civilizaţii. Acum te-ai lămurit?

Discuţia cu extraterestrul devenea amuzantă.

— Mă îndoiesc că te pot scuti de explicaţii mai ample, spuse Tornea. Trebuie să aflu ce-i cu piatra asta, de ce şi-au pierdut memoria „cobaii” voştri şi, mai ales, ce se poate face ca să şi-o redobândească. După aceea îţi voi expune punctul meu de vedere.

— Bine, veni replica interlocutorului invizibil, cu toate că voi avea greutăţi cu sectorul administrativ, pentru depăşirea duratei de transmisie. Piatra, cum o numeşti, este de fapt telepsihoinvestigatorul conceput, după îndelungate cercetări, de tehnicienii noştri. El este trimis cu ajutorul unor sonde spaţiale teleghidate către corpurile cereşti pe care astronomii presupun existenţa unei vieţi evoluate, a unei civilizaţii. După această primă etapă, aşteptăm stabilirea contactului.

— Când o găseşte cineva?

— Da, când o găseşte cineva şi o păstrează. Asta implică, fireşte, înţelegerea cât de cât a intenţiilor noastre. O civilizaţie incipientă, rudimentară, e desigur incapabilă să angajeze un dialog prin psihounde, să răspundă solicitărilor noastre.

— De vreme ce noi nu v-am înţeles intenţiile, de ce aţi insistat?

— Fiindcă nu eram încă convinşi. Ni se părea că reprezentaţi totuşi nişte prezumtivi parteneri de dialog.

— De fapt, ce voiaţi să aflaţi?

— Stadiul culturii, nivelul ştiinţei şi al tehnicii, calităţile voastre morale, etica voastră… Investigaţia se întinde pe o perioadă de zece zile şi se referă la anii acumulărilor organizate, ai dezvoltării dirijate a intelectului şi ai creşterii bagajului de cunoştinţe. Ce s-o fi întâmplat cu subiectele rămâne pentru noi un mister. Îndată ce contactam un individ, el se lepăda de telepsihoinvestigator, şi acesta apărea, la următoarea şedinţă – cea de deconectare – la altcineva.

— De ce-şi pierdeau memoria?

— Nu şi-o pierdeau! Ea se bloca doar! Înţelege că pentru a fi analizată, memoria trebuie izolată de orice influenţă externă, de orice perturbare prin recepţionarea unor impresii proaspete. Ca un preparat pe care, pentru a-l studia la microscop, îl închizi între lamele. Dacă indivizii păstrau la ei investigatorul, după scurgerea perioadei de zece zile, ar fi revenit la

starea normală, fără nici o repercusiune asupra sănătăţii. Singura pierdere pentru ei ar fi fost incapacitatea vremelnică de a-şi încărca memoria cu noi informaţii, ceea ce, după părerea noastră, nu-i chiar atât de grav. Dimpotrivă, repausul temporar sporeşte capacitatea cerebrală.

— Aşadar, absenţa pietrei albastre a provocat de fapt amnezia? Dacă le-o restituim bolnavilor, ei îşi vor recăpăta memoria?

— Cu certitudine! Din zece în zece zile!

— Atunci e bine! Te-aş mai întreba ceva, prietene din depărtări: cum arată planeta voastră, cum arătaţi voi, cum trăiţi, cu ce vă ocupaţi, şi… şi dacă în puţinele momente care v-au stat la dispoziţie, v-aţi putut forma o părere despre noi?

Interlocutorul păru încurcat.

— N-avem timp, acum, pentru explicaţii mai ample. Iar în privinţa voastră, prefer să mă abţin.

Tornea se simţi lezat.

— Ce aţi putut afla în cele câteva secunde? O nimica toată. În zece zile v-aţi fi format cu totul altă imagine.

— De acord! Dar dacă nu suntem lăsaţi? Şi tu te-ai opus cu atâta înverşunare, încât mă doare capul şi-acum. Ştii ce? Acceptă de bunăvoie! N-o să-ţi pară rău!

— Nici nu-mi trece prin minte.

— De ce? Ţi-e frică? N-ai încredere în noi? Uite, pe cuvânt de onoare că peste zece zile… duminică la ora cinci…

— Să mă mai gândesc!

— Bine, gândeşte-te! Dar nu mai mult de un minut, că ni se suspendă energia.

Tornea se hotărâse dinainte, dar abia după scurgerea celor şaizeci de secunde îşi dădu consimţământul. Celălalt jubilă.

— Felicitările mele! Eşti un tip simpatic, cel mai simpatic dintre toţi. Ştiinţa îţi va fi profund recunoscătoare. Acum, pune aparatul bine, ca să nu ţi-l ia cineva… după aceea, şi stai liniştit. Pe duminică, la ora cinci!

Doctorul îşi atârnă lănţişorul de gât, sub cămaşă, ca pe-o amuletă, se destinse şi închise ochii. Când îi deschise, privirea îi căzu asupra unei vaze de flori, pe care în mod sigur, n-o mai văzuse înainte. De altfel, era acum preocupat de un singur lucru: de praştia pe care o rătăcise undeva!

Se sculă şi începu s-o caute sub pat, printre cărţile din vitrină, în scrinul cu amintiri. Îl întrerupse ţârâitul telefonului. Ridică receptorul.

— Aici casa Tornea. Cu cine doriţi să vorbiţi?

— Radule, tu eşti? întrebă doctorul Vasiliu de la capătul celălalt al firului.

— Aici Răducu. Tăticu' nu-i acasă. Tu cine eşti?

Vasiliu intră în panică.

— Radule, te pomeneşti că…

— Mi-a luat cineva praştia! Dacă-l prind, îi trag o mamă de bătaie, să mă ţină minte.

Prietenul se dumiri. Gâfâi:

— Stai cuminte! Nu te duce nicăieri. Vin la tine ca s-o căutăm împreună.

Tornea puse receptorul în furcă. Începu să alerge prin odaie făcând ca trenul. Când dădu de cuţitul pentru tăiat hârtie, se apucă să zgârie peretele.

Scrisoarea lui Radu rămăsese fără răspuns din simplul motiv că Diana se hotărâse să plece la Bucureşti. Socotea intenţia lui de a se expune influenţei cubului albastru o mare şi probabil ireparabilă imprudenţă. Nu-şi părăsi locuinţa, pretextând ba că are o lucrare urgentă, ba că e gripată. Toată săptămâna stătu ca pe ghimpi; aducea argumente, le combătea, născocea altele ca să le părăsească şi pe acestea. În dimineaţa de douăzeci şi patru octombrie ceru o convorbire internaţională pe care o contramandă înainte de a căpăta legătura. În seara aceleiaşi zile se sui în micul ei Morris şi porni către biroul societăţii de transporturi aeriene din Trafalgar Square unde reţinu un bilet. În douăzeci şi cinci dimineaţa îl anulă. Pe la prânz stătea în faţa ghişeului de la aeroport, certându-se cu funcţionara pentru un loc la avionul de Paris, care avea legătură cu Bucureştiul. Îl obţinu după multe insistenţe, mulţumită legitimaţiei de la „Todd, Todd şi succesorii – detectivi particulari". Avu însă ghinion. Din pricina situaţiei atmosferice, orarul de zbor se dădu peste cap, avionul decolă cu întârziere şi ajunse la Orly după plecarea celui de Bucureşti. De aceea sosi la Otopeni mult după ora patru, şi când sună la uşa lui Tornea trecuse de cinci.

Îndată ce-l zări, se îngrozi. Ţinea în mână un coup-papier şi se hlizea la ea, strâmbându-se.

— Ce vrei? o întrebă Tornea. Tu mi-ai furat praştia?

Ce să-i răspundă? Expresia naivă, ingenuitatea copilăroasă suprapusă trăsăturilor

mature, bărbăteşti, o dezarmară. Deşi convinsă de zădărnicia încercării, întrebă:

— Nu mă recunoşti, Radule? Sunt eu, Diana!

O măsură bănuitor, scărpinându-se cu vârful cuţitului la ceafă.

— Diana? Nu ştiu... parcă te-am mai văzut. Eşti o puştoaică simpatică, dar, dacă mi-ai luat praştia, tot te bat. Hai, dă-mi-o înapoi!

Îl împinse la o parte şi intră. Tornea se învârtea în jurul ei.

— Ce faci? Cauţi ceva?

— Praştia! Nu ţi-am luat-o eu. Desigur că ai pus-o undeva.

N-o contrazise.

— Ieri am jucat fotbal cu Nicu şi cu Gigel şi am pierdut bascul cel nou şi mămica m-a certat. Şi pe urmă... pe urmă l-am găsit după sobă... hahaha!

Diana căuta cubul albastru. Trebuia să fie prin apropiere. Îl iscodi:

— Radule, n-ai văzut lănţişorul meu de aur, cel cu o piatră mare, scânteietoare?

Se închise brusc într-o găoace şi o privi prudent printre gene.

— Nu ştiu!

— Încearcă să-ţi aminteşti: o piatră aşa... ca un zar, albastră.

— Nu ştiu! Lasă-mă-n pace! Duse inconştient mâna la piept.

Gestul nu-i scăpă Dianei. Îl cuprinse după umeri.

— Nu fi băiat rău! Arată-mi-o! Vreau s-o văd!

— Dar nu mi-o iei? Ţi-o arăt fiindcă eşti

frumuşică şi nu te răsteşti la mine ca Tincuţa care e o proastă. Îşi deschide nasturii de la cămaşă. Diana apucă piatra şi, brusc, i-o smulse.

Aşteptându-se la o reacţie violentă, se retrase făcând din masă o barieră. Tornea vru să se repeadă după ea, dar renunţă, rămânând ţeapăn, cu picioarele proţăpite, cu braţele atârnând neputincioase de-a lungul trupului.

Faţa, şi aşa de o paloare bolnăvicioasa, îi devenise cenuşie. Ochii larg deschişi priveau prin ea ca prin sticlă. Murmură abia mişcându-şi buzele:

— Duminica la cinci când va veni glasul…

Diana nu pricepu.

— Ce-ai spus?

Îl auzi repetând, mai clar, straniile cuvinte:

— Duminică la cinci, când va veni glasul.

Când doctorul Vasiliu pătrunse val-vârtej în garsonieră, îi găsi aşezaţi unul lângă altul, ţinându-se de mâini.

Zilele se târau, fără să aducă vreo schimbare. Vremea se răcise. Peste noapte, acoperişurile caselor îmbrăcaseră haină albă de promoroacă, şi din când în când, norii plumburii se scuturau, lăsând să cadă fulgi mari şi umezi. Mirosea a iarnă, a zăpadă şi a cetină de brad. Oamenii, când n-aveau treabă, preferau să rămână acasă, la căldură, în loc să hoinărească pe străzile lunecoase, sub muşcătura crivăţului.

Nu şi Diana. Când pleca de la spital, de lângă Tornea, încerca să-şi găsească liniştea colindând cartierele mărginaşe cu copaci dezgoliţi şi cu trecători rari. Umblă de una singură, cu mâinile

vârâte în buzunarele pardesiului, înfiorându-se la atingerea cristalelor de zăpadă care i se topeau pe obraji.

Continua să rămână în Bucureşti din pură încăpăţânare, în ciuda faptului că Vasiliu şi colegii lui, care se ocupau de cazul lui Tornea, nu-i lăsaseră nici o speranţă. Starea lui se identificase cu cea a Valentinei Proca şi a pilotului, cu uşoare fluctuaţii în bine sau în rău, dar fără perspectiva unei ameliorări. Specialiştii încercaseră tot soiul de tratamente, de la şocuri electrice şi până la hipnoză, supuseră cubul albastru unei alte serii de analize şi se declaraseră în cele din urmă neputincioşi. Totuşi fata refuză să plece. Ceruse piatra şi când stătea acasă – se instalase în apartamentul lui Radu – o fixa ore în şir, aşteptând ca ea să-şi dezvăluie singură secretul.

În patru noiembrie fu chemată la spital. Vasiliu o conduse în cabinetul său şi o invită să ia loc.

— Ceva nou, doctore?

— Din păcate o uşoară înrăutăţire.

— La toţi trei?

— Numai la Radu. Noaptea asta n-a dormit. Refuză mâncarea şi nici nu se mai uită la jucării. Trenul electric, care până ieri îl pasiona, îl lasă indiferent.

— Pot să-l văd?

— Chiar te rog. Mă interesează cum se va comporta în prezenţa dumitale.

În odăiţa prietenoasă, cu perdele albe la ferestre, Tornea se plimba preocupat, cu mâinile la spate.

— Radule, cum te simţi?

Apariţia Dianei, deşi n-o recunoscu, îl făcu să se însenineze. Fruntea i se descreţi şi un surâs imperceptibil îi flutură pe buze. Înviorarea fu însă de scurtă durată. Redeveni posomorât. Îşi continuă preumblarea cu paşi nesiguri, dezordonaţi, mormăind ceva de neînţeles.

— Ce spune?

— Mereu aceleaşi cuvinte! O lămuri Vasiliu. „Duminică la cinci, când va veni glasul”. M-a năucit! ...

— Mâine e duminică!

— Da, mâine!

— Poate încearcă să ne avertizeze? Poate vrea să ne atragă atenţia să ne ferim mâine, la cinci, de piatra albastră?

— Posibil! Dar ce înseamnă „când va veni glasul”? Te pomeneşti că în momentul declanşării amneziei, persoanele în cauză aud o voce.

— Mai c-aş încerca! zise Diana.

Vasiliu se burzului.

— Doar asta ne-ar lipsi! Parcă nu-s destui, până acum. Te-aş ruga, domnişoară, să nu faci prostii. Nu te atinge de piatră! Mai bine pleacă de-acasă. Pe cuvânt că nu m-aş încumeta să stau cu ea în cameră, mâine la cinci.

Diana îi făgădui să fie prudentă şi îşi luă rămas bun.

A doua zi fu din nou chemată la doctorul Vasiliu.

— Domnişoară Todd, avem necazuri!

— Ce-i cu Radu?

— A dispărut! Dis-de-dimineaţă, sora nu l-a

mai găsit în cameră. A şterpelit fulgarinul doctorului Abageriu şi probabil că a sărit gardul. Dacă apare cumva, anunţă-mă.

— O să răcească! se îngrijoră Diana. Măcar de ar fi luat o haină mai călduroasă.

Tornea fugise de la spital, ascultând de un îndemn al subconştientului. Tot subconştientul, laolaltă cu reflexele formate în decursul anilor, îl conduseră la garsonieră sa din Piaţa Palatului. Nu se folosi de ascensor, ci urcă scara de serviciu până la ultimul etaj. Diana plecase îndată după convorbirea cu Vasiliu să-l caute, aşa că uşa era încuiată şi la zbârnâitul soneriei nu răspundea nimeni. Un timp, se învârti pe palier, fără să dea ochi cu cineva, apoi îl doborâră oboseala şi somnul. Sui cele câteva trepte până la boxele uscătoriilor, aşternu fulgarinul pe jos şi se aşeză pe el, rezemat de perete. Acesta emana o căldură plăcută, ca a sobelor cu lemne din casele bătrâneşti. Cu genunchii adunaţi la piept, cu capul culcat pe braţe, dormi până spre ora prânzului.

Când se trezi, ochii lipiţi de somn confundară semiîntunericul cu înserarea. În mintea-i înceţoşată se aprinse un semnal de alarmă. Mârâind, repetă enigmatica frază „duminică la ora cinci, când va veni glasul…” şi se repezi în josul scării. Degetul i se înfipse în sonerie, apăsând butonul până la fund, în timp ce stânga, punea la grea încercare rezistenţa tăbliei de lemn.

Înainte de a deschide, Diana se uită prin vizor. Faţa descompusă, privirile rătăcite, petele roşii de pe obrajii de ceară o puseră în gardă. Se întoarse în odaie, luă cubul albastru şi-l ascunse în dosul

cărţilor din vitrină. Abia după aceea îl lăsă să intre.

Tornea, cum o zări, se îmblânzi. O luă de mână şi o îndemnă să se aşeze. Se instală la picioarele ei, pe vechiul covor cu trandafiri roşii şi nu spuse nimic.

— Mă recunoşti, Radule? întrebă doar ca să spargă tăcerea.

— Cum să nu te recunosc? Tu eşti fetiţa aceea... Deodată chipul i se umbri, ca la trecerea unui nor. Duminică la cinci... Nu-i aşa că acum e duminică?

— Da! Şi ce-i cu asta, Radule? Ce se va întâmpla duminică la cinci?

— Va veni glasul, spuse stereotip.

— Care glas? Al cui?

— Nu ştiu! Duminică la cinci, când va veni glasul... Se ridică brusc. Se apucă să alerge prin cameră şi să caute febril. Trăgea sertarele, scotocind prin ele, smulgea hainele din dulap, risipindu-le pe jos, arunca din scrin scoicile, monedele, fotografiile...

Urmărea totodată din ce în ce mai speriat, acele de pe cadranul cu cifre romane.

— Ce cauţi? Spune-mi ce cauţi?

Uitase de ea. Se comporta ca şi când ar fi fost singur. Orbecăia de la o mobilă la alta, călcând peste lucruri, răsturnând scaune şi lovindu-se fără s-o simtă. Repeta într-una: „Duminică la cinci” şi privea pendula.

Dianei nu-i fu greu să înţeleagă că-l preocupă regăsirea pietrei. În momentul pierderii memoriei i se cuibărise probabil într-un ungher al creierului amintirea vagă, nebuloasă, a acestui obiect. Se

străduia să recapete ceea ce îi fusese luat.

Ora fatală se apropia vertiginos. Din ce în ce mai nesigură, fata cumpăni dacă să scoată cubul din ascunzătoare şi să i-l restituie. Nu se hotărî. Poate că instinctul după care se ghida Tornea cuprins de panică nu trebuia nesocotit. Se temea de o agravare a bolii, tremura pentru viaţa celui pe care-l îndrăgise.

Îşi aminti de promisiunea făcută lui Vasiliu. Să-l cheme şi să-l întrebe cum să iasă din această dilemă, iată singura soluţie! Formă numărul spitalului, fără ca Tornea să se sinchisească sau măcar să-şi dea seama. Scotea cărţile din raftul de sus al vitrinei şi le lăsa să cadă pe parchet.

Numărul spitalului era ocupat. Fata încercă fără răgaz, crispată, cu ochii la arătătoarele ceasornicului, încă o dată şi încă o dată. Mereu aceeaşi succesiune de sunete prelungi în locul zbârnâitului soneriei. Dinspre pendulă se auzi cunoscuta uruială, urmată de o primă bătaie răguşită. Diana lăsă să cadă receptorul. Tornea încremenise cu ochii la cadran.

Nu se întâmplă nimic! Arătătorul cel mare depăşise cifra XII şi se târa lent mai departe. Deodată, în vitrină, o slabă scânteiere însoţită de un zumzet ca al unui roi de albine! Lumina se intensifică, modificându-şi culoarea din albastru în verde, în galben şi apoi în portocaliu; zgomotul se preschimbă şi el într-un şir de semnale puternice, intermitente, menite să atragă atenţia asupra obiectului din spatele cărţilor.

Tornea se apropie încet, cu un aer nedumerit, dar surâzând fericit. Întinse mâna şi îndepărtă

tomurile groase ale unui tratat de anatomie. Când se întoarse spre Diana avea în căuşul palmei piatra albastră prinsă de lănţişorul de aur.

Se aşeză, sub privirile înfricoşate ale fetei care nu îndrăznea să clipească, şi se antrenă într-un straniu dialog cu un interlocutor invizibil.

— Iartă-mă, n-a fost vina mea!

Şi după o aşteptare prelungită.

— Probabil mi-au luat-o.

Tornea căuta să se justifice, să convingă pe cineva, care-i făcea reproşuri.

Interlocutorul, pe care Diana nu-l putea auzi, se plângea dezamăgit:

— Nici această experienţă n-a fost concludentă. Suntem urmăriţi de ghinion! Am scos câte ceva de la tine, dar infinit mai puţin decât s-ar fi cuvenit, ţinând seama de eforturile depuse.

Diana nu înregistra replica, ci doar răspunsul lui Radu.

— Poate că sistemul e deficitar? Poate că ar fi cazul să-i aduceţi îmbunătăţiri?

— Mă tem că o să elimine din plan întreaga temă de cercetare. Nu-ţi poţi închipui cât a costat semnalizarea optică şi acustică de adineauri. O avere! Energia electrică e scumpă şi la o singură emisie-recepţie se descarcă mii de acumulatoare.

— Îmi pare rău, dar n-am nici o vină.

— Ba da! Erai dator să te izolezi, să eviţi să ţi se ia telepsihoinvestigatorul. Ascultă, eşti dispus să repeţi experienţa?

— Cu o condiţie: să deblocaţi în prealabil memoria celorlalţi.

Diana Todd se apropiase şi-l fixa ca pe o

arătare.

Conversa degajat într-un limbaj de om matur şi nicidecum în cel al preşcolarului, doar că n-avea partener. Piatra albastră preschimbase de bună seamă amnezia în demenţă. Tornea îi zâmbi, îi făcu complice cu ochiul şi se concentră pentru a sesiza răspunsul interlocutorului.

Acesta se tângui:

— Vai de mine! Alte cheltuieli! Din pricina ta o să fiu destituit din funcţie şi trimis acasă, la Amsterdam.

— Unde ai spus?

— La Amsterdam, capitala unei ţări căreia i se spune Olanda.

Tornea fu cât p-aci să scape cubul din mână.

— Dumneata nu eşti… extraterestru?

— Nu, sunt chiar foarte, foarte terestru. Dar stai, de unde cunoşti termenul de Terra? Te pomeneşti… Spune, vorbeşte, unde te afli? Pe care planetă din Constelaţia Lebedei?

Psihiatrul izbucni într-un râs nervos.

— Ce planetă? Ce lebădă? Mă aflu pe Pământ, în România, la Bucureşti. Numele meu e Tornea.

Celălalt tăcu, incapabil să mai scoată o silabă. Dură mult până să-şi revină într-atât, încât să poată spune:

— Mă cheamă Schwan. Noi am trimis telepsihoinvestigatorul în direcţia Constelaţiei Lebedei. Cum ai ajuns în posesia lui? Şi ceilalţi, cum…

— L-a găsit un explorator la poalele muntelui Makalu, în Himalaya. După aceea a trecut din mână în mână.

— Institutul nostru şi rampa de lansare a sondelor cosmice sunt pe Ciomolungma, tot în Himalaya.

— Atunci ce mai vrei? O defecţiune, şi una dintre sonde, în loc să-şi ia zborul prin spaţiu, s-a prăbuşit pe Pământ… Ce ştiu eu? Cercetaţi şi o să descoperiţi cauzele.

— Fantastic! De necrezut! Ce lovitură de teatru! Eram cu toţii convinşi că am reuşit, că stăm de vorbă, prin psihounde, cu o fiinţă raţională… de pe alt corp ceresc. Directorul nostru se pregătea să dea publicităţii extraordinarul eveniment. Ce eşec, doamne, ce eşec!

— Îmi pare rău pentru dumneavoastră. Vorba e, ce facem cu oamenii care şi-au pierdut memoria?

— Ce mai contează, în faţa unui asemenea dezastru! …

Doctorul Vasiliu sosi împreună cu Valy şi cu Paul Bucur care-şi disputau o jucărie mecanică. El îi reproşa că o stricase, dându-i pe ascuns ghionturi, în schimbul cărora recepţiona lovituri în fluierul piciorului. Plânseră amândoi. ca după câteva clipe să ţopăie şi să se hârjonească în jurul mesei.

Când intrară Perry şi Yvette Robert, conduşi de Korner, hărmălaia deveni de-a dreptul insuportabilă Urlau ca din gură de şarpe şi tropăiau, stârnind praful.

Korner, roşu ca racul, cu ochelarii într-un echilibru precar, fugea după pacienţii săi admonestându-i că pe studenţii de la cursuri.

— Domnişoarelor şi domnilor, vă rog! Păstraţi

disciplina!

Liniştea se restabili abia când cineva avu ideea să trimită după nişte prăjituri. Cei patru renunţară de îndată la orice altă activitate, dedicându-se exclusiv frişcăi şi cremei de ciocolată.

Doamna Perry, într-un taior negru cu guler de vulpe argintie îşi alesese un loc mai ferit de priviri. Dubarry, Harris, Dizier şi Korner cu asistenţii se aşezară pe scaunele din faţă.

După considerabile eforturi, Vasiliu şi Tornea reuşiră să-i adune pe pacienţii cu gurile mânjite în jurul mesei în mijlocul căreia trona cubul albastru. Începură de îndată să şi-l dispute. Yvette îl apucă şi refuză să-l cedeze, luând-o la fugă.

Pe nesimţite, se făcuse ora cinci. Asistenţa urmărea stupefiată joaca acestor maturi reîntorşi în anii copilăriei.

Yvette Robert cu spatele la perete, strângea piatra la piept. Deodată se întoarse. Îşi frecă ochii ca trezită din somn, fără să ştie unde se află. Cei din jur îi evocau probabil publicul unei săli de spectacol, căci braţul i se ridică într-un gest teatral şi pe buze apăru un zâmbet trist, migălos studiat. Reluă cântecul exact de-acolo de unde îl întrerupsese, cu două luni în urmă, la repetiţie.

Tăcu năucă, îşi scutură părul roşu-tizian şi bolborosi:

— Unde sunt?

Dubarry o conduse la un scaun şi o ajută să se aşeze, şoptindu-i la ureche cuvinte liniştitoare.

Cântăreaţa scăpase piatra din mână. Sir Michel se îndreptă spre ea săltând într-un picior şi

o ridică. Se produse aceeaşi uluitoare transformare. Se… „maturiză”. Ignorând lumea din amfiteatru, porni ţanţoş spre Yvette şi întinzându-i giuvaerul, încheie fraza începută în şase septembrie, la restaurantul, Groom” din Londra:

—… să-ţi poarte noroc! E o mică, foarte mică dovadă a sentimentelor mele!

În clipa aceea o observă în fundul camerei pe doamna Perry. Ca un şcolar prins cu fiţuica, încercă stângaci să dosească piatra. Profitând de ocazia că Valy se afla prin preajmă, i-o vârî între degete apoi o porni spăşit spre locul unde soţia să îl aştepta ameninţătoare.

Valentina Proca, preluând ştafeta, retrăia momentele din atelierul de reparat bijuterii.

— Am primit lănţişorul de la cineva, la care ţin foarte mult. Acum e plecat şi tare aş vrea ca la înapoiere, să mă găsească purtându-l!

Îi remarcă în acelaşi timp pe Tornea şi pe Bucur. Ezită la cine să se ducă mai întâi şi optă pentru pilot. Acesta şedea de-a-ndărătelea pe un scaun, legănându-se odată cu el. Luciul cristalin al pietrei îl captivă. Întinse mâna şi i-o luă Valentinei, aşa cum fac copiii când se tem de un refuz al partenerului de joacă.

Se revăzu la manşa avionului, executând manevrele, comunicând cu aeroportul.

— Aici YR-503, aici YR-503! Aprobaţi decolarea… Aprobaţi decolarea! … Mulţumesc!

Când îşi dădu seama că manşa nu e manşă ci un spătar de lemn, că nu e într-un avion, ci într-o cameră în faţa unor spectatori, i se făcu ruşine şi mormăi:

— Am dat în mintea copiilor! Recunoscând-o pe Valy se fâstâci şi mai rău. Ea îl luă de braţ şi amândoi se retraseră într-un colţ.

Diana îl urmărea îngrijorată pe Tornea, neştiind cum va primi scena idilică dintre Valy şi Bucur. Avu surpriza – destul de plăcută de altminteri – să constate că nu-l tulbura. Radu veni lângă ea şi îi cuprinse, cam prea ostentativ, umerii.

— Să ieşim! propuse fata jenată. Hai, Radule…

Asistenţa, care urmărise încordată desfăşurarea experienţei, se destindea acum manifestându-se gălăgios. Toţi în afară de Korner îl căutau pe Tornea ca să-l felicite pentru admirabila sa perseverenţă şi cutezanţă. Doar profesorul munchenez se pitise în spatele asistenţilor săi, bolborosind ceva despre scamatorie şi magie neagră.

Sir Michel părăsi încăperea mai mult tras decât condus de doamna Perry. Valy Proca şi Bucur se făcură şi ei nevăzuţi. Doctorul Dubarry o copleşea pe cântăreaţă cu complimente, propunându-i o plimbare în doi prin parcul acela de lângă lac, înainte de întoarcerea la Paris. Încetul cu încetul, sala se goli. Schwan, reprezentantul Institutului de cercetări biospaţiale rămas ultimul, aşteptase cu o mutră îndoliată ca cineva să-i adreseze un cuvânt de mângâiere. Dar nimeni nu se învrednici. Îşi strânse abătut telepsihoinvestigatorul şi-şi văzu de drum.

Se opriseră sub un stejar bătrân, care, sub şfichiul vântului, îşi scutura ultimele frunze

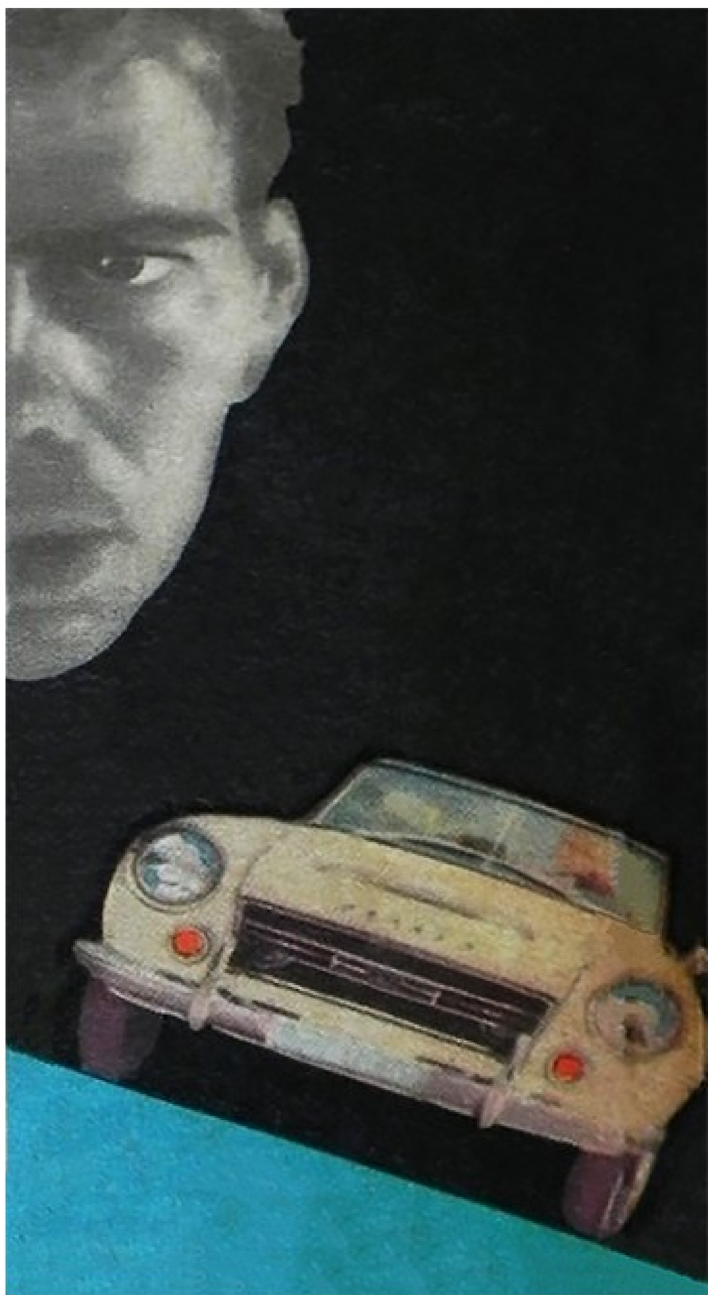
gălbejite. Pe bolta neobişnuit de senină pentru o seară de toamnă târzie, scânteiau stelele.

— Acolo e, spuse Radu, tare, tare departe. Păcat!

— A fost mai bine aşa... mai bine pentru noi. Diana căută în ochii lui şi găsi, oglindindu-se în ei, Constelaţia Lebedei.

CUPRINS

Lector: VICTOR ZEDNIC
Apărut 1971 Comanda nr. 9236 Coli de tipar 10,5
Tiparul executat sub comanda nr. 326 la întreprinderea poligrafică Oltenia, str. Mihai Viteazu Nr. 4 Craiova
Republica Socialistă România



Lei 5.50